Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Claudia Basta, Neža Vrhovnik

Delo z mladimi v Četrtnih mladinskih centrih v Ljubljani

Diplomsko delo

Ljubljana, 2016

Univerza v Ljubljani
Fakulteta za socialno delo

Claudia Basta, Neža Vrhovnik

Delo z mladimi v Četrtnih mladinskih centrih v Ljubljani

Diplomsko delo

Mentorica: doc. dr. Bojana Mesec
Somentor: doc. dr. Milko Poštrak

Ljubljana, 2016

POVZETEK

V diplomskem delu sva v pregledu problematike opredelili obdobje mladosti in adolescence različnih avtorjev. Definirali sva tudi pojem prostega časa, saj je glavni namen četrtnih mladinskih centrov, kjer sva opravili raziskavo, prav aktivno preživljanje prostega časa. Pri tem sva opredelili in opisali tudi vlogo strokovnjakov in institucij pri preživljanju prostega časa. Opredelili sva mladinske centre, podrobneje pa sva opisali Javni zavod Mladi zmaji, v okviru katerega delujejo štirje četrtni mladinski centri. Za raziskavo sva se odločili, ker sva v tretjem in četrtem letniku opravljali prakso v enem izmed centrov in sva želeli raziskati, kaj je potrebno za uspešno delo, kakšne kompetence potrebujejo koordinatorji, kakšne odnose vzpostavljajo z mladostniki, kaj jim nudijo, kaj so njihovi cilji dela in kaj bi spremenili, da bi bilo njihovo delo in delo v centrih še bolj uspešno in kakovostno. Izvedli sva kvalitativno in kvantitativno raziskavo. Pri koordinatorjih sva podatke zbirale neposredno, z ustnim spraševanjem, kot merski inštrument pa sva uporabili delno standardiziran intervju. Pri mladostnikih sva podatke zbirali posredno s pisnim spraševanjem, kot merski inštrument pa sva uporabili anketni vprašalnik. Ugotovili sva, da je namen delovanja centrov predvsem zagotoviti varen prostor za kakovostno in aktivno preživljanja prostega časa in druženje z aktivnostmi za neformalno izobraževanje. Cilji dela koordinatorjev so zagotavljanje podpore mladostnikom in razvijanje odnosa z njimi. Za uspešno delo koordinatorjev so potrebne predvsem določene osebne lastnosti, strokovno znanje za delo z mladimi ter druga znanja in veščine s področja organizacije, komunikacije, samorefleksije in timskega dela. Koordinatorji bi za bolj uspešno delo potrebovali predvsem dodatna izobraževanja na različnih področjih. Potrebne spremembe vidijo predvsem v ločevanju, razširitvi, delitvi in poglobitvi področji dela in aktivnosti znotraj centrov in več zaposlenih za bolj kakovostno delo. Mladostniki in koordinatorji imajo dober odnos, znotraj katerega so koordinatorji predvsem v vlogi prijatelja z avtoriteto in starša, ki mladim nudi stik in kakovosten odnos s podporo, razumevanjem in nudenjem pomoči. Pri mladostnikih zaznavajo dejavnike tveganja, ki so povezani z družino, šolo, socialnoekonomskim statusom ter prepovedanimi substancami.

Ključne besede: mladostniki, koordinatorji, četrtni mladinski center, prostočasne aktivnosti, delo z mladimi, Javni zavod Mladi zmaji.

ABSTRACT

In the overview of the issue, the thesis defines the period of youth and adolescence as presented by different authors. It also defines the notion of free (or leisure) time, since active use of free time is the primary aim of District Youth Centres, which are the focus of this thesis. With regard to this issue, the thesis also describes the role of experts and institutions in ensuring active use of free time. A presentation of youth centres is given, with special emphasis on the Mladi Zmaji Public Institution (Javni zavod Mladi Zmaji), which operates four district youth centres. Our decision to study this topics was connected with the placement we did in our third and fourth years of study at one of these centres. We wished to study the elements of successful operation, the competences of co-ordinators, their relations with the youth, what the centre offers, what are the objectives of work and what could be changed to improve the performance and efficiency of youth centres. Quantitative and qualitative research was conducted. The information was collected from the coordinators directly, through oral interviews, and a partially standardised interview was used as the instrument of measure. The information was obtained from the youth in writing; a survey questionnaire was used as the instrument of measure. The surveys found that the purpose of youth centres is to ensure a safe place for active use of quality free time and socialising at various activities of information education. The coordinators strive to provide support to the youth and develop relationships with them. In order to do their job efficiently, youth centre coordinators need to possess certain personal characteristics, professional expertise for working with the youth, and other knowledge and skills related to organisation, communication, self-reflection, and team work. The performance of coordinators could be enhanced by additional training in various areas. The changes needed are primarily connected with the division, expansion, separation and specialization of fields of work and activities performed by the youth centres, as well as employing more staff to ensure higher quality of the work done. The users and coordinators have good relationships, in which coordinators take on the role of a friend with a certain degree of authority and a parent who offers support, understanding, and help. The risk factors identified in the youth are connected with the family, school, social and economic status, and illegal substances..

Key words: youth, coordinators, district youth centre, leisure activities, Mladi zmaji Public Institution.

KAZALO VSEBINE

1. TEORETIČNI UVOD 7
1. 1. MLADOST 7
1. 1. 2. DEJAVNIKI ODRAŠČANJA 11
1. 1. 3. SOCIALNA RANLJIVOST 13
1. 2. PROSTI ČAS 15
1. 2. 1. OPREDELITEV POJMA 15
1. 2. 2. NAČELA PROSTEGA ČASA 18
1. 2. 3. POMEN PROSTEGA ČASA 22
1. 2. 3. PRISPEVEK STROKOVNJAKOV K PROSTEMU ČASU MLADIH 23
1. 2. 4. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA 26
1. 3. MLADINSKO DELO 27
1. 4. NAČINI DELA/VODENJA MLADINSKIH DELAVCEV 35
1. 4. 1. VZGOJNI STILI 36
1. 5. MLADINSKI CENTRI 49
1. 5. 1. DEJAVNOSTI IN PROGRAMI 51
1. 5. 2. CILJI 53
1. 5. 3. ČETRTNI CENTRI 55
1. 5. 4. JAVNI ZAVOD MLADI ZMAJI IN ČETRTNI MLADINSKI CENTRI 55
2. PROBLEM 59
2.1. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA 59
3. METODOLOGIJA 61
3. 1. VRSTA RAZISKAVE 61
3. 2. MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV 61
3. 3. POPULACIJA 61
3. 4. VZOREC 62
3. 5. ZBIRANJE PODATKOV 62
3. 6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV 62
4. REZULTATI 67
4. 1. REZULTATI INTEVJUJEV 67
4.1.1.NAMEN DELOVANJA 67
4.1.2.CILJI DELA 67

4.1.3. ELEMENTI USPEŠNEGA DELA ... 68
4.1.4. POTREBNE SPREMEMBE ... 70
4.1.5.ODNOS ... 71
4.1.6.POPULACIJA ... 74
4. 2. REZULTATI ANKET ... 76
5. RAZPRAVA ... 86
6. SKLEPI ... 90
7. PREDLOGI ... 92
7. 1. PREDLOGI ZA PRAKTIČNO DELOVANJE ... 92
7. 2. PREDLOGI ZA NADALJNE RAZISKOVANJE ... 92
8. UPORABLJENA LITERATURA ... 93
9. PRILOGE ... 97
9.1. INTERVJUJI ... 97
9.1.2. INTERVJU A ... 97
9.1.2.INTERVJU B ... 103
9.1.3. INTERVJU C ... 108
9.1.4 INTERVJU D ... 113
9.1.5. INTERVJU E ... 120
9.1.6. INTERVJU F ... 125
9.1.7. INTERVJU G ... 133
9.1.8. INTERVJU H ... 145
9.2. TABELE KODIRANJA ... 149
9.2.1. Tabela intervjuja A ... 149
9.2.2.Tabela intervjuja B ... 156
9.2.3.Tabela intervjuja C ... 163
9.2.4. Tabela intervjuja D ... 170
9.2.5. Tabela intervjuja E ... 179
9.2.6. Tabela intervjuja F ... 187
9.2.7.Tabela intervjuja G ... 195
9.2.8.Tabela intervjuja H ... 208
9. 3. OSNO KODIRANJE ... 213
9. 4. ODNOSNO KODIRANJE ... 225
9. 5. KODIRANJE ODPRTIH VPRAŠANJ IZ ANKET ... 226
9. 6. TABELA ODOGOVOROV IZ ANKET ... 232

1. TEORETIČNI UVOD

1. 1. MLADOST

Populacija, ki obiskuje četrtne mladinske centre, so mladi in še predvsem tisti, ki so trenutno v obdobju adolescence, zato bova najprej predstavili pojma mladost in adolescenca kot ju opredeljujejo in opisujejo različni avtorji.

Mladost je torej občutljivo obdobje, je prostor za konstrukcije socialnih vlog in statusov, vrednostnih ocen o dejanjih ljudi ter predstav o smislih življenja. Želje, strahovi, upi in predstave, ki jih vsi vložimo v mladost, niso le iluzije, temveč so primerno sredstvo, s katerim se gradi stvarnost našega življenja (Ule 2002: 10-11).

Kot posebno življenjsko obdobje pa je koncept mladosti v 20. stoletju razvil psiholog S. Hall. Po njegovem mnenju so glavne značilnosti adolescence viharništvo, stresi in upori mladih proti raznim avtoritetam. Hall je tako v mladost projiciral dve mitologiji, ki sta zaznamovali teorije mladosti in mladine: idealizacijo mladosti in podcenjevanje mladosti. Od takrat dalje govorimo o krizi adolescence ter problematičnosti mladosti (Nastran Ule 1996: 16).

Nastran Ule (1996: 10) pravi, da so tradicionalne opredelitve mladine ter tiste opredelitve, ki skušajo določiti obdobje mladosti z dejavnostmi, ki jih opravljajo mladi ali s psihofiziološkimi posebnostmi mladosti neustrezne in nepopolne. Pojma mladost in mladina predstavljata kompleksni družbeni pojmovni, ideološki in simbolni konstrukciji, s katerima skuša družba opredeliti proces prisvajanja in sprejemanja obstoječe kulture in družbe pri novih generacijah, prav tako pa tudi člani teh generacij skušajo s temi pojmi razumeti sami sebe in svoj življenjski proces. Pri tako razumljenem pojmu mladosti lahko razlikujemo več dimenzij, ki se medsebojno prepletajo:

- fazo v življenjskem poteku,
- socialno skupino, ki jo označujejo določene oblike vedenja,
- nepopolni socialni status,
- starostno kohorto ali zgodovinsko konstruirano generacijsko enoto,
- idealni vrednotni pojem (npr. mladostnost v smislu vitalnosti, duševne svežine).

Mladost, kot posebno življenjsko obdobje med otroštvom in odraslostjo »odkrije« šele industrijska družba (Nastran Ule 1996: 10).

Zavedanje o posebnem pomenu mladosti, kot posameznega življenjskega obdobja med otroštvom in odraslostjo, se torej pojavi šele v družbah, kjer je odraščanje postalo tudi stvar izbire, odgovornosti in odločanja posameznika. Tako mladost v teh družbah dobi poseben pomen in značaj. Od novega veka naprej pomeni socialno nadaljevanje otroštva, premik odraslosti v poznejše obdobje ter predvsem obdobje socialnega eksperimentiranja s seboj in socialnim svetom. Razne vzgojne in pedagoške ustanove, predvsem šole, so to izkoristile z namenom bolje pripraviti mlade na zahtevna, intelektualna dela v odraslosti. V sodobnih družbah se je prvotno otroštvo raztegnilo preko konca biološkega dozorevanja, teh procesov pa družina ni več zmogla obvladovati, zato so se tu vključile posebne vzgojno – izobraževalne ustanove, mediji, znanost, svetovalne in zdravstvene institucije (Ule 2008 : 49).

Institucija obveznega šolanja je torej imela bistveno vlogo pri konstruiranju mladosti kot posebnega življenjskega obdobja. Šola je postala glavna institucija, ki je posredovala med družino in širšo družbo in je prevzela prevladujočo nadzorno in vzgojno funkcijo nad doraščajočimi posamezniki (Nastran Ule 1996: 10).

Mladost je kljub delni neodvisnosti od staršev in vzgojiteljev omejena neodvisnost, ki vsebuje mnoge oblike socialnega nadzora mladih. Ta odvisnost sili mlade v podobne oblike identifikacije in ponotranjenja socialne moči in avtoritete kor otroke, le da se od njih pričakuje, da bodo delovali samostojneje kot otroci. Zato je mladost pravzaprav nekakšno podaljšano otroštvo ali socialno otroštvo (Nastran Ule 1996: 11).

Mladost torej obsega obdobje, ko mlad človek ni več otrok, ni pa še pripoznan kot odrasel. Zaradi svoje »vmesnosti« med dvema relativno trdno opredeljenima in dobro prepoznavnima življenjskima obdobjema, otroštvom in odraslostjo, je mladost že od vedno veljala za labilno in protislovno razvojno obdobje, ki zahteva posebno skrb in nadzor odraslih. Mladost pa je bila v dvajsetem stoletju prepoznana kot izrecno formativno življenjsko obdobje, ključno za življenje in delo odraslega. Tako je tudi »delo z mladimi« postalo poseben družben projekt, ki je združeval načrtno vzgojo, nadzor in mnoga pedagoško-politična posredovanja ideoloških aparatov države, znanosti in vodilnih družbenih institucij (Ule 1988 v Ule 2008: 50).

Obdobje zgodnje mladosti med dvanajstim in osemnajstim letom starosti, ki se označuje tudi kot najstništvo pa natančneje poimenujemo adolescenca. To je čas iskanja, preizkušanja, čustvenega, socialnega in kognitivnega razvoja. Osrednja ideja tega obdobja pa je, da je proces univerzalen in ga morajo preživeti vsi, če hočejo priti v dobo odraslosti (Ule 2008: 53).

Tomori (2000: 91) pravi, da se v adolescenci z razvojem spoznavnih sposobnosti ter z zmožnostjo abstraktnega mišljenja že prične oblikovati mladostnikov lasten vrednostni sistem. Mladostnik moralna načela internalizira, osvoji jih kot svoja lastna in jih počasi usklajuje s svojimi stališči in prepričanji. Če prej otrok nečesa ni storil, ker so mu to prepovedali odrasli, v adolescenci mladostnik nečesa ne stori, ker si sam tega ne dovoljuje .

Za posameznika je tako adolescenca razvojna naloga, v kateri mora posameznik osvojiti razne kompetence in si prisvojiti ustrezne poteze svoje samopodobe. V tem času tako osvoji osnovna pravila in norme ravnanja v različnih socialnih vlogah. Tako je lahko adolescenca zaradi teh kompleksnih in zahtevnih razvojnih nalog težavno in krizno obdobje (Miheljak, Ule 1995: 29).

Žmuc Tomori (1983: 109) pa razvoj duševnosti in osebnosti bodočega odraslega v adolescenci strne v pet glavnih področij: iskanje lastne identitete, razvijanje svoje spolne vloge, usmerjanje odnosov z vrstniki, urejanje odnosa do staršev in drugih odraslih in oblikovanje odnosa so dela z razvijanjem ustvarjalnosti. Te naloge so za mladostnike težke in naporne, veliko je odvisno od razreševanja teh nalog v otroštvu.

Odgovor mladih na adolescenco kot razvojno nalogo pa je predelovanje realnosti. Tu gre za zunanje posege v svet, kot je na primer sodelovanje v različnih dejavnosti, urejanje svojega zasebnega življenja, za simbolne učinke; na primer udejstvovanje v raznih oblikah mladinskih subkultur ter za predelovanje subjektivne realnosti posameznika; refleksija svojih dejanj, pogleda na svet. Kadar je predelovanje realnosti produktivno, se mladi lažje soočajo s stresom ter premagujejo krizne situacije, v nasprotnem primeru pa so bolj izpostavljeni tveganjem ter padajo v razne regresije (Miheljak, Ule 1995: 32-33).

Hurrelmann (1993 v Miheljak, Ule 1995: 34) opredeli odgovore mladinskih subkultur, brezkonfliktno integracijo v družbo ter brezpogojno prilagajanje ali celo okrepitev vnaprej danih družbenih standardov kot tri značilne odgovore mladih na lastne življenjske situacije. Ti možni odgovori mladih tako predstavljajo tri različne načine predelovanja realnosti.

Pri prvem gre za simbolno predelavo realnosti v njeno nasprotje in ironiziranje realnosti, drugi stil udejanja konformno prilagajanje stvarnosti ob zavesti o izgubi globalne družbene perspektive, tretji način predelave realnosti pa je začasen izstop iz vsakdana v iluzorno skupnost. Vendar pa mladi le redko zavestno izbirajo med temi načini, kajti v njih se znajdejo na osnovi dolge verige razmer in manjših odločitev prav tako pa pogosto tudi kombinirajo različne stilne predelave realnosti.

Tomori (2000: 92-94) pravi, da je adolescenca kot razvojno obdobje, po svojih značilnostih tista faza, kjer je prestopanje meja in kršenje socialnih pravil še posebno mogoče. Takrat prevladajo in so pomembni:

- Slabo obvladovanje čustev in razpoloženjskih stanj

Samonadzor je za mnoge mladostnike ena najtežjih nalog pri usklajevanju z okoljem. Vedenje mladostnikov mnogo bolj odražajo njegova čustvena stanja kot pa razumska presoja.

- Želja po vznemirjenju

V adolescenci so potrebe po vznemirjanju sorazmerno velike, po drugi strani pa v tem obdobju še ni dovolj izkušenj za doseganje vznemirjenja na neškodljiv način. V tem obdobju so tako posebno privlačne dejavnosti, ki prinašajo veliko vznemirjenje, hkrati pa ne zahtevajo preveč vztrajnosti in dolgotrajnih naporov.

- Potreba po sprostitvi

V adolescenci je prav tako potrebna sprostitev, ki jo mladostniki dosegajo na različne načine od zdrave telesne sprostitve do sprostitve pri razgrajanju.

- Potreba po samopotrjevanju

Ta potreba je še posebno velika zaradi splošne notranje negotovosti mladostnika in sočasne velike neučakanosti po sprejetosti in upoštevanju.

- Odvisnost mladostnikove samopodobe od sprejetosti vrstnikov

Doživljanje lastne vrednosti je mnogo bolj povezano z oceno vrstnikov kot pa odraslih. Pripadnost vrstnikom in njihovo odobravanje so eden odločilnih temeljev samospoštovanja.

- Odnos do avtoritet

Nasprotovanje odraslim in upiranje osebam, ki predstavljajo avtoriteto, sta mladostnikom potrebna pri oblikovanju njihove identitete.

- Širši socialni prostor

Mladostnik se dejavno vključuje v mnogo širši socialni prostor, kot je bil tisti, ko je bil še otrok. Širši in tako manj predvidljiv in manj oseben prostor pa zahteva več socialnih in drugih spretnosti, prinaša več izzivov in kaže manj zagotovljene naklonjenosti, zato je vedenje mladostnika tu bolj zahtevno in tvegano.

- Vpliv psihoaktivnih snovi

Zmanjšanje sposobnosti samoobvladovanja, izguba strahu pred posledicami vedenja, ki odstopa od družbeno želenih norm, kemično privzdignjen pogum in drznost, neupoštevanje nevarnosti, škodljivosti ali ogroženosti ob določenem vedenju, so najpogostejši in najbolj zaželeni učinki psihoaktivnih snovi, ki so za mlade najbolj privlačne.

1. 1. 2. DEJAVNIKI ODRAŠČANJA

Med ranljive družbene skupine sodijo tudi mladi, in sicer še posebej tisti, pri katerih se nakopiči več dejavnikov odraščanja. Če želimo razumeti mlade, moramo najprej razumeti njihov življenjski svet. To je svet, v katerem mladostnik živi in razvija strategije ravnanja. Strategije ravnanja razvije na podlagi svojih predstav o realnosti, ki jih ustvari z razlago simboliziranih vsebin, ki mu jih posredujejo drugi. Ko poskušamo opredeliti življenjski svet mladih, si lahko pomagamo z različnimi koncepti, med katerimi je eden najpogostejših opredelitev dejavnikov odraščanja. To so dejavniki, ki lahko v življenjskem svetu mladostnika učinkujejo bodisi varovalno bodisi ogrožajoče (Poštrak 2011: 203-205).

Različni strokovnjaki govorijo o dejavnikih prestopniškega vedenja (Ule, 2000, 143; Šelih (ur.), 2000), dejavnikih tveganja (Wood, Hine (ur.), 2009, 7) ali o varovalnih dejavnikih (Čačinovič Vogrinčič, 2008, 36; Magajna idr., 2008, 36), skratka, o dejavnikih, ki tako ali drugače, ogrožajoče ali varovalno učinkujejo v življenjskem svetu odraščajočega mladostnika. Po navadi se opredelitve dejavnikov zgoščajo okoli naslednjih petih vidikov: spol, družina, šola, vrstniki, vrednote. Nekateri pa govorijo o štirih sklopih: individualne karakteristike, družina, šola in skupnost (Whyte, 2009, 46). Prav ti dejavniki so zelo pomembni za razumevanje mladostnika, so med seboj povezani in medsebojno součinkujejo (Poštrak 2011: 203).

Graham (1995 v Tomori 2000: 95-96) opredeli kot dejavnike tveganja za prestopniško vedenje tiste subjektivne in objektivne značilnosti, ki povečujejo možnost in verjetnost, da se tako vedenje razvije. Tomori (1990 v Tomori 2000) pravi, da mnogi od teh dejavnikov ob

vplivu drugih varovalnih dejavnikov sami po sebi ne privedejo do prestopniškega vedenja, lahko pa olajšujejo razvoj tega tako, da povečujejo mladostnikovo sprejemljivost za druge neugodne vplive. Na primer mladostnik, ki je poln energije in ekstravertiran, usmerja te svoje lastnosti v šport ali kako drugo intenzivno dejavnost, če ima za to spodbude v družini. V zaprti, inhibirani in v okolje slabo vključeni družini pa je tak mladostnik lahko moteč in naporen, od doma beži v okolje, kjer se nepripravljen za konstruktivno odzivanje uveljavlja na destruktivne in neustrezne načine.

Dejavniki tveganja sicer niso vzročno in neposredno povezani s samim neustreznim vedenjem, vendar so pri velikem številu mladoletnih prestopnikov izrazito pogosti. V mnogih primerih mladoletnega prestopništva se pri enem posamezniku sešteva in povezuje več takih dejavnikov. Vzročna povezava med nekaterimi od njih je pogosto videti samoumevna, vendar ne smemo prehitro sklepati le o enosmerni povezanosti, kajti mogoče je tudi, da so značilnosti, ki bi jih na prvi pogled ocenili kot razloge za prestopniško vedenje, pravzaprav njegova posledica, ali pa so pri enem vzročno pri drugem pa posledično povezane s takim vedenjem (Tomori 2000: 95).

Poznavanje teh dejavnikov povečuje možnost razumevanja mladostnika in njegovega vedenja in je nujno potrebno za programiranje vrste in načina pomoči posameznemu mladostniku Strokovna pomoč mora ustrezno upoštevati vse osebne značilnosti, ki se pri posameznem mladostniku povezujejo z njegovim odklonskim vedenjem, jih odpravljati ali pa če je le mogoče obrniti mladostniku in njegovemu nadaljnjemu razvoju v prid (Tomori 2000: 95).

Tomori (2000: 108-109) pa navaja tudi varovalne oziroma zaščitne dejavnike, na katere je, kot opozarja, umerjenih mnogo manj študij kot na dejavnike tveganja. Pomembni varovalni dejavniki so tako lahko na primer :

- uvidevanje neustreznosti vedenja, sposobnost čustvenega odzivanja in zmožnost obžalovanja,
- mladostnikov odnos do prihodnosti in njegova motiviranost za nekaj, kar ga še čaka,
- izkušnje s konstruktivnimi dejavnostmi in druženje z vrstniki, ki se ne vedejo prestopniško,
- čustvena opora družine, ustrezna socialna mreža,

- vključenost v šolanje, sprejetost med vrstniki, sprejetost v družini, pripadnost svojemu socialnemu kulturnemu okolju,
- znanje za razvijanje svojih talentov, sposobnosti in pozitivna samopodoba.

Ker pa vsega tega mladostnikom ni mogoče enostavno vsiliti, je potrebno varovalne dejavnike poiskati, razvijati in jih utrjevati ter tako pomagati mladostniku, da glede na svoje potrebe, postopoma zbira pozitivne izkušnje (Tomori 2000).

1. 1. 3. SOCIALNA RANLJIVOST

Izraz »socialna ranljivost« so uvedli trije belgijski raziskovalci in z njim označili posameznike, ki so v stikih z družbenimi institucijami bolj izpostavljeni nadzoru in sankcijam, kot pa imajo od institucionalnega poseganja koristi (Schuyt 1995 v Ule 2000: 44).

Schuyt (1995 v Ule 2000: 44) navaja spodaj naštete štiri skupine kazalcev socialne ranljivosti:

- Neopravičeno izostajanje iz šole, zgodnje in redno uživanje alkohola, milejše oblike mladinskega kriminala, eksperimentiranje z drogami in spolnostjo, slaba disciplina pri delu, odpor do zunanjega sveta, staršev, starejših in predstavnikov avtoritet.
  Za ta kazalec je tipično agresivno reševanje tako umišljenih kot dejanskih problemov, ki jih imajo posamezniki s sabo in starši. Običajno gre za nezavedno pretirano reagiranje na problem.
- Umik iz vrstniških skupin in šolskih aktivnosti, izogibanje iniciativam in aktivnostim, slabšanje šolskega uspeha, splošna neaktivnost.
  Včasih je to vedenje posledica strogih norm staršev, ki sovpadejo z zahtevami šole. Ti učenci hitro postanejo tarče draženja in zasmehovanja, kar še okrepi težnje po umiku. Tipična lastnost tega znaka je povsem pasiven odziv na probleme, neke vrste paraliza.
- Iskanje močnih skupinskih povezav zunaj družine, iskanje alternativnih avtoritet, vključevanje v religiozne skupine, sekte ali v mladostniške tolpe, ki zahtevajo izjemno pokorščino močnim voditeljem.
  Upoštevanje skupinskih norm daje občutek varnosti in priznanja s strani skupine. Potrebo po močni povezanosti z drugimi lahko zadovolji tudi aktivno članstvo v športnih klubih. Ta vrsta aktivnega sodelovanja v skupinah, za razliko od prve skupine

znakov, ne zahteva posameznikove osebne iniciative. Oblikovanje identitete v pretežni meri temelji na identiteti, ki jo daje skupina.

- Strahovi in nazadovalne oblike vedenja, močna težnja po ostajanju doma, psihosomatske težave in drugi znaki slabega zdravja.

  V tej skupini so najbolj ekstremne manifestacije problemov, ki jih imajo mladi sami s seboj, starši in učitelji. Največkrat je potrebna strokovna obravnava.

Lahko rečemo, da socialno ranljivost povzroča stopnjevanje problemov in nerešenih težav, ki izhajajo ena iz druge, na primer slab šolski uspeh, nizka stopnja izobrazbe, manj zaposlitvenih možnosti, materialne, čustvene, zdravstvene težave. Določene socialne okoliščine povečujejo stopnjo socialne ranljivosti, se prepletajo s pomanjkanjem v znanju, nižjo kulturno ravnjo in pomanjkljivo interakcijsko kompetenco posameznika. Povečana socialna ranljivost mladih pa ni samo negativen pojav, ampak je tudi nujen rezultat emancipacijskih vidikov individualizacije mladosti. Pri tem gre za večjo mobilnost mladih, večjo občutljivost za nihanja v razvoju identitete, za večjo transparentnost in večjo odprtost za izzive. Vsi ti dejavniki namreč zvišujejo stopnjo občutljivosti mladih za izvore možnih socialnih in identitetnih problemov. To nakazuje, da je vedno več stresnih situacij in težav, ki jih morajo mladi premagati in zgodaj se morajo učiti načinov za predelavo problemov. S subkulturami je mladim v določeni meri stresne situacije in njihovo predelavo uspelo vključiti v svoj svet in lahko bi rekli, da šele okoliščine, ki mladim onemogočajo ustvarjalno predelavo stresnih dogodkov, izkažejo socialno ranljivost kot negativno, te okoliščine pa po pravilu definirajo in postavljajo odrasli in ne mladi. Družbeni pogoji, v katerih živijo mladi, so torej izhodišče problemske situacije in ranljivost posameznika ni le individualno psihološka kategorija, temveč se nanaša na vsakdanje, družbeno okolje posameznika (Ule 2000: 26-28).

Ule in Kuhar (2002) navajata, da socialna tveganja niso porazdeljena enako.
Različni avtorji tako navajajo različne skupine mladih, ki so po njihovem mnenju med najbolj ranljivimi.
Walther in Pohl (2005 v Ule 2008: 217) pravita, da so dolgoročno v ekonomskem, socialnem in psihološkem smislu najbolj ranljivi:

- mladi, ki so predčasno izključeni iz izobraževanja in šole,
- mladi, ki naredijo neposreden prehod iz šole na delo in vstopijo v nizko kvalificirane in nestabilne segmente trga dela,

- mladi , ki postanejo nezaposleni takoj po poklicnem usposabljanju ali pa vstopijo v nestabilne segmente trga dela,
- mladi s slabimi izobraževalnimi kvalifikacijami,
- mladi, ki nimajo finančne in čustvene podpore svoje družine,
- mladi, ki gredo po alternativni poti (na primer zgodnje starševstvo).

Bob Coles kot socialno ranljive skupine mladih navaja tiste, za katere se prehodi v odraslost izkazujejo posebej težavno. Te skupine so: mladi ljudje s posebnimi potrebami, mladi, ki živijo v skrbništvu in ali v javnih institucijah, ter mladi, ki živijo »alternativne« kariere in so vpleteni v prestopništva in kriminalne dejavnosti (Ule 2000: 94-95).

Meško (2004: 223) pravi, da mladi sodijo med ranljive družbene skupine, saj še nimajo izoblikovane svoje identitete, nimajo definiranega mesta v družbi in imajo omejene možnosti glede odločanja o svojih izbirah, izpostavljeni so različnim pričakovanjem družine in okolja. Njihova osebna negotovost tako povečuje odprtost za sprejemanje raznih vplivov, med drugimi tudi negativnih. Avtor pravi, da pri ranljivosti mladih igra ključno vlogo družina, saj je prav podpora le-te odločilen dejavnik ranljivosti in tveganj. Najbolj ranljivi so tako tisti mladostniki, ki nimajo podpore v starših in hkrati nimajo nobene druge referenčne osebe, ki bi ji zaupali.

Poštrak (2011: 217) pa meni, da so najbolj ogroženi in najbolj ranljivi tisti mladostniki, ki imajo malo ali nič zalog iz okvira ekonomskega, kulturnega in ali socialnega kapitala, torej mladostniki iz gmotno ogroženih družin, z malo ali nič znanja ter brez podporne mreže sorodnikov in prijateljev.

Pri pomoči socialno ranljivim mladostnikom pa se lahko opremo na koncepte socialnega dela, katerega področje je kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2002), ravno reševanje kompleksnih socialnih problemov in je v ospredju soustvarjanje rešitev, s katerimi lahko mobiliziramo moč posameznika in njegove družine.

1. 2. PROSTI ČAS

1. 2. 1. OPREDELITEV POJMA

Namen četrtnih mladinskih centrov je predvsem aktivno preživljanje prostega časa. Znotraj tega obstaja veliko manevrskega prostora, saj je prosti čas zelo širok pojem, ki si ga skoraj vsakdo lahko razlaga, interpretira in tudi doživlja po svoje. Tudi avtorji pojem prosti čas skozi zgodovino razumejo in definirajo različno. V nadaljevanju bova opisali najpomembnejša teoretska izhodišča, ki osvetlijo razumevanje prostega časa v mladinskih centrih.

Kuhar (2007: 455) pravi, da definiranje prostega časa ni enostavno, saj ne gre le za skupek dejavnosti in razporeditev časa, ampak ga vsakdo opredeli glede na lastno percepcijo šolskih in drugih vsakodnevnih obveznosti. Še najbolj pogosto se ga definira kot nedelovni čas, čas zase, za počitek in umiritev, čas, ko lahko počneš, kar želiš oziroma ko se ukvarjaš z dejavnostmi, ki nudijo razvedrilo, sprostitev, socialno in osebno izpolnitev.

Tudi Tepavčević (2003: 27) pravi, da bi težko našli toliko različnih opredelitev, kakor jih prinaša fenomen prostega časa. Meni, da je kompleksnost prostega časa posledica delovanja različnih družbenih procesov. Zato je prosti čas strukturiran družben pojav, ki ga je treba proučevati z upoštevanjem vseh ekonomskih, socialnih, kulturnih, političnih in etičnih dejavnikov.

Najbolj splošno bi lahko prosti čas opredelili kot sočasnost specifičnih aktivnosti, ki naj bi bile vezane neposredno na ekonomske vloge, izkušenj in časa, ki ga predstavlja tako imenovani zunaj delovni čas (Roberts 1988 v Černigoj Sadar 1991: 53). Černigoj Sadar (1991: 53) nadaljuje, da se zgoraj naštete značilnosti ne ujemajo vedno in da ni točnih mej, ki bi ločevale prosti čas od drugih področij življenja. Meje prostega časa so relativne in pogosto zgolj subjektivno določljive. Tako bi pravzaprav lahko opredelili katerokoli področje življenja, saj sta čas in aktivnost dimenzij navzoči v vseh segmentih življenja. Zaradi tega je v sodobnih teoretskih modelih razlag prostega časa predvsem izpostavljen odnos med strukturalnimi omejitvami in omejitvami, ki jih prinašajo socialne vloge na eni strani in individualno izbiro in samo realizacijo na drugi strani.

Prosti čas velja tudi za čas, ko mladi razvijajo in odkrivajo lastna zanimanja, svojo osebnost ter se z eksperimentiranjem preizkušajo v različnih socialnih vlogah. Na razvoj mladih pomembno vplivajo prostočasne aktivnosti, ker imajo mladostniki v tem času po navadi več samostojnosti kot v drugih dnevnih dejavnostih. Aktivno preživljanje prostega časa je tako povezano s pozitivnimi razvojnimi rezultati. Te aktivnosti dajejo mladim občutke

samorealizacije in kompetentnosti. Bjarnadottir (2004) ugotavlja, da prostočasne aktivnosti doprinašajo k štirim dimenzijam kompetentnosti: k praktični kompetentnost (na primer kognitivno in fizično znanje), k čustveni kompetentnosti (na primer samonadzor), k zunanji socialni kompetentnosti (socialne veščine) ter k osebni kompetentnosti (sposobnost refleksije). Med mladimi so precejšne razlike v preživljanju prostega časa. Na to, kako bodo preživljali svoj prosti čas, pa vplivajo raznovrstni dejavniki, kot so potrebe, motivacija, starost, spol, kompetentnost, družbeni sloj, mobilnost, starševske in druge omejitve (Kuhar 2007: 456-457).

Lešnik (1982: 115) opredeli prosti čas kot čas, s katerim posameznik razpolaga po svojih hotenjih in nagibih, ko nanj ne deluje nobena sila in obveznost, temveč je njegovo ravnanje podrejeno samo njegovemu prepričanju, volji in interesom v skladu s splošnimi pogoji in razmerami, v katerih živi. Nadaljuje z opredelitvijo, da pojmujemo prosti čas kot tisti čas v človekovem dnevu, ki ostaja med delom, časom za zadovoljevanje fizioloških in higienskih potreb ter spanjem, brez zunanjih prisil in narokov, početji in dejavnostmi, kakor jih posameznik sam izbira v okoliščinah, ki jih ima, ne da bi ga kaj obvezovalo ali vsebovalo kakršnekoli sankcionirane posledice zunaj njega samega.

Lešnik (1982: 124) glede na razvoj v razumevanju prostega časa in ustrezno z družbenimi razmerami ter s položajem človeka, prosti čas dojema kot sestavino človekove dejavnosti. Lahko rečemo, da je prosti čas ves čas zunaj subjektovih nujnih obveznosti, ko le-ta ravna v konkretnih okoliščinah razmeroma svobodno in skladno s svojo identiteto. Taka opredelitev dopušča človeku, da si oblikuje prosti čas po svojih interesih, potrebah in ciljih od počitka do ustvarjalno izrabljenega prostega časa, ki ne izključuje niti produktivne dejavnosti niti počitka. Prosti čas je dopolnilo delu in je v funkciji posameznika in njegovih želja, je dejavnik uresničevanja njegove osebnosti in vsestranskih dejavnosti. Prosti čas svojo identiteto izgubi v trenutku, ko več ne upoštevamo načela prostovoljnosti in prostosti, možnosti samoodločanja in potrjevanja svojih zmožnosti.

Dumazedier (Černigoj – Sadar 1991a: 14) opredeli proti čas kot čas, ki sestoji iz različnih aktivnosti, preko katerih posameznik lahko izrazi svojo lastno svobodno voljo po zabavi, počitku, izpolnjevanju svojega znanja, povečanju prostovoljnega sodelovanja v družbenem življenju in izboljšanju svojih sposobnosti.

Neulinger (Černigoj – Sadar 1991a: 19) opredeljuje prosti čas kot motivacijsko aktivnost skozi prizmo treh dimenzij. Prva in glavna dimenzija je »zaznava svobode«, ki se nanaša na občutek posameznika, da je svojevoljno izbral določeno aktivnost. Druga dimenzija govori o motivaciji za izbrano aktivnost, ki je lahko ekstrinsična in intrinsična. Tretja dimenzija opredeljuje aktivnost kot cilj, ki je lahko končen ali instrumentalen. Prosti čas tako opredeljuje kot aktivnost, za katero je značilna notranja motivacija in je sama sebi namen.

Csikszentmihalyi (1975 v Černigoj – Sadar 1991 : 53) opredeli proti čas kot ekspresivno aktivnost , ki je intrinsično nagrajujoča.

Kelly (Černigoj – Sadar 1991a: 23) ima najbolj kompleksen pristop k prostem času, ki ga obravnava kot neposredno izkušnjo, odločitev, kot prostor za osebni razvoj, ustvarjanje socialne identitete, ustvarjalnost in igranje vlog.

»Prosti čas ni »odprt prostor« brez vlog in strukture, je socialni prostor z določenimi vrstami odprtosti« (Kelly 1987: 168 v Černigoj Sadar 1991: 53), torej je definiran s prisotnostjo in ne z odsotnostjo pravil (Černigoj – Sadar 1991:53).

Hendry in drugi (1993: 23) govorijo o prostem času kot življenjskem slogu, ki ga definirajo na dva načina:

- kot družbeni kontekst, v katerem imajo mladi možnost razviti svojo identiteto
- kot druženi prostor, v katerem se mladi soočajo z razvojnimi nalogami adolescence, ki jih morajo reševati neodvisno od svojih staršev

Na življenjski slog pa zagotovo vplivajo elementi, kot so spol, starost ter družbeno socialni položaj (Hendry et. al 1993: 23).

1. 2. 2. NAČELA PROSTEGA ČASA

Osnovna značilnost prostega časa je dejavnik svobode, ki se odseva v preživljanju prostega časa. To pomeni tudi, da je treba prosti čas zaščititi pred morebitnimi odvečnimi normativnimi zahtevami , ki so v nasprotju s smislom in pomenom prostega časa. Uporaba in preživljanje prostega časa zahteva usklajevanje organizacije, ki naj se opira določenih načel. Načela prostega časa naj bi bile neke vrste smernice in navodila za odvijanje posameznih aktivnosti prostega časa (Kristančič et al. 2007: 75).

V četrtnih mladinskih centrih mladostniki (prosti) čas preživljajo po svojih željah. Center je organiziran tako, da ponuja čim bolj pestro izbiro aktivnosti, delavnic in pripomočkov, kljub temu pa je prosto odprt tudi zgolj za posedanje, druženje in pogovor. Centri morajo tako pri svojem delovanju in načrtovanju dejavnosti upoštevati in udejanjati spodnja načela prostega časa, da sledijo svojemu namenu in ohranjajo pomen in smisel prostega časa za mladostnike.

Kristančič in drugi (2007: 75-78) navajajo naslednja načela prostega časa:

1. Načelo svobode

Izbira prostega časa pomeni izbiro na osnovi osebnih nagnjenj, interesov in potreb, ki izhajajo iz bistva osebnosti. To načelo je tesno povezano z ustvarjalnostjo in ustvarjalnim napredkom. Razlikovati moramo med svobodo od nečesa in svobodo za nekaj. Prva pomeni, da se mladostnik zna osvoboditi raznih obremenitev, obveznosti in drugih vplivov, ki ga prikrajšajo za preživljanje prostega časa. Pri vidiku svobode je nujno poudariti, da mora mladostnik sam imeti sposobnost in moč, da se resnično sam in svobodno opredeli za izbiro dejavnosti in njihovo koristnost.

2. Načelo smiselnosti

Razvoj in varovanje smiselnosti daje prostemu času družbeno in etično veljavo. Smiselnost vsebin prostega časa je v dejavnem počitku, družbeno sprejemljivem razvedrilu in razvoju osebnosti. Upoštevanje načela smiselnosti je hkrati tudi boj proti nevarnostmi razvrednotenja prostega časa, podrejanju komercializaciji in senzacionalizmu. Če ne upoštevamo tega načela, lahko pride do nastajanja stanja brezsmiselnosti, kot so življenjska praznina, brezciljnost in ničnost, kar so vzroki pešanja družbene, kulturne in vzgojne vrednosti prostega časa.

3. Načelo individualnosti

Z načelom individualnosti se razvijajo dispozicije, orientacija, usmeritev posameznika samemu sebi, razvijanje strukture osebnosti, značaja, načina osebnega reagiranja, prilagajanja in vključevanja v okolje, v katerem posameznik živi. To omogoča dejavnost prostega časa skozi način in izbiro aktivnosti, s katero se mladostnik želi ukvarjati v skladu s svojimi nagnjenji, razpoloženjem in možnostmi. Načelo individualnosti je tesno povezano z načelom svobode, saj je svobodna dejavnost osnovni pogoj razvoja osebnosti.

4. Načelo kolektivnosti

Mnoge dejavnosti prostega časa zahtevajo sodelovanje večjega števila članov (skupinske, družabne, športe igre ipd). V mejah nujnosti kolektivnih dejavnosti posameznik utrjuje in razvija samosvojo osebnost. Skozi skupinsko preživljanje prostega časa posameznik razvija smisel za reševanje skupnih nalog, skupne odgovornosti, občutek povezanosti in enakopravnosti. Načelo individualnosti in kolektivnosti se ne izključujeta ampak dopolnjujeta, saj v okvirih skupnih interesov omogočata razvoj individualnosti in krepita moč.

5. Načelo kreativnosti

Dejavnosti mladostnika vzpodbujajo k osebnem izražanju nagnjenost, sposobnosti, uresničitev osebnih zamisli, s čimer izraža svojo individualnost. Skozi kreativno vzdušje mladostnik doživlja in spoznava samega sebe ter svoje zmožnosti, kar ustvarja zadovoljstvo in daje vsebino življenju.

6. Načelo raznovrstnosti

Načelo nas usmerja na to, da moramo ustvarjati takšne možnosti preživljanja prostega časa, ki mladostniku omogočajo različne načine in oblike udejstvovanja. Zato je pomembno ustvarjati programe, ki niso vezani zgolj na posamezna specializirana področja.

7. Načelo organiziranosti samega prostega časa

Pomeni ustvarjanje ustreznih možnosti, pogojev in raznovrstnost programov za preživljanje prostega časa. Vodenje dejavnosti prostega časa mora biti bolj usmerjeno v samo organizacijo, ki ne sme biti dirigirana, omejevalna ali pretirano institucionalizirana, in manj v določanje katere dejavnosti uresničevati v tem času.

8. Načelo amaterizma – ljubiteljstva

Pod pojem prosti čas spadajo dejavnosti, ki jih posameznik opravlja iz lastnih pobud, za osebno zadovoljstvo v prostem času in se za to predvideva le del nedelavnega časa zunaj obveznosti in brez pridobitništva. To načelo izključuje polprostočasne dejavnosti, kot so domača obrt, spominki, čestitke, vrtnarjenje in podobno. Načelo ljubiteljstva je treba še posebej negovati v otroških in mladinskih organizacijah in šolah, posebej tam, kjer se kažejo tendence komercializacije.

9. Načelo ustreznosti starosti in spola

Potrebno se je izogibati pretiranim obremenitvam otrok in mladine glede na njihov telesni, intelektualni, čustveni, moralni in družbeni razvoj. Aktualnost tega načela izhaja iz dejstva, da se preživljanje prostega časa otrok in mladih vedno bolj približuje vsebinam in stilu odraslih, posebej v zabavi in uporabi televizije, filma, interneta.

1. 2. 3. POMEN PROSTEGA ČASA

Derganc (2004: 25) pravi, da prosti čas izpolnjuje razne potrebe in ima tudi različen pomen za različne ljudi. Tudi neka določena aktivnost v prostem času ima za različne ljudi lahko povsem drugačen pomen. Prosti čas zadovoljuje šest sklopov potreb:

- psihološke potrebe (občutek svobode, zabave, izziva, vključevanja),

- izobraževalne potrebe (osvajanje veščin, intelektualni izziv, znanje),

- socialne potrebe (socialni odnosi in interakcije),

- relaksacijske potrebe (oddih od napetosti in stresa, sprostitev in počitek),

- fiziološke potrebe (zdravje, odpornost, utrujenost),

- estetske potrebe (čut za kulturo).

»Prosti čas je čas, ki posamezniku daje več vedenja o sebi kot nekatere druge izkušnje časa (npr. delo, šola…) in s tem bistveno prispeva k njegovi samouresničitvi« (Derganc 2004: 36).

Vsak mladostnik v življenju poskuša zadovoljiti čim več osnovnih življenjskih potreb. Različni avtorji različno razumejo osnovne življenjske potrebe, vsem pa je skupno, da osnovne potrebe razvrščajo po pomembnosti in njihovi zadovoljenosti oziroma nezadovoljenosti pri posamezniku. Spoznanja psihologije in sociologije potrjujejo, da posameznik skozi uresničevanje prostega časa zadovoljuje potrebo po samospoštovanju, krepi svojo osebnostno identiteto, doživlja samouresničevanje, prepoznavnost, ustvarjalnost, rast in razvoj, avtonomnost, komunicira, doživlja zaupanje in ljubezen skozi vzajemne odnose z drugimi (Kristančič et. al 2008: 31).

Mladostniki v prostem času vedno znova definirajo sami sebe skozi samoopazovanje in povratne informacije drugih oseb in s tem oblikujejo svojo samopodobo in identiteto. Tako lahko prosti čas pomembno pripomore k uspešnejšemu spopadanju z izzivi življenja. Mladi preko prostočasnih aktivnosti oblikujejo socialni jaz, naučijo se slediti svojim ciljem in se zanje potruditi. Prosti čas je za mlade pogosto izvor samospoštovanja, občutka sposobnosti in osebnega nadzora in lahko izboljša samovrednotenje ter psihično in fizično zdravje. V prostem času mladostniki oblikujejo sami sebe in lahko preizkušajo različne življenjske stile,

raziskujejo lastno identiteto in identiteto skupine, omogočeni so tudi pogoji za socializacijo med vrstniki in izven družinskega okolja (Derganc 2004: 37).

Prosti čas ima še eno dimenzijo, ki je še posebej pomembna za mlade. Prosti čas poleg večje svobode izbire dejavnosti in odnosov, pomeni tudi čas zmanjšanega nadzora nad mladostnikom. Prav področje nadzora nad prostim časom mladih pa je največkrat izvor dilem in konfliktov med odraslimi (starši, učitelji, organizacijami) in mladimi. Sodobna industrija prostega časa za mlade s produkcijo modnih stilov, elektronske in zabavne industrije hote ali nehote zmanjšuje prostor avtonomije in vzdržuje nadzor nad prostim časom mladostnikov. K temu se pridružujejo še vsi, ki bedijo nad vzgojo in odraščanjem mladih in skušajo s svojimi pedagoškimi intervencijami, omejitvami, načrtovanji, vzpodbudami načrtovati in nadzirati tako delovni kot tudi prosti čas mladih (Ule 2000: 63).

Aktivna in kreativna izraba prostega časa je velikokrat naporna, zahteva določeno disciplino, vadbo, znanje in sposobnosti. Sodobna potrošniško naravnana družba pa skozi medije in javno mnenje ne privzgaja teh dejavnosti in možnosti, ravno nasprotno (Derganc 2004: 26).

Derganc (2004: 27) nadaljuje, da preutrujenemu, anksioznemu posamezniku dostikrat manjka samodiscipline za preseganje začetnega odpora do potrebnih naporov in vadbe, zato se pogosto odloči za preživljanje prostega časa, ki je manj »naporno«, čeprav nudi malo zadovoljstva, samospoštovanja ter užitka in ima majhen socialni pomen. Posledično se lahko vzpostavi začaran krog temeljnega nezadovoljstva v življenju mladih:

- sprejemanje delovnih naporov in discipline zaradi ohranjanja zaposlitve, ne zaradi užitka v delu - iskanje sprostitve od takšnega dela v prostem času
- nemoč in utrujenost, ki prepričuje kreativnejše izkoriščanje prostega časa - prepuščanje situacijam, ki niso ne delo ne igra v prostem času
- nezadovoljstvo s takšnim prostim časom - iskanje zadovoljstva in samopotrditve skozi poklicno delo oz. organizirano dejavnost

Ta krog nezadovoljstva povečuje moč in obseg frustracij in še bolj povečuje socialno in psihično ranljivost mladostnikov (Derganc 2004: 27).

1. 2. 3. PRISPEVEK STROKOVNJAKOV K PROSTEMU ČASU MLADIH

Četrtni mladinski centri imajo veliko vlogo in prispevek pri prostem času mladostnikov v lokalni skupnosti, saj je že namen centrov opredeljen kot zagotavljanje prostora za aktivno

preživljanje prostega časa. Poleg prostora, dejavnosti, delavnic in elementov, ki jih nudi mladinski center, morajo tudi koordinatorji imeti določene kompetence in znanja, da se lahko v času preživljanja prostega časa v centru približajo mladostnikom, jih podprejo in so tudi sposobni prepoznati njihove potenciale in vire moči.

Naloga staršev in vzgojiteljev je pomagati mladostniku identificirati svoje interese, vrednote in sposobnosti, saj le tako lahko posameznik sprejema odločitve v skladu s svojimi interesi, torej v skladu s samim seboj. »Bistvo uspešnega vzgojnega dela je v ustvarjanju pogojev za aktivno udejstvovanje in ustrezno spodbujanje in razvijanje avtonomne motivacije« (Derganc 2004: 56).

Mladinski centri, šole, dijaški domovi in lokalne skupnosti so institucije, katerih velika vloga je v zagotavljanju prostorskih možnosti in strokovne pomoči pri izvajanju prostočasnih dejavnosti. Pri tem moramo biti pozorni na možnost za individualno ukvarjanje s posamezno dejavnostjo, ki je mladostniku pri srcu in potrebuje le prostor, kjer bo lahko sam. Mladostniki potrebujejo starše, vzgojitelje in spremljevalce, ki znajo čutiti z njimi, jih spodbujati, ohrabriti, podpreti, sočasno pa imajo moč presoje in razlikovanja (Derganc 2004).

Kljub temu, da mladi zavračajo organizirane oblike preživljanja prostega časa, se v praksi kaže, da so organizacije, ki jih vodijo odrasli, zelo pomembni prostori za srečevanje mladostnikov in preživljanje prostega časa (Derganc 2004).

Pri organiziranih dejavnostih moramo upoštevati, da so te dejavnosti in institucije namenjene mladim, zato moramo poskrbeti za njihovo aktivno participacijo pri organiziranju in izvedbi posameznih aktivnosti. Pomembno je tudi, da znamo prisluhniti njihovim željam in potrebam, ob upoštevanju, da izvajamo programe, ki na mlade delujejo vzgojno pozitivno. Organizacija in ustvarjanje pogojev in prostorov srečevanj se zdi smotrna in včasih celo zaželena med mladimi, po drugi strani pa so jim ljubša neformalna srečanja. Vloga mladinskih delavcev in vzgojiteljev je torej v tem, da upoštevamo tako potrebo in željo mladih po druženju v neformalnih skupinah, kot tudi potrebo po organiziranem preživljanju prostega časa. Ne smemo pričakovati od samih sebe, da moramo ponuditi nekaj »boljšega« od tega, kar dobijo mladostniki v neformalnih srečanjih, lahko pa ponudimo še dodatno kvaliteto in obogatitev njihovega prostega časa in tudi njihovih osebnosti z dodatnimi prostočasnimi ponudbami in jih tako pripravimo na zahteve postmodernega časa, ki jim bodo vse bolj izpostavljeni (Derganc 2004).

Koordinatorji z druženjem in pogovorom spoznavajo mladostnike in morajo biti poleg prepoznavanja virov moči, pozorni tudi na stiske, težave mladostnikov. Pogosto jih izrazijo sami, prav zaradi narave odnosa, ki ga imajo s koordinatorji, morajo pa biti tudi pozorni na znake, ki se lahko identificirajo v prostem času.

Eden izmed razlogov, zakaj je prosti čas pomemben za strokovnjake, je ta, da se v prostem času manifestirajo stiske in težave mladostnika, ki odrašča v zanj obremenjujočem, škodljivem in neustreznem okolju. Strokovnjaki lahko torej v prostočasni dejavnosti prepoznavajo simptome, ki jih opozarjajo, da je mladostnik v stiski (Poštrak 2003). Iz tega razloga je pomembno, da socialnodelovne koncepte in načela uporabljajo mladinski delavci v mladinskih centrih, saj nam, kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2002), delovni odnos olajša sodelovanje ter vedno znova omogoča in olajšuje mobilizacijo moči. Pri tem gre za projekte sodelovanja, ki so ustvarjeni na sporazumevanju, dogovarjanju in skupnem delu pri iskanju rešitev. Tako lahko z ustreznimi, načrtovanimi načini dejavnosti v prostem času mladostnika blažimo njegove stiske in mu pomagamo pri njegovem soočanju z njimi (Poštrak 2007: 149)

Starši mladostniku predstavljajo oporo in ga krepijo, če so odnosi med njimi ustrezni in ne ogrožajoči. To podporo mladostnik lahko občuti, tudi ko ni fizično skupaj s starši, ko preživlja prosti čas sam ali v družbi drugih vrstnikov ali odraslih. Če so odnosi napeti, obremenjeni, polni zlorab ali nasilja itd., lahko prosti čas za mladostnika, ki ga preživlja stran od staršev, pomeni čas počitka, celjenja ran in lahko nanj vpliva celo blagodejno. Po drugi strani pa je lahko to tudi čas in prostor, ko mladostnikova stiska preraste v različne manifestacije in simptome, ki so lahko ogrožajoče za mladostnika (npr. uporaba omamnih sredstev) ali okolico (nasilništvo, vandalizem, huliganstvo itd.). Torej ni ključno, koliko prostega časa ima mladostnik, temveč, kaj počne v njem. Ključno za to, kaj počne v prostem času, je njegova celostna življenjska izkušnja, tisto, kar doživlja v svojem življenjskem svetu nasploh. S tega zornega kota je način preživljanja prostega časa predvsem manifestacija izkušenj iz vsakodnevnega življenjskega sveta mladostnika (Poštrak 2007: 151).

Blanka Tivadar v Poštrak (2007:150) poroča o raziskavi, v kateri našteva dejavnike prestopniškega vedenja, kot so spol, gmotne razmere in izobrazba staršev, družina, doživljanje šole in šolski uspeh, vero in druge vrednote. V zvezi z gmotnim položajem in prestopniškim vedenjem omenja vidik, ki je povezan s kakovostnim preživljanjem prostega časa. Otroci iz premožnejših družin naj bi imeli lažji dostop do raznolikih oblik preživljanja prostega časa,

torej imajo večjo možnost izbire, hkrati pa lahko njihove načine prostega časa starši in vzgojitelji bolj nadzorujejo.

1. 2. 4. DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA PREŽIVLJANJE PROSTEGA ČASA

Lešnik (1982) ugotavlja, da družinske socialne razmere vplivajo na različno vsebino prostega časa, čeprav šolsko okolje zabriše močnejše razlike. Razlike so opaznejše pri nekaterih posameznih dejavnostih. Mladim je treba pomagati z urejenimi možnostmi za preživljanje prostega časa ob vzgojno izobraževalnih ustanovah in bivalnih soseskah, da jim bodo pripomočki in druge stvari za preživljanje prostega časa dostopne kljub različnim družinskih socialnim razmeram. Možnosti za dejavnosti prostega časa bi morale biti osrednja točka za vse soseske, okrog katere bi potem načrtovali vse drugo.

Derganc (2004: 48) govori o pomembni povezavi med socialnim ozadjem in življenjskimi možnostmi in s tem povezanimi življenjskimi stili mladostnikov. Na početje v prostem času bolj vplivata izobrazba in socialno okolje kot pa tržna ponudba potrebščin za prosti čas. Izbira ponudbe ni odvisna zgolj od materialnih zmožnosti posameznika, temveč tudi od njegovih sposobnosti, interesov in potreb. Mladostniki, ki iz družine nimajo vzorca raznolikega preživljanja prostega časa, nimajo izkušnje, kakšne so pozitivne posledice, če so v prostem času dejavni. Lešnik (1982 v Derganc 2004: 29) je ugotovil, da je med mladostniki, ki živijo v boljših družinskosocialnih razmerah najmanj takih, ki bi jim bilo dolgčas, mladostniki iz slabših družinskosocialnih razmer pa so se večkrat dolgočasili. Na podlagi tega domnevam, da imajo tisti iz nižjih družinskosocialnih razmer manj različnih možnosti za preživljanje prostega časa in manj spodbud od doma, zato doživljajo dolgočasje, ker ne morejo delati stvari, ki jih delajo drugi.

1. 3. MLADINSKO DELO

Mladinsko delo je tista oblika dela z mladimi, ki zavestno vsebuje izobraževalno komponento, je prostovoljno, spodbuja mlade k aktivnemu državljanstvu in pospešuje družbeno integracijo mladih. Izvajajo ga mladinske organizacije, druge skupine mladih in mladinski servisi. Kakovost tega dela je odvisna od ustreznega usposabljanja in izobraževanja mladinskih delavcev ter tudi od možnosti financiranja. Mladi morajo v njem najti vzgibe za motivirano participacijo in zadovoljitev aktualnih potreb ter pridobiti različna znanja in spretnosti, ki jih potrebujejo v vsakdanjem življenju, a jih ne pridobijo v drugih formalnih sistemih (Kuhar, Leskošek 2008: 328).

Kern (2005:16 v Vavpotič 2007: 38) pravi, da je mladinsko delo načrt programa izobraževanja, ki je zasnovan, da pospešuje osebnostni in socialni razvoj mladih skozi njihovo prostovoljno sodelovanje. Tovrstno izobraževanje naj bi dopolnilo formalno, akademsko ali poklicno izobraževanje ter usposabljane in naj bi bilo zagotovljeno s strani prostovoljnih organizacij mladinskega dela. »Mladinsko delo ni možno povezati zgolj z eno izmed oblik intervencije, temveč je stkano iz mnogih organizacijskih in socialnih niti ter povezav v čvrsto organizacijsko mrežo. Mladim pomaga (primarno med trinajstim in devetnajstim letom starosti, v posameznih primerih se spodnja meja spusti na enajst let, zgornja pa povzpne do petindvajset let) pri učenju o njih samih, drugih in družbi skozi neformalne izobraževalne aktivnosti, ki združujejo veselje, užitek, izzive ter učenje.« (Kern 2005:16 v Vavpotič 2007: 38).

Po Mesec (1998) ima delo z mladimi naslednje funkcije:

- Preventivna funkcija

Gre za preprečevanje odklonskih vedenj z večanjem kompetenc za obvladovanje razvojnih nalog in vsakdanjih stisk ter za omogočanje ugodnih pogojev za obvladovanje vsakdanjih konfliktov

- Pomoč pri urejanju vsakdanjega življenja

Gre za nakazovanje možnih rešitev problemov v družini, šoli, službi, med prijatelji v prostem času in na drugih področjih preko pogovora, svetovanja in skupnega dela.

- Izobraževanje in usposabljanje

Gre za posredovanje informacij o življenjsko pomembnih stvareh, kot je na primer spolnost, partnerstvo, droge itd. Za usposabljanje in urjenje v socialnih in drugih spretnostih ter nudenje podpore pri razvijanju lastnih vrednot in predstav.

- Organiziranje prostega časa

Gre za pospeševanje socialnih, čustvenih, kognitivnih, ustvarjalnih in drugih spretnosti ter pogojev za aktivno preživljanje prostega časa.

- Omogočanje identifikacije z vzori

Gre za omogočanje stikov, skupnih doživetij, druženja, mladinske kulture, pri čemer pride do soočenja z vrednotami, ki delujejo kot motivatorji kreativnosti in samoizpolnjevanja

Mrgole (2003: 44-45) pravi, da delo z mladimi sodi v področje storitev, ki jih lahko označimo kot servisne, kar pomeni, da so usmerjene k uporabnikom. Na kakovost mladinskega dela pa vpliva več dejavnikov, ki jih lahko razdelimo na tri temeljne ravni:

- raven potencialov (vednostna, programska izhodiščna in človeški viri),
- raven izvajanja (lastnosti delovanja organizacije, kakovost izvajanja konkretne programske ponudbe),
- zagotovila za delovanje in kontinuiteto (delovanje podpornega sistema na način sistemskih zagotovil in servisa za razvoj in evalvacijo programov).

Po Mrgoletu (2003) so načela kakovostnega mladinskega dela: stroka kot podlaga in vrednote mladinskega dela, izobraževanje mladinskih delavcev, ciljno načrtovanje dejavnosti, usmerjenost k neformalnemu učenju, notranja evalvacija dosežkov, kakovostna komunikacija, kakovost na ravni človeških virov in kadrov, kakovost na ravni delovanja organizacije, kakovost izvajanja mladinskih programov.

Za kakovost izvajanja mladinske dejavnosti potrebujejo mladinski delavci ustrezna znanja in veščine, saj je izobraženost zagotovilo za profesionalen odnos in izvajanje neformalnega dela z mladimi. Izobraževanje pa omogoča tudi identifikacijo s stroko in njenimi bistvenimi značilnostmi, omogoča evalvacijo obstoječega znanja skozi praktične izkušnje, motivira mladinske delavce in jim nudi pridobivanje kompetenc za premagovanje ovir, s katerimi se srečujejo v praksi (Mrgole 2003).

O uporabi znanja govori tudi sodoben koncept socialnega dela znanje za ravnanje, ki kot ključen koncept za socialno delo govori o posebnostih v socialnem delu razvitega znanja in o

tem kako s tem znanjem ravnamo. Socialno delo je razvilo posebno znanje, ki ga lahko pretvorimo v akcijo; gre za znanje, ki ga lahko prevedemo v ravnanje. Tako ta pomemben koncept izostri potrebo po teoretskem in praktičnem znanju, ki mora biti tako, da ga lahko podelimo z uporabniki. Lussi (1991) opozarja, da socialni delavci ne smejo ostati brez besed. Pomembno je, da socialna delavka zna vzpostaviti in vzdrževati kontekst socialnega dela, da, kot pravi Lussi, ne ostane brez besed in da ima znanje za ravnanje, ki ga zna podeliti z uporabniki in da omogoči prevajanje v osebni ali lokalni jezik in nazaj v jezik stroke za ustvarjanje nove zgodbe v procesu raziskovanja rešitev. V socialnodelovnem pogovoru moramo z uporabniki podeliti koncepte, ki definirajo naše sodelovanje. Pojasnimo koncept delovnega odnosa, instrumentalne definicije problema, ravnanje iz perspektive moči. To je socialnodelovni način ravnanja z znanjem, ki prispeva k soustvarjanju rešitev (Čačinovič Vogrinčič et. al 2005).

Da bi bilo delo z mladimi kakovostno izvedeno, pa morajo biti, kot navaja Mrgole (2003: 85-86), zagotovljeni tudi naslednji pogoji:

- znanje o mladih, kot je poznavanje teoretičnih spoznanj o mladih – psihologija, sociologija, znanje o skupinski dinamiki, poznavanje zgodovine mladinskih gibanj…
- jasno izdelan koncept mladinskega dela,
- poznavanje koncepta in metod neformalnega dela z mladimi,
- pripadnost skupni ideji ali projektu,
- izdelani dolgoročni cilji, programski koncept delovanja organizacije,
- poznavanje praktičnih primerov izkušenj dobre prakse od drugod,
- evalvacija preteklih praktičnih izkušenj,
- organizacijske izkušnje pri delu z mladimi,
- obvladovanje marketinga za neprofitne organizacije,
- znanje animacijskih aktivnosti poznavanje in spretnosti delovanja v prostorih neformalnega druženja mladih,
- izdelana informacijska mreža, dober sistem informiranja, posredovanje kakovostnih informacij na učinkovit in ekonomičen način,
- zagotovljeno dobro ime organizacije med mladimi,
- prepoznavanje potreb mladih,
- ustvarjalnost pri vodenju dejavnosti,

- ohranjanje skupinske povezanosti, razvijanje kompetenc mladih, vzpodbujanje in svetovanje,
- možnost, da se mladi identificirajo z vodji programov,
- demokratično vodenje mladinskega dela in poznavanje ustreznosti ostalih pristopov vodenja,
- pogostost ponudbe in močne neformalne vezi v skupini uporabnikov,
- ustvarjanje navdušenja mladih za sodelovanje in ohranjanje le tega,
- vzpostavljen stik z mladimi,
- znanja, ki omogočajo vodenja skupine na improviziranih prizoriščih,
- znanja za na primer izvedbo skupne delovne akcije,
- znanja, ki omogočajo identifikacijo ovir pri delu in njihovo učinkovito premagovanje,
- znanja za pridobitev virov financiranja,
- tekoča komunikacija z ostalimi pomembnimi viri podpore,
- znanja za medijsko promocijo dejavnosti mladinskega dela.

Avtorji navajajo tudi različna načela, ki morajo biti upoštevana pri delu z mladimi, ter potrebne raznovrstne kompetence mladinskih delavcev. Tako na primer Kern (2005:46 v Vavpotič 2007: 43) pravi, da mora biti delo z mladimi skladno z naslednjimi načeli:

- spoštovanje in vrednotenje različnosti mladih,
- delo z mladimi, ker so mladi in ne ker bi bili označeni za deviantne,
- učinkovita in refleksivna praksa, ki promovirana enakost, priložnosti in odgovornost,
- izpodbijanje diskriminacijske prakse in predsodkov,
- pospeševanje osebnostnega, socialnega in izobrazbenega razvoja,
- podpora pri uveljavljanju lastne pobude v družbi oz. promoviranje potrebe mladih,
- pomoč pri prehodu iz odvisnosti v neodvisnost. (Kern, 2005:46 v Vavpotič 2007: 43).

Mrgole (2003:66) dodaja načela, ki so pomembna pri navezovanju stika z mladimi:

- za udeležbo v programih se mladi odločajo sami tudi, če je razlog samo zabava in druženje,
- delo z mladimi mora izhajati iz razvojnih značilnosti, nazorov, motivov, izkušenj, čustvovanj, predsodkov, ovir ... konkretnih mladih v konkretnem prostoru,

- delo z mladimi je namenjeno mladim, ker so mladi in ne ker bi bili posebej označeni in družbeno odklonski,
- upoštevati je treba ves psihološki, sociološki in družbeni kontekst mladih.

K tem avtor navaja še nekaj lastnosti mladinskih delavcev, ki so se izkazale za koristne:

- mladinski delavec je prijazen in zna ohranjati neformalnost,
- ohranja dobro sodelovanje v skupini,
- je ustvarjalen,
- je naravnan k iskanju praktičnih rešitev,
- vidi smisel v delu z mladimi in v izvajanju projektov in zastavljenih ciljev,
- verjame v zmožnost premagovanja ovir, ki se pojavijo kot sestavni dejavnik mladinskega dela (Mrgole 2003: 83).

Vavpotič (2007: 47) pa v svojem delu sklene, da je bistveno za delo z mladimi:

- omogočanje raznovrstnih priložnosti mladim,
- pospeševanje osebnega, socialnega, izobraževalnega in družbenega razvoja mladih,
- načelo prostovoljnosti in svobodne participacije; uveljavljanje lastnih potreb in želja,
- spodbujanje in dopuščanje različnosti, različnih antidiskriminatornih praks in spodbujanje strpnosti,
- omogočanje enakosti, odgovornosti, avtonomnosti, integracije, pluralnosti in solidarnosti, itd.

Mladinski delavec mora torej imeti kar nekaj različnih kompetenc. Poleg tega, da mora biti motivator, upoštevati potrebe mladih, mora voditi programe, skrbeti za vzpostavljanje stika z mladimi, imeti pregled nad delovanjem organizacije, kar so tudi pogoji za kakovostno delo z mladimi. Ker se mladinski delavci srečujejo z različnimi mladostniki, morajo poznati različne življenjske svetove mladostnikov in uporabo socialnodelavskih pristopov.

Poštrak poudarja, da mora vsak strokovni delavec upoštevati vidike in razsežnosti življenjskega sveta mladostnika in vsi, ki delajo z mladostnikom in njegovo družino, morajo nekaj vedeti ali sodelovati s strokovnjaki v mladostnikovi šoli in nasprotno (Poštrak 2011: 203).

Pri delu z mladimi se torej lahko opremo tudi na sodobne koncepte socialnega dela.

Po Čačinovič Vogrinčič et.al (2005) so to teoretski koncepti, ki socialno delovno ravnanje umeščajo v konstruktivni miselni koncept, v postmoderno paradigmo socialnega dela.
V socialnem delu postmodernizem v ospredje postavlja vprašanje odnosa med udeleženimi v procesu pomoči in na novo definira procese razgovora, sporazumevanja in dogovora (Čačinovič Vogrinčič 2002: 93).

Ko delamo z mladostnikom, je pomembno, da smo njegov sogovornik, ki ne išče resnice in vzrokov, temveč soustvarja želene razplete. K tem nas usmerja *koncept etike udeleženosti*, ki omogoča, da objektivnega opazovalca nadomesti sodelovanje, v katerem nihče nima zadnje besede, niti je ne potrebuje, saj je bistvo pogovor, ki se nadaljuje (Čačinovič Vogrinčič et.al 2005). Etika udeleženosti tako postane osrednja vrednota socialne akcije, kjer ni več iskanja resnice in vzrokov (Hoffman 1994 v Čačinovič Vogrinčič 2006:19). Strokovnjak se z uporabo tega koncepta odpove moči, ki mu ne pripada, odstopi od tega, da posreduje resnice in rešitve in se namesto tega skupaj z uporabnikom poda v raziskovanje. Socialna delavka postane udeležena v procesu pomoči, kot sogovornica in soustvarjalka (Čačinovič Vogrinčič et.al 2005: 12).

Z uporabo koncepta Dennisa Saleebaya, ki ga imenujemo *perspektiva moči* pa v našem odnosu z mladostniki iščemo njihove vire, moči in potencialne. Salebeey (1997: 3 v Čačinovič Vogrinčič et.al 2005: 12) pravi: »Praksa, ki temelji na perspektivi moči, pomeni, da bo vse kar delaš kot socialni delavec, utemeljeno s tem, da pomagaš odkriti, olepšati, raziskati in izkoristiti klientovo moč in vire, ko mu pomagaš, da doseže svoje cilje, uresniči svoje sanje in razbije okove ovir in nesreč.« Lahko rečemo, da socialno delo pomeni strokovno pomoč s ciljem, da uporabnik dobi več moči. Pri tem gre torej za odkrivanje moči, da se uresničijo konkretne spremembe v procesu soustvarjanja. Vir moči pa je najprej izkušnja o dostojanstvu in spoštovanju, izkušnja, da je posameznik kompetenten za svoje življenje (Čačinovič Vogrinčič 2002: 93-94). Ravnanje iz perspektive moči pomeni najprej zelo osebno odločitev strokovnih delavcev. Iz perspektive moči sprašujemo po dobrih izidih, po zaželenih razpletih, po dobrih izkušnjah, po virih in željah (Čačinovič Vogrinčič 2006: 20).

Saleebay (1997 v Čačinovič Vogrinčič 2006: 20) pravi: »Formula je preprosta: mobiliziraj moč klientov (talente, znanja, sposobnosti, vire) s ciljem, da podpreš njihova prizadevanja, da dosežejo svoje cilje in vizije, in stranke bodo imele boljšo kvaliteto življenja, táko, ki bo v skladu z njihovimi koncepti kvalitete. Čeprav je recept preprost, mu sledi trdo delo.« Kakšno

delo naš čaka in kako trdo je to delo, pa lažje razumemo s pomočjo Saleebayevega (1998) leksikona moči, ki vsebuje sledeče temeljne koncepte in načela (Čačinovič Vogrinčič et.al 2005: 13- 14):

I. Dodajanje moči

Bistvo tega elementa je podpiranje uporabnikov pri odkrivanju svojih virov in moči v sebi in okoli sebe. Moč uporabnika je obnovljiva in jo je mogoče razširiti, zato je pomembno, da ko jo odkrijemo, jo podpremo v skupnosti.

II. Včlanjenost

Gre za potrebo ljudi, da smo spoštovani in cenjeni člani družbe in če naš uporabnik nima kje biti in komu pripadati, je naša strokovna naloga, da ga vključimo. Gre za varen prvi korak k moči, je zelo težak in obvezen.

III. Moč okrevanja

Okrevanje kot tretji element leksikona moči temelji na spoznanju, da ljudje in skupnosti okrevajo in premagujejo tudi težke in boleče izkušnje. Koncept okrevanja govori o človeški moči, da okreva, da si ljudje lahko opomoremo.

IV. Zdravljenje in celostnost

Saleebay trdi, da je človek naravnan k zdravljenju in ima sposobnost ozdraveti. Ljudje imamo na voljo notranji sistem podpore, ki deluje neodvisno od zunanjih vplivov zdravljenja. Spoznati, da ima uporabnik notranjo modrost, da prepozna, kaj je zanj dobro, je za socialno delo nov izziv.

V. Dialog in sodelovanje

Dialog in sodelovanje kot vir moči sta povezana tudi z etiko udeleženosti v soustvarjanju novih izkušenj in novih zgodb, do katerih pride na podlagi razumevanja, sodelovanja in dogovarjanja. Saleebay pravi, da sta dialog in sodelovanje največ, kar lahko damo.

VI. Odpoved nejevernosti

Ker je »ne verjeti« uporabniku in pričakovanje, da strokovnjaki vedo bolje od uporabnika, globoko zasidrano v kulturi poklicev, ki pomagajo ljudem, je priznati uporabniku pravico do resničnosti in verjeti udeleženim v problemu, težka naloga. Odpoved nejevernosti je element, s katerim se moramo soočiti in naučiti ravnati.

Ker so mladostni velikokrat deležni vrednostnih sodb in grajanja, je izredno pomembno, da v odnosu z njimi uporabljamo jezik socialnega dela, ki je, kot navaja Čačinovič Vogrinčič (2010: 243), vedno pozitiven, varuje enkratnost in ne ocenjuje, ne stigmatizira, ne obsoja, ne poučuje, ne razvrednoti. In kot pravi Poštrak (2011: 205), je pomembno, da se socialni delavci in drugi strokovni delavci, ki delajo z mladimi, ne osredotočajo na to, kakšni naj bi mladostniki idealno morali biti, temveč je pomembno kakšni, so tu in zdaj in kaj lahko z njimi soustvarimo, da jim bo tu in zdaj bolje.

1. 4. NAČINI DELA/VODENJA MLADINSKIH DELAVCEV

Peček Čuk in Lesar (2009: 130) opredelita vzgojni stil kot odnos med vzgojiteljem in vzgajancem, torej odnos, ki vključuje namen s sistemom metod, sredstev in postopkov vzgojiti posameznika z določenimi lastnostmi. Vzgojni stil v ospredje postavlja medčloveški odnos, kot bistven element vzgojnega dogajanja. Kakšen vzgojni stil uporabljamo, je odvisno od naših stališč in razumevanja drugih elementov vzgoje, kako pojmujemo otrokovo naravo, njegov razvoj, kakšno avtoriteto, disciplino in kaznovanje pri vzgoji zagovarjamo, koliko menimo, da mora imeti otrok pri vzgoji svobode ipd. Pri določitvi vzgojnega stila pa niso pomembna zgolj naša stališča, temveč tudi kakšne so naše implicitne teorije o vzgoji in njeni moči.

Sodobna znanost danes verjame, da lahko otroka vzgajamo tako, da ga postavimo v primerno vzgojno okolico, mu nazorno pokažemo lastno strinjanje ali nestrinjanje z določenimi vedenjskimi vzorci, z lastnim interesom spodbudimo otrokov notranji interes za določene aktivnosti itn. Težava današnjih pogledov na vzgojo ni v tem, da ti ukrepi ne bi delovali, temveč v tem, da je razumevanje osnovnih vzgojnih dejavnikov še vedno šibko, s tem pa se kot ključno vzpostavi vprašanje, kaj »dela« dobrega vzgojitelja in ali je mogoče, da se nekdo uspešno usposobi za poklicnega vzgojitelja. Platon piše, da sicer verjame v možnost vzgajanja, ne verjame pa v obstoj poklicnih vzgojiteljev, Freud pa vzgojo razglasi za nemogoč poklic (Kroflič 1997a). Odgovor Freuda na vprašanje ene od pacientk, kakšen je idealen način vzgoje otroka, je: »Kar koli boste naredili, nikoli ne boste popolni«. Vse je odvisno od trenutka, okoliščin otroka, njegove starosti, očeta in matere ter njunih izkušenj in sveta, v katerem živita (Jacob 2002: 43).

Strinjamo se lahko z ugotovitvijo, da je lahko izjemno kvaliteten vzgojitelj nekdo, ki ne ve ničesar o vzgoji v teoretičnem pomenu, in da med poklicnimi vzgojitelji lahko najdemo posameznike, ki v praksi kljub pedagoškemu znanju niso uspešni. Vzgojo tako lahko opredelimo kot zelo kompleksno obliko medčloveške komunikacije, v kateri naletimo na vrsto težav, ki jih je težko razumeti, še težje pa nanje zavestno vplivati in tako vzgojno delovati v želeni smeri. Vzgojitelji se morajo začeti spraševati, kako vzgojo, ki je v določenem smislu vedno vodenje, usmerjanje, discipliniranje otroka, oddaljiti od fenomena manipulacije in otroka pripraviti na uporabo lastnega uma, ustvarjalnosti in reflektirane moralnosti. Osebnostne lastnosti, ki so nujno potrebne za uspešno vzgajanje, so sposobnost

vživljanja (empatije) in druge komunikacijske spretnosti. Mnenja o tem, do kolikšne mere si lahko te sposobnosti pridobimo, so močno deljena in razni »treningi« za pridobivanje teh spretnosti, so lahko dokaj sporni. Večji problem predstavlja nepoznavanje osnovnih zakonitosti moralnega razvoja in ustreznih vzgojnih prijemov. Teoretsko znanje še ne ustvari uspešnega vzgojitelja, vendar ponuja intelektualni vpogled v vzgojne možnosti in nudi veliko psihološko oporo pri opravljanju zahtevne dejavnosti vzgoje (Kroflič 1997a).

1. 4. 1. VZGOJNI STILI

Milica Bergant (1997; 1986; 1994) v Peček Čuk in Lesar (2009) opredeli tri vzgojne stile:

- represivni vzgojni stil
- permisivni vzgojni stil
- *laissez faire* ali vse dopuščajoča vzgoja

Peček Čuk in Lesar (2009) zaradi zadreg, do katerih prihaja zaradi zgornjega poimenovanja vzgojnih stilov, oblikujeta različne delitve le-teh:

- represivni ali avtokratski oz. avtoritarni vzgojni stil
- interakcijski ali demokratični oz. avtoritativni vzgojni stil
- permisivni ali laissez-faire oz. do-(po-)puščajoči vzgojni stil

Kroflič (1997a) številne (implicitne) teorije moralne vzgoje, ki so se izoblikovale do konca 20. stoletja, razvrsti v tri osnovne koncepte:

- kulturno-transmisijski model moralne vzgoje
- permisivni model (prijazne) moralne vzgoje
- procesno-razvojni model moralne vzgoje

Brajša (1995) opredeljuje avtokratični stil vodenja, partnerski (demokratični) stil vodenja in *laissez faire* način vodenja.

Poštrak (2007) opozarja, da so izrazi demokratično, avtoritativno in laissez faire neustrezni in zavajajoči. Demokratični način vodenja preimenuje v dogovorni način, avtoritarnega v ukazovalno nedogovorni način vodenja in laissez-faire v neukazovalno nedogovorni način vodenja.

1. 4. 1. 1. UKAZOVALNO NEDOGOVORNI NAČIN VODENJA

Ukazovalno nedogovorni oz. represivni, avtoritarni vzgojni stil je pri nas prevladoval v krščanskem tipu patriarhalne družinske vzgoje. Značilen je za vzgojne koncepte, ki temeljijo na predpostavki, da je osnovna naloga vzgoje na otroka prenesti moralna pravila, vrednote, norme in načine vedenja, ki so uveljavljena v družbi (Peček Čuk in Lesar 2009: 135).

Kroflič (1997a: 25) ta vzgojni stil poimenuje kulturnotransmisijski model vzgoje, ki je prevladoval v klasični pedagogiki in temelji na predpostavki, da je osnovna naloga vzgoje na otroka prenesti moralna pravila, ki so uveljavljena v kulturi.

Represivni vzgojni stil je prevladoval predvsem v preteklosti, čeprav ga lahko srečamo tudi danes. Vzgojitelji, ki zagovarjajo ta vzgojni stil, izhajajo iz prepričanja, da je s postavljanjem pravil in s sistemom nagrajevanja in kaznovanja mogoče sodeči zaželeno vedenje, merila za to pa postavlja vzgojitelj sam (Peček Čuk in Lesar: 135).

Otrok tako lahko postane uporaben član družbe, če (in ko) sprejme njena pravila moralnega vedenja, ki se mu predstavijo kot trdna, tradicionalna, včasih celo večna pravila, o katerih se ne razpravlja. Ta model vzgojne vrednote predpostavi v obliki večnih resnic in jih podaja otrokom kot vsako drugo znanje, to pa predstavlja osnovi problem tega vzgojnega stila. Kroflič trdi, da tak ideološki koncept prenašanja večnih resnic nujno spodleti, saj lahko prenašamo informacije, vzorce vedenja in lahko zagotovi tudi poslušnost učenca, ne moremo pa spodbuditi notranje aktivnosti v učencu, ki šele ustvari »subjektivno emocionalno podstat vrednote« (Kroflič 1997a).

Žorž (2010: 96) se strinja, da je ta vzgojni pristop v spremenjeni obliki prisoten še danes. A pri avtoritarni vzgoji starši otroka priganjajo h koristnemu naporu, cilje mu postavljajo oni, škodljiv napor pa ostro kaznujejo. Otrok se zaradi strahu pred kaznijo res izogiba škodljivemu naporu, vendar dela za uresničevanje ciljev, ki so mu jih postavili starši in ne svojih lastnih, zato ob tem ne doživlja zadovoljstva, dela z odporom in pod zunanjo prisilo.

Razgovor je nedogovoren, v Paskovem smislu sploh ni vzpostavljen. Komunikacija je enosmerna, v smeri od delavca do mladostnika. Vzgojitelj/koordinator/socialni delavec daje navodila ali ukaze mladostniku/uporabniku. Navodila, ki jih daje, so brez možnosti oporekanja. Uporabnik pri tem nima besede. Mladostnik je v pasivnem položaju opazovalca reševanja njegovega lastnega problema. S tem je tako subjektivno kot objektivno razrešen

odgovornosti. Odgovornost za uspešnost reševanja problema je izključno na strani socialnega delavca. Vodje pa odgovornost pogosto prenesejo na mladostnike. On določi ukrep in kazen v primeru nespoštovanja navodila ali ukaza. Dogovora torej ni, je samo navodilo, zahteva. V osnovni šoli to pomeni, da učenci do tako določenih pravil, v okviru avtoritarnega odnosa, ne vzpostavljajo pozitivnega odnosa. Pojmujejo jih kot vsiljene in se s subjektivnega zornega kota mogoče niti ne čutijo dolžne spoštovati jih.

Vloge pri ukazovalno neodgovornem pristopu so jasne, ostro določene in razločene. Socialni delavec je eno, uporabnik pa je nekaj drugega. Tu se odpre prostor za dvojna merila. Kar velja za eno vlogo, nadrejen položaj, ne velja za drugo vlogo, drug podrejen položaj. Vloge so razvidne, vendar vsiljene. Mladostnik je torej le pasivni udeleženec dogajanja (Poštrak 2003)

Poštrak (2003) pravi, da je represivni pristop osredotočen na kaznovanje, mladostnika ali skupino kaznujemo za neustrezno ravnanje. Svetovalna delavka /delavec ne more graditi produktivnega odnosa z mladostnikom ali skupino. Stik pravzaprav ni vzpostavljen, temeljev za vzpostavitev delovnega odnosa ni.

Čačinovič Vogrinčič (2002) navaja, da *vzpostavljanje delovnega odnosa* omogoči jasno izrečen dogovor o sodelovanju, za katerega je pomembno, da se ga na začetku dela udeležijo vsi udeleženci projekta pomoči, če ne, je treba naknadno opraviti dogovor z vsemi, ki se kasneje vključujejo v proces pomoči. Dogovor vsebuje dvoje, najprej, pristanek na sodelovanje tu in zdaj in o času, ki ga imamo na voljo in drugič, dogovor o tem, kako bomo delali. Koncept delovnega odnosa socialna delavka soudeležencem pojasni tako, da opiše svojo vlogo in vlogo vseh udeleženih v procesu pomoči. Vzpostavljanje in varovanje varnega prostora za delo, kjer je vsak glas slišan, je bistvena naloga socialnih delavk. Drug poudarek pa je na delu tu in zdaj, na raziskovanju sedanjosti, kar je mogoče storiti zdaj, pri tem razgovoru. Vloga uporabnika je opisana kot odgovornost za lastni delež pri soustvarjanju rešitve. Dogovor je potemtakem pomemben, ker postavi socialno delovni okvir, ki že vsebuje koncept udeleženosti v definiciji problema in soustvarjanju rešitev (Čačinovič Vogrinčič 2006: 18).

R. Kroflič (1997: 1997b v Peček Čuk, Lesar 2009: 136) avtoriteto, ki prevladuje v tem vzgojnem stilu poimenuje apostolska avtoriteta. Apostolska avtoriteta je neločljivo povezana s svetopisemskim pojmovanjem moči. Božanski izvor prave apostolske avtoritete je porok za njeno veljavnost, stalnost (večnost) in transcedentnost. Brez poudarka na transcendentnosti bi

bila avtoriteta preverljiva, o njej bi lahko dvomili, s tem pa bi izgubila svojo osnovno značilnost: radikalno drugačen položaj, ki zaznamuje naš odnos do avtoritete ali do navadnega (izvedenskega) mnenja. Sprejetje apostolske avtoritete je torej stvar vere in prostovoljne pokorščine, razsojanje, dvom ali preverjanje niso atributi človekovega odnosa do apostolske avtoritete (Kroflič 1997b).

Mati je otrokova prva vzgojiteljica in učiteljica, moč pa črpa predvsem iz čustvene bližine (ljubezni) in otrokovega nagnenja k posnemanju. Njega vloga v vzgoji je pomembna, ni pa odločilni dejavnik družinske vzgoje – to je oče. Oče mora poskrbeti, da se ve, kdo je v hiši in življenju gospodar in koga je treba brezpogojno ubogati. Oče je tisti, ki bo otroku privzgojil pravilen odnos do avtoritete – gospodarja je treba brezpogojno ubogati in se ne sme povpraševati po razlogih za njegove ukaze. Otrok se mora neposredno identificirati z materino življenjsko držo poslušne in bogaboječe osebe, medtem ko očetovski lik ni neposredni objekt identifikacije – otrok se mora identificirati zgolj z očetovimi ukazi, ki mu sporočajo, kakšen mora biti in kaj mora storiti. V očetovo avtoriteto otrok ne sme dvomiti in ji ugovarjati (Peček Čuk, Lesar 2009: 136).

Očetova naloga je, da otroku privzgoji osnovno poslušnost in ubogljivost ter ga pospremi v šolo ali vrtec z namenom prenosa avtoritete na učitelje in vzgojitelje, ki jim da svoj mandat (Peček Čuk, Lesar 2009: 137).

Kroflič (1997a: 60) učiteljev položaj v razredu, ki temelji na apostolskem modelu avtoritete ponazori z naslednjim primerom. Ko učitelj, ki ga učenci še ne poznajo, vstopi v razred in zasede zanj vnaprej določeno mesto za katedrom, se med njim in učenci v hipu vzpostavi odnos, ki ni v ničemer odvisen od njegovega znanja, sposobnosti, izkušenj itd. Če bi na njegovo mesto postavil katerokoli osebo, ki ne ve nič o predmetu, ki ga učitelj poučuje, se odnos učencev do nje ne bi razlikoval od odnosa z učiteljem. Ohranjanje učiteljeve avtoritete v nadaljevanju je odvisno od vrste dejavnikov, a njegova začetna avtoriteta je povezana zgolj z njegovim pooblastilom in vnaprej določenim mestom v hierarhiji.

Lahko rečemo, da je vsaka avtoriteta na začetku povezana predvsem s položajem in pooblastilom (otrok ne izbira svojih staršev, učitelj ima avtoriteto že s tem, ko vstopi v razred), vendar je za apostolski model avtoritete značilno, da poskuša ta položaj za vsako ceno ohraniti (Peček Čuk, Lesar 2009: 137).

Žorž (2010: 177) pravi, da kdor si avtoriteto utrjuje z nasilnimi metodami, ustrahovanjem, grožnjami, nepopustljivostjo, trdoto, nedostopnostjo in z neko vzvišeno zadržanostjo, da si ne oblikuje avtoritete, ampak avtoritarnost.

Poštrak (2003:25) pravi, da je pri ukazovalnem nedogovornem načinu vodenja avtoriteta oprta na položaj, na vlogo mladinskega delavca, torej na moč položaja ali na »avtoriteto moči«.

V preteklosti so bila poleg pretepanja učencev tudi druge oblike kaznovanja npr. oslovska klop, psovke, zaničljive in hudobne opazke, poniževanja, krivice. Pogosto so pri kaznovanju učencev sodelovali tudi njihovi sošolci (Peček Čuk in Lesar 2009: 138). Učitelji so uporabljali predvsem kazni, ki so jih bili deležni učenci skozi celo leto, nagrade pa so učenci prejeli predvsem po zaključni preizkušnji znanja ob koncu leta. Posledica tega je bila, da so učenci učitelje videli kot sovražnike, učitelji pa učence kot nepokorne in neukrotljive (Peček 1998 v Peček Čuk in Lesar 2009: 138). Učitelji so redko ločili med učnim neuspehom in neprimernim vedenjem in so pouk oblikovali tako, da bi učence hkrati krotili in disciplinirali in kultivirali njihov razum. Domnevali so, da se učenci niso sposobni, niti se ne želijo učiti brez zunanjega pritiska. Učitelji so se tako zatekali h kaznovanju, ne le zato, da bi dosegli disciplino, temveč tudi za doseg učnega uspeha (Peček Čuk in Lesar 2009: 139).

Takšna podoba učitelja se je začela v drugi polovici 19. stoletja spreminjati. Spremenili so se načini in tehnike kaznovanja in nagrajevanja, v ospredje so prišli nadiranje, nadziranje, obsojanje, kritiziranje, manipuliranje, nerganje, sarkazem, prisila, vzpodbujanje tekmovalnosti. Vzgojitelji in drugi pa od uporabnikov še vedno zahtevajo slepo pokorščino. V njihovo avtoriteto se ne sme dvomiti in ji ugovarjati. Otrokova čustva so zanikana ali ignorirana, vzgoja pa je zasičena s predsodki, odpori, negativnimi čustvi in z vero v moč kazni. Otrok je povsod soočen z omejitvami in pravili, s katerimi se mu vsiljuje red, ki se ga mora slepo držati. Nadrejeni pol postavlja pravila in določa posledice in tako prevzema pri nadzorovanju otrokovega vedenja odločilno vlogo (Pšunder 2004 v Peček Čuk in Lesar 2009: 139).

Učitelj, socialni delavec ali vzgojitelj v primeru nespoštovanja navodila ali ukaza določi ukrep ali kazen, ki jo otrok sicer pozna, a je ne sprejme. Seveda jo mora sprejeti, ko naredi prekršek in je tudi kaznovan, vendar kazni ne sprejme kot svoje, kot upravičene, dogovorjene in kot posledico nespoštovanja dogovora, saj dogovora sploh ni bilo (Poštrak 2003).

Peček Čuk in Lesar (2009: 139) pravita, da je bila v preteklosti v avtoritarni šoli vloga učitelja mehanična. Učence je učil z drilom in s sistemom neprestanega nadzorovanja, sistema nagrad in kazni.

1. 4. 1. 2. NEUKAZOVALNO NEDOGOVORNI OZ. PERMISIVNI STIL VODENJA

Zagovorniki permisivnega vzgojnega stila menijo, da je vzgoja omejevanje in izvajanje pritiska nad otrokom, namesto da bi bila omogočanje igre, veselja in vznemirjenja. Menijo, da z načinom vzgoje, ki se odraslim zdi pravilna, zatiramo in omejujemo otrokove potenciale in interese. Namesto, da izhajamo iz tega, kar je zunaj otroka (npr. sposobnosti, ki se zdijo pomembne odraslim), je potrebno izhajati iz tega, kar je že dano otroku, iz njegovih potencialov (Peček Čuk, Lesar 2009: 141).

Permisivni vzgojni stil je med vsemi stili za otroka najmanj vsiljiv, saj temelji na prepričanju, da naj ne omejujemo otrokovega razvoja in da je otrok sam sposoben spreminjati svoje vedenje. Predpostavlja, da je prisila nad otrokom krnitev njegovih ustvarjalnih potencialov in individualnosti, da je kazen napad na otrokovo avtonomijo in da pravila ogrožajo otrokov vsestranski odnos. Temelji na vzpostavljanju primernega odnosa med vzgojiteljem in vzgajancem, pri čemer je otroku dopuščena velika mera svobode, da lahko sam spregovori in odloča o svoji vzgoji. Zagovorniki permisivne vzgoje predpostavljajo minimalno stopnjo vzgojiteljevega posredovanja, minimalno moč in kontrolo (Pšunder 2004 v Peček Čuk, Lesar 2009: 141).

Avtoritarno vzgojo v družini in šoli je tako zamenjala permisivna vzgoja, ki podira stare hierarhične odnose med otroki in starši, učitelji in učenci. Zavzemajo se za spontano, neavtoritarno vzgojo, ki upošteva otrokovo osebnost. Zagovorniki uvajanja permisivne vzgoje v šolo ugotavljajo, da stari avtoritarni način vzgoje s točno določenimi pravili in sistemom vlog zavira razvijanje otrokove kreativnosti, sistem kaznovanja pa povzroča etikiranje, ki zatira učenčevo osebnost. Zagovorniki sicer priznavajo, da je določeno število pravil v šoli nujno, zavzemajo pa se za to, da je uporaba pravil čimbolj omeji. Odnos med učiteljem in učencem naj bo prijateljski in odprt, učitelj mora upoštevati učenčevo osebnost, želje, interese in razvijati njegove individualne sposobnosti. (Salecl 2010).

Utemeljitelj tega vzgojnega stila je Jean–Jacques Rousseau, ki je otroka postavil v središče vzgojnega delovanja, kar imenujemo pedocentrizem (Peček Čuk in Lesar, 2009: 142).

Permisivna vzgoja mora izhajati »iz otroka«, zavzemanje za to vzgojo pa izhaja iz dveh spoznanj. Prvo je zavedanje potrebe po spoštovanju posameznikovih, tudi otrokovih pravic, ki jih klasična patriarhalna vzgoja ni upoštevala. Drugo spoznanje, ki je vir zavzemanja za manj represivno vzgojo, je spoznanje, da je uporaba nasilnih metod pravzaprav vzgojno manj učinkovita, kot bi si želeli. Že Rousseau opozarja, da se otroci, ki so jih vzgajali trdo, v puberteti začnejo upirati vzgojnim idealom (Kroflič 1997a: 29).

Poštrak (2003) pravi, da pri vsedopuščujoči obliki vodenja razgovor teče mimobežno. Udeleženci se pogovarjajo, vendar se ne dogovarjajo o skupnem početju. Vzgojitelji, koordinatorji lahko z mladostniki govorijo ali kramljajo o marsičem, vendar mladostnikom ne dajejo nobenih navodil za dano dejavnost, prepustijo jih samim sebi. Komunikacija je torej mimobežna, govorijo drug mimo drugega.

Posledično tudi odgovornost ni določena in je odsotna. Udeleženci ne čutijo odgovornosti za svoje ravnanje, saj ni bilo določeno. Zato tudi ukrepi, kazni in sankcije ne morejo biti predvidene. Vloge so nejasne. Straši ne ravnajo kot odgovorne odrasle osebe, ki so dolžne vzgajati svoje otroke. Z otroki lahko vzpostavijo nekakšen »kvazivrtniški« odnos, na drugi strani pa lahko otroci in mladostniki prevzemajo vloge in naloge staršev (Poštrak 2003).

Mladinski delavec je pravzaprav odsoten, čeprav je tam. Dogovarjanja in razgovora med delavcem in mladimi ni. Mladinski delavec se ne vtika v dogajanje, ne daje navodil, niti nasvetov, pušča, da stvari tečejo svojo pot (Poštrak 2003).

Pri permisivnem pristopu je avtoriteta vzgojitelja upoštevana, vendar v obliki bolj zakrite, prikrite avtoritete. Vzgojitelj otroku pusti navidezno čim večjo svobodo, saj je po prepričanju J. J. Rousseauja temeljni pogoj pravilne vzgoje strog nadzor nad otrokovo življenjsko okolico, v katero ne sme ničesar, kar bi nanj negativno vplivalo. Vzgojitelj tako mladostnika nenehno in neizprosno nadzoruje ter hkrati pripravlja primerne situacije za njegovo vzgojo. V tem kontekstu je tako vzgoja mogoča le kot popolno nadzorovanje, česar pa otrok nikoli ne sme opaziti (Peček Čuk in Lesar 2009: 144-145).

Kroflič (1997a: 62) navaja, da Rousseau uvede model prikrite avtoritete vzgojnega okolja, ki se v pedagoški praksi dokončno uveljavi v drugi polovici dvajsetega stoletja. Rousseau se zavzema za »naravno vzgojo«, ki naj otroka čim manj neposredno utesnjuje, vzgojitelji naj se ne okoriščajo z dokazovanjem lastne avtoritete (moči), saj se bo otrok zaradi potrebe po

ljubezni s posnemanjem sam oklenil njegovega lika, otroka naj se ne kaznuje, vzgaja pa naj se ga predvsem z zgledom in z budnim nadzorom nad vzgojno okolico.

Permisivna teorija oz. permisivni vzgojni pristop izhaja iz teze, da je prisila nad otrokom že krnitev njegove individualnosti in njegovih ustvarjalnih potencialov, kazen je napad na otrokovo avtonomijo, pravila pa ogrožajo otrokov vsestranski razvoj. Zagovorniki permisivnega pristopa pravijo, da je določeno število pravil v šoli sicer nujno, zavzemajo pa se za to, da se uporaba le-teh čim bolj omeji. Učenec, ki je kršil pravila, je obravnavan kot moralno neodgovorna osebnost, ki je žrtev družbenih okoliščin in ga je potrebno ozdraviti, normalizirati in ne kaznovati (Salecl 2010).

Kroflič (1997: 221) govori o Rousseaujevem konceptu »negativne vzgoje«. Prvo pravilo negativne vzgoje je, da otroka ni treba disciplinirati, saj se pri naravno vzgojenem otroku ne pojavi razkorak med željami in naravnimi močmi, ki bi povzročil samovoljo in muhavost. Če otrok ne potrebuje discipline, so odveč tudi vzgojiteljeve zahteve. Vzgojitelj naj otroka tudi nikoli ne kaznuje, kazen mora otrok začutiti le ko naravno posledico storjenega dejanja.

Ne oseba (vzgojitelj, učitelj, koordinator), temveč posledice dejanj naj bi otroku sporočale, kaj je prav in kaj ne, hkrati pa naj bi predstavljale tudi element kaznovanja (Peček Čuk in Lesar 2009: 147).

Rousseau je prepričan, da človeka v moralnem smislu pokvari neprimerno socialno okolje in napačna vzgoja, ki sta izvor predsodkov in nemoralnih navad. Zato kot temelj pravilne vzgoje postavi strog nadzor nad otrokovo življenjsko okolico, iz katere je treba izločiti vse, kar bi lahko nanj škodljivo vplivalo, vključno z neprimernimi osebami, ki bi jih lahko posnemal. Iz okolja torej odstranimo vse tisto, kar bi mu morali sicer prepovedati. Ko to storimo, postanemo »gospodar nad vsem, kar otroka obkroža« in ni več potrebe po prepovedih ali celo po kaznovanju (Kroflič 1997a: 63).

1. 4. 1. 3. DOGOVORNI VZGOJNI PRISTOP

Kroflič (1997a: 31) govori o procesno-razvojnem modelu moralne vzgoje, ki ga zasledimo v vzgojni teoriji v zadnjih tridesetih letih kot kompleksen poskus preseganja slabosti drugih dveh modelov vzgoje. Ne smemo ga razumeti kot zlato sredino med represivno in permisivno vzgojo oziroma kot preprosto iskanje prave mere ljubezni in vzgojnih zahtev.

Peček Čuk in Lesar (2009) poimenujeta interakcijski ali avtoritativni vzgojni stil, ki se v pedagogiki uveljavlja predvsem v zadnjih desetletjih. Njegove temelje lahko zasledimo v nekaterih pedagoških idejah skozi zgodovino, npr. pri nemškem filozofu Immanuelu Kantu. Alvordova in Gradosova (2005 v Kobolt 2010: 27) poudarjata dogovorni vzgojni stil, ki je močno povezan z vzpostavljanjem optimalnih kompetenc pri otroku. Starši so odgovorni, kar pomeni, da so ljubeči, podpirajoči in topli. Hkrati pa zahtevajo tudi doslednost, vendar ne pretiravajo v svoji kontroli in s prevelikimi pričakovanji. Brajša (1995: 75) pravi, da se demokratično vodenje na področju medosebnih odnosov kaže v odprtosti, zaupanju, samozavesti; na področju doseganja ciljev v samoopredeljevanju, spoštovanju in uspešnem reševanju problemov; na področju organizacije pa v resničnih vsebinah, uspešni delitvi nalog in soodvisnosti.

Kroflič (1997a: 33-34) pravi, da procesno–razvojni model vzgoje v didaktičnem smislu vključuje:

- zahtevo po obojestranski komunikaciji med vzgojiteljem in otrokom,
- fleksibilno načrtovanje kurikuluma v katerega so vključeni vsi akterji vzgojnega procesa: strokovni delavci, vzgojitelji, starši otrok in seveda otroci sami,
- oblikovanje modela avtoritete ki otroku omogoča doživetje sprejetosti in varnosti, hkrati pa postopoma spodbuja njegovo osamosvajanje in s tem rahljanje (avtoritarne) navezanosti na vzgojitelja,
- vzgojo, ki ni usmerjena na oblikovanje vnaprej določenih vedenjskih vzorcev, ampak si za cilj postavi podpiranje otrokovih razvojnih potencialov, ki omogočajo postopno oblikovanje avtonomne moralnosti, obsegajo pa tako razvoj moralnega razsojanja, kot razvoj tiste notranje energije, ki otroku omogoča, da spoznana moralna načela tudi spoštuje.

Pri dogovornem pristopu je razgovor ali konverzacija dogovorna. Pojem konverzacija Poštrak uporablja v smislu, kot ga opredeli Pask: »Za Paska sta osebi A in B v razgovoru takrat, ko skozi svojo aktivno jezikovno interakcijo izmenjujeta svoje osebne koncepte/ Ta in Tb/ o nekem enotno imenovanem dogodku ali stvari /T/, tako da rezultat njunega razgovora pomeni obogatitev njunih osebnih konceptov, morda pa tudi njuno delitev enega ali več skupnih/ tarčnih/ javnih/ konceptov/ Tab/, pri čemer obe osebi ohranjata svojo medosebno različnost« (Šugman Bohinc 1996: 403 v Poštrak 2003). Udeleženci se tako pogovarjajo o skupnem početju in se tudi slišijo in upoštevajo. Pogovarjajo in dogovarjajo se o tem, kaj v določenem

trenutku, v določenem primeru storiti, dejavnosti načrtujejo skupaj (Poštrak 2003). Demokratično vodenje se na področju komunikacije kaže v spontanosti, uspešnem sporočanju in možnosti pojasnjevanja (Brajša 1995: 75).

V okviru socialnega dela bi lahko rekli, da se socialni delavec/ka in uporabnik/ca skupaj pogovorita o tem, kaj je socialna težava, stiska ali problem, torej skupaj definirata predmet dela, načrtujeta ali soustvarjata korake procesa reševanja stiske, težave ali problema. Tretji element delovnega odnosa je Vriesov (1995) koncept, ki ga imenuje osebno vodenje. Koncept utemeljuje s tem, da je socialno delovno ravnanje vodenje, vodenje k dogovorjenim ciljem in možnim rešitvam. Socialni delavec v angažirani komunikaciji raziskuje življenjski svet uporabnika skupaj z njim, tako da v pogovoru vodi k postopnemu oblikovanju želenih izidov. Vsi udeleženci smo praviloma usmerjeni k zaželenim rešitvam, tako da delovni odnos v pogovoru ohranja delo na oblikovanju možnih rešitev, prispeva pomembne informacije, predlaga raziskovanje novih poti. Delovni odnos pa je tudi osebni odnos, saj se strokovnjaki odzivajo osebno, tako da podelijo svoje izkušnje ali zgodbo, ki lahko odpre nov pogled na možne rešitve, ravnajo empatično in se osebno odzivajo na dogajanje v odnosu. Vries pomembno vlogo pripisuje tudi zavzeti komunikaciji, ki v delovnem odnosu omogoča nove izkušnje o ravnanju z besedami, samospoštovanje, odkrivanje lastnih virov moči (Čačinovič Vogrinčič 2006: 19). Za uresničevanje dogovorjenega sta torej odgovorna oba, odgovornost je obojestranska. Odgovornost udeležencev pa ni identična, odgovornost starša je drugačna od odgovornosti otroka. Tudi svetovalni delavec ali mladinski delavec je odgovoren za druge in drugačne vsebine kot mladostniki (Poštrak 2003). Zagovorniki tega vzgojnega pristopa pravijo, da mora otrok postopoma prevzeti polno odgovornost za svoja dejanja in zato potrebuje aktivnega vzgojitelja, ki je otroku dostopen, prijazen, razumevajoč, hkrati pa strog, dosleden in zahteven (Peček Čuk in Lesar 2009: 156).

Vloge so razvidne, jasno in natančno je razvidno, kdo je starš, vzgojitelj, socialni delavec, koordinator in kdo mladostnik, uporabnik itd. (Poštrak 2003). Temeljna vloga vzgojitelja je, da je v nenehni interakciji z otrokom in dovoljuje svobodo njegovega vedenja v obsegu določenih mej. Vzgojitelj mora biti sposoben prevzeti vlogo tistega, ki razjasnjuje in načrtuje meje in jih uveljavlja in ki mu nista odveč trud in čas za otroku razumljivo pojasnjevanje, zakaj je njegovo ravnanje nesprejemljivo in kako vpliva na druge (Peček Čuk in Lesar 2009: 156).

Kroflič (1997a: 68-69) pravi, da osnovni dejavnik »vzgoje svobodne osebnosti« ni niti prenos ustreznih vsebin moralne vzgoje, niti vzgojni cilji, temveč oblikovanje vzgojnih dejavnikov na načelih samoomejitvene avtoritete, ki jih opredeli z naslednjimi pravili:

- prva naloga avtoritete je vzpostaviti čustveno stabilen in pozitiven odnos med vzgojiteljem in gojencem, ter otroku ponuditi primarni objekt identifikacije,
- spodbujati moramo širitev otrokovih socialnih stikov z vrstniki in drugimi osebami,
- spodbujati moramo otrokovo sposobnost moralnega razsojanja,
- podpirati moramo otrokovo moralno in mišljenjsko osamosvajanje,
- otroka moramo postopoma vključevati v procese dogovarjanja in odločanja o skupnih pravilih bivanja in reševanja problemov,
- temelje moralnosti moramo vedno intenzivneje iskati v sposobnosti iskanja skupnih interesov v vsaki novi situaciji in ne v stalnih, na avtoriteti navade utemeljenih oblikah vedenja,
- te visoke cilje moralne vzgoje nam v veliki meri omogoča uresničiti spodbujanje otrokovega razumevanja problemov avtoritarne ujetosti, možnost manipulacije teh težav, povezanih z zagotavljanjem prostora lastne svobode.

V odnosu je pomemben, kot to opredeli Kroflič (1997a: 69) transfer. To je pojav, ki omogoča uspešen stik med vzgojiteljem in gojencem, s tem ko vzgojitelja postavi v vlogo »osebe, vredne zaupanja« in ji dodeli avtoriteto. To postavi vzgojitelja v nadrejen položaj v vzgojno-izobraževalnem odnosu, kar je dobrodošlo, če želi ohraniti vodstveno vlogo. Ko pa želi otroka spodbuditi za sprejemanje enakovrednejšega položaja v odnosu, se transfer izkaže za glavno oviro. Dokler otrok ne bo odpravil slepe vere v nezmotljivost učitelja in s tem brezpogojno transferno navezavo, ne bo sposoben samostojnega mišljenja, odločanja in vrednotenja. Pedagog mu mora pri tem aktivno pomagati s spodbujanjem samostojnih akcij, včasih celo z odrekanjem (avtoritarne) pomoči. Le takšno ozaveščeno in aktivno samoomejevanje lastne avtoritete ter preveč vsebinsko vnaprej določenih vzgojnih ciljev bo zares pripomoglo k otrokovem postopnem osamosvajanju.

Poštrak (2003) prav tako govori o samoomejitveni avtoriteti, ki je oprta na kompetence. Mladostnik spoštuje in ceni učitelja, mladinskega delavca, socialnega delavca zaradi njegovih znanj in sposobnosti. Vsi udeleženci v problemu sodelujejo, soustvarjajo rešitve in skupaj načrtujejo delo, so torej aktivni udeleženci. Lussijeva (1991) instrumentalna definicija problema in soustvarjanje rešitev sta temelja delovnega odnosa. Po Lussijevem konceptu ima

socialni delavec nalogo, da soustvari proces pomoči, v katerem udeleženci v problemu raziskujejo svoj delež v rešitvi. Socialni delavec in socialna delavka morata najprej vzpostaviti pogoje za pogovor, kjer bo lahko vsak udeleženec podelil svojo definicijo problema, nato dodati svojo strokovno interpretacijo in začeti proces oblikovanja delovne definicije uresničljivega, možnega (Čačinovič Vogrinčič 2002:92). V središču sta sodelovanje in dialog, v katerem vsi soustvarjajo želene rešitve. Delovni odnos tako zagotavlja brezpogojno spoštovanje enkratnosti osebne izkušnje in ustvarjanja pogojev, v katerih bo to samoumevna izhodiščna točka raziskovanja (Čačinovič Vogrinčič 2006: 19).

I. Kant opredeljuje disciplino kot pogoj svobode. Dodaja bistveno opozorilo, ki njegovo teorijo vzgoje močno loči od represivnega vzgojnega stila. Z discipliniranjem namreč ne smemo zlomiti otrokove volje. Kazen je zunanja prisila zaradi neupoštevanja zakona in se vselej izreka izključno zato, ker je nekdo kršil zakon in ne kot sredstvo za doseganje nekih drugih ciljev (Peček Čuk in Lesar 2009).

Peček Čuk in Lesar (2009: 155, 156) trdita, da sta po interakcijskem vzgojnem stilu disciplina in kaznovanje v procesu vzgoje nujna. Kazen otroka ne sme poniževati, ampak mora krepiti njegov občutek pravičnosti, odgovornosti in reda ter omogočiti refleksijo njegovega dejanja in ga s tem navaja na samodisciplino. Kazen je torej lahko priložnost, da se otrok sooči z učinki svojega vedenja. Meje se vzpostavljajo na različne načine in zaželjeno je, da mladostniki sodelujejo pri oblikovanju pravil. V primeru prestopa meja pride mladostnik v konflikt z vzgojiteljem oz. socialno okolico, ki potem prevzame vodstvo pri odpravljanju in prekinjanju nesprejemljivega vedenja in doseže medsebojno sprejemljivo rešitev.

Ukrepi ob nespoštovanju dogovorjenega so dogovorjeni in razvidni, opredeljeni za vse udeležence, za vse strani. To konkretno pomeni, da mladostnik čuti, da je aktiven udeleženec v reševanju njegovega problema, stiske. On sam se je, skupaj s strokovni delavcem odločil, da bo nekaj spremenil in ker se je sam odločil za spremembo, ker je bilo ravnanje obojestransko odgovorno dogovorjeno, pri čemer so bile jasno razvidne vloge, tudi prav tako dogovoren in jasno določen ukrep pojmuje in sprejema kot upravičen, ustrezen. To odseva tudi doktrina socialnega dela, kjer socialni delavec in uporabnik skupaj soustvarjata proces reševanja problema (Poštrak 2003).

Odnos med socialnim delavcem in uporabnikom je torej delovni odnos in prva naloga socialnega delavca je, da ta odnos vzpostavi (Čačinovič Vogrinčič 2002: 91). Ta odnos je

socialnemu delavcu opora, da z uporabniki lahko vzpostavlja pogovore, ki omogočajo raziskovanje in soustvarjanje rešitev (Čačinovič Vogrinčič 2006). Pogovor je osrednji prostor, kjer se dogaja proces pomoči in prav delovni odnos varuje pogovor tako, da se soustvarja in raziskuje. Delovni odnos spremljajo pozitivne besede, besede, ki dajejo moč, opogumljajo in ne izključujejo. Socialni delavec in uporabnik sta definirana kot sogovornika, ki v pogovoru raziskujeta, soustvarjata spremembe in premike. Pogovor omogoča srečanje z različnimi izkušnjami in pogledi, kjer vsak prispeva svojo udeleženost v rešitvah in dobi pomembno izkušnjo spoštovanja in osebnega dostojanstva (Čačinovič Vogrinčič et.al 2005).

1. 5. MLADINSKI CENTRI

Mladinski centri so pomemben dejavnik, ki omogoča in uresničuje posebne oblike združevanja in preživljanja prostega časa mladih. Mladinski centri naj bi bili dostopni vsem, tako, da lahko mladostniki svobodno izbirajo med njimi in se odločajo ali bodo aktivno in ustvarjalno sodelovali. Dejavnosti znotraj mladinskih centrov imajo vzgojno vrednost in s tem pri mladih pospešujejo proces socializacije. Vključevanje mladostnikov v mladinske centre je odvisno od interesov, motivacije, sposobnosti in osebnih nagnjenj posameznikov, po drugi strani pa je odvisno tudi od pestrosti, privlačnosti, prilagodljivosti, ustreznosti in sodobnosti programa. Mladinski center nima vnaprej postavljene organizacijske sheme, zato program v večji meri zahteva aktivno sodelovanje obiskovalcev. Dejavnosti v centru vplivajo na celovito oblikovanje osebnosti mladega človeka, tako kot tudi struktura obiskovalcev in posameznik vplivata na dogajanje in načrtno osmišljanje mladinskega centra. Mladinski center omogoča uresničevanje različnih interesov mladostnikov in je zato tudi program centra zelo raznovrsten (Kristančič, Hočevar 2007).

»Mladinski center je organizirano funkcionalno središče za mlade, ki ga zagotavlja skupnost ali druga pravna oseba javnega ali zasebnega prava oziroma fizična oseba, v katerem se izvajajo programi v mladinskem sektorju in mladinsko delo na lokalni ravni« (Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (2010), *Ur. l. RS 42/2010).*

Mrgole (2003: 16) za ustanove, kjer naj bi se odvijalo mladinsko delo prav tako uporabi izraz mladinsko središče. Mladinska središča so zlasti lokacije in šele za tem organizacije , ki naj bi delovale po načelu neformalnih zbirališč mladih, kjer lahko mladi zadovoljujejo svoje temeljne potrebe po kakovostnem preživljanju časa odraščanja in imajo možnost dobiti spretnosti, znanje in vzpodbude, ki jih potrebujejo v vsakdanjem življenju in jih drugi formalni sistemi zaradi svojega ustroja ne morejo posredovati.

»Mladinski center je prostor, ki ponuja mlademu kakovostno preživljanje prostega časa, oblikovano po njegovi meri«. Mladinski center s svojimi programi in dejavnostmi zagotavlja mladim asociativne načine druženja, informiranost, spodbuja prostovoljne aktivnosti, neformalno izobraževanje, participacijo mladih, prispeva k socialni povezanosti in družbeni integraciji, uveljavlja mobilnost mladih in njihovo mednarodno povezovanje (Čular 2008: 54).

1. 5. 1. DEJAVNOSTI IN PROGRAMI

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (2010), *Ur. l. RS 42/2010,* v 28.členu navaja naslednje dejavnosti mladinskih centrov:

- skrbijo za pogoje delovanja, druženja in drugih dejavnosti mladostnikov (ne glede na to, ali so člani mladinskih organizacij ali ne) in mladinskih organizacij likalnih skupnosti,
- skrbijo za mladinsko infrastrukturo,
- zagotavljajo ustrezne prostorske pogoje in opremo za izvajanje mladinskega dela ter zagotavljajo ustrezno usposobljenost kadrov za podporo mladinskemu delu,
- nudijo pogoje Za razvoj ustvarjalnih in kritičnih mladostnikov,
- razvijajo in izvajajo programe na področju informiranja in svetovanja ter neformalnega učenja,
- sodelujejo pri izvajanju mobilnosti mladih, prostovoljnem delu, aktivnem državljanstvu, raziskovalnem delu mladih in pri povezovanju na mednarodni ravni,
- dajejo podporo drugim programom mladinskega sektorja v lokalnem okolju.

Čular (2008: 54) definira tri ključne sestavine, ki zagotavljajo uspešno delovanje centra. Prva sestavina so ljudje, mladinski delavci in vodje, ki prepoznavajo potrebe mladostnikov, ustvarjajo medsebojno zaupanje in komunikacijo ter zagotavljajo pomoč posameznikom pri izvajanju projektov, sodelujejo pa tudi pri oblikovanju in izvedbi širše usmerjenih projektov. Naslednji ključni element za uspešno delovanje je ustrezna socialna atmosfera, ki ustvarja zaupanje mladostnikov, nudi oporo, pomoč in informacije. Tretja sestavina je prostor, v katerem center oblikuje svoj program in je prepoznaven v okolju. Mladinski center tako omogoča vključevanje mladostnikov kot posameznikov za usmerjeno ali neusmerjeno preživljanje prostega časa in zagotavlja celostno obravnavo posameznika.

Posamezni mladinski center opravlja sedem temeljnih programov. Osnovni program centra je zagotavljanje prostora za druženje, ustvarjanje in promocijo, pridobivanje informacij ter dostopa do opreme in storitev. Mladim je na voljo klubski prostor, infotočka, brezplačni dostop do interneta, prostor za osebno informiranje in svetovanje, prireditveni prostor, računalnica, glasbeni studio, multimedijski prostor za filmsko produkcijo, večnamenski prostori za srečanja, delavnice, predavanja.

Naslednji program, ki ga kot potrebnega za svoje lastno delovanje izpostavlja večina mladih, je dejavnost informiranja in svetovanja. Mladinski center skrbi za zbiranje, urejanje in posredovanje kvalitetnih informacij, vzpostavitev različnih načinov prilagojenih mladim, za posredovanje informacij, spodbujanje, vzpostavitev in koordiniranje vrstniškega informiranja ter izvajanje osebnega informiranja in svetovanja v centru in na terenu. Z vključevanjem mladih v svoje programe in dejavnosti mladinski center skrbi tudi za neformalno izobraževanje mladih. To je glede na potrebe posameznika lahko usmerjeno v izobraževanje za delo v mladinskih organizacijah, izobraževanje kot podpora ustvarjanju, izobraževanje za nadgradnjo znanja ter druge inovativne oblike izobraževanj. Mladinski centri promovirajo, podpirajo in izvajajo projekte za mobilnost in mednarodno delo mladih. Skozi različne programe pripravljajo in izvajajo projekte mednarodnih izmenjav, evropske prostovoljne službe in podpornih projektov za izvajanje programa. Mladi tako lahko pridobijo dodatna znanja, izkušnje, možnost opravljanja prakse v tujini ter izvajanje skupnih mednarodnih projektov. V času vključevanja mladih in pri svojem lastnem delovanju, center promovira in izvaja prostovoljno delo. Skrbi za vključevanje mladih kot prostovoljcev v vse aktivnosti mladinskega centra, promoviranje prostovoljnega dela kot vrednote in usposabljanje za prostovoljno delo. Mladinski center v sklopu dejavnosti aktivnega državljanstva izvaja naloge integriranja mladih v družbene procese, zagotavljanja demokratičnih oblik združevanja in delovanja mladih, aktivne participacije mladih pri javnih zadevah na lokalni ravni in usposabljanja za aktivno državljanstvo. Center prav tako seznanja mlade z raziskovalnim delom, vzpodbuja raziskovalno delo med mladimi, razvija nove metode raziskovalnega dela z mladimi in promovira možnost raziskovalnega dela v lokalnem okolju. (Čular 2008: 54-55)

Sočeva (2009) navaja naslednje glavne dejavnosti in programe mladinskih centrov:

- prostor za druženje (npr. dnevna soba, prostor za neformalno druženje, kjer lahko preberejo novice, brskajo po internetu, igrajo igre ipd.),
- informiranje in svetovanje (informiranje o stvareh, ki so za mlade pomembne, nasveti o vpisu po končni srednji šoli, pomoč v stresnih situacijah, ko imajo probleme v šoli, družini ipd.),
- neformalno izobraževanje (tečaji, seminarji, treningi, delavnice, ki krepijo mladostnike, da postanejo odgovorni in aktivni in se osebno, profesionalno in družbeno razvijajo),

- mobilnost in mednarodno sodelovanje (spodbujanje k mobilnosti preko mednarodnih sodelovanj, izmenjav mladih, prostovoljnega dela v tujini itd.),
- kulturno–umetniške aktivnosti (snemanje filmov, modeliranje, žongliranje itd.)

1. 5. 2. CILJI

Gril (2007:87) pravi, da cilje delovanja mladinskih centrov opredelijo delavci sami glede na to, kaj uresničujejo z dejavnostmi, za čim stremijo v svojih programih in kakšen je splošen namen oziroma smoter delovanja mladinskega centra.

Sočeva (2009) navaja ključne cilje delovanja mladinskih centrov:

- omogočanje aktivnega in koristnega preživljanja prostega časa,
- spodbujanje mladih k neformalnem izobraževanju,
- zagotavljanje pogojev za intelektualni in kreativni razvoj mladostnikov,
- spodbujanje mladih k sodelovanju z različnimi organizacijami in prostovoljnem delu,
- omogočanje dostopa do informacij, ki jih mladi potrebujejo,
- spodbujanje vključitve mladostnikov v aktivnosti, ki jih ponuja center,
- spodbujanje interkulturnega dialoga med ciljnimi skupinami mladih,
- pogovarjanje o problemih, ki so za mladostnike pomembni,
- spodbujanje mladih k izvajanju aktivnosti, programov in projektov, ki so na lokalni, regionalni, državni in mednarodni ravni.

Grilova (2007: 87) kot glavne cilje delovanja mladinskih centrov navaja »človekoljubne« cilje (prvi faktor, visoko korelirane postavke):

- oblikovanje osebnosti in interesov mladih,
- krepitev samozavesti in spodbujanje medsebojne pomoči,
- dobrodelnost, humanost in družbena pravičnost med mladimi,
- razvoj čustveno, osebnostno ter družbeno zrelih odraslih.

Kot srednje visoko korelirane postavke Grilova (2007: 87) navaja:

- organizacijske cilje,
- osmišljanje bivanja in izražanje podpore javnemu uveljavljanju mladih,
- oblikovanje vsestransko razvitih osebnosti.

Cilji delovanja mladinskih centrov so integracija mladih skozi boljše poznavanje položaja in vloge mladih v družbi, omogočanje aktivnega državljanstva, spodbujanje participacije mladih in uveljavljanje večkulturne vzgoje (Murn et al. 2011: 10 - 11).

Osnovni namen mladinskih centrov je neformalna socializacija in vključevanje organizirane in neorganizirane mladine v lokalnih, regionalnih in mednarodnih okoljih v preventivne, neformalno-izobraževalne, kulturne, prostovoljne, socializacijske, prostočasne in druge animacijske aktivnosti, prav tako pa tudi omogočanje raznovrstnih mladinskih iniciativ (Murn et al. 2011: 10 - 11).

Mladinski centri poleg programov in projektov, ki jih izvajajo, nudijo tudi svetovalno, strokovno, finančno, organizacijsko, tehnično in drugo pomoč prostovoljnim združenjem, avtonomnim mladinskim skupinam in tudi posameznikom. V tem smislu imajo centri več različnih funkcij: preventivno, izobraževalno, razvojno, asociativno, servisno in informativno (Murn et al. 2011: 10 - 11).

Dejavnosti, programe in uresničevanje ciljev mladinskih centrov vidiva tudi kot perspektivo moči za mladostnike. Poštrak (2011: 217) pravi, da je v zvezi s perspektivo moči pomemben koncept kapitalov avtorja Bourdieuja, ki loči ekonomski, kulturni in socialni kapital, kjer je ekonomski kapital opredeljen kot materialni vir moči posameznika ali skupine, kulturni kapital se nanaša na intelektualne in kulturne vire moči, socialni kapital pa je skupek aktualnih ali potencialnih virov, s katerim razpolagajo trajnejša omrežja. Mladostnik bo torej imeli toliko več virov moči, kolikor premožnejši bo on ali njegova družina, kolikor več znanja in spretnosti bo imel in kolikor več prijateljev, sorodnikov in znancev, ki mu bodo pomagali in ga podprli. Torej, kolikor močna in gosta bo njegova neformalna socialna mreža.

1. 5. 3. ČETRTNI CENTRI

Kristančič (2008: 139 - 140) pravi, da so se nekdanje krajevne skupnosti s preoblikovanjem občin, predvsem mest, preimenovale v mestne četrti. Meni, da bodo mestne četrti ustanavljale in oblikovale četrtne centre kot prostore, kjer naj bi se srečevali občani, ki naj bi omogočali srečevanje ljudi, da se med seboj spoznavajo, pogovarjajo in zadovoljujejo svoje potrebe in interese ter prispevajo k družbenemu življenju in delu v okolju nekega kraja. Četrtni centri pomenijo predvsem novo kakovost dela in združevanja organizacij, društev in drugih civilnih organizacij. Četrtni centi imajo torej namen združevati interese raznih organizacij, ki bi tako odpirale družbene probleme, približevale kulturne vrednote in občane pritegnile k reševanju aktualnih problemov in h kakovostnemu preživljanju prostega časa.

1. 5. 4. JAVNI ZAVOD MLADI ZMAJI IN ČETRTNI MLADINSKI CENTRI

Javni zavod Mladi zmaji – center za kakovostno preživljanje prostega časa mladih z mrežo četrtnih mladinski centrov v Mestni občini Ljubljana otrokom, mladim in njihovim družinam omogoča kvalitetno, aktivno in vsebinsko pestro preživljanje prostega časa. Javni zavod Mladi zmaji združuje štiri četrtne mladinske centre, ki delujejo v Četrtni skupnosti Bežigrad, Črnuče, Šiška in Zalog (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 4).

Urad za mladino Mestne občine Ljubljana je leta 2006 že obstoječemu nacionalnemu sistemu mladinskih centrov dodal še enega: četrtni mladinski center. V letu 2009 so delovali trije četrtni mladinski centri (Šiška, Bežigrad in Zalog), v letu 2010 pa je bil odprt še četrtni mladinski center v Črnučah. Leta 2009 je bil ustanovljen Javni zavod MOL – Mladi zmaji, ki koordinira delo četrtnih mladinskih centrov, ki delujejo na območju Mestne občine Ljubljana (Murn 2010: 36).

Podlaga za ustanovitev centrov sta bili raziskavi »Prosti čas mladih v Ljubljani« (2004) in »Potrebe mladinskih organizacij v MOL« (2005) ter Javni posvet na temo vzpostavitve centrov (2006), pod okriljem Urada za mladino MOL. Pokazalo se je, da organizirane prostočasne aktivnosti pomembno prispevajo k večji fleksibilnosti mladih, samorefleksiji in sposobnosti obvladovanja konfliktov in da mladi in mladinske organizacije pogrešajo primerno opremljene prostore (predvsem izven centra Ljubljane), kjer bi se izvajale mladinske dejavnosti, primerno sofinanciranje in informiranje o mladinskih aktivnostih. S tem namenom je Urad za mladino MOL leta 2007 ustanovil prvi center v Zalogu, septembra v

Bežigradu, oktobra 2008 v Šiški ter leta 2010 v Črnučah. Leta 2009 je bil z namenom optimalnega delovanja centrov ustanovljen zavod (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 4).

1. 5. 4. 1. POSLANSTVO

Poslanstvo Javnega zavoda Mladi zmaji je vzpostaviti mrežo prostorov, v katerih lahko mladi (vključno z osnovnošolci) in njihove družine aktivno, kakovostno in ustvarjalno preživljajo prosti čas, bodisi v obliki organiziranih dejavnosti z različnih področij bodisi samostojno glede na svoje lastne interese. Zavod zagotavlja dostop do urejenih prostorov za igro in druženje najširši populaciji mladih in njihovim družinam. Z obveščanjem javnosti o svojih dejavnostih skrbi za dviganje zavesti o pomenu kakovostnega preživljanja prostega časa mladih in njihovih družin. Zavod pri pripravi organiziranih vzgojno-izobraževalnih in kulturnih dejavnostih sodeluje z drugimi javnimi zavodi, nevladnimi organizacijami in posamezniki s področja delovanja zavoda. Cilj zavoda je mladim na območju Mestne občine Ljubljana ponuditi možnost pomoči in razvoja na poti k njihovi samostojnosti (Statut Javnega zavoda Mladi Zmaji, 2015: 1 - 2).

1. 5. 4. 2. NAMEN

»Zavod je ustanovljen z namenom opravljanja dejavnosti izvajanja programov za kvalitetno preživljanje prostega časa mladih in njihovih družin ter upravljanja, urejanja in vzdrževanja četrtnih mladinskih centrov, ki delujejo na površinah in v stavbah, ki so v lasti ustanovitelja in so namenjeni izvajanju dejavnosti za mlade in njihove družine.« (Statut Javnega zavoda Mladi Zmaji, 2015: 2).

1. 5. 4. 3. VIZIJA

Zavod bo zagotovil organizirano in kontinuirano aktivno participacijo otrok, mladih in mladinskih organizacij v četrtnih skupnostih Ljubljane. Centri bodo postali nepogrešljivi akterji revitalizacije lokalnih skupnosti in medgeneracijskega sodelovanja. Na ta način bodo postali osrednja organizacija in referenčni primer dobre prakse na področju mladinskega dela tako v Sloveniji kot v tujini (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 5).

1. 5. 4. 4. CILJI

Glavni cilji zavoda so zagotavljane dostopa do primerno opremljenih prostorov in organiziranih prostočasnih dejavnosti najširši populaciji otrok, mladih in njihovih družin, dvigovanje zavesti o pomenu kakovostnega preživljanja prostega časa in podpora ter vključevanje nepridobitnih mladinskih organizacij v organizacijo aktivnosti centrov (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 5).

1. 5. 4. 5. DEJAVNOSTI

Poleg organizacije vsakodnevnih prostočasnih dejavnosti za otroke, mlade in njihove družine ter zagotavljanja podpore nepridobitnim mladinskim organizacijam, izvajajo še izobraževalne programe in počitniške aktivnosti, organizirajo, izobražujejo in vključujejo prostovoljce ter praktikante, sodelujejo s sorodnimi organizacijami doma in v tujini, skrbijo za promocijo in obveščanje javnosti, evalvirajo delo in podajajo predloge ustanovitelju, skrbijo za usklajeno delovanje enot in upravljajo z objekti ter opremo (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 5).

1. 5. 4. 6. CILJNA SKUPINA, POPULACIJA

Center skozi svoje delovanje primarno vključuje skupino mladih, starih od 14 do 29 let, pa tudi predšolsko in osnovnošolsko populacijo in vse druge zainteresirane neformalne in formalne skupine mladih oz. tudi druge programe, ki vključujejo mlade (društva, zveze društev…) (Čular 2008: 54).

Aktivnosti v centrih so v skladu s poslanstvom zavoda namenjene vsem otrokom druge in tretje triade osnovne šole in mladim ter so večinoma brezplačne. Dejstvo je, da centre obiskujejo predvsem najbolj ranljive skupine otrok in mladostnikov. To so otroci in mladostniki, ki prosti čas preživljajo večinoma neorganizirano, soočajo se z materialnim in socialnim pomanjkanjem ter brezposelnostjo, s težavami v vzgojno-izobraževalnem sistemom, s pomanjkanjem informacij in pozitivnih vzgledov in spodbud s strani okolja, z »ujetostjo« v lokalno skupnost, s težavami, ker izhajajo iz drugačnega kulturno-jezikovnega okolja ipd. V centre so poleg osnovnošolcev in srednješolcev vključeni tudi brezposelni mladi

in mladi, ki so predčasno zaključili proces izobraževanja itd. Prav ta heterogenost obiskovalcev za zavod predstavlja velik organizacijski in strokovni izziv. Vsaka izmed ciljnih skupin otrok in mladih ima svoje želje in potrebe glede vsebin prostočasnih aktivnosti. To od mladinskih delavcev zahteva veliko strokovnih znanj in organizacijskih spretnosti pri aktivnem vključevanju različnih otrok in mladih v dejavnosti centrov (Strateški načrt Javnega Zavoda Mladi Zmaji, 2014: 4).

V centrih je letno izvedenih preko 1.150 mladinskih aktivnosti, v katere je vključenih več kot 1.400 različnih otrok in mladih, skupaj beležijo preko 21.000 obiskov. V aktivnosti centrov je letno vključenih tudi okoli 100 domačih in tujih prostovoljcev ter praktikantov (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 4).

2. PROBLEM

V tretjem in četrtem letniku študija sva prakso opravljali v enem izmed štirih četrtnih mladinskih centrov v Ljubljani, kjer naju je opazovanje dela koordinatorjev navdihnilo za bolj poglobljeno raziskovanje načinov dela z mladimi še v ostalih četrtnih mladinskih centrih. Za raziskavo sva se odločili, ker naju je zanimalo, na kakšen način delajo koordinatorji, kakšni so njihovi cilji dela, kakšen odnos imajo z mladostniki, kaj bi potrebovali, da bi lahko delali bolje in kateri pogoji morajo biti zagotovljeni za uspešno delo. Želeli pa sva pridobiti tudi mnenje mladostnikov, saj se nama zdi pomembno, da dobimo vpogled v doživljanje le-teh. Odločili sva se, da bova raziskovali tudi, kako oni vidijo svoj odnos s koordinatorji, kateri so glavni razlogi, zaradi katerih obiskujejo mladinske centre, ali tam dobijo željene informacije in pomoč koordinatorjev, kateri pogoji morajo biti zagotovljeni, da se v centru dobro počutijo ter kakšni so njihovi predlogi za program centra.

Javni zavod Mladi zmaji je trenutno v procesu reorganizacije, zato bi ugotovitve najine raziskave lahko bile v pomoč pri dopolnitvi programa z upoštevanjem želja mladostnikov in zaposlenih. Prav tako bi dobili vpogled v dobre prakse, elemente dela, ki so učinkoviti in potrebni pri delu z mladimi.

Raziskavo bova izvedli v štirih četrtnih mladinskih centrih v Ljubljani. Ti centri so: Četrtni mladinski center Črnuče, Četrtni mladinski center Bežigrad, Četrtni mladinski center Zalog ter Četrtni mladinski center Šiška. Vsi štirje centri so enote Javnega zavoda Mladi zmaji – centra za kakovostno preživljanje prostega časa v Ljubljani.

2.1. RAZISKOVALNA VPRAŠANJA

V svoji diplomski nalogi sva si postavili naslednja raziskovalna vprašanja:

1. Čemu so po mnenju koordinatorjev namenjeni četrtni mladinski centri ?
2. Kakšni so cilji dela koordinatorjev in kako jih uresničujejo?
3. Kaj je potrebno za uspešno delo v četrtnih mladinskih centrih?
4. Kakšen je odnos med koordinatorji in mladostniki?
5. Kaj koordinatorji vidijo kot bistvene značilnosti populacije, ki obiskuje četrtne mladinske centre?

6. Katera področja dela je potrebno dopolniti ali spremeniti?

O mladostnikih, ki obiskujejo četrtne mladinske centre, pa naju zanima:

1. Kakšen je odnos med mladostniki in koordinatorji?
2. Ali jim obiskovanje četrtnih mladinskih centrov prinaša pozitivne stvari?
3. Kaj je mladostnikom v centru všeč in kaj si želijo spremeniti?

3. METODOLOGIJA

3. 1. VRSTA RAZISKAVE

Najina raziskava je kvalitativna, saj bova zbirali besedne opise z intervjuji. V kvalitativnih raziskavah zbiramo besedne opise, ki se nanašajo na raziskovalni pojav, osnovno izkustveno gradivo pa so zgolj besedni opisi, ki jih tudi analiziramo kvalitativno (Mesec 1997: 40). Ohraniti moramo njihovo kvalitativno (besedno, opisno) naravo, ne da bi jih poskušali reducirati na kvantitativne podatke. Izid analize je v prvi vrsti odvisen od raziskovalčeve sposobnosti oblikovanja pojmov in teorij (Mesec 2007: 463).

Raziskava je tudi kvantitativna, saj bova zbirali številčne podatke z anketami. Z kvantitativnimi raziskavami zbiramo številčne podatke o pojavih, ki nas zanimajo (Mesec 2009: 85).

Raziskava je tudi deskriptivna ali opisna. Namen te raziskave je količinsko (kvantitativno) opredeliti ali oceniti osnovne značilnosti pojava, ki ga preučujemo ali pa ugotoviti obstoj in jakost zveze med več pojavi (Mesec 2009: 81).

3. 2. MERSKI INSTRUMENTI IN VIRI PODATKOV

Pri koordinatorjih sva podatke zbirali neposredno, z ustnim spraševanjem, kot merski inštrument pa sva uporabili delno standardiziran intervju. Pri spraševanju sva si pomagali z vodilom za intervju, ki je bil sestavljen iz šestnajstih vprašanj, po potrebi pa sva postavljali še podvprašanja oz. vprašanja prilagajali intervjuvancem. Vir podatkov so intervjuji, ki sva jih opravili z vsemi osmimi koordinatorji in koordinatorkami iz štirih četrtnih mladinskih centrov v Ljubljani.

Pri mladostnikih sva podatke zbirali posredno s pisnim spraševanjem, kot merski inštrument pa sva uporabili anketni vprašalnik, sestavljen iz devetnajstih vprašanj odprtega in zaprtega tipa. Vprašalnik tudi dodajava v prilogah. Vir podatkov so rešene ankete, ki jih je iz vseh centrov skupaj 57.

3. 3. POPULACIJA

Populacijo predstavlja vseh osem oseb, ki so v maju 2016 v Javnem zavodu Mladi zmaji zaposleni kot koordinatorji ali koordinatorke četrtnih mladinskih centrih v Ljubljani.

Populacijo predstavljajo vsi mladostniki in mladostnice, ki v letu 2016 obiskujejo katerega izmed štirih četrtnih mladinskih centrov v Črnučah, Zalogu, Bežigradu ali Šiški.

3. 4. VZOREC

Vzorec pri mladostnikih, ki so reševali anketne vprašalnike je neslučajnostni priročni. Vzorec predstavljalo mladostniki in mladostnice, ne glede na starost, ki so v času od 1. 5. 2016 do 30. 5. 2016 prišli v enega izmed štirih mladinskih centrov in rešili anketo.

3. 5. ZBIRANJE PODATKOV

Pri koordinatorjih sva podatke zbirali z individualnimi delno standardiziranimi intervjuji. V stik z njimi sva stopili preko telefona, številke sva dobili na spletnih straneh četrtnih mladinskih centov. Intervjuje sva opravili v času od 1. 5. 2016 do 17. 5. 2016. S šestimi koordinatorji sva intervjuje opravili v prostorih centrov (Šiška, Zalog, Bežigrad, Črnuče), z enim pri njem doma, z enim pa v lokalu v Ljubljani. Individualno so sodelovali samo koordinatorji, drugih oseb ni bilo prisotnih. Vsakič je ena od naju vodila intervju, podvprašanja sva po potrebi postavljali obe. Moteči dejavniki niso bili prisotni, saj smo bili v prostoru, kjer sva opravili intervju, sami.

Intervjuji so trajali od dvajset pa do šestdeset minut. S predhodnim dovoljenjem intervjuvancev sva vse intervjuje tudi snemali.

Zbiranje podatkov je potekalo tudi z anketiranjem. V vsakem četrtnem mladinskem centru sva pustili na vidnem mestu (na mizah v osrednjih prostorih) 15 anket in pozvali mladostnike, naj jih rešijo. Tudi koordinatorje, študente in zaposlene sva prosili, naj jih spodbujajo k reševanju. Rešene ankete so oddajali v za to namenjeno škatlo. V centrih sva jih pustili od 1. 5. 2016 do 30. 5. 2016. V dva centra sva naknadno nesli še 10 anket. Ankete so izpolnjevali mladostniki sami.

3. 6. OBDELAVA IN ANALIZA PODATKOV

Po zvočnem zapisu sva opravljene intervjuje dobesedno prepisali v program Microsoft Word 2015. Pri tem sva izpustili mašila, za boljše razumevanje sva nekatere pogovorne in narečne

besede spremenili. Besedne zapise sva kvalitativno obdelali s kodiranjem. Intervjuje sva označili s črkami od A do G. Najprej sva številčno označili relevantne izjave. Nato sva izjave prepisali v tabelo, jim določili konkreten pojem, pripisali podkategorijo, kategorijo in temo. Sproti sva vsak intervju tudi osno kodirali z razporejanjem pojmov v hierarhijo. Na koncu sva intervjuje še odnosno kodirali.

Mladostniki so rešili skupaj 57 anket. Ankete sva obdelali v programu Microsoft Excel in Microsoft Word. Prešteli sva odgovore na posamezna vprašanja, rezultate vpisali v tabelo in izračunali odstotni delež. Rezultate sva prikazali z grafikoni. Odprta vprašanja sva obdelali kvalitativno s kodiranjem.

PRIMER ŠTEVILČNEGA OZNAČEVANJA RELEVANTNIH IZJAV

Trenutno smo v fazi reorganizacije in se še sprašujemo po tem namenu. Ampak prvotni namen je bil, da mladi, ki bivajo v lokalni skupnosti, imajo prostor, kamor lahko pridejo in se zatečejo pred komer koli (A1) oziroma najdejo družbo (A2), najdejo prostor, v katerem lahko razvijajo svoje potenciale in dobivajo nova znanja (A3) in dobijo stik z enim starostnikom, pač starejšim, ki ni starš, ampak jim lahko ene pozitivne vrednote vzpodbuja in išče potencialne v njih (A4).

PRIMER ODPRTEGA KODIRANJA

Številka izjave	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Tema
A1	da mladi, ki bivajo v lokalni skupnosti, imajo prostor, kamor lahko pridejo in se zatečejo pred komer koli	Prostor, kamor se lahko zatečejo	Varen prostor	Prostor	Namen delovanja
A2	najdejo družbo	Druženje	Prijateljstvo	Socialna mreža	Namen delovanja
A3	lahko razvijajo svoje potenciale in dobivajo nova znanja	Potenciali in znanja	Osebnostni razvoj	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
A4	dobijo stik z enim starostnikom, pač starejšim, ki ni starš, ampak jim lahko ene	Stik	Podpora	Socialna mreža	Namen delovanja

	pozitivne vrednote vzpodbuja in išče potencialne v njih				

PRIMER OSNEGA KODIRANJA

ELEMENTI USPEŠNEGA DELA

Kategorija 1: Usklajenost

- Skupna vizija, jasen namen (H6)

Kategorija 2: Prostor

- Infrastruktura (F9), (G14)
- Fizični prostor (A13)

Kategorija 3: Kader

- Dobro vodstvo (C16), (F12)
- Koordinatorja (F7)
- Študenti in študentke (F8)

Kategorija 4: Aktivnosti

- Mediji (A15)
- Promocija programa (D11)
- Skupni projekti (A16)
- Konstantnost aktivnosti (E7)
- Razdelitev dela glede na znanje (D10)
- Jasna delitev nalog (F14)

Kategorija 5: Sodelovanje

- Sodelovanje (B9)
- Dobri odnosi (H8)
- Sodelovanje s partnerji (D12)
- Mednarodno sodelovanje in sodelovanje z organizacijami (A17)
- Prostovoljno delo, mreža sodelujočih (G15)
- Komunikacija z lokalno skupnostjo in sistemom (F15)

Kategorija 6: Kompetence

Skupina 1: Osebne lastnosti

- Stik (A19), (C17), (D16)
- Fleksibilnost (B12), (D13), (H9)
- Empatija (B10), (D14), (H11)
- Samoiniciativa (B18), (C13), (F21)

- Občutek za delo z mladimi (C14), (E10), (H10)
- Odgovornost (F20), (H14)
- Čuječnost (F22)
- Iskrenost (F25)
- Odprtost (G48)
- Vsestranskost (C19)
- Kreativnost, igrivost (B8)
- Iznajdljivost, učenje (B12)
- Spoštovanje sebe in drugih (F19)

Skupina 2: Strokovno znanje za delo z mladimi

- Metode dela z mladimi (F11)
- Različna izobrazba (E11)
- Znanja in pristopi zaposlenih (A14)
- Strokovna izobrazba (D9)
- Vzpostavljanje stika in delovnega odnosa (F26)

- Organizacijske sposobnosti (H12)
- Organiziranost čas in dela (F24)
- Timsko delo (D15), (F13)
- Komunikacijske veščine (B13), (F23)
- Aktivno poslušanje (G21)
- Povezovanje z lokalno skupnostjo (D17)
- Koordinator, ki pozna strukturo obiskovalcev lokalne skupnosti (G10)
- Fleksibilnost, posluh za mlade, posluh za lokalno skupnost (G20)
- Človečnost, razvoj (B14)
- Vrednote, sposobnosti (H13)
- Sposobnost sprejemanja raznolikosti (G23)
- Samoreflektiranje (A20), (C18)
- Prepoznavanje lastnosti in doprinosa v odnos (A21)
- Navezovanje stikov, nezamerljivost, neustavljivost, usmerjenost k rešitvam (G22)

Kategorija 7: Finančna sredstva

- Finance (B11), (H7), (G9)
- Sredstva in prostori (D8)
- Racionalna uporaba financ (C15)
- Finance za plačilo (F10)

Kategorija 8: Pravila

- Pravila, struktura, hierarhija (E8)

Kategorija 9: Odgovornost

- Odgovornost mladostnikov in zaposlenih (E9)

Kategorija 10: Upoštevanje želja mladostnikov

- Prostor oblikovan po željah in potrebah mladostnikov (G12)

4. REZULTATI

4. 1. REZULTATI INTEVJUJEV

4.1.1. NAMEN DELOVANJA

Koordinatorji četrtne mladinske centre vidijo predvsem kot varen prostor za preživljanje prostega časa z raznimi aktivnostmi, kjer se lahko družijo in kamor se lahko zatečejo. Večina jih namen delovanja vidi v neformalnem izobraževanju mladostnikov, kar udejanjajo z programom delavnic in drugih aktivnosti, da mladi dobijo priložnost za nove izkušnje in lahko razvijajo svoje potenciale in znanja. *» Ker tukaj so tudi kakšne delavnice, ki jih mogoče kakšen mladostnik, sploh iz bolj socialno ogroženih družin, nikoli ne bi imeli priložnosti probati (C4)«.* Delovanje centrov večina opredeli kot namen nudenja podpore s krepitvijo moči, svetovanjem, gotovostjo stika s podporo in dajanjem informacij, ki jih potrebujejo. *»Da mladi, ki bivajo v lokalni skupnosti, imajo prostor, kamor lahko pridejo in se zatečejo pred komer koli (A1), oziroma najdejo družbo(A2), najdejo prostor, v katerem lahko razvijajo svoje potenciale in dobivajo nova znanja(A3) in dobijo stik z enim starostnikom, pač starejšim, ki ni starš, ampak jim lahko ene pozitivne vrednote vzpodbuja in išče potencialne v njih(A4)«.* Polovica je izpostavila namen delovanja za ustvarjanje svojih idej v svojem okolju, z upoštevanjem želja in potreb mladostnikov in motiviranjem k aktivni participaciji. *»Namen delovanja je zagotavljati prostor, kamor lahko prihajajo mladi, da se družijo (F1), preživljajo svoj prosti čas, ustvarjajo, kar so njihove ideje, želje, ambicije(F2), poiščejo podporo, svetovanje (F3)«.* Nekaj jih je kot namen izpostavilo stik z odraslo osebo, ki jih podpira, jim zagotavlja varnost in z njimi vzpostavlja varen odnos.

4.1.2. CILJI DELA

Polovica koordinatorjev cilje dela opredeli kot podporo mladostnikom, kar udejanjajo s pogovorom, opolnomočenjem, odkrivanjem znanj in možnosti, odzivanjem na njihove potrebe in z dajanjem zgleda. *»V prvi vrsti moj oseben cilj tukaj je, da bi mlade opolnomočila, ali pa vsaj, da jim dam podporo pri tem kar oni rabijo(H3)«. »Stopim v stik z mladostniki, jim dajem podporo pri odraščanju (B5), pomagam jim najti stvari, ki jih zanimajo, da jih probajo, pripeljem jim tudi kakšne teme, ki mislim, da se jih tičejo in da jih morajo spoznavati (B6)«.*

Nekaj jih kot cilj dela izpostavi odnos z mladostniki, pri čemer stremijo k trdnosti in pristnosti odnosa, ohranjanju stika z njimi, razvijanju njihovih potencialov, izkušnjam spoštovanja ter odpiranju prostora za različne teme. *»Da se z njimi pogovarjam (C10), da odpiram ta prostor, da lahko odpirajo kakršne koli teme (C11) in res hočem, da so tukaj vsi varni (C12)«.*

Nekateri so za cilj dela izpostavili izboljšave infrastrukture za mlade v lokalni skupnosti ter razvoj in rast mladostnikov in hkrati njih samih. Posamezniki so navedli tudi zagotavljanje varnosti, preventivno delovanje in prizadevanje za zadovoljstvo mladostnikov v življenju. *»En tak dolgoročni cilj, mogoče ena taka preventiva za te mlade, da ne bi preveč skrenili s poti (E5)«. »Najvišji cilj je v bistvu nuditi možnosti, provajdat zgled (G6), zato, da bodo ti mladi našli zadovoljstvo v nečem, pa da bodo zadovoljni, končni cilj je v bistvu to, da bodo zadovoljni v življenju (G7)«.* Posamezni so povedali, da cilje uresničujejo z odnosom, tako da so odprti, ohranjajo stik z mladostniki, so odgovorni, reflektirajo svoj odnos in dejanja, da dajo vse od sebe ter z vključevanjem mladostnikov v program in ponujanjem kakovostnega programa.

4.1.3. ELEMENTI USPEŠNEGA DELA

Večina jih je kot element uspešnega dela izpostavila sodelovanje in dobre odnose z mladostniki, izvajalci delavnic in drugimi organizacijami, s partnerji *(»pomembna so tudi partnerstva, s katerimi se povezuješ in potem oblikuješ skupaj projekte (D12)«),* mednarodno sodelovanje, sodelovanje z lokalno skupnostjo in celotnim sistemom ter prostovoljci in drugimi, ki sestavljajo celotno mrežo sodelujočih v centrih. *«Komunikacija navzven z lokalno skupnostjo oz. podporni stebri, ki so navzven, ki podpirajo celotno delovanje ali pa celoten sistem (F15)«.* Večina koordinatorjev je kot pomemben element uspešnega dela navedla tudi finance za prostor, material, zaposlene in druga plačila. *»Finančna sredstva, to vključuje in material in zaposlene (G9), to je zelo pomembno, ker je ravno ta stalnost financiranja, stalnost prostora in zaposlenih tam«.* Polovica jih je izpostavila tudi aktivnosti, dejavnosti in naloge pri čemer vidijo kot ključne medije za vzpostavljanje stika z mladostniki, konstantnost aktivnosti, skupne projekte in kako aktivnosti v centru predstaviš populaciji, glede koordinatorjev pa jasnost delitve nalog in delitev dela glede na znanja posameznika. *»Ves čas in stremimo k tem, da je tisti, ki je na določenem področju boljši, da na tistem področju tudi deluje (D10)«.* Nekaj jih je kot pomemben element izpostavilo prostor, in sicer sam center, njegovo lokacijo in bližino druge infrastrukture za mlade (športna igrišča ipd.). *»Lokacija,*

seveda. Fajn je, če maš zelo blizu četrtnega mladinskega centra kakšno športno infrastrukturo, da ni to samo center, nek prostor ampak da gre za en sklop teh zadev (G15)«. Nekateri so navedli kader kot element uspešnega dela, natančneje dobro vodstvo, koordinatorja, ki sta zaposlena v centru ter študente in študentke. *»Dobro vodstvo, direktorica (F12), dober tim (F13)«.* Posamezniki so izpostavili tudi usklajenost s skupno vizijo in jasnim namenom, strukturo in odgovornost mladostnikov in koordinatorjev ter prostor, oblikovan po željah in potrebah mladostnikov. *»Da je prostor oblikovan v skladu s potrebami in željami mladih, to je zelo pomembna stvar (G12), ful bi bilo fajn, če bi vse te prostore oni sami oblikovali, sami izgrajevali, čist fizično, zato ker se potem izkaže, da oni potem tega ne uničujejo, to je potem trajnejša rešitev, kot če nekdo od zunaj, nekdo, ki bolje ve kot mladi, da nekaj novega, potem pa mladi to ne posvojijo (G13)«.*

Kompetence

Večina jih kot potrebne kompetence za uspešno delo koordinatorja v mladinskem centru vidi osebnostne lastnosti – empatija, fleksibilnost, samoiniciativa, občutek za delo z mladimi *(»se mi zdi, da sama izobrazba niti ni tako pomembna, da je bolj ta občutek za delo z mladimi (E10)«*) in sposobnost vzpostavljanja stika z mladimi. *»Da znaš vzpostavit stik z mladostnikom, pa ga držat, to je popolna osnova (A19)«.* Posamezniki so navedli še odgovornost, iskrenost, odprtost, vsestranskost, kreativnost, igrivost, iznajdljivost, spoštovanje. *»Še odgovornost, se mi zdi zelo pomembna, odgovornost do mulcev, odgovornost do sebe, odgovornost do prostora (H14)«.* Večina jih je izpostavila tudi izobrazbo, strokovna znanja, usposobljenost in izobraževanja zaposlenih. Koordinatorji vstopajo v odnose z mladostniki z različnimi znanji in pristopi, imajo različno izobrazbo iz različnih smeri, kar vidijo tudi kot pozitiven prispevek k različnim izkušnjam in pogledom, ki jih dobijo mladostniki. *»Tako da glede izobrazbe pri nas smo zelo različnih smeri, kar se mi zdi zelo dobro, da tudi mulci dobijo ene zelo različne poglede lahko (E11)«.* Posamezni so izpostavili tudi metode dela z mladostniki in znanje vzpostavljanja stika in delovnega odnosa. *»Se mi zdi, da z vidika strokovnih znanj meni ful ostaja ta vzpostavljanje stika in delovnega odnosa (F26)«.* Nekateri posamezniki so izpostavili kot pomembne kompetence tudi organizacijske sposobnosti, timsko delo, komunikacijske veščine, poznavanje strukture obiskovalcev lokalne skupnosti in povezovanje z lokalno skupnostjo, aktivno poslušanje in sposobnost sprejemanja raznolikosti ter samorefleksije. *»Da zna tudi s seboj stik vzpostavljati, sam s seboj, s svojimi izkušnjami, da ve zakaj to dela, da pozna tudi neko svojo lastno zgodovino pa neke motive in*

da je dovolj v stiku s seboj, da se lahko sooča z vsemi temi izzivi, ki jih mladinsko delo prinaša (C18)«.

4.1.4. POTREBNE SPREMEMBE

Dodatne kompetence in znanja, ki bi jih koordinatorji potrebovali za boljše delo in kar si želijo pridobiti, so po mnenju večine izobraževanja za kakovostnejše delo z mladostniki, kot npr. terapevtski pristopi *(»določene terapevtske pristope lahko bolj uporabil, pa tudi vidim, da ta teoretska podlaga mi manjka«),* psihoterapija, teorije o mladostništvu, izobraževanja o različnih motnjah pri mladostnikih *(»ful bi rada se še bolj izobraževala čist tako, kar se tiče kakšnih motenj pri otrocih in mladostniki«),* komunikacijske veščine in znanje izražanje želja in potreb preko gibanja. Nekateri so izpostavili tudi računalniška znanja – programi za oblikovanje in druga medijska orodja. Nekaj jih je izpostavilo tudi znanje na področju projektnega dela. Posamezniki so izpostavili tudi znanja in kompetence o skupinski dinamiki, pridobivanju sredstev in komuniciranju z mediji. *»Drugače pa ja, si želim včasih tudi čisto take, da bi bolj obvladala excel (C21)«.*

Večina jih je kot potrebne spremembe izpostavila tudi aktivnosti in delovanje znotraj centrov. Želijo si ločene aktivnosti, delitev in poglobitev področij znotraj centra (npr. svetovalna enota) za različne skupine mladostnikov, ločitev projektnega dela, razširitev programa z več aktivnostmi zunaj ter s specifičnimi in specializiranimi programi znotraj centrov.

»Da bi dejansko imel opcijo, da imamo poleg čmc-ja, da se vzpostavi še svetovalna enota znotraj zavoda, ki bi lahko nagovorila vse od mladostnikov, ki zahajajo v čmc-je (A25)«.

»Da pač imaš opravka s toliko različnimi mladostniki, da bi moral večjo strukturo postavit in da bi moral vsak imeti na voljo svoj prostor ob določenem času (A24)«.

»Pogovarjali smo se o področjih, na katerih bi se delili in potem bi se na tistih področjih bolj razvijali (D22)«.

»Mogoče zunanje aktivnosti dosti bolj močno vpletati (E13)«.

Polovica si jih želi tudi spremembe glede kadra, in sicer več zaposlenih koordinatorjev v centru ali več mladinskih voditeljev (študentje). *»Jaz bi si želela, da bi bili kadrovsko malo bolj okrepljeni (C23)«.* Nekaj jih je izpostavilo tudi potrebo po večjem prostoru, večji prepoznavnosti prostora v skupnosti ter okrepitev sodelovanja z lokalno skupnostjo in več

timskega dela s strokovnjaki in institucijami v širšem okolju*: »Da bi bilo to timsko delo pa povezanost z različnimi strokovnjaki, institucijami, da bi skupaj delali za mlade (C24)«.*

Posamezniki so kot potrebne spremembe in izboljšave navedli tudi boljšo organizacijo med centri, več financ, več vključevanja mladih pri programu in boljše delovne pogoje, in sicer večji posluh ustanovitelja, več časa za delo in boljši prostor ter določena merila uspešnosti. *»Še večja prepoznavno definitivno, pa mladi čim več programa vpeljejo svojega noter«. »Večji posluh ustanovitelja za inovitete oz. za realnost na terenu…(G25)«.*

4.1.5. ODNOS

Vloga

Koordinatorji so sebe v odnosu do mladostnikov večinoma opredelili kot prijatelje z avtoriteto in v vlogi starševske figure ter podpornega odraslega, na katerega se lahko zanesejo. *»Da me dojamejo bolj kot fotra, kot enega, če uporabim izraz: prijatelja z avtoriteto (A22)«.*

»Težko, ne vem ali je beseda avtoritetno-prijateljski. Nis prijatelj čisto, avtoriteta ti pa bazira na zdravem odnosu (B38)«.

»Za marsikaterega od mulcev tudi starševska vloga (E27)«.

Kaj koordinatorji nudijo mladostnikom

Skoraj vsi so navedli, da oni kot koordinatorji mladostnikom nudijo predvsem vzpostavljen stik in prisotnost odrasle osebe, ki jih podpira, in s tem odnos, ki je enakopraven, pošten in mogoče drugačen od odnosov, ki jih poznajo. *»Meni se zdi najbolj pomembno, da z njimi vzpostavljam odnos, da oni dobijo tukaj mogoče neke take, mogoče drugačne izkušnje (C39)«. »Prostor, da se izrazijo (F57) ali pa možnost, da lahko drugače stvari delajo, da ni nujno vse zabetonirano, kot so navajeni v drugih odnosih (F58)«.* Večina jih je izpostavila tudi nudenje podpore, pomoči in razumevanja njihovih težav in doživljanja z zagovorništvom, upoštevanjem njihovih želja, zaupanjem, svojim znanjem, odnosom, ki jim ponuja možnost za osebno rast, odpiranje prostora za izražanje. *»Nekako jim nudim to, da, vedenje ali kako bi rekla, da vedo, da sem tu, da lahko mi povejo, če imajo kakšno težavo, ali pa če potrebujejo informacijo, ali pa če se znajdejo v kakršni koli stiski (D38)«.* Veliko jih je navedlo tudi njihove osebne izkušnje, vrednote, lastnosti in znanja, ki jih nudijo in dajejo mladostnikom. *»Svoje široko znanje iz področji, ki se jih službeno ali pa zasebno dotikam, od športa do*

urejanja listin, vodenja postopkov (G45)«. Posamezni so izpostavili tudi nudenje varne strukture z redom in stabilnost. *»Po eni strani eno to varno strukturo z enim redom, kar jim gre dostikrat na živce (E24). Po drugi strani pa druženje (E25), razumevanje njihovih težav, njihovih doživljanj, težav v življenju (E26)«.*

Zaznavanje stisk

Koordinatorji večinoma stisko zaznajo tako, da to povedo mladostniki sami ali kdo drug ter z drugačnim vedenjem, reakcijami, vzbujanjem pozornosti in izrazom. *»Ja, v bistvu oni nekako sami povedo, govorijo o teh stiskah (D34)«.* Nekaj jih je izrazilo, da to zaznajo s telesno govorico in dalje s stikom in spraševanjem. *»Telesno govorico vidiš, odnos, recimo pri kakih od mulčkov, ki ne znajo tega povedati jaz nisem ok, boš videl, da ful prcajo recimo druge in na ta način svojo stisko izražajo (F50)«.* Posamezni so povedali, da stisko zaznajo tudi zaradi vidnih poškodb pri mladostnikih.

Reagiranje na stisko

Na stisko mladostnikov jih večina reagira s pogovorom. Posamezniki so izpostavili, da jim ponudijo pomoč, skupaj z mladostniki soustvarjajo rešitve ter jih k rešitvam usmerjajo, jih spodbujajo za spremembe, iščejo vire moči, se povežejo z drugimi ali jih usmerijo na organizacije ali ljudi, ki so za določene stvari usposobljeni. Nekateri so kot reakcijo na stisko navedli tudi pritisk, če imajo dovolj dober odnos z mladostnikom in igro vlog. *»Vedno jim dam možnost pogovora, če vidim, da je to preraslo moje znanje, kompetence, ga usmerim tudi naprej, če je potreba, tudi pokličemo starše (A45)«.*

»Ko pride do tega, jaz probam, če se le da, da greva na pogovor in da skušam nek varen prostor vzpostaviti, da oseba lahko res pove, kaj se dogaja, da probamo neko tako svetovanje spraviti čez pač, spletati neki taki proces, kaj se da spremeniti v dani situaciji z danimi resursi (F52)«.

»Vedno jim damo informacijo, da bomo nekaj naredili in da nam ni vseeno (C34). Po pa čist odvisno, če rabijo pogovor so tukaj pogovori, lahko jih je več (C35), lahko vzpostavimo stik s starši če je treba, s CSD-jem, s šolo, ne vem, odvisno od primera (C36). Vedno pa nekaj s tem naredimo, skupaj z mladostnikom no, ne sami (C37).«

Ukrep

Večina koordinatorjev kot ultimativen ukrep v primeru hudega kršenja, nasilja, ogrožanja varnosti drugih, uporablja prepoved vstopa. Neupoštevanje dogovora nato rešujejo s pogovorom z mladostnikom, refleksijo o tem, kar se je zgodilo, in sprejemanjem dogovora za naprej. Nekateri so izpostavili vključevanje mladostnikov pri ukrepih in na opozorila, pred izvedbo posledic, ki so prej ubesedene ter prekinitev neustreznega vedenja. Posamezni so navedli kot ukrep tudi obveščanje staršev, poziv policije ali izvajanje počepov. Nekaj jih je omenilo, da so dogovori soustvarjeni z mladostniki, ki jih poznajo, posamezniki pa so povedali tudi, da so nekatera pravila določena, npr. prepoved vstopa pod vplivom drog ali alkohola, kar velja v vseh centrih.

Vzpostavljanje stika

Stik z mladostniki vzpostavljajo z direktnim pristopom k mladostnikom, ko pridejo v center. Posamezni so izpostavili tudi druženje z njimi, pogovor, vzpostavljanje stika preko različnih dejavnosti in medijev. Posamezni so glede ohranjanja stika navedli pristno zanimanje, prisotnost, opazovanje in pogovor, skupe aktivnosti, jasnost in odkritost v odnosu, postavljanje meja.

Perspektiva moči

Vsi koordinatorji so izrazili, da se trudijo odkrivati vire moči, potenciale in motivacijo v mladostnikih. Polovica to udejanja z ustvarjanjem priložnosti za njihov razvoj. Nekateri so izpostavili to, da dobijo izkušnjo spoštovanja. Posamezni so navedli, da to počnejo z vključevanjem mladostnikov v aktivnosti in v organizacijo dela, z zaupanjem v mladostnike, soustvarjanjem idej in povpraševanjem po željah in spremembah, organizacijo delavnic na željo mladostnikov, s tem da prepoznavajo njihove potenciale in jim to tudi povedo, jih spodbujajo in uporabijo njihove veščine v raznih projektih. Posamezniki so povedali, da vire moči odkrivajo skozi opazovanje, pogovor in druženje, kjer jim zagotovijo potrditev in jih pri tem podprejo.

Povezovanje s pomembnimi drugimi

Večina koordinatorjev je povedala, da se po potrebi povežejo in sodelujejo s starši in s šolo, nekateri tudi izrecno s svetovalno delavko. *»Če gre za šolske težave, se vedno s šolo povežemo (C45), če gre za katere druge težave, ali pa za večjo problematiko znotraj družine, potem s CSD–jem (C46), velikokrat tudi vsi skupaj, tudi s policijo smo se že povezali, kadar*

so bile bolj take težave ali pa medvrstniško nasilje tko no (C47)«. Polovica jih je izpostavila tudi sodelovanje s centrom za socialno delo, posamezni tudi s policijo in dijaškimi domovi. »*In sodelujemo tudi s centrom za socialno delo, kjer pa v bistvu nam oni tudi kašne mulce pošljejo, ko pridejo zaradi kakšnih ločitev ali kakšnih drugih problemov (E35)«.*

4.1.6. POPULACIJA

Razlogi obiskovanja četrtnih mladinskih centrov

Razloge obiskovanja centrov koordinatorji vidijo predvsem v tem, kar ponuja sam prostor – programi, aktivnosti, igre, učna pomoč, delavnice, možnosti za razvoj interesov, izkušenj in kompetenc. Večina jih je izpostavila tudi iskanje stika, druženje in pogovor, tako s koordinatorji kot med seboj, pomoč in informiranje. *»Večina zato ker iščejo stik (A32)«. »Eni taki, ki sem prihajajo pa vidiš, da rabijo nekaj več, neko oporo pri izzivih, s katerimi se soočajo (C26). Nekateri pa res prihajajo zato, ker tukaj rabijo prostor za druženje, zato ker jim je fajn delavnica, ker jim je fajn prit sem poklepetati s prostovoljkami, z zaposlenimi (C27)«.* Posamezni so navedli, da v center mladostniki zahajajo tudi zaradi pozornosti, da jih nekdo opazi, zaradi iskanja meja in kratkočasenja. *»Veliko imamo takih ker predvsem iščejo pozornost in potrditve (B23), da so opaženi (B24).«*

Dejavniki tveganja

Dejavniki tveganja, ki jih koordinatorji zaznavajo pri mladostnikih, ki hodijo v četrtne mladinske centre, so povezani predvsem z družino, šolo, socialno-ekonomskim statusom, prepovedanimi substancami in raznimi vrstami odvisnosti. Večina jih kot največji dejavnik tveganja navaja šolo in vrstnike – šolski neuspeh, izpad iz šole, medvrstniško nasilje in pritisk vrstnikov. *»Potem tveganje je, ko pustijo šolo za eno, dve leti ne. Da ne bodo nikoli končali ne, da bodo brez izobrazbe, da bodo nezaposljivi, da jih sistem ne bo prepoznal kot koristne (G39)«.* Večina jih je izpostavila tudi družino, slabe družinske odnose in nestabilne družinske sisteme, socialno šibke družine, odsotnost staršev in drugačna kultura staršev. *»Kaka družinska ozadja recimo, ko so nestabilni družinski sistemi in se potem to ful na mulcih pozna, ker jim te meje niso čisto jasne ali pa dvojna sporočila, ki jih dobivajo od staršev… (F46)«.* Polovica jih kot dejavnik tveganja zaznava tudi slabši ekonomsko socialni status, govorijo o nizkih prihodkih družin, nizkem socialnem standardu in tudi življenjem pod pragom revščine. *»Imamo tudi tiste, ki so ekonomsko socialno pod pragom revščine, zaradi*

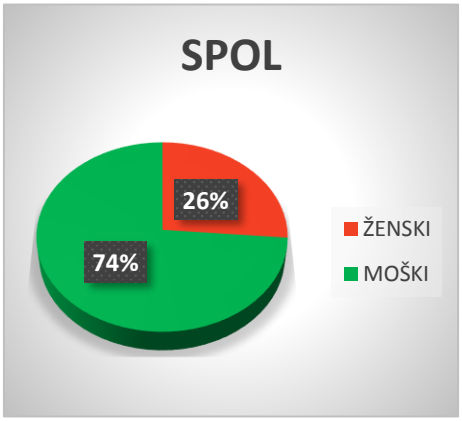
tega so potem tudi stigmatizirani v šoli (A24)«. Nekaj jih je izpostavilo tudi uživanje in posredovanje prepovedanih substanc, kajenje in športne stave. *»Mislim, družina je itak na prvem mestu, večina, ki jih pri nas visi, ima doma ene težave (A36). Drugo je posledično velikokrat šola trpi (A37), tretjo je, da se potem zatečejo v droge ali pa kakšne druge odvisnosti, tudi med tistimi, ki ne posegajo po drogah, so zelo popularne športne stave, pa to dejansko meji že na eno obsedenost, vsaj pri enih (A38)«. »Prekomerno pitje, drogiranje, dilanje, prodaja drog (G37)*«. Posamezni omenjajo tudi promiskuiteto pri puncah, prepuščenost mladostnikov samemu sebi, apatičnost, pomanjkanje razumevanja, slabo samopodobo, nekritičnost do informacij, ki jih podajajo mediji, hiter tempo življenja in tehnologijo. *»Vedno bolj so nagnjeni k temu, da je treba vse hitro, instant, da ni nekega potrpljenja, neke vztrajnosti, neke motivacije (C30)«.*

Značilnosti populacije, ki zahaja v četrtne mladinske centre

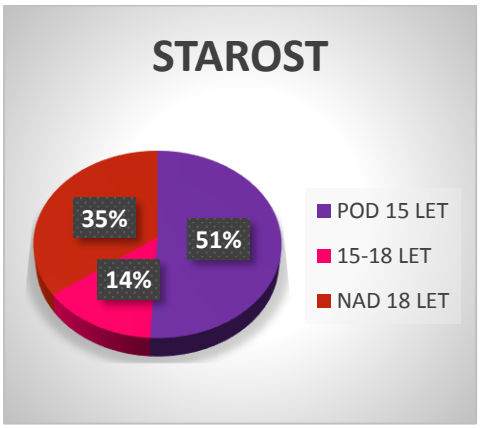
Značilnosti populacije, ki zahajajo v četrtne mladinske centre so po mnenju koordinatorjev zelo različne. Večina jih je izpostavila različne lastnosti, ki jih opažajo – nemotiviranost, izgubljenost, ranljivost, zdolgočasenost, hiperaktivnost in duhovitost. Nekateri so izpostavili tudi značilnosti v družinskem ozadju – neurejene družinske razmere, nezainteresiranost staršev in posledično prepuščenost samemu sebi ter to, da so otroci staršev iz bivše Jugoslavije. Nekaj jih je navedlo tudi težave v šolskem sistemu, s tem povezano stigmo in težave v drugih institucionalnih sistemih ter značilnosti glede na njihova zanimanja in interese – predvsem šport, nogomet, ročne spretnosti, uporaba računalnika, zanimanje za luksuz in narodnozabavna in rap glasba. Posamezni so glede na spol in starost izpostavili, da centre obiskujejo pretežno fantje, punce s slabim učnim uspehom, zadnja triada osnovne šole ter mladostniki stari od 16 pa do 28 let. Glede na status v centre zahajajo dijaki, študentje in tudi brezposelni mladi. Posamezni so izrazili tudi njihovo potrebo po pozornosti, potrditvi in podpori. Nekateri populacijo opisujejo kot problematično ter kot značilnost navajajo neorganiziran prosti čas ter neaktivnost med mladostniki.

4. 2. REZULTATI ANKET

Grafikon 4.2.1. Spol

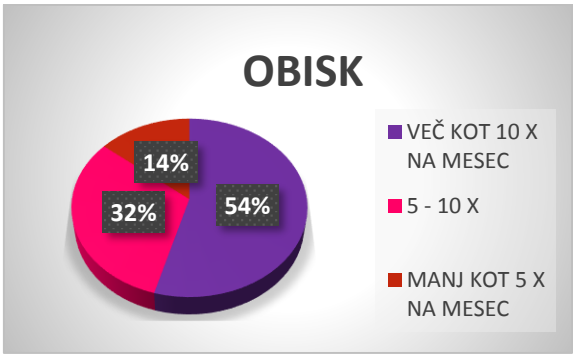


Grafikon 4.2.2. Starost



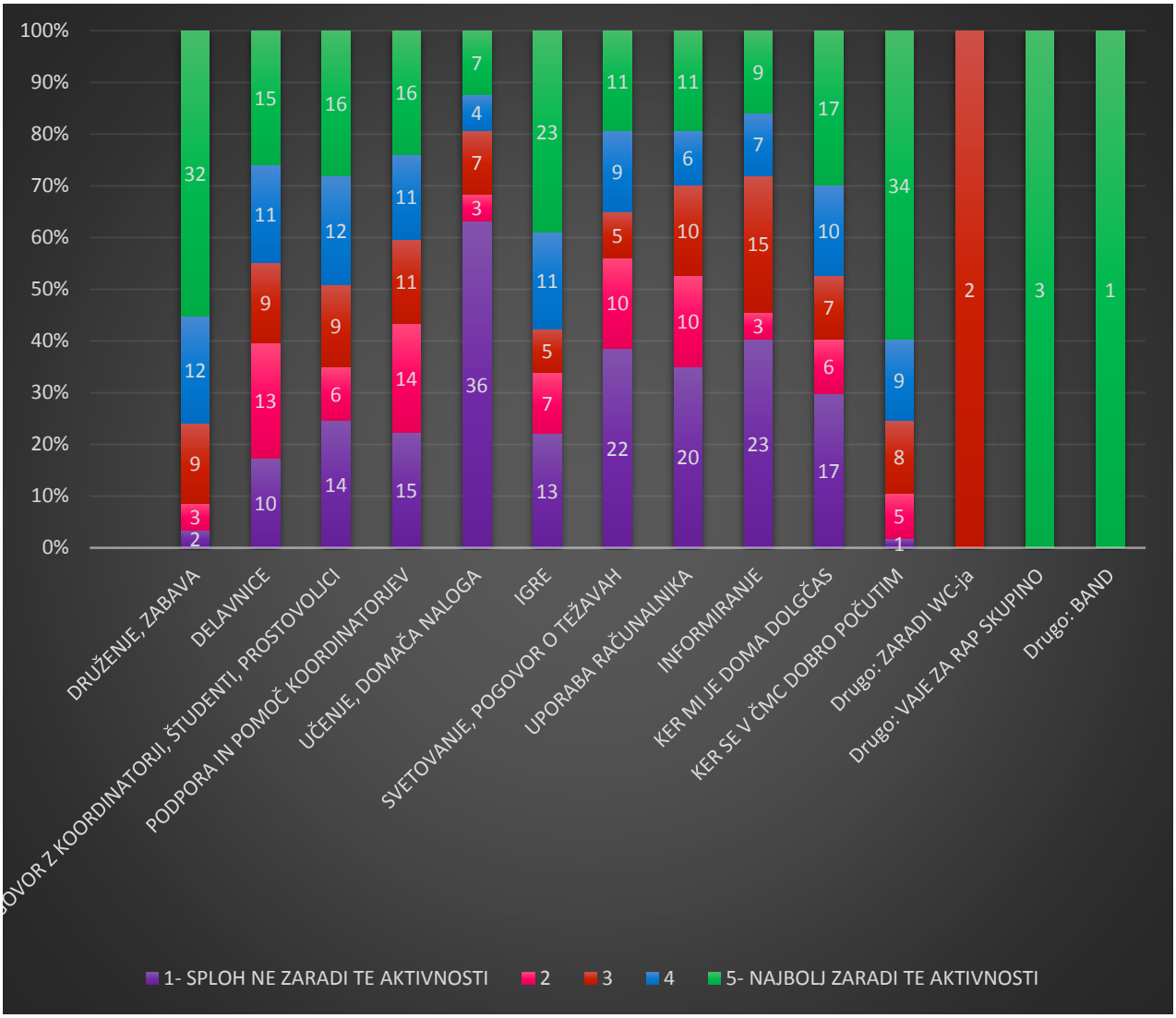
Anketo je skupaj rešilo 57 mladostnikov, od tega 15 (26 %) oseb ženskega spola in 42 (74 %) oseb moškega spola. Več kot polovica mladostnikov, ki so rešili anketo, je starih manj kot petnajst let, 14 % jih je starih od petnajst do osemnajst let, 35 % pa jih je starejših od osemnajst let.

Grafikon 4.2.3. Kako pogosto hodiš v ČMC?



Enaintrideset mladostnikov (54 %) četrtni mladinski center obiskuje vsaj desetkrat na mesec ali večkrat, osemnajst mladostnikov (32 %) obiskuje center približno od pet do desetkrat na mesec, 8 mladostnikov, kar predstavlja preostalih 14 %, pa center obišče manj kot petkrat na mesec.

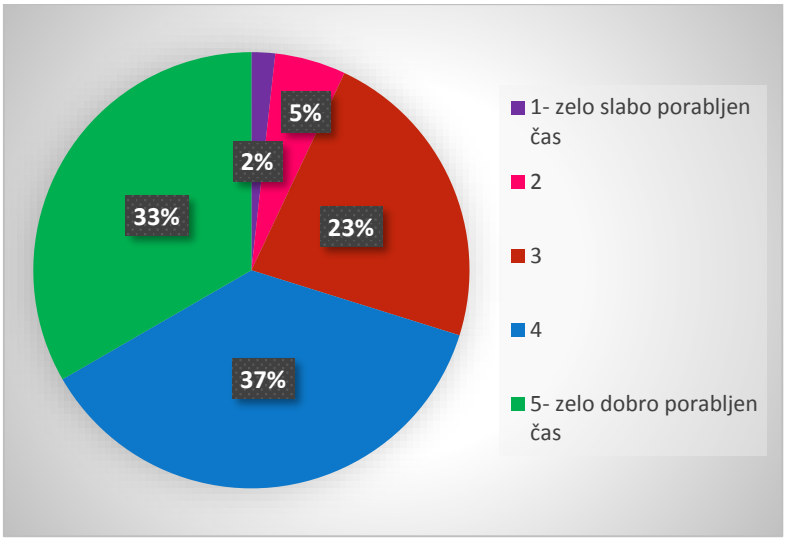
Grafikon 4.2.4. Zaradi katere aktivnosti najpogosteje obiskuješ ČMC?



Vprašanje 5. : Kaj ti je pomembno, da se v ČMC dobro počutiš?

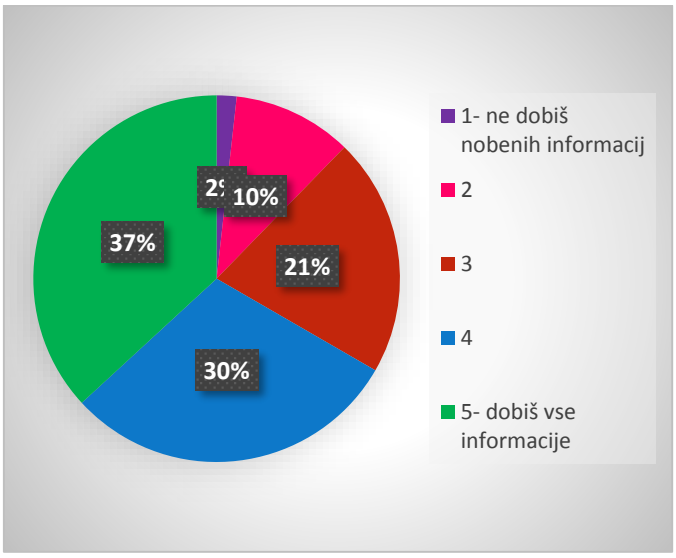
Da se mladostniki dobro počutijo v centru, jim je pomembno predvsem to, da imajo dobro družbo, prijatelje, da je v centru pozitivno vzdušje, dobri odnosi, da se v prostoru počutijo varne, da se spoštuje njihova zasebnost, da se zabavajo in da imajo na voljo zanimive aktivnosti, igre, računalnike in brezplačni internet.

Grafikon 4.2.6. V kolikšni meri se ti zdi da je čas, ki ga preživiš v ČMC dobro porabljen čas?



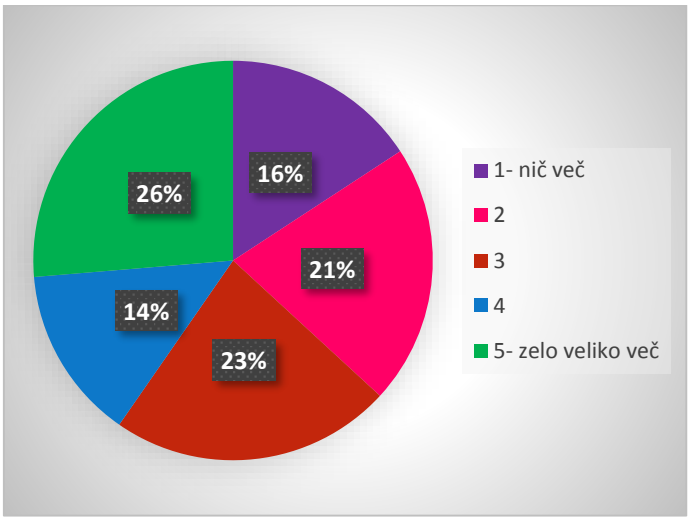
Devetnajst mladostnikov (33 %) je pri vprašanju, v kakšni meri vidijo čas, ki ga preživijo v četrtnem mladinskem centru kot dobro porabljen čas, izbralo oceno 5, kar predstavlja, da jim je čas, preživeti v centru zelo dobro porabljen čas. Enaindvajset (37 %) jih je izbralo oceno 4, trinajst oziroma 23 % mladostnikov je izbralo oceno 3, trije (5 %) oceno 2, le en mladostnik pa je izbral oceno 1, ki kaže na to da se mu zdi čas, ki ga preživi v mladinskem centru zelo slabo porabljen čas.

Grafikon 4.2.7. V kolikšni meri se ti zdi, da v ČMC dobiš informacije, ki jih potrebuješ?



Enaindvajsetim mladostnikom (37 %) se zdi, da v četrtnem mladinskem centru dobijo vse informacije, ki jih potrebujejo, sedemnajst (30 %) se jih je odločilo za oceno 4, dvanajst (21 %) za oceno 3, šest (10 %) za oceno 2, le eden pa za oceno 1, kar pomeni, da v četrtnem mladinskem centru ne dobi nobenih informacij, ki jih potrebuje.

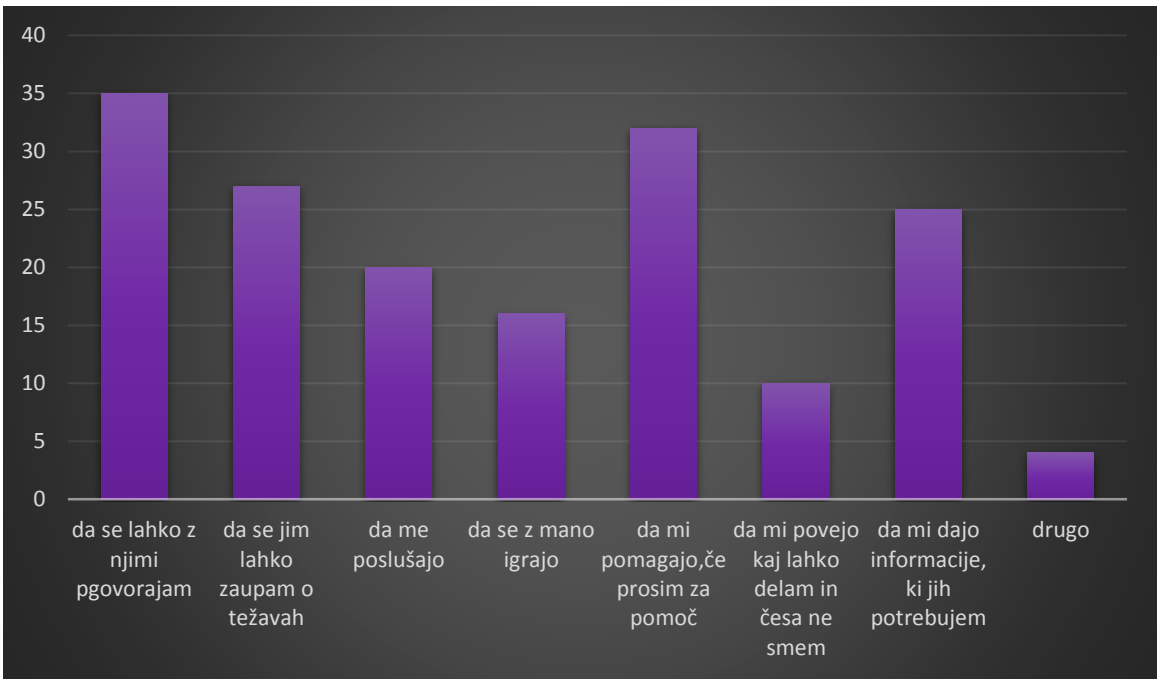
Grafikon 4.2.8. Koliko več prijateljev in znancev imaš, odkar hodiš v ČMC?



Na vprašanje, koliko več znancev in prijateljev imajo mladostniki, odkar obiskujejo četrtni mladinski center, je petnajst (26 %) mladostnikov izbralo oceno 5, osem (14 %) oceno 4,

trinajst (23 %) oceno 3, dvanajst (21 %) oceno 2 in devet (16 %) mladostnikov oceno 1. Pri tem ocena 5 pomeni, da imajo, odkar obiskujejo četrtni mladinski center, veliko več prijateljev, ocena 1 pa nič več, kakor so jih imeli pred obiskovanjem centra.

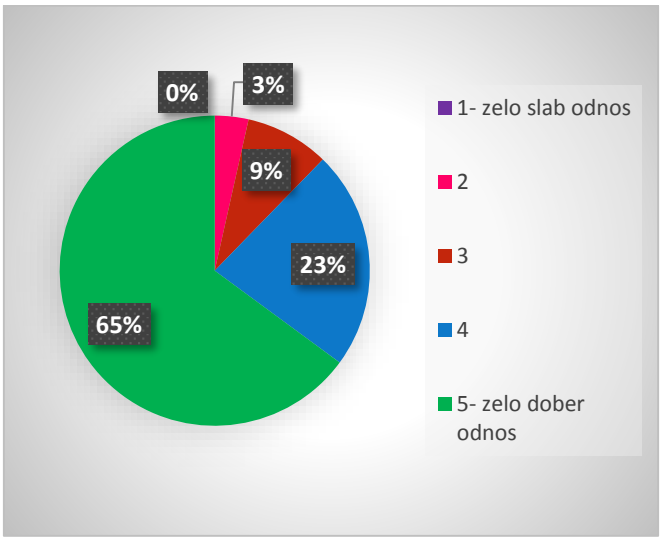
Grafikon 4.2.9. Kaj si želiš, pričakuješ od koordinatorjev?



Drugo: da niso tečni, da jim pomagam, da se ne pogovarjajo toliko po telefonu, nič.

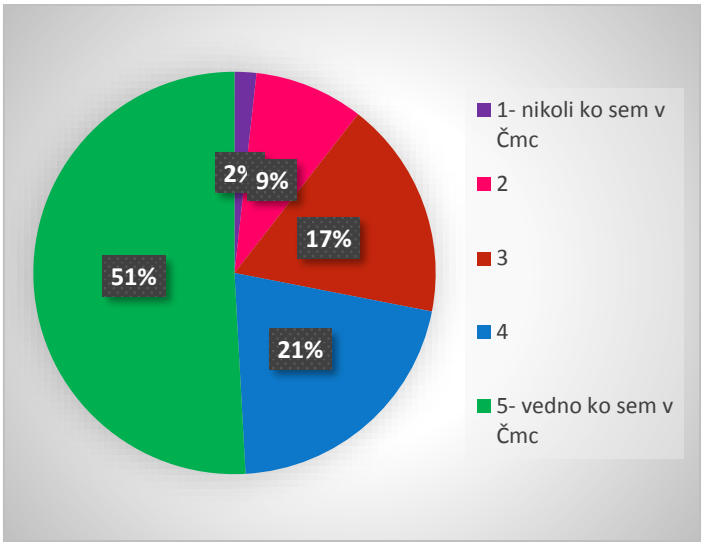
Na vprašanje, kaj si mladostniki želijo in pričakujejo od koordinatorjev, jih je največ (35) odgovorilo, da pričakujejo, da se lahko z njimi pogovarjajo. Sledi odgovor, da mi pomagajo, če prosim za pomoč, kar pričakuje 32 mladostnikov. Da se jim lahko zaupam o težavah, je bil odgovor 27 uporabnikov. 25 si jih želi in pričakuje, da jim koordinatorji nudijo informacije, ki jih potrebujejo. Sledi odgovor, da me poslušajo, kar pričakuje 20 mladostnikov. 16 jih je odgovorilo, da pričakujejo, da se z njimi igrajo, najmanj (10) pa, da jim koordinatorji povedo kaj lahko delajo in česa ne smejo. Štirje mladostniki so napisali, da pričakujejo tudi: da niso tečni (1), nič (1), da jim pomagam (1) in da se ne pogovarjajo toliko po telefonu (1).

Grafikon 4.2.10. Kako bi ocenil svoj odnos s koordinatorjema?



Na vprašanje, kako bi ocenili svoj odnos s koordinatorjema, jih kar 37 (65 %) od 57 ocenilo odnos z oceno 5, kar pomeni zelo dober odnos. Trinajst (23 %) jih ocenjuje odnos z oceno 4, pet (9 %) z oceno 3 in zgolj dva (2 %) z oceno 2. Nihče odnosa z koordinatorjema ni ocenil z 1, kar pomeni zelo slab odnos.

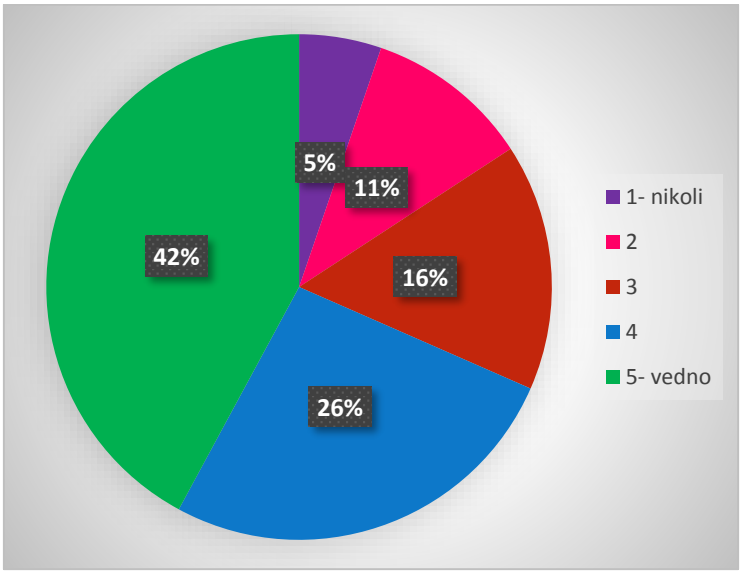
Grafikon 4.2.11. Kako pogosto si v stiku z koordinatorjema (se pogovarjaš, igraš, družiš..) ?



Na vprašanje, kako pogosto si v stiku s koordinatorjema, ko si v centru, jih je kar devetindvajset (51 %) izbralo oceno 5, kar pomeni, da vedno ko so v četrtem mladinskem centru. Dvanajst (21 %) mladostnikov je na vprašanje pogostosti stika izbralo oceno 4, deset

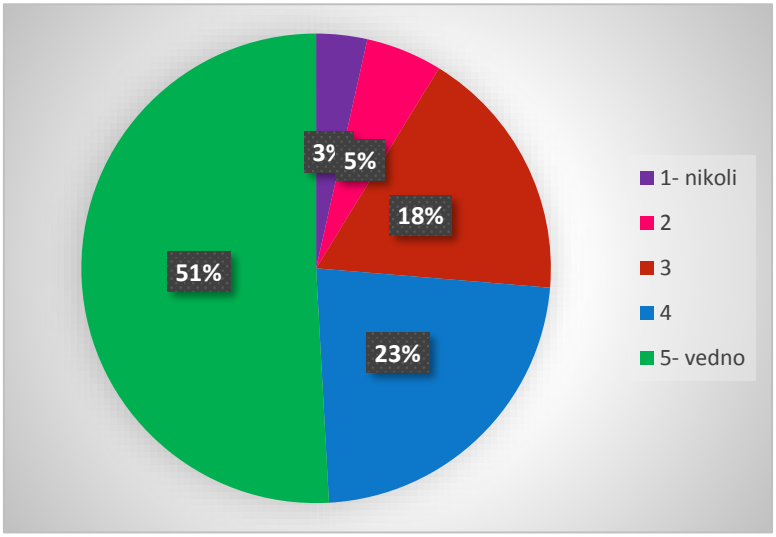
(17 %) oceno 3, pet (9 %) oceno 2 ter zgolj en mladostnik (2 %) z oceno 1, kar pomeni, da v stiku s koordinatorjema ni bil nikoli, ko je bil v centru.

Grafikon 4.2.12. Kako pogosto lahko v stiku s koordinatorjema izražaš svoje želje?



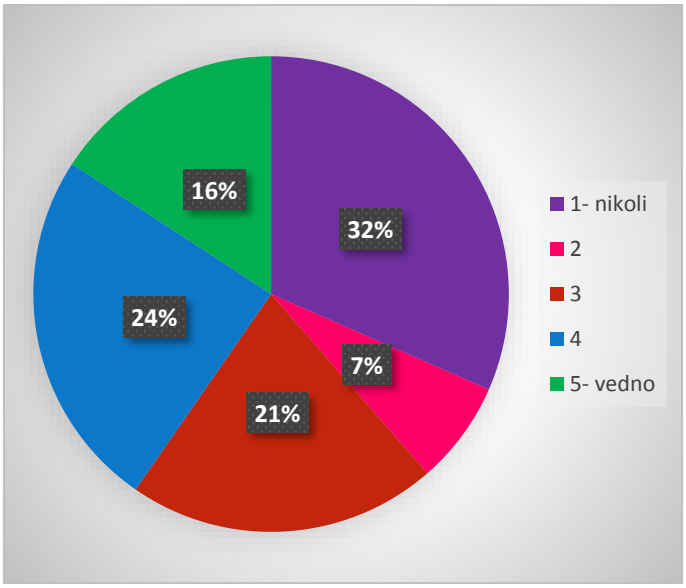
Na vprašanje kako pogosto lahko v stiku s koordinatorjema izražaš svoje želje, jih je štiriindvajset (42 %) izbralo oceno 5, kar pomeni vedno, ko so v stiku z njima. Petnajst (25 %) jih je izbralo oceno 4, devet (16 %) oceno 3, šest (11 %) oceno 2 in samo dva uporabnika sta ocenila pogostost izražanja želja z oceno 1, kar pomeni, da jih nikoli ne moreta izraziti, ko sta v stiku s koordinatorjema.

Grafikon 4.2.13. V kolikšni meri te koordinatorja spodbujata, podpirata, motivirata?



Na vprašanje o obsegu spodbujanja, podpore in motiviranja s strani koordinatorjev, jih je kar devetindvajset (51 %) izbralo oceno 5, kar pomeni da to počneta vedno. Trinajst (23 %) jih je to ocenilo z oceno 4, deset (18 %) z oceno 3, trije (5 %) z oceno 2 in zgolj dva (3 %) mladostnika z oceno 1, kar pomeni, da ju koordinatorja nikoli ne spodbujata, motivirata in podpirata.

Grafikon 4.2.14. Če imaš težave (v šoli, doma, s prijatelji, v ČMC…), kako pogosto se po pomoč obrneš na koordinatorja?



Na vprašanje, kako pogosto se v primeru težav obrnejo po pomoč na koordinatorja, jih je največ (32 %) izbralo oceno 1, kar pomeni, da se nikoli ne obrnejo po pomoč. Štirje (7 %) so izbrali oceno 2, dvanajst (21 %) oceno 3, štirinajst (24 %) oceno 4 in devet (16 %) oceno 5, ki pomeni da se nanju obrnejo vedno, ko imajo težave.

Vprašanje 16: Kako koordinatorja ravnata v primeru neupoštevanja dogovorov?

Mladostniki navajajo prepoved vstopa za določen čas, opozorila o nepravem vedenju, pogovor, kreganje in jezo, nekateri mladostniki pa ne vedo, kako koordinatorja ravnata v primeru kršenja dogovorov.

Vprašanje 17: Kaj meniš o tem ravnanju?

Večini se ravnanje koordinatorjev ob neupoštevanju dogovorov zdi ustrezno, le nekaj mladostnikov se z ravnanji ne strinja.

Vprašanje 19: Kaj bi spremenil v ČMC, kaj si želiš, kaj pogrešaš?

Mladostniki si v centru želijo več zabave, pogrešajo šanke, koncerte, studijsko opremo, želijo si boljše loparje za namizni tenis, večji prostor, več aktivnosti (več zunanjih, več športnih, aktivnosti za punce), ročni nogomet, PS4, fitnes, televizor, kavč, ločene prostore za učenje, mizo za namizni tenis. Nekateri si želijo, da bi center obiskovalo več populacije nad osemnajst let. Nekateri si želijo, da bi imeli v centru tudi živali.

5. RAZPRAVA

Koordinatorji namen delovanja centrov vidijo v kakovostnem preživljanju prostega časa in druženju, kar zagotavljajo z aktivnostmi in dejavnostmi, izpostavili pa so tudi pomen neformalnega izobraževanja in informiranja mladih. Pogled koordinatorjev se sklada z opredelitvijo Čular (2008: 54), ki pravi, da je mladinski center prostor, ki ponuja mlademu kakovostno preživljanje prostega časa, ki je oblikovan po njegovi meri. Mladinski center s svojimi programi in dejavnostmi zagotavlja mladim asociativne načine druženja, informiranost, spodbuja prostovoljne aktivnosti, neformalno izobraževanje, participacijo mladih, prispeva k socialni povezanosti in družbeni integraciji, uveljavlja mobilnost mladih in njihovo mednarodno povezovanje.

Ugotovili sva, da je glavni cilj dela koordinatorjev, da nudijo podporo mladostnikom, kar udejanjajo s pogovorom, opolnomočenjem, odkrivanjem znanj in možnosti, odzivanjem na njihove potrebe. Za uspešno delo v četrtnih mladinskih centrih pa menijo, da je potrebno dobro sodelovanje z vsemi vpetimi v delovanje centrov, finančna sredstva ter sam prostor in aktivnosti, dejavnosti in projekti, ki jih ponuja. Da koordinatorji lahko svoje delo opravljajo kakovostno, je raziskava pokazala, da je dobro, da imajo določene lastnosti, kot so empatija, fleksibilnost, samoiniciativa, občutek za delo z mladimi in znanje vzpostavljanja stika, pomembno pa je tudi strokovno znanje za delo z mladimi ter druga znanja in veščine s področja organizacije, komunikacije, samorefleksije in timskega dela. Mrgole (2003: 83) prav tako navaja, da so pomembne kompetence mladinskih delavcev ustvarjalnost, prijaznost, timsko delo, navaja pa še naravnanost k iskanju praktičnih rešitev, izvajanje projektov ter vero zmožnost premagovanja ovir, ki se pojavijo kot sestavni dejavnik mladinskega dela

Najina raziskava je pokazala, da bi koordinatorji za še bolj uspešno delo potrebovali predvsem dodatna izobraževanja za delo z mladimi, na prime s področja terapevtskih pristopov, teorije o mladostništvu, izobraževanja o različnih motnjah pri mladostnikih, dodatna računalniška znanja ter znanja projektnega dela. Potrebne spremembe znotraj centrov vidijo predvsem v ločevanju, razširitvi, delitvi in poglobitvi področij dela in aktivnosti znotraj centrov in več zaposlenih za bolj kakovostno delo. Mladostniki pa si v centru želijo več zabave, pogrešajo šanke, koncerte, studijsko opremo, želijo si boljše loparje za namizni tenis, večji prostor, več aktivnosti (več zunanjih, več športnih, aktivnosti za punce), ročni nogomet, PS4, fitnes, televizor, kavč, ločene prostore za učenje, mizo za namizni tenis. Nekaj jih je

izrazilo željo, da bi center obiskovalo več populacije nad osemnajst let. Nekateri pa si želijo, da bi imeli v centru tudi živali.

Koordinatorji so sebe v odnosu do mladostnikov večinoma opredelili kot prijatelje z avtoriteto in v vlogi starševske figure ter podpornega odraslega, na katerega se lahko zanesejo. Mladostnikom nudijo podporo, pomoč, razumevanje njihovih težav, vzpostavljen stik in prisotnost odrasle osebe, ki jih podpira in s tem odnos, ki je enakopraven in pošten. Z anketam pri mladostnikih pa sva ugotovili, da jih večina od koordinatorjev pričakuje ravno to kar jim koordinatorji tudi nudijo. Največ mladostnikov je svoj odnos s koordinatorjem ocenilo kot zelo dober odnos, več kot polovica mladih pa je vedno, ko so v centru, v stiku s koordinatorjem, kar pomeni, da se z njim pogovarjajo, igrajo…

Eden izmed razlogov zakaj je prosti čas pomemben za strokovnjake, je ta, da se v prostem času manifestirajo stiske in težave mladostnika, ki odrašča v zanj obremenjujočem, škodljivem in neustreznem okolju. Strokovnjaki lahko torej v prostočasni dejavnosti prepoznavajo simptome, ki jih opozarjajo, da je mladostnik v stiski (Poštrak 2003). Iz tega razloga je pomembno, da socialnodelovne koncepte in načela uporabljajo mladinski delavci v mladinskih centrih, saj nam, kot pravi Čačinovič Vogrinčič (2002), delovni odnos olajša sodelovanje ter vedno znova omogoča in olajšuje mobilizacijo moči. Pri tem gre za projekte sodelovanja, ki so ustvarjeni na sporazumevanju, dogovarjanju in skupnem delu pri iskanju rešitev. Tako lahko z ustreznimi, načrtovanimi načini dejavnosti v prostem času mladostnika blažimo njegove stiske in mu pomagamo pri njegovem soočanju z njimi (Poštrak 2007: 149). V raziskavi sva ugotovili, da koordinatorji zaznavajo stiske mladostnikov, ki se manifestirajo v preživljanju prostega časa v centrih. Na njih pa reagirajo s pogovorom, soustvarjanjem in usmerjanjem k rešitvam ter z informiranjem in usmerjanjem na druge organizacije.

Ugotovili sva, da koordinatorji uporabljajo socialnodelovni koncept perspektive moči z ustvarjanjem priložnosti za razvoj in vključevanjem mladostnikov v oblikovanje in izvedbo projektov in aktivnosti, kjer prepoznavajo in izpostavljajo njihove potenciale ter jih spodbujajo in jim dajo izkušnjo spoštovanja. To je pokazala tudi analiza ankete pri mladostnikih, saj velika večina opazi, da jih koordinatorji spodbujajo, motivirajo, podpirajo. Z uporabo koncepta Dennisa Saleebaya, ki ga imenujemo perspektiva moči, tako v odnosu z mladostniki iščemo njihove vire, moči in potencialne. Salebeey (1997: 3 v Čačinovič Vogrinčič et.al 2005: 12) pravi: »Praksa, ki temelji na perspektivi moči, pomeni, da bo vse kar

delaš kot socialni delavec, utemeljeno s tem, da pomagaš odkriti, olepšati, raziskati in izkoristiti klientovo moč in vire, ko mu pomagaš, da doseže svoje cilje, uresniči svoje sanje in razbije okove ovir in nesreč«.

Ob neupoštevanju dogovorov pa večina koordinatorjev kot ukrep uporablja prepoved vstopa, predvsem v primeru hudega kršenja, nasilja, ogrožanja varnosti drugih. Neupoštevanje dogovora nato rešujejo s pogovorom z mladostnikom, refleksijo o tem, kar se je zgodilo in sprejemanjem dogovora za naprej. Raziskava je pokazala, da enake ukrepe navajajo tudi mladostniki, ki so v večini mnenja, da je to ravnanje tudi ustrezno.

Ukrepi ob nespoštovanju dogovorjenega so dogovorjeni in razvidni, opredeljeni za vse udeležence, za vse strani. To konkretno pomeni, da mladostnik čuti, da je aktiven udeleženec v reševanju njegovega problema, stiske. On sam se je, skupaj s strokovnim delavcem odločil, da bo nekaj spremenil in ker se je sam odločil za spremembo, ker je bilo ravnanje obojestransko odgovorno dogovorjeno, pri čemer so bile jasno razvidne vloge, tudi prav tako dogovoren in jasno določen ukrep pojmuje in sprejema kot upravičen, ustrezen. To odseva tudi doktrina socialnega dela, kjer socialni delavec-ka in uporabnik skupaj soustvarjata proces reševanja problema (Poštrak 2003).

Med ranljive družbene skupine sodijo tudi mladi, in sicer še posebej tisti, pri katerih se nakopiči več dejavnikov odraščanja. Če želimo razumeti mlade, moramo najprej razumeti njihov življenjski svet. To je svet, v katerem mladostnik živi in razvija strategije ravnanja. Strategije ravnanja razvije na podlagi svojih predstav o realnosti, ki jih ustvari z razlago simboliziranih vsebin, ki mu jih posredujejo drugi. Ko poskušamo opredeliti življenjski svet mladih, si lahko pomagamo z različnimi koncepti, med katerimi je eden najpogostejših opredelitev dejavnikov odraščanja. To so dejavniki, ki lahko v življenjskem svetu mladostnika učinkujejo bodisi varovalno bodisi ogrožajoče (Poštrak 2011: 203-205).

Ugotovitve kažejo, da se pri mladostnikih, ki obiskujejo četrtne mladinske centre, pojavljajo predvsem dejavniki tveganja, ki so povezani z družino, šolo, socialno ekonomskim statusom, prepovedanimi substancami in raznimi vrstami odvisnosti. Večina jih kot največji dejavnik tveganja navaja šolo in vrstnike – šolski neuspeh, izpad iz šole, medvrstniško nasilje in pritisk vrstnikov.

Najina raziskava pa je potrdila tudi dejstva, ki jih navaja Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji.

Dejstvo je, da centre obiskujejo predvsem najbolj ranljive skupine otrok in mladostnikov. To so otroci in mladostniki, ki prosti čas preživljajo večinoma neorganizirano, soočajo se z materialnim in socialnim pomanjkanjem ter brezposelnostjo, s težavami v vzgojno-izobraževalnem sistemu, s pomanjkanjem informacij in pozitivnih vzgledov in spodbud s strani okolja, z »ujetostjo« v lokalno skupnost, s težavami, ker izhajajo iz drugačnega kulturno jezikovnega okolja ipd. V centre so poleg osnovnošolcev in srednješolcev vključeni tudi brezposelni mladi in mladi, ki so predčasno zaključili proces izobraževanja itd. (Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, 2014: 4).

Razloge obiskovanja centrov pa koordinatorji vidijo predvsem v tem, kar ponuja sam prostor – programi, aktivnosti, igre, učna pomoč, delavnice, možnosti za razvoj interesov, izkušenj in kompetenc. Večina jih je izpostavila tudi iskanje stika, druženje in pogovor, tako s koordinatorji kot med seboj, pomoč in informiranje. Raziskava je pokazala, da se mnenje mladostnikov s tem ujema, saj jih je večina navedla, da prihajajo predvsem zaradi druženja, iger, ki so na voljo, stika z zaposlenimi, prostovoljci.

Z intervjuji koordinatorjev sva dobili vse željene informacije, in meniva, da so rezultati tega dela raziskave relevantni. Pri anketah za mladostnike sva ugotovili, da bi bilo bolje, če bi bila anketa vodena, krajša in prilagojena različnim starostim. Ugotovili sva, da so nekatera vprašanja in odgovori za njih nelogični, zato sva jih iz analize izločili. To sta vprašanji številka petnajst in osemnajst. Zaradi opažene nelogičnosti in površnosti odgovarjanja na nekatera vprašanja meniva, da rezultati niso dovolj relevantni in bi bilo potrebno ta del raziskave ponoviti z drugačno metodologijo.

6. SKLEPI

- Namen četrtnih mladinskih centrov je predvsem zagotoviti varen prostor za kakovostno in aktivno preživljanja prostega časa in druženje z aktivnostmi za neformalno izobraževanje, kjer imajo mladostniki stik s koordinatorji, ki jim nudijo podporo.
- Cilji dela koordinatorjev so zagotavljanje podpore mladostnikom in razvijanje odnosa z njimi.
- Za uspešno delo v četrtnih mladinski centrih je potrebno dobro sodelovanje z vsemi vpetimi v delovanje centrov, finančna sredstva ter sam prostor in aktivnosti, dejavnosti in projekti, ki jih ponuja.
- Za uspešno delo koordinatorjev so potrebne predvsem določene osebnostne lastnosti (npr. empatija, fleksibilnost, samoiniciativa, občutek za delo z mladimi in znanje vzpostavljanja stika), strokovno znanje za delo z mladimi ter druga znanja in veščine s področja organizacije, komunikacije, samorefleksije in timskega dela.
- Koordinatorji bi za bolj uspešno delo potrebovali predvsem dodatna izobraževanja za bolj kakovostno delo z mladimi in računalniška znanja ter znanja projektnega dela.
- Potrebne spremembe koordinatorji vidijo predvsem v ločevanju, razširitvi, delitvi in poglobitvi področij dela in aktivnosti znotraj centrov in več zaposlenih za bolj kakovostno delo.
- Mladostniki si v centru želijo več zabave, pogrešajo koncerte, studijsko opremo, želijo si boljše loparje za namizni tenis, večji prostor, več aktivnosti; več zunanjih, več športnih, aktivnosti za punce, ročni nogomet, PS4, fitnes, televizor, kavč, ločene prostore za učenje, mizo za namizni tenis, živali, večji obisk populacije nad osemnajst let.
- Koordinatorji so v odnosu z mladostniki predvsem v vlogi prijatelja z avtoriteto in starša, ki jim nudi stik in kakovosten odnos, s podporo, razumevanjem in nudenjem pomoči, v katerega vnašajo svoj socialni kapital ter jim s tem nudijo varno in stabilno strukturo.
- Mladostniki so pogosto v stiku s koordinatorjem kjer imajo prostor za izražanje želja
- Koordinatorji pri mladostnikih zaznavajo stiske preko sprememb v vedenju, izrazu in reakcijah, telesne govorice, največkrat pa se jim zaupajo mladostniki sami. Na stiske

mladostnikov reagirajo s pogovorom, usmerjanjem ali povezovanjem z drugimi, ki so za določene stvari bolj usposobljeni, s soustvarjanjem in usmerjanjem k rešitvam.

- Koordinatorji se trudijo odkrivati vire moči, potencialne in motivacijo v mladostnikih z ustvarjanjem priložnosti za razvoj in vključevanjem mladostnikov v oblikovanje in izvedbo projektov in aktivnosti, kjer prepoznavajo in izpostavljajo njihove potenciale ter jih spodbujajo in jim dajo izkušnjo spoštovanja.
- Koordinatorji se pri svojem delu povezujejo predvsem s starši, šolo in centrom za socialno delo.
- Koordinatorji v primeru neupoštevanja dogovorov kot ultimativni ukrep izvajajo prepoved vstopa v center, pred tem pa mladostnike vedno opozorijo, ubesedijo posledice, o kršenju dogovorov pa se vedno pogovorijo, reflektirajo dogajanje in vključijo mladostnike v sklepanje dogovora. Mladostniki menijo, da je to ravnanje ustrezno.
- Mladostniki ki zahajajo v centre, so si po mnenju koordinatorjev zelo različni. V centre zahajajo pretežno fantje, posamezniki s težavami v družinskem in institucionalnem sistemu, športno usmerjeni, učenci zadnje triade osnovne šole, izgubljeni mladostniki, ki iščejo podporo, potrditev in pozornost.
- Dejavniki tveganja, ki jih koordinatorji zaznavajo pri mladostnikih, so šola, družina, socialno ekonomski status ter prepovedane substance.
- Mladostniki centre obiskujejo predvsem zaradi prostora ter aktivnosti in programa, ki ga ponuja, stika, druženja in pogovora s koordinatorji in drugimi mladostniki ter pomoči in informacij, ki jih pridobijo v centrih.
- Da se mladostniki dobro počutijo v centru, jim je pomembno predvsem to, da imajo dobro družbo, prijatelje, da je v centru pozitivno vzdušje, dobri odnosi, da se v prostoru počutijo varne, da se spoštuje njihova zasebnost, da se zabavajo in da imajo na voljo zanimive aktivnosti, igre, računalnike in brezplačni internet.

7. PREDLOGI

7. 1. PREDLOGI ZA PRAKTIČNO DELOVANJE

- Zaposlenim ponuditi izobraževanja na področju terapevtskih pristopov, psihoterapije, teorij o mladostništvu, komunikacije, motenj pri mladostnikih ter računalniških programov in projektnega dela
- Zaposliti več mladinskih delavcev
- Vzpostavitev ločene svetovalne enote znotraj centrov
- Poglobitev in delitev specifičnih področij dela (projektno delo)

7. 2. PREDLOGI ZA NADALJNE RAZISKOVANJE

- Raziskati delo študentov in prostovoljcev v četrtnih mladinskih centrih
- Raziskati, kako poteka delo v ostalih mladinskih centrih po Sloveniji

8. UPORABLJENA LITERATURA

Brajša, P. (1995), *Sedem skrivnosti uspešne šole*. Maribor: Doba.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2002), Koncept delovnega odnosa v socialnem delu. *Socialno delo*, l. 41, št. 2: 91-96.

Čačinovič Vogrinčič, G., Kobal, L., Mešl, N., Možina, M. (2005), *Vzpostavljanje delovnega odnosa in osebnega stika.* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2006), *Socialno delo z družino.* Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Čačinovič Vogrinčič, G. (2010), Soustvarjanje pomoči v jeziku socialnega dela. *Socialno delo* 49, št. 4, str. 239-245, Ljubljana.

Černigoj Sadar, N. (1991), Socialni položaj, materialni standard in način preživljanja prostega časa. *Družboslovne razprave*, letnik 8, številka 12, str. 52 – 65. Ljubljana: Slovensko sociološko društvo: Fakulteta za družbene vede.

Černigoj Sadar, N. (1991a), *Moški in ženske v prostem času: socialne in psihološke dimenzije načinov preživljanja prostega časa*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Čular, P. (2008), *Mladinski center in prosti čas*. V: Škvor, Z., Zupan, B. (ur.), *Zbornik posveta Mladi in prosti čas.* Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad RS za mladino.

Derganc, S. (2004), *Prosti čas mladih*. Ljubljana: Salve: Društvo Mladinski ceh.

Gril, A. (2007), *Družbene predstave organizirane mladine*. Ljubljana: Pedagoški inštitut.

Hendry, L. B., Shucksmith, J., Love, J. G., Glendinning A. (1993), *Young people's leasure and lifestyles.* London: Routledge.

Jacob, C. (2002), *Mar otroke sploh še vzgajamo?* Ljubljana: Oka Otroška knjiga.

Kobolt, A. (2010), *Izstopajoče vedenje in pedagoški odzivi*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

Kristančič, A., Hočevar, F. (2007), *Mladinski in četrtni centri*. V: Kristančič, A., *Svoboda izbire – moj prosti čas.* Ljubljana: A. A. Inserco d. o. o. svetovalna služba

Kristančič, A. (2007), *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: A. A. Inserco d. o. o. svetovalna služba.

Kroflič, R. (1997a), *Med poslušnostjo in odgovornostjo*. Ljubljana: Vija.

Kroflič, R. (1997b), *Avtoriteta v vzgoji*. Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče.

Kuhar, M. (2007), Prosti čas mladih v 21. stoletju. *Socialna pedagogika*, vol. 11, številka 4, str. 453 – 472. Ljubljana: Združenje za socialno pedagogiko.

Kuhar, M., Leskošek V. (2008), Mladinsko delo na lokalni ravni: primerjalna analiza petih držav. *Socialna pedagogika,* letnik 12, št. 4, str. 325-343. Ljubljana: Združenje za socialno pedagogiko.

Lešnik, R. (1982), *Prosti čas*. Maribor: Obzorja

Mesec, B., Demšar-Žnidarec, S., Poštrak, M., Rode, N., Kern, B., Cigoj-Kuzma, N., Bogataj, N., Kampuš, M., Klasič, M., Ropret-Červek, L., Sunko, S., Vovk Resinovič, V., Premn, S. (1998), *Evalvacija preventivnih programov centrov za socialno delo 1995-1998; raziskovalno poročilo.* Ljubljana: Visoka šola za socialno delo.

Meško, G. (ur.) (2004), *Preprečevanje kriminalitete: teorija, praksa in dileme*. Ljubljana: Inštitut za kriminologijo pri Pravni fakulteti v Ljubljani.

Miheljak, V., Ule, M. (1995), *Prihodnost mladine*. Ljubljana: DZS: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad republike Slovenije za mladino.

Ule, M., Rener, T., Miheljak, V., Mencin Čeplak, M., Tivadar, B., Kuhar, M., Kamin, T., Štebe, J. (2002), *Mladina 2000*. Slovenska mladina na prehodu v tretje tisočletje. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad republike Slovenije za mladino; Maribor: Aristej.

Mrgole, A. (2003), *Kam z mularijo?: načela kakovosti neformalnega dela z mladimi*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo, znanost in šport, Urad Republike Slovenije za mladino; Maribor: Aristej.

Murn, K. (2010), *Mladinsko delo in mladinska politika na lokalni ravni*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad Republike Slovenije za mladino.

Murn, K., Lebič, T., Skrinar, U. (2011), *Mladinski centri v Sloveniji*. Ljubljana: Zavod Mladinska mreža MaMa.

Nastran – Ule, M. (ur.) (1996), *Mladina v devetdesetih – Analiza stanja v Sloveniji.* Ljubljana: Znanstveno in publicistično središče: Ministrstvo za šolstvo in šport R Slovenije, Urad R Slovenije za mladino.

Peček Čuk, M., Lesar, I. (2009), *Moč vzgoje*. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.

Poštrak, M. (2003), Kaj posebnega lahko ponudi socialno delo pri delu z mladimi. *Šolsko svetovalno delo* 8, 3-4: 26-33.

Poštrak, M. (2007), *Preventivna funkcija prostega časa*. V: Kristančič, A., *Svoboda izbire – moj prosti čas*. Ljubljana: A. A. Inserco d. o. o. svetovalna služba.

Poštrak, M. (2011), *Prispevek socialnega dela pri preprečevanju opuščanja šolanja*. V: Javrh, P. (ur.), *Obrazi pismenosti: spoznanja o razvoju pismenosti odraslih* (str. 202-218). Ljubljana: Andragoški center Slovenije.

Salecl, R. (2010), *Disciplina kot pogoj svobode.* Ljubljana: Krtina.

Sočo, A. (2009), *Mladi u centru; centri za mlade ili kako do aktivnih mladih u zajednici.* Zagreb: Mreža mladih Hrvatske

Tepavčević, Ž. (2003), Družina in prosti čas. *Socialno delo*, letnik 42, številka 1, str. 27 – 32. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Tomori, M. (2000). V: Šelih, A. (ur.) , *Prestopniško in odklonsko vedenje mladih: vzroki, pojavi, odzivanje*. Ljubljana: Bonex.

Ule, M., Rener, T., Mencin Čeplak, M., Tivadar, B. (2000). *Socialna ranljivost mladih*. Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport, Urad republike Slovenije za mladino; Maribor: Aristej.

Ule, M. (2008), *Za vedno mladi: socialna psihologija odraščanja*. Ljubljana: Fakulteta za družbene vede.

Vavpotič, V., (2007), *Konceptualizacija dnevnih centrov za mlade v okviru centrov za socialno delo : magistrsko delo*. Fakulteta za družbene vede.

Žmuc – Tomori, M. (1983). *Pot k odraslosti. Kaj je in kaj ni motnja v otrokovem duševnem razvoju.* Ljubljana: Cankarjeva založba.

Žorž, B. (2010), *Vzgoja za svobodo – vzgoja za odrekanje.* Koper: Ognjišče.

Zakon o javnem interesu v mladinskem sektorju (2010), *Ur. l. RS 42/2010*. Dostopno na: https://www.uradni-list.si/1/content?id=97951 (13. 4. 2016)

Statut Javnega zavoda Mladi zmaji – cente za kakovostno preživljanje prostega časa mladih (2015). Dostopno na: http://www.mladizmaji.si/wp-content/uploads/2014/02/STATUT-JZ-MladiZmaji-Neuradno-pre%C4%8Di%C5%A1%C4%8Deno-besedilo1.pdf (13. 4. 2016)

Strateški načrt Javnega zavoda Mladi zmaji, centra za kakovostno preživljanje prostega časa mladih, za obdobje od 2014 – 2020 (2014). Dostopno na: http://www.mladizmaji.si/wp-content/uploads/2014/02/STRATEGIJA_JZMZ_2014_2020.pdf (13. 4. 2016)

9. PRILOGE

9.1. INTERVJUJI

9.1.2. INTERVJU A

Trajanje: 30 minut

Kraj: Lokal v Ljubljani

1. Kašen je namen delovanja Čmc - ja?

Trenutno smo v fazi reorganizacije in se še sprašujemo po tem namenu. Ampak prvotni namen je bil, da mladi, ki bivajo v lokalni skupnosti imajo prostor kamor lahko pridejo in se zatečejo pred komer koli (A1) oziroma najdejo družbo (A2), najdejo prostor v katerem lahko razvijajo svoje potencialne in dobivajo nov znanja (A3) in dobijo stik z enim starostnikom, pač starejšim, ki ni starš, ampak jim lahko ene pozitivne vrednote vzpodbuja in išče potencialne v njih (A4).

2. Kaj je cilj tvojega dela?

Moj cilj je, osebno bi rad da držim stik z mladostniki (A5) in da skupaj razvijajmo njihove potenciale(A6) oziroma poiščemo stvari, ki bi jih lahko izboljšali pri sebi ali pa v lokalni skupnosti (A7).

3. Kako ga uresničuješ?

Tako, da dam vse od sebe, kadar se le da pa (A8), da res probavam, da reflektiram svoj odnos, da reflektiram svoja dejanja (A9), da sem odprt do mladostnikov (A10), da priznam svoje napake(A11), da ohranjam človeški stik med mano in med njimi (A12), in da to pol pričakujem tudi on njih.

4. Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v Čmc ju?

En prostor je potreben (A13), čeprav jaz bi velikokrat tudi zaprl ta prostor, da ni toliko samoumeven, pa di jih prestaviš iz njihovih ustaljenih vlog. Drugače pa po moje so najbolj zaposleni tisti, ki kreirajo vse skupi, in pol zaposleni s svojimi znanji, s svojimi različnimi pristopi, s podobnimi pristopi (A14). Tudi zato se Čmcji med seboj razlikujejo, ker ja vsak zaposlen svoje stvari notri vnese. To se mi zdi ključno, pol pa še fajn je medije za

vzpostavljanje stika, oziroma pogovora: ping pong, žoge, šport je taka dobra stvar, družabne igre so dobra stvar (A15), konec koncev skupni projekti so itak najboljši (A16) pa moje mnenje tudi mednarodno sodelovaje pa sodelovanje z drugimi organizacijami (A17). Tudi glede znanj, ki jih mladostniki lahko pridobivajo, je fajn da pridejo še druge organizacije, ki jim dajo določene znanja. Ena varianta je pa to, mislim moje mnenje je, da bi to moglo bit osnova, da gre mladostnik v tujino, da se iz svojega ustaljenega vzorca prestavi nekam drugam, kjer se mora na novo v interakcijo spravit, to je nujno, to je to.

5. Ali to je na razpolago?

Ja mednarodne izmenjave so bile tudi, čeprav jaz si želim da bi jih tudi gostili, ker po mojem mnenju je da grejo in tja in nazaj, tako, da sedaj bo tudi v tej smeri šlo, da bomo tudi kaj gostili. Kar bi si želel je to, da mogoče malo bolj okrepimo sodelovanje s četrtno skupnostjo (A18), pa tudi gre v tej smeri, z enim projektom street woorkoutom, tko da mladi tudi v svoji četrtni skupnosti vidijo možnost da se da spreminjati, pa da na mikro ravni soodločajo, da vidijo, da njihov glas je slišan.

6. Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v Čmc ju?

Nisem strokovno podkovan. Lahko pa rečem važno je zelo , da znaš vzpostavit stik z mladostnikom, pa ga držat, to je popolna osnova. (A19). Za ta namen imamo tudi supervizije, jaz, ki nisem iz foha so mi supervizije ful pomagale, k lahko osebno predebatiraš stvari. More bit sposoben samorefleksije (A20), zaradi tega ker samo če samega sebe reflektiraš, lahko stopiš v odnos z mladostnikom pa vidiš kje si ga ti ufuliu, kje ga je on. Prepoznavanje lastnosti pri mladostniku, to fifty-fifty v odnosu z mladostnikom, da vidiš kaj on prinaša, kaj ti prinašaš, kaj se on pri tebi dotika, kaj se ti pri njemu dotikaš (A21). To se mi zdi da je osnova no. Je pa tudi dejstvo, da se moraš zavedati, da se kot človek razvijaš, da tudi zavzemaš pol v zasebnem življenju druge vloge in da se tudi ti pol s tem kot oseba spreminjaš, in da tudi mladostniki te drugače dojemajo s časom. Tudi kot sem prej rekel, od začetka si rabil za stik en medij, zdaj ker imaš že vzpostavljen stik , mladostnik pride neposredno do tebe lahko in te direkt vpraša ali pa karkoli. Jaz sem vmes ratal oče, vidim pri sebi kaj se je pri meni spremenil in tudi vidim da mulci včasih na ta vibe drugače odgovarjajo, da me dojamejo bolj kot fotra kot enega če uporabim izraz: prijatelja z avtoriteto (A22), včasih se tudi to sedaj dogaja, tako da fajn je da znaš samoreflektirat pa to je vse. Pa da res sproti delaš na temu.

7. Ali bi ti osebno potreboval še kakšna znanja ali kompetence, ali karkoli da bi lahko bolje delal v Čmc ju?

Ja bi ja. Mislim sedaj čedalje bolj vidim da me na ena na ena, velikokrat zmanjka, da pač nisem usposobljen. Pač recimo mogoče bi, določene terapevtske pristope lahko bolj uporabil, pa tudi vidim, da ta teoretska podlaga mi manjka (A23), da v praksi neki speljem pa moram pol recimo no to se mi je včasih zdela ful prednost, da nisem bil omejen znotraj enega boksa, da ne vem, kaj jaz vem recimo razvoj mladostnika pa da bi pol jaz videl une faze in vse, to sem jaz prepoznaval iz prakse pa sem pol ubesedil, zdaj pa vidim da bi rabil tudi eno teoretsko podlago mal širšo. Tako, da moj plan je da bi šel še kaj študirat na tem področju, če bom ostal v tem fohu, definitivno.

8. Kaj si to mislil ena na ena?

Mislim tako pogovor, ko pride mladostnik po nasvet. Kar čutim je to da moraš bit odkrit, pač da direktno poveš, drugače tudi v skupinski dinamiki, da si ti, da je to važno da tudi ti prideš s svojimi občutki ampak ena na ena je pa pol to: svetovanje, vse te stvari k si včasih rečem klele moram pa jaz še kaj pogledat in mu v tistem trenutku tudi povem mladostniku: lej kle mene malo zmanjka, lahko ti povem kako bi jaz, kaj bi, čutim pri tebi to in to - a imam prav ali nimam. Ampak potem kakšnih stvari nočem odpirat, da jih potem nebi znal zaključit, potem rajši kje ustavim in rečem kle so se moja znanja končala, da nebi odprl stvar in pol odšel, k bi mladostnika pustil v razvalini.

9. Katera področja dela je potrebno v Čmc ju izboljšati/dodati/dopolniti ?

Kot sem rekel smo v procesu reorganizacije. Če svoje osebno mnenje povem bi dejansko tko naredil, bolj kot gledam to tudi pri sebi zaznavam, da pač imaš opravka z toliko različnimi mladostniki, da bi moral večjo strukturo postavit in da bi moral vsak imeti na voljo svoj prostor ob določenem času (A24). Za neorganizirano mladino, ki za primer pride res samo zaradi (dobro imaš pol tudi ti interakcijo, pa vplivaš na njih pa vse), ampak k pride ping pong igrat in vse take zadeve, bi moralo iti na voljo določen čas, za tiste, ki bi radi projekte fural bi moral biti določen čas, za tiste ki imajo ena na ena pogovore. Vesta kako je ti si tam, si sam, nekdo ti uleti sredi vsega in se hoče s tabo pogovarjati, ti imaš tam kakorkoli mladostnikov že je notri- enkrat več drugič manj, pač če je samo en ki pride po nasvet je super, če je pa tam še pet drugih, ki sami s sabo ne vedo kaj bi počeli, pa ti težko imaš tega samega mladostnika

notri v pisarni. Tako da definitivno resurse bi rabili. Če bi po moje bilo bi jaz tako naredil, da bi dejansko imel opcijo, da imamo poleg Čmc ja, da se vzpostavi še svetovalna enota znotraj zavoda, ki bi lahko nagovorila vse od mladostnikov, ki zahajajo v Čmc je (A25). Ne vem kako bi to naredil, a bi bilo mobilno, pa bi takrat vedel aha sedaj pridejo ti, ki obvladajo stvari, in pol skozi stik, ki ga imajo s koordinatorji, bi dobili stik tudi s tistimi, ki pridejo, ne bi imeli filing institucionalne obravnave, ampak bi še zmeraj imeli en tak domač filing, s tem da bi par stvari premikal naprej, tudi na tistih področji, ki jih mladostnik osebno rabi. Potem pa tako kot sem rekel ločiti projektno delo (A26), pa kar je moj cilj, na čemer sem vedno delal pa imam nekaj uspešnih zgodb za seboj, je to da mladostnika pelješ od tega da sam ne ve kaj bi sam s seboj do tega da naredi eno stvar; ta razvoj (A27). Če bi reku temu dnevni center ali kar koli to da neorganizirana mladina tam se druži, bi bilo moj mnenje da se to loči od projektnega dela, in da ti delaš skozi stik z njimi na tem da probajo iz tega dnevnega centra tudi kakšen projekt kdaj izpeljat (A28). Primer na primer nekdo, ki pride samo fifo nabijat je zame že dosežek, da naredi turnir v fifi. To je to no.

10. Kašne so po tvojem mnenju značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo Čmc?

Mislim pri nas je tako da je ful širok diapazon. Tisti, ki največ tičijo dol so »problematični«(drugi jih vidijo kot take) (A29). To so tisti, ki so nemotivirani, ne vejo kaj bi sami s seboj, imajo en kup ene energijo in jo potem usmerjaš (A30). Po eni strani imaš mulce, ki vejo kaj bi radi, ali pa mogoče ne vejo kaj bi radi ampak imajo vztrajnost in energijo, da nekaj delajo in jih moraš usmeriti v en projekt ali v kar koli, imaš pa tudi tiste, ki vejo kaj bi radi pa pridejo s to idejo pa jim jo moraš pomagati speljati (A31). Pri nas recimo studio basement se je razvil iz tega, da par jih je bilo zraven, ki so točno vedeli, da bi radi bili zraven, par jih je bilo k so bili aktivni pa so se zanimal pa so se dali zraven. Ampak tisti, ki najbolj visijo so pa tisti problematični, ne vem kakšen je strokoven naziv, mladi z manj priložnostmi.

11. Kaj misliš zaradi katerih razlogov obiskujejo Čmc mladostniki?

Večina zato ker iščejo stik (A32). Rečejo sicer, da se družijo ampak potem vidiš, da iščejo stik tudi tisti, ki se samo pridejo družit pa neorganizirano. V bistvu na svoj način pol iščejo stik, s tem, da iščejo meje pri koordinatorjih (A33). In tudi tisti, ki vejo kaj bi radi v lajfu iščejo stik. Pri enih se vid da rabijo občutek pripadnosti čemu (A34), pri teh ki ne vedo kaj bi sami s

seboj. Pri tistih, ki pa vedo jim je pa kul da pridobijo ene kompetence, da neki dodajo, da dajo sami sebe ven (A35).

12. Katere dejavnike tveganja zaznavaš pri mladostnikih?

Mislim družina je itak na prvem mestu, večina ki jih pri nas visi ima doma ene težave (A36). Drugo je posledično velikokrat šola trpi (A37), tretjo je da se potem zatečejo v droge ali pa kakšne druge odvisnosti, tudi med tistimi, ki ne posegajo po drogah so zelo popularne športne stave, pa to dejansko meji že na eno obsedenost, vsaj pri enih (A38). Kajenje je tudi pri nas velik (A39), sploh pri teh ki imajo ful težav doma. Pri nekaterih puncah je promiskuiteta bila težava (A40).

13.Ali je pri družini pomemben tudi socialno ekonomski vidik?

Pri nekaterih je ekonomsko socialni vidik zelo močan, so med bogatejšimi ampak znotraj familije pa imajo prazne odnose, nimajo vzpostavljenih odnosov (A41) med tem ko imamo tudi tiste ki so ekonomsko socialno pod pragom revščine, zaradi tega so potem tudi stigmatizirani v šoli (A42).

14. Ali zaznavaš stiske pri mladostnikih? Na kakšen način? In kako reagiraš?

Ja zaznavam, vedno jim pol dam možnost pogovora v pisarni če so pripravljeni (A43), skozi leta sem se navadil, da včasih mogoče tudi mal pritisnem, da jih mal zlomim (A44), če zaznam da bi to šlo čez pa da bi znal potem zaključit stvar, glede na to tudi kakšen imam odnos z mladostnikom, pri tistem ki ga zelo dobro poznam pa vem kako bo reagiral grem včasih tudi mal čez rob. Drugače pa ja, vedno jim dam možnost pogovora, če vidim da je to preraslo moje znanje, kompetence, ga usmerim tudi naprej, če je potreba, tudi pokličemo starše (A45).Včasih gre tudi za to da nočejo staršev zraven, pa pol sčasoma skozi pogovor pridemo do tega, da bi bilo fajn da pridejo.

15. Na kakšen način pa zaznaš to stisko?

Mislim sej vidiš pri mladostniku, ker imaš odnos z njim vzpostavljen ali pa tudi če ti ne pove, včasih mal ga bzneš pol z vprašanji (A46): a se slabo počutiš danes, ali je kaj bilo. In potem pač z vprašanji, po filingu. Včasih pa tudi ne zaznaš, je tudi od tebe odvisno, kako se ti počutiš. Včasih si tudi ti sam zaprt vase pa ne zaznaš, včasih te kdo drug opozori, včasih mladostnik pride sam ali pa en drug mladostnik pravi: ej un je pa danes ful v bedu (A47).

16. Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom?

Stik z odraslo osebo, ki ni starš njegov (A48), to je najbolj pomembna stvar pol mojem. Iz tega se pol tudi štarta vse ostalo, odnos.

17. Kako pa misliš da oni tebe vidijo?

Nisem več prijatelj z avtoriteto, sem že bolj zateženi dinozaver, ki pa ga še vedno lahko kej vprašajo, ali pa se mu zaupajo (A49).

18. Kako bi opisal svoj odnos z mladostniki?

Z nekaterimi imaš globlji odnos, z nekaterimi imaš površinski odnos, nekateri te spustijo k sebi, nekateri te ne (A50). Nekaterih ti ne spustiš k sebi, oziroma pol gruntaš sam pri sebi zakaj jih ne spustiš k sebi, potem se dotakne to tebe in se samoreflektiraš in jih potem spustiš k sebi.

19. Kako vzpostaviš stik z mladostniki in kako ga ohranjaš?

Vzpostaviš stik s tem da si tam, da ko pride ga povprašaš kaj in kako je, da odigraš z njim partijo ping ponga, kart, ali pa ga zgolj zapleteš v pogovor, ali pa ga povabiš k sodelovanju k projektu (A51). In pol k je zraven, ohranjaš ta stika tako, da si jasen, da si odkrit v odnosu in da jasno postavljaš meje pa, da se jih držiš ti(A52).

20. Kaj pa potenciale, jih zaznavaš?

Ja ga, ga probam razvijat. Primer če vidim mladostnika, da je ročno spreten, pa se mu ne da delat, pa da pol sodeluje, to tudi pohvalim, pa če potem nova delavnica ga povabim zraven. ali pa če vidim, da je kakšen drug potencial imel, ga probam povabit k kakšni drugi zadevi (A53).

21. Ali vključuješ in se povezuješ tudi z pomembnimi drugimi za mladostniki, na primer , starši, šola?

Po potrebi. Ja moje mnenje je da če je potreba se pokliče starše, v primeru nasilja (A54), v primeru tega da mladostnik izrazi željo. Pač so ene zakonske obveznosti, po katerih moraš starše poklicati, takrat sploh ni vprašanja (A55), takrat se pokliče.

22. Kaj naredite v primeru, če mladostniki kršijo dogovore? Najprej kako so bili dogovori vzpostavljeni?

Dogovori so bili vzpostavljeni, tako da smo jih probal čim več z mladostniki skupaj vzpostavit (A56). Nekaj smo pol znotraj teh dogovarjan k smo pisali, mislim da smo bili en mesec odrti in smo potem rekli, vsi skupaj dejmo se sesti in zapisati pravila. Valda sva jih nekaj z M. mogla implicirat svojih: ne vnašat alkohola, ne drog, spoštovanje do drugega (A57). Drugače je pa pol vse gre na to, da si ti sam tam in da pač jim moraš tudi interpretirat kakšen od simpel pravil. Da na primer če ti nekoga pošlješ v tri krasne, da to ne spoštuješ nekoga. Tako da potem greš pa ena na ena na pogovor in mu obrazložiš do česa je prišlo, kako se je oseba počutila. Osnovno vodilo je mogoče to da se počutimo vsi dobro v Čmcju, tako vsi ki hodijo tja kot vsi ki delajo, to jaz vedno iz tega štartam pogovor potem. Kaj se pa zgodi kadar kršijo, ja ultimativna kazen je prepoved (A58), se mi zdi da to tudi najbolj pali. Vedno je pa tako da imajo pogovore na voljo. Prva stvar je pogovor, pol vprašaš kaj misliš kok si ga pač ufuliu, kaj bi rad, se ti zdi da bi to lahko popravil na kakršenkoli način, ali kaj bi. Potem če nima ideje, ga vprašaš: mi rabimo to in to ali bi to naredil za Čmc (A59) Potem pa še vprašaš ali misliš da si zaslužiš prepoved glede na to kaj si naredil, koliko dni? (A60) Gre za to da potem tudi presojaš kdo se varno počuti v Čmcju, kdo pa ne. Čim je vprašanje varnost, potem sploh ni vprašanja, ozirom ga vržeš ven. Je pa tako da jaz imam princip, če je ful bila pizdarija ga vržeš ven, naslednji dan pogovor, se določi kazen, pa probam se tega držati, da se pogovor tam kjer se je zaključil se naslednjič nadaljuje. Tudi če pride mladostnik notri, pa da je imel prepoved, pa da se ni do konca pogovoril, pač štartamo iz te točk, če se le da. To je to bistvo je pogovor, bistvo je, da ohranjaš stik pa odnos. Pa se izkaže da tudi če si ga pol leta ven metal še vedno eno pot do tebe , oziroma ti do njega in se potem pogovoriš.

23. Pa oni poznajo te ukrepe, kaj se zgodi v primeru kršenja dogovora?

Vedo. Z enimi, nekajkrat je bila praksa, da smo ekstra dogovore s kom podpisali, prav kakor pogodba varianta, če si to, to in to, potem bo to, to in to(A61). Potem iščeš tudi z mladostniki, individualno; kaj bi rabil takrat kadar vidiš da te nekaj začne razganjat, pa da boš naredil pizdarijo, a rabiš to da ti nekdo reče pejd ven za pet minut pa se umiri pa pridi nazaj. Pač probaš individualno poiskati.

9.1.2.INTERVJU B

Trajanje : 17 minut

Kraj izvedbe: Četrtni mladinski center

Kakšen je namen delovanja Čmcja?

Prostor za preživljanje prostega časa (B1), kjer lahko mladi razvijajo svoje interese, kaj novega spoznajo(B2), se družijo(B3), kreirajo tudi v lokalni skupnosti(B4), kjer živijo.

Kakšen je cilj tvojega dela in kako ga uresničuješ?

Kaj jaz delam je v bistvu; stopim v stik z mladostniki jim dajem podporo pri odraščanju(B5), pomagam jim najti stvari, ki jih zanimajo da jih sprobajo, pripeljem jim tudi kakšne tem ki mislim da se jih tičejo in da jih morajo spoznavati(B6). Kako ga pa uresničujem je pa; s pogovorom z vsakodnevnim stikom, z različnimi projekti(B7).

Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v Čmcju in ali so na voljo?

Kreativnost, igrivost(B8), sodelovanje različnih ljudi(B9), empatija(B10), finance(B11) seveda.

Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v Ćmcju?

Mora biti iznajdljiv, fleksibilen, konstantno se učiti(B12). Komunikacijske veščine so zelo pomembne(B13), stik sam s seboj, konstanten razvoj, vsestranskost, biti človek(B14).

Ali bi ti osebno potrebovala kakšna dodatna znanja, kompetence, da bi lahko bolje delala? In katere?

Seveda, tako kot pravim vedno se razvijaš, potem je pa odvisno kakšna tematika te sreča. Mladi ti prinesejo neko tematiko, o kateri ti nimaš pojma, in potem moraš poiskati vire, da se p tem poučiš in mogoče kakšnega zunanjega izvajalca, ki je recimo ekspert v tem. Ne vem recimo čisto za primer če pride do nestrpnosti do homoseksualcev, potem odpirat to temo, jaz se moram o njej poučiti. Ali pa trenutno k imamo tako tematiko o beguncih; to pomeni se povezati z društvi, ki so seznanjeni s to problematiko, imeli smo potem tudi obisk azilnega doma, da sem sama videla kako je to in potem iskati načine kako to pripeljat to tematiko sem mladim na zanimiv način. Tako da tega je ogromno, odvisno od katere tematike. Ampak konstantno razvoj v nekih komunikacijska veščinah(B15).

Katera področja dela bi bilo potrebno še izboljšat, dodati ali dopolniti? Lahko je to na ravni tega Čmcja ali pa zavoda.

Projektno delo, izobraževanja.

Več projektnega dela?

Ja več projektnega dela, več izobraževanja. Na primer že delo z prostovoljci, to je tudi en velik zalogaj. Moraš biti potem mentor, izobraževalec, ni da ni. Ker to je tako mladinsko delo je tak širok pojem. Ti v bistvu moraš biti odprt za vse.

Bi bilo treba mogoče še več prostovoljcev, več zaposlenih, več financ, večji prostor, več, manj česar koli?

Mislim prostor je tak kot je, potem ti moraš v prostor življenje prinesti. To ga prineseš z ljudmi. Nikoli ni premalo prostovoljcev če se mene vpraša, še posebej pa ne kvalitetnih prostovoljcev, to so prostovoljci, ki dlje časa ostajajo, ki so zavzeti, ki dobivajo izkušnje, imajo dolgoletne izkušnje ki ih lahko potem naprej prenašajo.

Kaj pa glede kadra?

Glede kadra , jaz bi rekla da pokamo po šivih. Smo na minimalnem. Kar se kadra tiče, jaz bi si tudi želela podporo mladinskih voditeljev(B17), ki bi bili potem tudi plačani za to delo tukaj. Ker imajo tudi drugačno vlogo tukaj kot prostovoljci, tudi večjo odgovornost nosijo in tudi več stvari morajo imeti v mislih. V čist vzgojno izobraževalen programu, morajo velik več videti kot sam prostovoljce, ki se pride družit, ali pa k pomaga pri učni pomoči, ali pa izvede eno delavnico.

Kdo pa so ti mladinski voditelji

Jaz to poimenujem tiste, ki pokažejo posebno zainteresiranost za delo v Čmcju. To so po navadi, jih vzamemo potem tudi na študentsko delo, za nadomeščanje. Ali pa res kakšni prostovoljci, ki izstopajo. Na primer samoicinativnost je zelo pomembna(B18).

Kakšne so po tvojem mnenju značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo Čmc?

Jaz mislim, da so to otroci , ki so več ali manj prepuščeni sami sebi(B19). Ali pa mogoče tudi, to; veliko imamo druge generacije bivše juge, (B20)to pomeni, da so ujeti v dva različna svetova. nekaj je ta slovenski svet nekaj pa ta recimo bosanski ali albanski svet doma. In (B21). V tem primeru so potem tudi slabši v šili, zaradi jezika. Zardi tega so po navadi potem tudi označeni kot vedenjci, ker se mečejo ven(B22); veliko imamo takih ker predvsem iščejo pozornost in potrditve(B23).

Zardi katerih razlog obiskujejo Čmc?

Da so opaženi(B24), to kar sem rekla. Jaz mislim da je to glavni razlog.

Kateri so pa še ostali?

Stvar razvijanja interesov, da probajo različne stvari(B25). Potem so pa to aktivni mladostniki, ki pa dejansko tukaj razvijajo svoje interese.

Katere dejavnike tveganja zaznavate pri njih?

Prepuščenost ulici in zakonom ulice(B26). Oni tu najdejo prostor, najdejo odraslo osebo, ki jih je lahko v vzor in potem se tukaj osebnostno razvijajo, da dosežejo svoje cilje v življenju, da grejo iz šole da si izberejo poklic. Ali pa je dosti takih, ki ne najdejo prostora tukaj, se umaknejo in potem jim preostane ulica in potem tam so drugi zakoni, stvar močnejšega, kateri družbi pripadaš in potem zabluzijo, lahko zabluzijo, nam rekla da vsi.

Kaj pa šola, družina?

Jaz imam izkušnje k tukaj hodijo mladi katerih starši niso toliko zainteresirani kako preživljajo svoj prosti čas(B27). Iz različnih razlogov, ali so to starši zardi druge kulture, ali so to starši, ki so prezaposleni, ali so to starši, ki imajo svoje čustvene, duševne težave.

Ali zaznavate stiske mladostnikov? Na kakšen način in kako reagirate?

Seveda zaznavam stiske mladostnikov, različno odreagiramo, večinoma pa s pogovorom(B28). Včasih je tudi samo to, da se kdaj vsedeš zraven pa kaj skupaj počneš(B29). Včasih je to da, se kaj pogovarjaš, včasih da greš ven za sprostitev žogo brcati(B30).

Kako pa jih zaznavate?

Jaz večinoma kar po telesni govorici(B31), in potem večinoma jaz sprašujem da pridem do tega kaj je dejansko težava(B32). Otroci imajo večkrat težave, da ne znajo izražati kje je njihov problem. In po navadi se potem mečejo ven; s tem, da kričijo, se spravljajo na druge, tako izražajo pač svoje stiske, žalijo druge(B33). Imaš otroka k pride z povešenim obrazom in veš da je nekaj narobe (B34)(on:) nič ni narobe, in probaš potem ven iz njega spravit.

Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom in na kašen način?

Eno je vzgled(B35). Pogovor, podpora(B36). Pa pripravljanje aktivnosti glede na njihove želje(37), če ej to le možno.

Kako bi definirala svoj odnos z mladostniki?

Težko, ne vem ali je beseda avtoritetno-prijateljski. Nis prijatelj čisto, avtoriteta ti pa bazira na zdravem odnosu(B38).

Kako vzpostavljaš stik in kako ga ohranjaš?

Stik vzpostavljaš s tem, da se skupaj družiš, da se pogovarjaš(B39). Prvi stik vzpostaviš tako, da se greš kakšno družabno igro, ročni nogomet, ping pong, kar koli in potem to gradiš z vsakodnevnim srečanjem. Ne rabi biti vsakodnevno srečanje, ampak da ga opaziš, ogovoriš, vprašaš kakšen je bil njegov dan, včasih tudi poveš kej o sebi, kaj ranljivega(B40).

Ali se trudite odkrivati vire moči, potenciale, motivacijo v mladostnikih ?

Seveda. Maš oči odprte tam kjer so otroci dobri, in jih daš takrat jasno potrditev v tem si dober, poglej kaj si dobro naredil, išče pozitivne vire, seveda potem iščeš aktivnosti kjer lahko on čim več tega sprobava(B41). Za nekoga je recimo da na ustvarjalnih delavnici cel kip naredi že nek dosežek medtem ko je pri enem drugem mladostniku dosežek že to da celih deset minut pri miru sedi in nekaj naredi. Imaš različne, moraš ga spoznati kašne so njegove.., na kateri točki je in kaj želi, kaj je za njega mali dosežek jah je za njega veliki dosežek. Bolj na individualni ravni, ker ni za vse isto. Tu jih lahko ločiš, ker v šoli morate vsi narediti test iz matematike, tu se pa prebijaš.

Ali se povezujete tudi s pomembnimi drugi za mladostnika in v kašnih primerih? Na primer starši, šola

Pri kakšnih mladostnikih ja. Recimo pri kakšnih mladostnikih so starši sami v kontaktu z nami, tudi sem pridejo, imamo to komunikacijo(B42). Pri kašni pri katerih se pa res kakšna težavna problematika vzpostavlja smo pa tudi kontaktirali starše, tudi v večjih konfliktih ki jih ne moremo z mladostniki sami rešiti, potem če gre za kakšno nasilje, ali pa zlorabo se kontaktira seveda center za socialno delo(B43). Tudi komuniciramo s šolami, oni nam tudi povedo s katerimi mladimi, ki hodijo k nam imajo težave da jim potem organiziramo tudi kakšno učno pomoč(B44). Tudi na timske sestanke se kdaj udeležimo, če se rešuje problematika kašnega mladostnika(B45).

Kaj storite v primeru če mladostniki kršijo dogovore?

Če gre za manjšo stvar, se ga pač ustavi(B46). Vendar mladostnik dobi opozorilo(B47), če se recimo vede napačno dobi opozorilo. Če ga presliši se ga še enkrat opozori, če presliši še to, sledi zadnje opozorilo v katerem so tudi navede posledice, ki bodo sledile če ga ne bo upošteval(B48). In potem če še to presliši se izvedejo posledice, ki so bile izrečene(B49). To je pa sedaj različno za katero stvar gre. Lahko je to da se prepove vhod za tisti dan v mladinski center, lahko se mu tudi za več dni prepove(B50), lahko se tudi pokliče starše, če starši niso opcija se pokliče policijo(B51), in potem ima prepoved vhod v mladinski center. in pride nazaj prvo sledi pogovor, če razume kaj se je zgodilo, zakaj je dobil kazen in se sklene nov dogovor kako naprej(B52). Kdaj pa tudi z mladostniki, ne vem kaj ko kaj zafrknejo pa razume, da si zasluži kazen se mu da tudi priložnost; kaj pa misliš da bi ti naredil lahko, da se odkupiš za to.. da tudi oni predlagajo(B53). Potem imajo po navadi oni višje kazni kakor bi jim jaz dala, so bolj strogi do sebe.

9.1.3. INTERVJU C

Trajanje: 27 minut

Kraj: Četrtni mladinski center

1. Kakšen je namen delovanja ČMC ja?

Men se v bistvu zdi to, da tle v centru je neka taka najbolj bistvena stvar, da je neka šola za življenje (C1) K jo imajo mulci sicer tudi na igrišču, kadar so sami in se mi zdi, da je zelo pomembno, da oni tudi samo preživljajo čas, tako da se mi tukaj v mladinskem centru ne vmešavamo vedno v preživljanje prostega časa, dostikrat jih pustimo, da so tudi sami ali pa da se zaprejo v sobico ali pa da tam nekaj igrajo. Se mi zdi pa pomembno, da v nekih takih ključnih momentih pa smo tukaj odrasle osebe, ki ne vem zagotovimo varnost ali pa mogoče ponudimo neko drugačno izkušnjo, ko pridejo neki taki izzivi mladinski (C2). Tko da v bistvu to se mi zdi še najbolj pomembno. Pa tudi to, da imajo tukaj veliko enih priložnosti probati nekatere stvari, kar pomeni, da je več možnosti, da odkrivajo kar jim je fajn, kaj jim ni, ali so mogoče za kaj talentirani (C3). Ker tukaj so tudi kakšne delavnice, ki jih mogoče kakšen mladostnik, sploh iz bolj socialno ogroženih družin, nikoli ne bi imeli priložnosti probati (C4). Plus tega, da mi tukaj nekako motiviramo h neki aktivni participaciji (C5), dajemo neko oporo (C6), neko varnost. Najbolj pomembno je, da koordinatorji re vzpostavljajo ta varen odnos (C7)

2. Kaj pa je cilj tvojega dela in kako ga uresničuješ?

To kar sem rekla, men je najbolj pomembno da z njimi vzpostavljam pristen odnos (C8), da dobijo to izkušnjo, da samo zato ker so mladostniki ali pa otroci niso nič manj vredni (C9), da ne rabijo tukaj izkazovati nekega spoštovanja nekomu samo zato, ker je starejši, da pač spoštovanje si moraš zaslužiti, ne glede na to koliko si star. In se mi zdi, da meni je to najbolj pomembno, da jim pač dam te neke take izkušnje, da se z njimi pogovarjam (C10), da odpiram ta prostor, da lahko odpirajo kakršne kolil teme (C11) in res hočem da so tukaj vsi varni (C12).

3. Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v ČMC in ali so na razpolago?

Mogoče najbolj bistveno je to, da je koordinator dost tko, samoiniciativen (C13), da je mogoče koordinator človek, ki zna mladostnike začutiti, ki zna iz njih izhajati, k zna z njimi vzpostaviti stik (C14). To je mogoče prva stvar, če hočeš potem, da ti dobro služijo tudi vse druge stvari, ki jih seveda moraš imeti. Pa tudi ja, če imaš finance pa to moraš znati z njimi pametno delati (C15) tako da bistveno se mi zdi v bistvu koordinator, pa kar se mi zlo pomembna zdi je dobro vodstvo (C16). Vodstvo, ki zna prepoznati na katerih področji so koordinatorji dobri, vodstvo, ki spodbuja to, vodstvo, ki zna motivirati, zna ustvarjati pozitivno vzdušje, tako ustvarjalno kreativno. Da imajo ljudje, ki delajo motivacijo, tako da to se mi zdi tudi zelo zelo pomembna stvar.

A to na ravni zavoda ali direktor?

Predvsem direktor, delno pa tudi vpliva potem vse to, kar je nad tabo. In svet zavoda, koliko tam čutiš neke podpore ali koliko nejevolje, ali so vedno samo pritoževanja ali dobiš tudi kako pohvala, ali opazijo tvoj del ali vedno samo godrnjajo. Ampak se mi zdi da direktor je tisti, ker če ti on reče to ste pa super naredil men to več pomeni, kako svet zavoda.

4. Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v ČMC ju?

Na prvem mestu to, da zna stik vzpostavljati z mladostniki, da je pristen v tem odnosu (C17), da zna tudi s seboj stik vzpostavljati, sam s seboj, s svojimi izkušnjami, da ve zakaj to dela, da pozna tudi neko svojo lastno zgodovino pa neke motive in da je dovolj v stiku s seboj, da se lahko sooča z vsemi temi izzivi, ki jih mladinsko delo prinaša (C18). Mi vedno tako rečemo, tudi ko zbiramo nove sodelavce, jaja ta ima tisto za mulce, pa sploh ne znaš čisto ubesediti ampak nekaj kar čutiš v človeku no, a je ta za delo z mulci a ni no, nek tak filing, k takoj

zaznaš a bo vzpostavil stik, a ga bodo vzeli za sovjega pa tko ne. Drugače pa se mi zdi, da res poklic mladinskega delavca, da zahteva veliko multifunkcionalnosti (C19). Ker toliko stvari, ki jih mi opravljamo v enem samem dnevu, v osem urnem delavniku ti opravljaš ne vem toliko enih različnih stvari in področji, da se mi zdi, da smo neki taki multitalenti včasih.

5. Ali bi ti osebno potrebovala še kakšna znanja, kompetence, da bi lahko bolje delala v ČMC?

Ja, sigurno, ful bi rada se še bolj izobraževala čist tako, kar se tiče kakšnih motenj pri otrocih in mladostniki (C20). Saj že veliko tukaj ve, ampak tako se mi zdi, da je to tudi področje, kjer so skoz neke novosti pa to, pa bi si želela bolj biti na tekočem s tem no. Drugače pa ja, si želim včasih tudi čisto take, da bi bolj obvladala exel (C21), ker sem sedaj ugotovila, da nimam pojma. Ali pa kakšen program za oblikovanje, da bi kdaj kakšen plakat sama oblikovala (C22), bolj tako profi, tako da, kakšna taka si tudi želim znanja.

6. Katera področja dela misliš da bi bilo treba izboljšati, dodati, dopolniti, spremeniti?

Jaz bi si želela, da bi bili kadrovsko malo bolj okrepljeni (C23). Veliko je enih idej, kaj bi še lahko, da bi npr. bili bolj do večernih ur odprti, da bi še starejši prihajali, ogromno je nekih idej, smo si želeli imeti enkrat na leto nek tak mladinski festival, tak malo večji. Ampak ja, zelo je težko, ker nas je precej malo in smo že tako vpeti v dosti projektov. Mogoče bi si tudi to želela, ko sem bila enkrat na izmenjavi na Islandiji, tam je to timsko delo med institucijami toliko normalno, tam kjer je mladinski center v tisti občini se vsake toliko časa dobijo na timskem sestanku glavni zdravnik, policaj pa iz centra za socialno delo, iz vrtca, iz šole, različne institucije so vključene. In se dobijo na timskem sestanku, tako da prečikirajo kaj se dogaja, da mogoče tudi kake posameznike malo grejo čez, kako je s tem, ali lahko še kdo kaj naredi na tem področju… Pri nas se mi pa zdi, da se za te timske stvari moraš še kar truditi, pa da ni tako samoumevno, da bi res morali tko med seboj ful bolj sodelovati. Ne bom rekla, da se to pri nas ne dogaja, mi imamo zelo dobre izkušnje, veliko timsko sodelujemo, ampak tako, s kakšnimi institucijami kar porabiš veliko energije. Mogoče bi si jaz to želela okrepiti, da bi bilo to timsko delo pa povezanost z različnimi strokovnjaki, institucijami, da bi skupaj delali za mlade (C24).

7. Kakšne so značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo ČMC?

To zelo težko rečem, zato, ker tako različni mladostniki obiskujejo ČMC. Res je, da zelo veliko je tistih, ki so stalno tukaj ali pa, ki že par let prihajajo ali pa taki, ki jih že nudimo neko oporo pa spremstvo, taki po navadi izhajajo iz kakšnih družin, kjer imajo kakšne problematično ozadje, da so kakšne težave (C25). Mogoče bi rekla dve vrsti, da so eni taki, ki sem prihajajo pa vidiš, da rabijo nekaj več, neko oporo pri izzivih, s katerimi se soočajo (C26). Nekateri pa res prihajajo zato, ker tukaj rabijo prostor za druženje, zato ker jim je fajn delavnica, ker jim je fajn prit sem poklepetati s prostovoljkami, z zaposlenimi (C27). Težko je, da bi našla neke skupne, zelo različno no.

8. Zakaj misliš da obiskujejo ČMC?

To kar sem že povedala, da tudi anketo, ki smo jo dali so rekli, da na prvem mestu je druženje (C28), tako, da je to res najbolj pomembno.

9. Katere dejavnike tveganja zaznavaš pri mladostnikih?

Veliko je medvrstniškega nasilja (C29), sicer ne bom rekla, da ga je več kot včasih, samo sedaj smo bolj pozorni na to. Kar jaz opažam je to, da vedno bolj so nagnjeni k temu, da je treba vse hitro, instant, da ni nekega potrpljenja, neke vztrajnosti, neke motivacije (C30). Ful se pozna uporaba teh pametnih telefonov (C31), to opažam tudi pri praktikantkah. Sploh sedaj v zadnjemu času, mogoče zadnje par mesecev opažam ful porast tega no. Tko bi rekla, da tudi zelo veliko mladostnikov se mi zdi da dosti rizičnih stvari prihaja iz tega, ker imajo zelo malo priložnosti se pogovarjati o tem, kaj se jim res dogaja, da bi se učili prepoznavati svoja čutenja, svoje misli, povezave delati, zakaj se jim te stvari dogajajo, ali jih kdo vpraša kaj se pa vam dogaja, kaj pa vam pomaga ali pa pomaga tudi iskati neke take veščine, da bi se lahko soočili(C32). In ta nagnjenost tega sveta, v redu si samo, če si produktiven, če si dober, treba je biti po nekih regalcih, če ne pa pač ne pašeš v ta svet.

10. Ali zaznavate stiske mladostnikov, na kakšen način in kako reagirate?

Veliko povejo kakšne stvari (C33), pač kako odreagiramo je zelo težko reči, ker je zelo odvisno od primera, odvisno je kaj se dogaja. Ampak mogoče res kar je skupno tem kako reagiramo je to, da vesno reagiramo, na kakšen koli način ne. Res je, da včasih se te stvari zgodijo bolj počasi, ker niso odvisne samo od nas, včasih je tudi kaj takega, da se kakšna blokada zgodi pri komu, pa rabiš nekaj časa, da narediš ali pa rabiš kako supervizijo. Vedno jim damo informacijo, da bomo nekaj naredili in da nam ni vseeno (C34). Po pa čist odvisno,

če rabijo pogovor so tukaj pogovori, lahko jih je več (C35), lahko vzpostavimo stik s starši še je treba, s CSD jem, s šolo, ne vem, odvisno od primera (C36). Vedno pa nekaj s tem naredimo, skupaj z mladostnikom no, ne sami (C37).

11. Kaj ti kor koordinatorka nudiš mladostnikom in na kakšen način?

Meni se zdi najbolj pomembno, da z njimi vzpostavljam odnos (C38), da oni dobijo tukaj mogoče neke take, mogoče drugačne izkušnje (C39). Zelo se mi zdi pomembno, da sem jaz pristna in da jim tudi jaz kažem, da se jim tudi jaz opravičim, da se tudi jaz zmotim in jim rečem lej sori ne bi se smela dret včeraj, res je bilo grdo ampak bila sem slabe volje, ampak to se nam vsem dogaja, vsi smo ljudje, vsi se lahko zmotimo. Pomembno je samo, kaj s tem narediš. In to, da se za njih zavzamem (C40). To se mi zdi, da imam jaz res zelo, ta krivica, če se otrokom ali pa mladostnikom kaka krivica zgodi, tukaj sem zelo tako ne, to ne dovolim. Sicer je včasih težko, ker se zelo nemočnega počutiš v določenih primerih, ker pač itak velikokrat stvari niso samo od tebe odvisne. Pa da v tem odnosu z menoj oni dobijo priložnost in da jaz imam priložnost, da jaz sebe spoznavam, pa rastem in oni enako no (C41). To si želim jim dajat no.

12. Kako bi definirala svoj odnos z mladostniki.

Jaz tako rečem, čeprav ne vem, prijatelj z neko avtoriteto, pa ne ne bi rekla z avtoriteto, ne ne bi rekal avtoriteto no, jaz bi rekla tako, da moj odnos z njimi temelji na neki enakopravnosti. Mi smo pač tukaj enakopravni, s tem da sem jaz pač starejša in se mi zdi, da zato ker sem jaz starejša da mogoče se kakšnih stvari prej zavem ali pa jih vidim pa jih opozorim, ampak ne v tem smislu lej sedaj imam jaz tukaj prav, ampak, da jaz z njimi razpravljam o teh stvareh ali pa tudi ko se mi zdi, da so v nevarnosti ali pa da so ogroženi, da pač poskrbim za varnost, da postavim neke meje. Nek enakopraven odnos, ki pa daje tudi neke meje in neko varnost in možnost za razvoj (C42).

13. Ali se trudiš odkrivati vire moči, motivacijo, potenciale v mladostnikih in na kakšen način to počneš?

Ja, mislim ravno tako, preko tega odnosa z njimi. Meni se zdi zelo pomembno to, da oni v bistvu v odnosu najprej dobijo občutek, da so oni ok, da so sprejemljivi in iz tega potem raste to nek tak pravi steber neke zdrave samopodobe, da si potem ti upaš sprobavati stvari, odkrivati svoje talente, da se zavedaš da si ok človek (C43). Se mi zdi da v nekem takem

enakopravnem odnosu dobivajo priložnost, da tudi oni sami prihajajo bolj v stik tem, kjer so oni fajn, v čem so dobri, tako ne, ko dobijo nek pogum za raziskovanje tega (C44). Pa tudi konkretno tko, ko so stvari, da jih motiviraš, da jih spodbujaš.

14. Ali se povezuješ tudi z pomembnimi drugimi za mladostnike in v kakšnih primerih?

Kadar vidimo, da je to potrebno. Kadar gre za neke ovire pa za neke težave v katere so vpletene tudi neke druge institucije. Če gre za šolske težave, se vedno s šolo povežemo (C45), če gre za katere druge težave, ali pa za večjo problematiko znotraj družine, potem s Csd jem (C46), velikokrat tudi vsi skupaj, tudi s policijo smo se že povezali, kadar so bile bolj take težave ali pa medvrstniško nasilje tko no (C47). Mi kar veliko delamo na tem, pri nas je tudi ta projekt individualnega spremljanja, k v bistvu en prostovoljec ali pa en praktikant celo leto spremlja enega otroka. In imamo tudi iz FSD magisterij za delo z družino, tako da imamo tudi nekaj praktikant, ki s družinami delajo. Delajo z enim otrokom enkrat na teden, potem pa tudi z družino zraven ne (C48). Tako da v vseh teh primerih smo tudi povezani s šolo, pa gremo zraven na kakšen sestanek ali pa s Csd jem tako da v tem projektu recimo skoraj z vsemi, ki so vključeni v ta projekt neko timsko sodelovanje poteka. Z ostalimi pa ja, po potrebi ja.

15. Kaj naredite, ko mladostniki kršijo dogovor?

To je pa tudi res ful različno, je pa definitivno zelo pomembno, da se pogovorimo z njimi, da oni sami pri sebi reflektirajo kaj se je zgodilo, zakaj se je zgodilo in zelo velikokrat se potem zmenimo ok, kaj pa sedaj naprej (C49). Tudi če mi damo neko prepoved ali nekaj, to je bilo recimo v primeru nasilja (C50), ali pa sploh če se je nasilje pojavljalo ali pa tko, je mladostnik vedno vnaprej vedel in vedno je to izhajalo iz nekega dogovora, kaj bomo naredili, ko se bo naslednjič to zgodilo, veš, da se to tukaj ne more dogajati ne (C51). Veš da ta pogovor pa sodelovanje z mladostnikom v teh stvareh nam je zelo pomembno (C52), zelo pomembno vodimo pri vseh stvareh pa je, da oni vedno dobijo informacijo, da so oni kot osebe ok, da vedenje pa ni bilo ok, torej to pa je res nekaj na kar smo res pozorni. Mi vedno rečemo mi si želimo, da bi ti hodil sem, ti si krasen fant, super punca ampak to kar si naredila ni ok, to ni sprejemljivo, zato pa zato, pa zato. Ne izhajamo iz tega tukaj je pravilo tako in to je to. Tko, vedno ponavljamo lej zaradi tega pa tega, to ni ok. Da vedno dobijo to informacijo, hočemo, da hodiš sem, super si, ampak to dejanje, to vedenje ni ok.

9.1.4 INTERVJU D

Trajanje: 38 minut

Kraj: Četrtni mladinski center

1. Kakšen je namen delovanja ČMC-ja?

Namen je mladim ponuditi nek varen prostor poln aktivnosti (D1) oz. nekimi možnostmi preko katerih oni lahko preživljajo svoj prosti čas bolj kakovostno (D2) oz. kjer dobijo informacije, kako to lahko počnejo (D3) oz. kjer lahko najdejo neko moč za krepitev svojih spretnosti ali pa svoji potreb (D4). Ker lahko nudimo tudi učno pomoč, če so potrebe.

2. Kaj je cilj vašega dela in kako ga uresničujete?

Nuditi prostore, kjer mladi lahko preživljajo kakovostno svoj prosti čas (D5), jaz mislim da to tudi omogočamo ravno s tem, da smo odprti, da imamo kakovosten program, od počitniškega do celoletnega, na splošno tudi med šolskim letom (D6). Uresničujemo tako, da jih vključujemo že v vso pripravo programa, da jih sprašujemo po potrebah in izhajamo iz njihovih potreb in potem nekako skušamo tudi to uresničiti in tudi evalvirati na koncu, koliko so bili zadovolji (D7). Projekti ja, projektno delo pri nas v Zalogu še posebej spodbujamo in jih vključujemo v vse faze procesa. Ne samo v pripravo, tudi v izvedbo in na koncu v evalvacijo.

3. Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v ČMC? In ali so na voljo?

Mi smo vladni sektor, tako da imamo sredstva, nekako, mogoče so nam bolj omogočena kot kakšnim organizacijam, ki sodelujejo v nevladnem sektorju, to je super, ampak samo s sredstvi pa s prostori ni to to (D8). Seveda je tudi pomembno, da je kader usposobljen in da se izobražuje (D9) in mislim, da smo mi vsi ful v redu, res profesionalno delamo z mladostniki, tudi se izobražujemo ves čas in stremimo k tem, da je tisti, ki je na določenem področju boljši, da na tistem področju tudi deluje (D10). Tisti, ki je npr. v medijih bolj aktiven oz se bolj znajde, da je potem tudi bolj aktiven na tem področju. Pomembna je tudi ciljna populacija, pomembno je tudi, kako predstaviš ciljni populaciji aktivnosti, ki jih ti nudiš (D11). Pomembna so tudi partnerstva, s katerimi se povezuješ in potem oblikuješ skupaj projekte (D12). Mi v bistvu smo v partnerski z mnogimi organizacijami, od vladnih do nevladnih sodelujemo, preko nevladnega razpira našega in tudi preko preventivnih programov za mlade Slovenije, z organizacijami s katerimi smo bolj usmerjeni za delo z otroki iz socialno ogroženih družin, tako da v bistvu ja, povezujemo se v različna partnerstva, tudi sedaj imamo partnerstvo z zeleno Ljubljano pa pri kolažu mladosti. Tako, da so različni projekti glede na

potrebe tudi ustanovitelja, pa tudi naše potrebe ali pa mladinskega sektorja povezujemo med seboj.

4. Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v ČMC?

Jaz mislim, da je fajn fleksibilnost (D13), profesionalnost, seveda iz svojega področja v bistvu, družboslovje nekako se mi zdi, da je fajn je iz dela z ljudmi, ali je to psiholog, socialni delavec, sociolog, kaj v tem smislu no. Saj imamo tudi politologa, pa tudi geografinjo smo imeli, pa tudi primerjalno književnost, mislim, ni sedaj tako ampak se mi zdi, da je fajn, da je človek, ki je v bistvu ga zanima delo z mladimi in se tudi na tem področju nekako razvija. Pomemben je empatičnost je pomembna (D14), sodelovalnost, da si timski človek, ker veliko sodelujemo (D15), tko no te stvari se mi zdijo najbolj pomembne. Da znaš vzpostaviti stik z mladostniki, pa ne samo z mladostniki, tudi z drugimi, tudi z partnerji, z vsemi ne (D16). Da se znaš povezovati tudi v lokalni skupnosti (D17), ker od tega je potem tudi odvisno koliko se boš v lokalni skupnosti razvijal naprej in lahko uresničeval svoje cilje in vizijo no, ker ni samo odvisno od tega kakšne so naše želje no, lokalna skupnosti te mora podpreti, da lahko delaš to kar delaš ne.

5. Ali bi ti osebno potrebovala še kakšna znanja ali kompetence, da bi lahko bolje delala v ČMC?

Seveda, ves čas. Jaz trenutno v bistvu se ful ukvarjam in izobražujem v smeri improvizacijskega gledališča in človekovih pravic in te stvari me zanimajo. Jaz v bistvu kar rada počnem projektno delam z mladimi, zelo mi je všeč ker smo skupaj res v vseh fazah procesa dela, da je nek ta živ organizem, ki se potem tudi lahko spreminja sproti, ampak nekak to organizacija projektov mi je super in tu bi se še bolj u bistvu rada nekako bom rekla izpilila (D18). Me pa pravim to zanima, ker se mi zdi vedno več mladih oz. vedno več je teh metod kako s telesom izražati svoje potrebe, želje, zato mi je gledališče všeč, sedaj sem bila tudi na enem seminarju v Španiji in me je zelo pritegnilo, zato bom imela tudi eno poletno šolo z eno našo študentko prvi teden v juliju, kjer se bomo preko gledališča pogovarjali o človekovih pravicah. Tko da tu, na tem področju to me zanima v bistvu preko giba izražati svoje potrebe želje (D19).

6. Katera področja dela bi bilo pomembno izboljšati, dodati, spremeniti, dopolniti?

Pri nas imamo majhen mladinski center, zato ker trenutno gostujemo v osnovni šoli. Tako da najprej, kar je treba pri nas narediti je, da dobimo večji center (D20), kar naj bi dobili konec leta, kar je super ne, ker se bo začel obnavljati spodaj, v knjižnico se bomo selili, kjer bomo imeli ogromen mladinski center in tam bomo imeli tudi večje možnosti za ponuditi drugačne aktivnosti v smislu plesnih delavnic, športnih aktivnosti, saj sedaj sodelujemo s šolo pa imamo telovadnico na voljo, ampak še zmeraj ni to to, mi bi radi to imeli v enem prostoru. Se pa strinjam da v bistvu nam kadra zmanjka velikokrat (D21), če bi rad bil bolj aktiven, v tem smislu, da bi sodeloval v več projektih, da bi se še več povezoval z drugimi organizacijami, potem posledično ti to vzame več tudi birokracijskega dela in si zato mogoče več v pisarni, ker je pač včasih potrebno narediti od tega da se naredit za kakšno akcijo logo in celostna podoba pač moraš biti za to, to tu takoj vzame minimalno en dan dela. Več kot je teh projektov, manj si v mladinskem centru in potem bi bilo včasih fajn, da bi bila še vsaj ena oseba. To smo tudi večkrat že opazili, da če bi bili trije zaposleni bi bila ta fektuacija lažja. Tko da ja to, to dvoje. Seveda tudi program, kar se programa tiče bi lahko kaj še spremenili, nadgradili, seveda ideje so in tudi je sedaj nekako strategija Zmajev, da nekako gremo v isto smer, sedaj, kaj točno to pomeni še ne vemo. Pogovarjali smo se o področjih na katerih bi se delili in potem bi se na tistih področjih bolj razvijali (D22), bi imeli športne dogodke pa kulturen dogodke, mislim to so ful ideje, ki bojo verjetno zrasle s časoma.

7. Kakšne so po tvojem mnenju značilnosti teh mladostnikov, ki obiskujejo mladinski center?

V bistvu se razlikujejo po mladinskih centri, v našem centru so bolj ali manj fantje (D23), stari nad 16 let, tam do 28 let stari (D24). Večinoma so fantje, ki ne dokončajo srednjih šol, kakšni tudi osnovne šole ne (D25), so brezposelni (D26). Imajo želje in potrebe ampak ne vedno, kako bi to lahko uresničili (D27). Ne poznajo, ne vedo kam se obrniti no, prihajajo pa z namenom druženja z mano in z mojim sodelavcem, druženja med seboj (D28), to v bistvu, to imamo po večini. Potem imamo zadnjo triado osnovne šole (D29), ko v bistvu prihajajo bolj fantje, lahko na splošno rečem da so bolj fantje. Pomanjkanje deklet, zato smo uvedli tudi urice za punce, ki se niso obnesle v nobenem mladinskem centru, v bistvu Šiška še najbolj tako, ji nekako gredo. Pri nas so obdobja, ko je več obiska, pa obdobje ko ni nobene punce sploh na spregled. Sedaj je npr. obdobje ko ni, zato ker je konec šole in se vse učijo in večinoma v naš mladinski center prihajajo punce, ki nimajo tako dobrega učnega uspeha (D30), tako, da gredo po navadi po šoli kar domov se učit. Različni so, bom rekla, lahko tudi pridejo čisto odličnjaki, ampak večinoma mamo tko no, kako sem že omenila.

8. Zakaj obiskujejo ČMC?

Večino zaradi druženja, sploh ne prihajajo zaradi delavnic, teh aktivnosti, ki jih mi organiziramo, se udeležujejo ravno zaradi nas, to mi opažamo(D31). Pač če jaz povem, da bom šla v Kinodvor, potem bo mogoče kdo šel, če bo tko pa mogoče nobeden ne bo šel. Mislim ful je odvisno od tega kako ti njim predstavi ta obisk tega izleta ali pa aktivnosti, ki jo organiziramo. Mi imamo seveda tudi težavo včasih kogar koli pelati v mesto, ampak ja, če že grejo, grejo zaradi nas, tudi na tabore, to res opažamo. Tako, da tudi prihajajo, nekako zaradi nas, na aktivnosti, ki pa jih organiziramo oz. pač jih organizirajo mogoče izvajalci iz javnih razpisov, se pa udeležujejo ravno tisti, ki jih dlje časa poznajo, pa, ko imajo že nek odnos vzpostavljen (D32). Mitja Blažič je imel delavnico o človekovih pravicah, on je imel sedaj že 5, 6 let in njegovih delavnic so se udeleževali, ker so ga že toliko let poznali in mogoče nisto prišli toliko zaradi tega, ker je imel delavnico o človekovih pravicah, ampak zato, ker je prišel mitja in pač so imeli z njim pogovore. Njim je to bolj no, da pridejo zaradi tistega človeka, pa se z njim pogovarjajo, pri nas je še posebej tko, da se radi prihajajo pogovarjati.

9. katere dejavnike tveganja zaznavate pri mladostnikih?

Pa ta apatičnost se meni zdi (D33), tko v bistvu je, ker nimajo nobene vizije, mislim nimajo, ne vejo, v bistvu kaj bi, sami s seboj, glede prihodnosti in mogoče zato tudi nič ne naredijo. Tudi ta triada osnovne šole grejo, pa povejo, da so kupili liter vodke in bodo to spili, da se ga bodo napili ne, pogovarjamo se o tem, mi se pač poskušamo o vsem tem, kar se jim dogaja pogovarjati. Se mi pa to zdi nek normalen proces življenja, da greš čez te faze, tako bom rekla.

10. Ali zaznavate stiske mladostnikov, na kakšen način in kako reagirate?

Ja, v bistvu oni nekako sami povedo, govorijo o teh stiskah (D34). Po navadi tudi ko pridejo, jaz osebno vedno vprašam in kako si, kako je bilo danes v šoli. In pač res je tudi da, da če ne vprašam, se mi dostikrat tudi samo zgodi, da začnejo govoriti, kaj se jim dogaja, tako da vidim, da rabijo to, da nekomu povejo kaj se jim je v šoli ali pa doma zgodilo. Sedaj pa, če je kakšna stiska, tako huje, ne vem imeli smo tudi nasilje, da mi je ena punca povedala pač, o nasilju doma, ampak sva se pogovarjali v bistvu o tem, večkrat, ker oni so že kot družina obravnavani s strani centra za socialno delo, tako, da jaz sedaj nisem v bistvu reagirala na ta način, sem pa njej in z njo iskala te načine, kako krepiti njeno moč, oz. kje iskati vire, ki ji

bodo pomagali (D35), da bo potem ona kasneje lažje vzpostavljala drugačne odnose, kot jih je doma videla ali pa to. Tako da v bistvu sem jo ja, usmerila na organizacije, kjer lahko išče pomoč, tako da mislim, da je to tudi nekako naša naloga, da mi usmerjamo na organizacije, ki se potem tudi profesionalno ukvarjajo z določenimi nalogami (D36). Ali je to društvo za nenasilno komunikacijo, ali je to društvo za pomoč mladim, ki nudi svetovanje mladim, kar koli ne, da jim mi nekako to pot pokažemo in jih spodbujamo, da naredijo nekaj na tem, da naredijo spremembo, če jo rabijo (D37).

11. Kaj ti kot koordinatorka nudiš mladostnikom in na kakšen način?

Nekako jim nudim to, da, vedenje ali kako bi rekla, da vedo, da sem tu, da lahko mi povejo, če imajo kakšno težavo, ali pa če potrebujejo informacijo, ali pa če se znajdejo v kakršni koli stiki (D38). Ali je to za iskanje službe, iščemo skupaj in pišemo prošnje skupaj. Ali imajo s strani sodišča npr. kakšne ukrepe oz pritožbe in je potem treba napisati nazaj ugovore, ti starejši fantje imajo kar veliko teh zadev. Jaz mislim da to, da jim pač dam to možnost, da izkoristijo moje znanje, ali pa da jim pomagam (D39), to. Mojo fleksibilnost, pa energičnost, igrivost (D40), pa ja, neko podporo, to ja.

12. Kako bi opisala svoj odnos z mladostniki?

Ne vem. Tako se mi zdi, da imam avtoriteto, ampak vseeno pa je nekak vseeno naš odnos na neki prijateljski ravni (D41), v smislu, da hecamo se, ampak vedo kje je meja, znam jim meje postaviti no. Jaz v bistvu že 12 let delam z mladostniki in sedaj vem, da jaz imam to meje, da pač ko ni heca, pač ni heca. To jim tudi dam vedeti in jim tudi.. Jaz veliko izhajam iz sebe, pač, ko sem dobre volje sem dobre volje in ko sem slabe volje jim tudi povem, da sem slabe volje in tudi ni narobe, bit slabe volje. Tako da v bistvu to sprejemanje, pač jaz njih sprejmem in jih tudi učim, da oni morajo sprejeti mene in tudi ostale, take kakršne smo. Ja nek ubistvu, ni enakovreden, čeprav naj bi bil. Jaz to sem ful za to, da smo enakovredni in se tikamo in vse, ampak neka avtoriteta mora bit, vseeno je neka hierarhija, ker vseeno smo mi zaposleni in oni so naši uporabniki.

13. Kako vzpostaviš stik z njimi in kako ga ohranjaš?

Ravno s tem, kar sem povedala. V bistvu vzpostavim stik, nič predstavim se, povem kdo sem, pa to, da sem res odprta, iskrena, empatična (D42), opazujem tud potem tisto kar opazim vprašam, povem, tudi v pogovoru z njimi zmeraj poskušam vsaj povzet, če imamo kaj takega

no, če sem prav razumela (D43).Tko no, se mi zdi da, jaz na splošno vzpostavim take odnose, z vsemi ljudmi, ki jih imam, tako da, jaz mislim, da če si iskren do njih, pa če se ne obnašaš do njih, kakor, da so otroci in jih vzameš kot odrasle in enakovredno osebe, ki enako morajo prevzeti odgovornost za svoje počutje in dejanja, kakor moram jaz (D44), potem imamo lahko dober odnos. Če pa se zgodi, da nimamo dobrega odnosa, pa sem jaz zmerja usmerjena v rešitve, v to, da se pogovorim s temi posamezniki, kaj je narobe oz. kje iskat, kaj je bilo narobe, kaj se je zgodilo, zakaj smo v slabem odnosu. Tudi včasih pustim kakšen dan dva, ampak se z njimi individualno še zmeraj pogovorim. To je to no, nekako da učiš, da si to kakršen si ti in kako ti komuniciraš, to je pomembno tudi kakšen odnos imaš ti s svojim sodelavcem, kakšen zgled daješ ti kot tim, v mladinskem centru, tako potem oni tudi vidijo in potem posledično se tudi oni obnašajo.

16. Ali se trudiš odkrivati vire moči, potenciale, motivacijo v mladostniki?

Ja, sej opaziš. Pri tistih ki bolj vidiš potencial za nekatere stvari pa če lahko ta potencial uporabiš v mladinskem centru, potem poskušaš to čim bolj uporabit. Mi recimo na projektih potem ravno te mlade pri katerih vidimo potencial za določeno stvar. Jih povabimo (D45). Bolj ko oni stvari počnejo, bolj cenijo. Saj smo vsi v bistvu taki, če sam narediš, bolj ceniš, imaš še raje to, bolj čuvaš in vse. Mi vse skupaj z mladostniki prenavljamo, oblikujemo, soustvarjamo, v smislu da že ideje sprašujemo, da sprašujemo kaj sploh potrebno spremenit, kaj jim ni všeč, da potem njihove predloge na četrtno skupnost usmerjamo(D46). Tu te potencialne opazimo in uporabimo in poskušamo vključevati v naše aktivnosti ali pa seveda tudi v druge aktivnosti, s tem da jih informiramo o različnih taborih ali delavnicah ali če je kar koli kjer mogoče vidimo, da bi lahko oni ta svoj potencial tam uporabili (D47).

Ali sodelujete s pomembnimi drugimi za mladostnika in v kakšnih primerih?

Z učitelji ja, s šolo na splošno ja (D48) ker smo tudi sedaj tukaj, gostujemo pa uporabljamo šolsko igrišče, tako da veliko sodelujemo z njimi ker potrebujemo kakšna dovoljenja. Tako da smo kar v respondenci ves čas z ravnateljem. Sedaj pa z učitelji tako da bi zardi kakšnih določenih učencev to niti ne sedaj toliko. S svetovalno delavko smo bili ko so bila kakšna obdobja (D49). S starši pa smo se že večkrat kaj povezali (D50). S kakšnimi sodelujemo na tej ravni, ko mladostniki ne prihajajo k nam čez leto, prihajajo pa na izven centrske aktivnosti izlete, tabore, in potem te starše obveščamo o naših aktivnostih. Se pa tudi povezujemo s starši če imamo kakšno težavo s kakšnim mladostnikom, ampak to je res za mladoletne, in če

se nam res zdi. Ampak poskušamo vse sami reševat z mladostniki in če je kakšna težave se individualno z njim pogovoriš. Najprej z njim, če potem ne gre naprej pridejo tudi na vrsto starši, ampak to se res redko dogaja.

Kaj naredite v primeru, če mladostniki kršijo dogovore?

V bistvu imamo dogovore napisane na vratih, na enem papirju, pa tudi mislim da se jih držimo. Kar držijo se no. Kdaj so kaj kršili ne vem, itak se pogovorimo potem, sedaj se ne spomnim kdaj so kaj kršili, ker če kršijo itak gremo na individualno. En ki je kršil smo imeli potem prav individualni pogovor potem, pa te skrajni ukrepi so da za nima vstopa v mladinski center, za določeno obdobje 8D51). Sam potem jaz poskušam izhajati iz njih. Če on krši dogovor, potem se jaz vsedem dol z njim in ga vprašam kaj se je zgodilo, če se njemu to zdi prav (D52) in kaj on misli da bi bilo treba narediti in potem skupaj poiščeva nekako rešitev na težavo, ki je nastala. Tako da nekako se pogovarjamo, iščemo rešitev skupaj z njimi (D53).

9.1.5. INTERVJU E

Trajanje: 20 minut

Kraj: Četrtni mladinski center

Kakšen je namen delovanja čmcja?

Mladinski center je v bistvu namenjen aktivnem preživljanju prostega časa mladih(E1) pa tudi da se mladim zagotavlja ne varen prostor v katerem se lahko družijo(E2). Z rednim programom, z rednimi aktivnostmi (E3).

Kaj je cilj vašega dela? Kako ga uresničujete?

V bistvu že to za kar je sam mladinski center odprt, drugače pa tudi ena rast ob teh mulcih, učenje ob njih(E4), je ena kar pomembna stvar, vsak dan nekaj novega, že misliš da vse veš, pa naslednji dan nič ne veš. V bistvu pa tudi en tak dolgoročni cilj mogoče ena taka preventiva za te mlade, da ne bi preveč skrenili s poti(E5), ker imamo v bistvu populacijo, ki je zelo ranljiva pa občutljiva in je ravno na tistih prehodih ko je vprašanje kam jih bo potegnilo, a na pozitivno stran a bojo bolj tam v megli tavali(E6).

Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v čmcju? So na razpolago?

Konstantnost, potem aktivnosti, da imajo oni nekaj za početi, da se jih zaposli(E7). Da ne pride sem in ne vem si vrta po nosu celo popoldne, ampak da ima enko možnost dela. Konstantnost da vedo da si tukaj, da lahko pride gre, gre in ko pride nazaj si spet tukaj. Potem pa pravila. Ena struktura, hierarhija, da se ve kdo kaj lahko kdo ne sme, kaj se lahko kaj se ne sme, da se jih potem skozi to usmerja(E8), potem posledično sprejemanje odgovornosti s strani njih, s strani nas(E9). Se mi zdi da je to to bistvo našega dela.

Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v Čmcju? (znanja, izobrazba, osebne lastnosti, vrednote…?)

Se mi zdi, da sama izobrazba niti ni tako pomembna, da je bolj ta občutek za delo z mladimi(E10). Če tega nimaš si lahko doktor dela z mladimi pa ne gre skozi. Tako da glede izobrazbe pri nas smo zelo različnih smeri, kar se mi zdi zelo dobro da tudi mulci dobijo ene zelo različne poglede lahko(E11). Koga ma z malo bolj tehnično izobrazbo gleda zelo drugače na stvari in življenje kot nekdo ki je čisto iz družboslovja. Tako da ta res občutek za delo z mladimi, ne vem kako bi to sploh dal pod kompetence, ampak že vidiš ko človek pride v prostor a skomunicira z mladimi ali kar ne ve kaj bi si z njimi začel, tako da tudi pri izbiri sodelavcev, študentov smo na to zelo pozorni, kako se znajdejo in jih potem pustimo v prostoru same z mulci, in gledamo kako se odzivajo, ali se samo vsede in čaka kaj bo ne bo, ali se začne tam en odnos kreirat.

Ali bi ti potreboval še kakšna dodatna znanja kompetence da bi bolje delala?

Ja tega ni nikoli dovolj. Ja bi se še dalo sploh mogoče malo na tem mladostništvu, kaj se s temi mladostniki takrat dogaja(E12). Pa imam dovolj znanja pa bi ga še včasih več rabil, ampak to po navadi ugotoviš takrat ko bi ga že moral imeti. Tako da je to kar izziv, oziroma ta dodatna znanja izbirat, izobraževanja, ki bi ti potem res prav pridejo, ker danes ti to, jutri ti kaj drugega.

Katera področja dela je potrebno izboljšati/ dodati/dopolniti?

Mogoče zunanje aktivnosti dosti bolj močno vpletati(E13). Sedaj v tem času ko se to pač da. Se pravi, da ni samo Čmc mladinski center kot ta prostor, kjer se družimo, ampak da bi bila možnost na primer mladinski center zapreti in iti z mulcu na Rožnik, pa imeti tam neke delavnice, ali pa na Šmarno ali kolesarit, rolati. Da se jih res izza štirih sten vleče ven in se

jih da v naravo, da imajo tam neke aktivnosti, da vidijo da ni samo računalnik pa playstatino pa ne vem kaj, ampak tudi druge stvari.

Kakšne so po tvojem mnenju značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo čmc?

Predvsem zdolgočasenost je pri njih se mi zdi tolče ven(E14). So redki taki, ki pridejo sem, ker bi želeli nekaj narediti(E15). Dosti jih je pa takih ki jim je res samo ta računalnik, virtualni svet, so v bistvu toliko sami, da se niti med sabo ne znajo pogovarjati(E16). Tako da v bistvu je to res neka taka ranljiva struktura teh mladih(E17).

Kaj misliš zaradi katerih razlogov obiskujejo čmc?

Ta v bistvu prijatelji; ena klapa se zbere in potem začnejo funkcionirat malo sami s sabo,(E18) potem druga stvar so kapacitete, ki ji mi ponujamo, računalniki, družabne igre(E19). Čeprav se tudi tukaj zelo razlikujejo. Starejši hodijo bolj zaradi programa in zardi svojih interesov, ker nekaj želijo dobiti tukaj. Mlajši bolj zaradi računalnikov in playstationa in takih stvari. Se tudi naša populacija deli na te podskupine.

Katere dejavnike tveganja zaznavate pri mladostnikih?

Se mi zdi, da je šola en tak dejavnik, kjer so pa niso in jim ta šolski uspeh ne pomeni veliko, so prav zadovoljni z dvojkami, in pač upa da naredi(E20). To se mi zdi eno tako tudi večje tveganje potem za naprej, za motivacijo, za življenje, da nekaj dosežeš. Tega sploh še ne prepoznavajo prav dosti, tako da to je pa potem ta socialni problem in socialno tveganje, ki ga imajo, v bistvu da, bodo ne bodo izstopil iz tega nižjega socialnega standarda. Ker dosti jih prihaja iz socialno šibkejših družin in v bistvu so na dobri poti da zgodbo ponovijo, nimajo neke vizije ali pa želje(E21). Sej pri trinajstih letih otrok tega še ne razvija, ampak mi jih poskušamo že malo pripravljati na to, v bistvu da kar se naučiš se učiš za sebe, ne za učitelje, starše prijazne tete, babice.

Ali zaznavate stiske mladostnikov-na kakšen način-kako reagirate?

Stiske se zaznavajo skozi raznorazne stvari. Eni se zaprejo, drugi imajo kako čudno vedenje, ko pride kako nasilje, jeza(E22).Je zelo odvisno od situacije. Težimo pa k tem, da se z mladimi pogovorimo, kaj se jim dogaja, kaj je okoli njih kaj jih tako nervira, moti, in to delamo tako, da jih povabimo v pisarno, kjer so oni sami notri, se jih ne izpostavlja celotni skupini, da bi mogli ne vem kaj tam razlagati(E23).

Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom? + Na kakšen način ?

Po eni strani eno to varno strukturo z enim redom, kar jim gre dostikrat na živce(E24). Po drugi strani pa druženje(E25), razumevanje njihovih težav, njihovih doživljan, težav v življenju(E26). Tako da sta dve taki kontra vlogi včasih ko moraš biti terorist istočasno pa z njimi en odnos kreirati naprej, tu je res eno učenje medsebojnega delovanja. Za marsikaterega od mulcev tudi starševska vloga(E27), lahko doživijo tukaj, mogoče na drugačen način, se trudimo, včasih uspe včasih ne.

Kako bi opisal svoj odnos z mladostniki?

Kot sem rekel prijateljsko-terorističen(E28), ja v bistvu se trudim da nek odnos vzpostavljam, pa ni to prijateljski odnos, se vseeno ločujejo da sem jaz tukaj zaposlen, oni pa so uporabniki, te meje se včasih zameglijo, pa potem poči, pa se spet posatvijo nazaj, se o tem pogovorimo. Ker ko se oni preveč sprostijo pride do več kršenja pravil, pa potem je treba to postavit nazaj. Tako da malo plavamo iz enega bazena v drugega, pa se potem iščemo.

Kako vzpostaviš stik z mladostniki in kako ga ohranjaš?

Stik z mladostniki vzpostavljam se mi zdi da vzpostavljam res s tem druženjem z njimi, se pravi, da si prisoten(E29). Vzdrževanje pa spet prisotnost, konstantnost, da si tukaj, da si z njimi, da slišiš njihove potrebe, jim pomagaš, jih spodbujaš h kakim novim stvarem, da se preizkusijo, jih kdaj na kakšno foro vržeš da preizkusijo kar nikoli nebi hoteli(E30). Se pa zelo pozna če greš za dva, tri tedne na dopust in ko prideš nazaj si lahko že eno leto prej z njimi pa spet rabijo oni določen čas da se vzpostavi ta odnos in potem tečejo stvari naprej. Tako da se mi zdi res ta konstantnost, da si z njimi. Saj če si z njimi, pa če si dovzeten za doživljanje okoli tebe, hitro začneš komunicirat.

Ali se trudiš odkrivati, vire moči, motivacijo, potencialne v mladostniku in na kakšen način ?

Se. Predvsem tudi preko pogovora z njimi kaj bi radi počeli. To potem povezujemo tudi z delavnicami, ki jih organiziramo, da so te take da njih veselijo, da so njim zanimive(E31), da mi ne pripravimo enih delavnic, na katere oni pač nebi prihajali ker potem je tudi brez veze da so. Imamo tudi anketo ki jo enkrat na leto izvedemo, kjer oni podajo malo svoje mnenje, malo ocenijo, malo povejo česa bi si več želeli, česa manj in potem z njimi skupaj program mladinskega centra oblikujemo, do neke mere, do kjer se da. Se trudimo mlade spustiti čim bližje k tej organizaciji samega mladinskega dela pri nas, ker mislim, da je potem to tudi

najbolj učinkovito za to, da oni prihajajo, da jim je fajn, pa da imajo motivacijo za te razne delavnice in aktivnosti, ki jih imamo(E32).

Ali se povezuješ tudi z pomembnimi drugi za mladostnika npr starši, učitelji in v kakšnih primerih ?

Mi sodelujmo v prvi vrsti s starši že ko mladostniki pridejo, morajo starši eno soglasje izpolniti in podpisati, za to da vejo, da otroci, sem zahajajo, da imamo mi njihove kontakte, če karkoli že je da jih lahko tudi mi kontaktiramo(E33). Z šolami tudi sodelujemo, predvsem z svetovalnimi službami(E34). Potem tudi vabimo osnovne šole sem da pridejo na obisk z razredom, pa kašen program predstavimo, predstavitev zavoda, mladinskega centra, zato da oni lažje drugič potem pridejo notri, ker sam ne greš v en tak prostor ker ne veš kaj pričakovat, in ko spoznaš prostor je lažje. In sodelujemo tudi s centrom za socialno delo, kjer pa v bistvu nam oni tudi kašne mulce pošljejo, ko pridejo zaradi kakšnih ločitev ali kakšnih drugih problemov(E35). Potem tudi ponujamo možnost za opravljanje dela v javno korist za mlade ki naredijo kak prekršek in morajo potem to odslužit z nekim javno koristnim delom.

Kaj storite v primeru če mladostniki kršijo dogovore?

Najprej se pogovorimo z njimi(E36), potem pa imamo mi kar eno tako hierarhijo ukrepov(E37). Eno od pravil je da tukaj ne preklinjamo v prostoru, in če kdo to naredi, potem mora narediti pet počepov. To imamo tako univerzalno(E38). Sedaj eni jih delajo več drugi manj, pač različno. Če se ne držijo dogovorov, da potem nebi želeli delat teh počepov in se ne da pogovoriti potem ga pač tisti dan pošljemo ven iz mladinskega centra, ker če pač on ni pripravljen sprejeti te odgovornosti s katero sem prihaja, pač mi nič ne moremo, je drug dan vabljen nazaj, po navadi tudi pridejo(E39). Ampak da se malo začnejo te meje tudi pri njih postavljati, da moraš sprejeti odgovornost. Potem večji problem so kakšne kršitve, kjer je lahko tudi varnost drugih udeležencev ogrožena, tam se potem tega mladostnika itak pošlje ven, če noče, se kliče starše ki ga morajo priti iskati, če starši ne morejo, morajo koga poslali ali pa se policijo kliče, da ga odstranijo iz prostora in potem to straši urejajo s policijo naprej(E40). Teh primerov je sicer zelo malo, če že pridejo starši prej ali pa kakšno teto pošljejo. Ja imamo tudi primere ko ima mladostnik prepoved vstopa zardi svojega neprimernega vedenja in ogrožanja varnosti(E41). Ker varnost je res tisti temeljni, temeljna stvar, ki jo tukaj zagotavljamo.

9.1.6. INTERVJU F

Trajanje: 45 minut

Kraj izvedbe: Četrtni mladinski center

1. Kaj je namen delovanja ČMC ja?

Namen delovanja je zagotavljati prostor, kamor lahko prihajajo mladi, da se družijo (F1), preživljajo svoj prosti čas, ustvarjajo, kar so njihove ideje, želje, ambicije (F2), poiščejo podporo, svetovanje (F3) Ena od stvari je tudi to, da nudimo različnim nevladnim organizacijam možnost najema ali pa izvajanje svojega programa (F4) in potem v povezavi z nami lahko rata iz tega ven koprodukcija.

2. Kaj je cilj tvojega dela in kako ga uresničuješ?

Kombinacija tega v kar verjamem kot oseba na eni strani in na drugi strani v bistvu to, kar se mi zdi da lahko ponudim ostalim. Konkretno recimo to, ful mi je fajn opazovati mlade, ko grejo skozi ene faze v življenju, ko smo vsi v bistvu že šli skozi to in kaj lahko iz tega vse nastane, kake zgodbe in dileme, ki se te takrat dotikajo in koliko je pomembno, da najdeš ta neki oprijem, pa bodisi je to hobi, bodisi je to neka projektna skupina, bodisi je to en prostor ali pa človek (F7) Znotraj tega se jaz nekje gibljem no, včasih sem jaz tista, ki se uči, včasih sem jaz tista, ki učim, skozi raznorazne neformalne metode in to mi je kul, ta nek okvir delovanja.

Torej, ko ti opazuješ te prehode in faze, kakšna pa je potem tvoja vlogo pri temu?

To bi zvenelo mogoče malo božansko, da bi rekla, da sem jaz tista, ki se me oprimejo, ampak vidim pa skozi delo da se določeni mladi navezujejo, bodisi na mene, bodisi na Aleša, bodisi recimo na vaju dve so se tudi navezali. Ampak gre mogoče za to neko izkušnjo, ki jo dobijo skozi določenim človek, mogoče imajo kateri od njih, ki prihajajo sem doma ful štalo, pa nestabilno okolje in je lahko čmc tisti prostor ali pa ljudje v čmc tisti ljudje, ki mu predstavljamo neko edino trdnost, ki jo imajo v življenju v tem trenutku (F6). To ne pomeni, da je prej niso imeli ali pa da jo v prihodnosti ne bodo imeli. Ampak točno v tem trenutku je to to no. Tak da se mi zdi da potem celota tvori to stabilnost, torej kdor koli drug bi bil tukaj bi spet nekaj svojega prinesel ne, če ne bi bilo mene ali pa A. se pač postavitve spremenijo ne. Tudi vprašanje je npr. meni zanimivo razmišljat ali bi isti mladi hodili takrat ali bi se spreminjala populacija, ki obiskuje prostor.

Torej če prav razumem, cilj tvojega dela je spremljanje mladostnikov pri tem prehodu in da vnašaš tudi svoje vrednote in prepričanja?

Tako ja, po mojem najbolj ja, tudi dosti povpraševanja je potem, ker so to taki živi in živahni odnosi s temi mulčki, tako da se mi zdi da, silijo te v to, da prevprašuješ samega sebe in tiste tvoje core, temeljne vrednote, ki so, ker šest let nazaj ko sem štartala sem čisto drugače gledala neke zadeve ne in sem se tudi jaz v odnosih z njimi spremenila in je tudi ja, ti nastavijo ogledalo ja, tak da je, nenehno delo na sebi je tudi s tem povezano, pa se mi zdi, sploh socialna je povezana z nenehnim delom na sebi. Jaz poznam najbolj mladinski segment ne, pa pač to kar sem prakso delala na faksu ampak ja, delo z mladimi se mi zdi, da je najbolj tako področje, k res moraš biti zraven, dihati in delati cel čas.

3. Kateri elementi so po tvojem mnenju potrebni za uspešen program dela v ČMC?

Skoraj ključne so te osebe – jaz kot koordinatorka oz. jaz kot mladinska delavka, mislim obadva z sodelavcem (F7), potem je vsa ta struktura, ki naju podpira, v smislu ljudi, ostalih, ker če maš ti dobro, močno jedro, potem tudi vlečeš notri satelite v to jedro, ki podobno peljejo, podobno čutijo, podobno dihajo, živijo, ampak vseeno dovolj različne, da vseeno dodajo neko pestrost programu.

Kateri pa so te ljudje?

Recimo študenti, študentke (F8), v bistvu vi, ki delate tu, to ste pač ekipa, ste podaljšek tega, kar delava midva, ker midva sama, pač to je tako vse bi se dalo, ampak pomeni to, da bi se razcefralo na koščke. Pa že itak je ta meja med začetkom cefranja pa temu kar je še sprejemljivo je zelo, tak sva včasih kot dva klovna vrvohodca, ker kar malo nihaš ne, si na meji in vi pomagate ful s prevzemanjem določenih nalog ali pa da organizirate vi kaj, al pa s tem da delati kot študenti tu, da podpirate strukturo, ki je obstoječa že ali pa po drugi strani tudi zato, ker sta bližje starostno mulcem in kako stvar izveste, ki jo mogoče midva nebi. To vidim tudi kot razvoj sektorja, mladinskega dela kot takega, ker pač, mislim jaz poznam mladinske delavce, ki so stari več kot 50 let pa delajo to, pa so zelo dobri v tem, kar delajo, samo res je pa da, da je tako zelo prehodno obdobje zna to biti, dokler si mlad ti sede, pa mogoče ti sede na določeno časovno obdobje, ker je tudi dinamika taka, potem pa pridejo tudi druge vrednote v ospredje, bodisi so to lastne družina, bodisi so to kake situacije, pač napredek osebni, kar je seveda del življenja.

Potem je definitivno velika stvar, ki pomaga infrastruktura (F9), ampak se mi zdi mi imamo srečo, ker smo javni zavod in pač tu dobiš prostor ampak imaš pa tudi dobre centre, ki pa niso zavod pa so naknadno dobili neko infrastrukturo nekje ali pa so se morali res boriti za njo, ampak se mi zdi da to kasneje pride, najprej je ta neka volja ali pa ta človeški faktor. Potem je ta fizični del, potem nekaj kar definitivno pomaga so finance, ki omogočajo potem bodisi plačilo nas, ki delamo tukaj, bodisi plačilo zunanjih izvajalcev, ki so specialisti za določena področja znanja (F10) npr. gledališke delavnice ali pa kake risarske delavnice, stvari, ki jih jaz ne znam. Potem je know how, ki ga vlagava, ja v bistvu te neke ja metode dela z mladimi (F11), to je pač proces, ki cel cas traja, tako kot sem rekla prej, da moraš delati na sebi, da si ti čist, da si ti stabilen, ker če nisi pač mulci to čutijo, tudi sodelavec to čuti oz. tim in dejstvo je, da se sprazniš. Delo z ljudmi in delo z mladimi, kolikor te napolnjuje, toliko isto te prazni in niso oni tisti od katerih pač človek pričakuje, da se bo filal na njih ne, so momenti valda, ko rečeš o the best, ful je bil hud projekt ali pa da vidiš enega človeka k res naredi celo zgodbo, mislim neko pozitivno zgodbo ma samo mi smo tisti, ki smo odgovorni za sebe, pa moramo tu pač najti druge filtre ali pa druge zadeve, kjer se polnimo. Dobro vodstvo, direktorica (F12), dober tim (F13) v osnovi pride tudi zraven nekje, potem jasnost delitev nalog (F14), kje so meje in kaj so pravila znotraj prostora, komunikacija navzven z lokalno skupnostjo oz. podporni strebri, ki so navzven, ki podpirajo celotno delovanje ali pa celoten sistem (F15) ne. Tudi kaki pretresi so včasih dobri, da potem malo pretehtaš, kaj ti je ratalo samoumevno.

4. Stvari, ki si jih na štela, se ti zdi, da so na razpolago in da so v zadostni meri?

Jaz bi si želela konkretno v najinem centru, da je še več ljudi zaposlenih (F16), da bi pač imela, mislim optimum, ki bi ga videla je, da imava vsaj še eno osebno, ki je za polovični delovni čas zaposlena tu. Da je prostor še bolj prepoznaven (F17), da ga prepoznavajo organizacije še bolj, pa da re živi. Ta del mogoče meni malo zmanjka, ker je veliko ene kapacitete, mislim časovno potem prostorsko vse je na razpolago, vse, prostor je, kar zmanjka pa je še ta vsebinski program, ki bi ga kdo drug izvajal, ne da na naju pade vse. Bodisi druge organizacije, bodisi samoiniciativni in aktivni mladi, lahko so tudi družine ali pa starejši, samo da prostor živi, da lokalna skupnost prepoznava. Tako da mogoče prepoznavnost in smiselnost mladinskega centra v lokalni skupnosti, tu je še dovolj kapacitet. Pa seveda finance, če bi bilo še več financ, potem lahko pripelješ še več drugih (F18). Jaz verjamem v moč prostovoljnega dela, to je ful dobro, ful je dobro dokler maš ti kaj za jest pa za pit ne zraven, ampak nenehno se šlepati na neko prostovoljstvo mi je pa bljah ne, nemoreš.

5. Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v ČMC?

Spoštovanje sebe in spoštovanje mulcev in drugih (F19), ker to so zgledi, tega se najbolj na ta način učijo. Odgovornost (F20), samoiniciativnost (F21), potem je mogoče čuječnost v smislu prepoznavanja notranjega sveta (F22), kjer se giblješ, kje sem, ali mi je ok ali mi ni okej, kaj mi ni okej. Tu ta, na eni strani potem spet komunikativnost (F23), na drugi stran pa držanje tišine ne, ker včasih je ful se mi zdi da živimo v takem času ko moramo ful govoriti, ful je enih spet imputov dobivamo in jih dajemo in včasih so te zadeve sam zato, da nekaj daš ven iz sebe čeprav ni potrebno, tak da zato ta tišina ne, pač samo bit z nekom, bit z mulcem tam, ko joče ali pa ta nek empatičen odnos. Pol se mi zdi da je ta sposobnost organizacije časa, organizacije dela (F24), iskrenost (F25), se mi zdi ful je nekih teh kompetenc, ki so v priročnikih, ampak ja, te se mi zdijo take, skoraj must have.

Kaj pa glede izobrazbe, strokovnih znanj ali je to pomembno ali se ti zdijo zgornje bolj pomembne?

Se mi zdi da z vidika strokovnih znanj meni ful ostaja ta vzpostavljanje stika in delovnega odnosa (F26), to. Ampak je mogoče enkrat ko si v praksi tega ne vidiš več toliko, recimo jaz se to spomnim vsako leto, ko pridejo s FSD na prakso, takrat se spomnim, ko imamo te intervjuje, ampak mislim, vidim povezavo s tem, kar sem študirala in mi je neki temelj dalo ampak ga takrat mogoče nisem tako razumela kot ga zdaj. Tak da ja, definitivno na eni točki se s tem srečaš, z strokovnostjo, če ne drugega recimo A. ni s sociale in on bo temu drugače rekel ampak bo ta know-how dobil, veščino tega vzpostavljanja odnosa bo pa dobil mogoče na superviziji, ker se bomo kake teme dotaknili ali pa bo šel na kako drugo izobraževanje pa bo tam spoznaval to ali pa mogoče to že uporablja, ker je to njegov način delovanja in bo naknadno zvedel aha to je pa to. Ker on res prihaja s prakse pa je gradil na tem, strokovnost ane, jaz pa iz te izkušnje, kar sem jaz bila v strokovnih organizacijah pa bolj ta kot udeleženka programov in sem nato študirala in je nato prišla praksa. Tako da ja, strokovnost se mi zdi pač neka tak vzporedno, na neki točki vidiš, da ti manjka no. Lahko ti kako intuitivno delaš, samo to je tak kot projekti, ki jih moraš evalvirati, da naslednjič veš kaj ja pa kaj ne. In to je isto, moraš ti na nekaj se oprijeti, da lahko reflektiraš svoje delo, da veš ali sploh delaš kul, ali ne delaš kul, a prispevaš, a ne prispevaš. Mladinsko delo se mi zdi, da je tako na dolgi rok, to je tek na dolge proge, tebi se lahko zdi v enem momentu, da nič ne prispevaš, pa v bistvu na dolgi rok je ful razlika. In tudi držanje teh stvari, moraš tudi vedeti kdaj spustiti in kdaj držati

in tu je vse ta neka nenehna refleksija in zdi se mi, da so to orodja, ki jih nekako tudi na faksu spoznavaš. Sam je spet to, ker takrat ne veš mogoče.

6. Ali bi ti osebno potrebovala še kakšna dodatna znanja, kompetence, da bi lahko še bolje delala v ČMC?

Jaz bi si za sebe osebno želela, mislim šla bi še v to psihoterapijo (F27) to me ful zanima. Definitivno si želim razvijat kake bolj specifične, specializirane program znotraj ČMC ja (F28), tudi mogoče za kakšne bolj specifične skupine mladih, tukaj vidim še veliko prostora in potem delo s skupinami, skupinska dinamika (F29). Mislim, saj je prisotna, ampak je spet, pri nas je precej razpuščeno, ker je ta drop in moment in ti maš, zlo težko pelješ delavnico od točke a do točke b, tako kot si si ti zamislil strukturo ali pa kot bi rekli, klasični delavniški princip, tu je vse tak, gremo pečt palačinke in preko tega ti mulce učiš odgovornosti ali pa strukture, načrtovanja, spoštovanja, ampak je to tako zaplasteno. Potem pa vidiš eno lepo napisano, strukturirano delavnico, pa si kar tak vaau.

7. Ali misliš da so še katera področja dela, ki bi jih bilo treba izboljšati, dopolniti…?

Definitivno je ta razširitev programa v še druge smeri(F30). Tudi jaz bi si ful želela, da bi bilo več mladih, ki bi videli ta prostor, ja jaz bi pa nekaj delal, kaj pa če bi tu, pa da bi prišel folk res viset. Tudi to se mi zdi, kako se še bolj stegniti do teh ljudi in tudi v kaki meri res ta prostor. Včasih se mi zdi prav škoda, da je ta prostor prišel lep in z veliko nove opreme in te zadeve, ker včasih če dobiš kako tako na pol razpadajočo – saj se bo to spet grozno slišalo, ampak napol razpadajoč prostor, ki ga ti res buildaš z mladimi. Imajo mladi veliko večjo zavezo do tega prostora. Npr. za studio, tu se ful vidi, koliko se te mladi zavedajo, da je bilo tu notri ful ene energije vložene in koliko to spoštujejo. Še večja prepoznavnost (F31) definitivno, pa mladi čim več programa vpeljejo svojega noter (F32).

8. Kakšne so po tvojem mnenju značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo ČMC?

Imamo veliko ljubiteljev nogometa (F33), ki so stari tam zadnja triada osnovne šole, se mi zdi, da teh je največ (F34). Ali pa ping ponga, bolj ti športno usmerjeni (F35). Za te je značilno, da veliko stvari skozi gibanje dojemajo, tudi v šoli imajo kateri malo težav, ker šolski sistem je še vedno precej naravnan na to, sedi in poslušaj. Ampak če ti sprejemaš informacije bolj na gibanje potem te šola ne podpira na ta način. Potem na drugi strani imamo pa to ekipico, ki je pa v bistvu ta neka alternativna, dijaška, študentska ekipa (F36), ki dela ta

studio basement, strukturirano na enem projektu. Ali pa mogoče na dveh projektih. Pri njih pa mora biti zadeva smiselna, oni ne bodo prišli kar viset v čmc, ampak pač, če se dela za razstavo, koncert, če bodo imeli čas bodo prišli, če ne bo smiselno, če ne bodo videli nekega višjega pomena, pač jim ni, imajo druge zadeve (F 37). Mogoče bi kdo zunaj rekel da tisti prvi zadnja triada oš so nemotivirani, te pa so motivirani, pa ni čisto tako, tudi to zadnjo triado zmotiviraš, je pa res, da iz nekega tega razvojnega vidika, z razvojem možganov, z razvojem celega telesa. To je za njih najbolj hard obdobje in to je noro. Kot da se tam nekje do 12 leta da, potem pa ta breaking point, ko rečejo vsi ah ta puberteta, samo ta ah ta puberteta ti nič ne pove, ker je zadeva ful globlja in se mi zdi da pride takrat ful ven kako so meli vzgojo doma, kako jih je okolje zaznavalo, potem pridejo tudi vsi ti strahovi, kdo sem jaz, ali sem dovolj dober in tu se začne tako lomiti malo.

9. Ali zaznavaš, da so bolj ranljivi od drugih?

Skrbi me, da tisti, ki bi res potrebovali, da še vseeno čisto niso prišli do nas, da so deli Črnuč, ko pa vseeno, določeni otroci ali pa mladi ne pridejo. In je to tisto, kar sem že prej rekla, kako jih še bolj obvestiti, kako priti do njih, da res vedo, da je tu prostor in veliko stvari, ki so zastonj. Nekaj je to od ust do ust, ne vem…trkati na vrata in tu bi prišla prav ta oseba, ti bodi tu, grem jaz po terenu, ampak oboje je pa včasih res težko.

10. Kaj misliš zaradi katerih razlogov obiskujejo mladostniki ČMC?

Stik, mislim, da iščejo stik (F38), iščejo pač ne vem, en prostor, kjer se lahko igrajo (F39), tu je vseeno nekako na free. So neka pravila, ki so z njimi dogovorjena (F40), ampak še vseeno imamo velik poligon, tudi če rečejo da je brez veze pa dolgčas. Se mi zdi, da najbolj je ta stik no. Pa da so videni, mogoče to, da jih nekdo vidi (F41). Čeprav kljub tej njihovi kao nevarnosti ali pa jaz sem tough, da je še vseeno nekdo tam, ki pa vidi to zadevo ali, ki sliši tisto, kar ni izrečeno.

11. Katere dejavnike tveganja zaznavaš pri mladostnikih?

Ena stvar je to kar se tiče družin, tu se pozna spet ta duh časa, da starši znajo biti precej zaposleni in odsotni, tako da jim tu potem kdaj zmanjka (F42) potem kaki socialno-ekonomski faktorji, ko si kakih krožkov ne morejo privoščiti ali pa hobijev, ker ni finančne kapacitete (F43). Še vedno se lahko potem družijo med seboj in pridejo sem ali pa na igrišču. Amapak seveda je razlika, če imaš ti mulca, ki gre lahko na tabor iz mediacije in nekoga, ko si

komaj sendvič privošči, ko je nek minoren izlet. Potem ta kraj je znan po drogi, precej trave tu kroži okoli (F44), tu se mi zdi, da se včasih malo okoli vlečejo te klapice, malo starejši, in malo mlajši. Kar se tiče rabe alkohola imajo določene lokale naštudirane. Izpad iz šole, to je tudi nek tak moment, ki so takoj sami prepuščeni in se kar najdejo med sabo (F45). Kaka družinska ozadja recimo, ko so nestabilni družinski sistemi in se potem to ful na mulcih pozna, ker jim te meje niso čisto jasne ali pa dvojna sporočila, ki jih dobivajo od staršev, to hujskanje staršev enega proti drugemu, to vse nekje prihaja ven ne (F46).

12. Kaj pa recimo spol?

K nam v center recimo hodi veliko manj punc kot fantov (F47). In jaz si to predstavljam da zato, ker se punce začnejo prej razvijati kot fantje in so tudi bolj v dvojkah, redkokdaj bos videl hordo deklet, po navadi bodo po dve, tri. Fantje v isti starosti bom pa rekla to je pa horda njih in gremo, to je prav tisto filmsko, skupinski športi in skupinsko teranje okoli in skupinsko prcanje v ČMC, med tem ko punce so pa bolj umirjene ali pa bosta dve pa se bosta pogovarjale pa nohtke lakirale ali pa bota šle na nek drugi hobi. Ampak seveda znotraj imaš tudi odklone. Punce so lahko bolj ranljive, ker mogoče nimajo dovolj informacij, da je okej rečt ne, da ne ne pomeni to da ne boš nikoli ljubljena v življenju, če boš temu fantu ko pride mimo pa hoče seksat s tabo dala (F48). Kakšne punce take so pri nas bile, pri fantih pa je mogoče ta moment ko je band in se pumpajo med seboj in potem itak da se bo nekaj zgodilo, ali bo prometna, ali bo kraja. Iz neke igre, heca lahko rata ful več ven.

13. Ali zaznavaš stiske mladostnikov, na kakšen način, kako reagiraš?

Jih zaznavam, ena je ta telesna govorica se mi zdi da veliko pove (F49). Dosti tudi folka ki hodi sem, veš kako delujejo po navadi, ko je ok ali pa ko je stanje average, kak je pa ono ko je odklon, ko nekaj ne štima. Telesno govorico vidiš, odnos, recimo pri kakih od mulčkov, ki ne znajo tega povedati jaz nisem ok, boš videl, da ful prcajo recimo druge in na ta način svojo stisko izražajo (F50). Ali pa so poškodbe kakšen so na primer porezani, porezane, se mi zdi da so punce bolj take no. (F51). Potem pa itak vprašaš človeka in vidiš oz. slišiš kaj se dogaja. Ko pride do tega jaz probam če se le da da greva na pogovor in da skušan nek varen prostor vzpostaviti, da oseba lahko res pove, kaj se dogaja, da probamo neko tako svetovanje spraviti čez pač, spletati neki taki proces kaj se da spremeniti v dani situaciji z danimi resursi (F52). Izziv je spet ta, da če si sama v centru ne gre ravno čez, zato tudi to razvijanje dodatnih programov, ki bi bili pač možni.

14. Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom?

Svojo igrivost (F53). Ja tud to je en del, v kakih zadevah res to igrivost ali pa lahkotnost, v kakih stvareh po mojem, mam občutek da me eni vidijo kot kako mamo (F54), ene, mislim punce me vidijo kot prijateljico v kakih zadevah (F55). Pri fantih pa tak mogoče včasih starejša sestra, kdaj mama, so bili tudi že komentarji in namigovanja na kaj drugega, ampak je to kar malo izzvenelo sedaj. Stabilnost, mislim to, vedo da nekje tu sem ali pa se pogovarjamo kdaj boš tu (F56), tu se mi zdi da je ta stik, da to iščejo. Prostor, da se izrazijo (F57) ali pa možnost, da lahko drugače stvari delajo, da ni nujno vse zabetonirano, kot so navajeni v drugih odnosih (F58).

15. Kako bi definirala svoj odnos z mladostniki?

Kako vzpostaviš stik in kako ga ohranjaš?

Po navadi če kdo na novo pride pol ono živijo, kdo si ali pa kar naprej pač povabim. Potem preverim a je človek že bil tu ali ne, pa malo pokažem okoli po prostoru ali pa povem tu je to, maš igre, maš delavnice (F59). Povem kdo sploh sem in zakaj sem tukaj, pol pa tak čist iskanje ali je jasno ali imaš kako vprašanje, kdo je sploh ta človek, ki je prišel noter valda. Pač da vejo, lej tu sem če kaj rabiš pač vprašaj lej. Je pa ful na free. Ohranjam ga skozi kake igre, aktivnosti, ki so meni fajn pa jih pol tudi delim z mulci, recimo kuhanje (F60). Banalno pečemo palačinke, ne znaš peči palačink okej, potem se bomo pa danes naučili, kaj sploh rabimo.. In potem skozi neko to igro in pogovarjati se potem in raziskovat. Kot da se mulčki malo zamotijo in potem kar kako stvar izveš. Tudi ta odprtost, če kaj potrebuješ povej, greva v pisarno, da majo občutek tu smo vsi in potem ko vstopiš v pisarno si lahko sam z mano. Definitivno pozdraviti če se zunaj srečami, vidim te ne, men je to ful fajn pa se mi zdi da je tudi njim ali pa včasih kdo pride in me pocuka.

18. Ali se trudiš odkrivati vire moči, motivacijo, potenciale in na kakšen način?

Trudim se, skozi kake te pogovore ko jih mamo svetovalne (F61) ali pa skozi kake družabne igre (F62).

19. Ali se povezuješ tudi z pomembnimi drugimi in v kakšnih primerih to počneš?

V osnovi je baza ta, da je mladostnik tukaj in zdaj, se pravi, ko pride v mladinski center, tu se raziskuje in seveda znotraj pogovora potem, ko je svetovanje, na koga se lahko obrneš, če gre npr. za vrstniško nasilje ali pa če so kake težave v šoli ali pa doma recimo. Potem je pa glede na to kar pogledava, za kako situacijo gre. Se je že zgodilo, da sem povedala enemu mladostniku, da jaz moram kontaktirati šolo, za vrstniško nasilje (F63), ker imamo z šolo zelo dobre odnose in da je šola pač pozorna, ker se to tam dogaja, v tistih prostorih. Ali pa ne vem, da je šlo za nasilje starejšega brata nad mlajšim in sem potem tudi povedala, da je to moment, ko bi morala center za socialno delo poklicati, ampak, da bi morala to najprej tudi s starši skomunicirati. Ker starši se mogoče ne zavedajo, da se neke stvari dogajajo. Tako da definitivno tudi pomembne druge, ampak pač kar mladostnik prinese, tisto potem raziskujemo. Mislim imamo tudi pogovore s starši, ko pridejo sem, jih pa midva povabiva (F64). Je pa potem spet to, to zelo težko delaš, ko je odrt mladinski center, potem včasih jaz tudi dvomim v svoje sposobnosti, ker pač ene vzorci se reproducirajo, otroci delajo tisto npr. kar se vleče že od njihovih staršev ali pa starih staršev, neki vzorci, nezdravi mogoče.

20. Kaj naredite v primeru, če mladostniki kršijo dogovore?

Prvo je opozorilo (F65), potem greš ven za določen čas (F66), potem se pogovorimo o tem kar je bilo (F67). Opozorilo je po navadi, potem gre človek ven, to je neko varovalo, če mene človek razjezi potem jaz v tistem momentu se nisem sposobna pogovarjati in je neko tako varovalo za oba. In tudi na drugi strani če je mulc jezen in mu nekaj ni prav enako, nima kapacitete v tistem, po moje še manj kot jaz, mislim zagotovo manj kot jaz, ker sem pač odrasla pa se nekako s tem ukvarjam. Potem gre ven, ampak definitivno pride točka, ko se to reflektira in kaj se da spremeniti (F69). Ni tisto s prve, pojdi ven, je dajanje priložnosti, pač kje je raziskovanje prostora. Ampak je pa res, če je nekdo zadet, tu notri ne more biti. Pač na nekatere zadeve ne moreš pristajati (F68).

21. So ta pravila, dogovori poznani?

Ja, na steni so. Če ni dovolj jasno, še razjasnimo.

9.1.7. INTERVJU G

Trajanje: 60 minut

Kraj: Na njegovem domu

1. Kaj je namen delovanja Četrtnega mladinskega centra?

Nuditi varen prostor mladim(G1), sedaj starostna skupina je zelo ohlapna, ampak načeloma od 10 do 30 let k nam prihajajo, odvisno od centra. V Zalogu so večinoma 14+, od 14 do 25, ful je malo mlajših, nič ali zelo malo je punc, potem pa so te starejši. Namen je večinoma priditi na druženje, na pogovor s koordinatorji, poiskat kakšno pomoč, čist konkretno, napisat življenjepis, napisat prošnjo za delo, poiskat kakšne podatke, napisat prošnjo, dobit kakšno številko(G2). Potem pogovori se o kakšnih čist življenjskih situacijah, ni važno kaj, to je od žensk do službe, kako je v službi, do tega kako stanovanje najti, kako se obrniti na splošno(G3), to je najpogostejši razlog da pridejo, da ga hengajo, pa da se med sabo pogovarjajo. Da se oni družijo.

Torej, namen je, da vse to vi njim nudite?

Da nudimo prostor in ta prostor je zapolnjen z neko gotovostjo srečanja z koordinatorji, ki jim nudijo to oporo(G4). To je eno z drugim bi rekel oboje, mislim, da ne pridejo samo zaradi prostora, pa mislim, da ne pridejo samo zaradi naju. Ampak tako, nekaj skupnega. Namen je tudi prisluhniti idejam, ki jih oni imajo v lokalni skupnosti, željam, potrebam in potem če se le da skupaj z njimi to uresničevati,(G5) s tem se potem razvijajo posamični projekti, ki so specifika posameznih centrov. Ali pa tudi ne, lahko se nekdo spomni lačen sem, ali bomo kaj skuhali, okej lahko, včasih jaz z njimi, včasih oni sami, sploh nima veze. Pa zagovarjanje izven centra, torej na ravni četrtne skupnosti, oddelka torej urada za mladino Mestne občine Ljubljana, pa potem tudi na ostalih oddelkih, ki se dotikajo problematike življenja mladih v Zalogu v Ljubljani.

2. Kaj pa je cilj tvojega dela in kako ga uresničuješ?

Najvišji cilj je u bistvu nuditi možnosti, provajdat zgled (G6), zato, da bodo te mladi našli zadovoljstvo v nečem, pa da bodo zadovoljni, končni cilj je v bistvu to, da bodo zadovoljni v življenju(G7). Mi jim pa dajemo to, da uresničujejo kakšno od teh idej, da se nam zaupajo, da se pogovarjajo, da jih usmerimo. Izboljševati infrastrukturo za mlade v Zalogu(G8), definitivno, preko tega, da jih spomniš na to, da imajo večjo moč, kot oni po navadi mislijo, da jim pokažeš načine, kako lahko delujejo proaktivno, kako lahko tudi delujejo na določevalce, da se zavejo svojih pravic, ki jih imajo, v odnosu do teh, ki delijo sredstva. Pa tudi možnosti, ki jih imajo izven teh okvirov ne samo država, mesto, zaseben sektor, kaj jaz

lahko naredim, kaj lahko jaz dam in da potem skozi to najdejo svoje močne točke in da na podlagi tega, ko najdejo svoje močne točke da delajo konstruktivne stvari zadovoljni na koncu, to se mi zdi najbolj pomembno. Ker zadovoljen mulc ne bo uničeval, ne bo se drogiral, ne bo destruktiven, v kakršni koli smeri. Bo uporaben predvsem sebi, bo preživel, če pa še kej več pa sploh dobro.

3. Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v ČMC ju ali so na razpolago?

Finančna sredstva, to vključuje in material in zaposlene(G9), to je zelo pomembno, ker je ravno ta stalnost financiranja, stalnost prostora in zaposlenih tam, pomaga vzpostavljati strukturo v lokalni skupnosti in samo koordinator, ki pozna strukturo obiskovalcev lokalne skupnosti lahko zelo učinkovito dela, zelo se lahko hitro obrača, zelo gre lahko na roke mladim(G10). Tudi zaupajo mu pa bolj ko so te mladostniki problematični, bolj je ta struktura pomembna in ni nobena skrivnost, da v teh naših centrih je zelo veliko mulcev, ki imajo težave v institucionalnem šolskem sistemu pa še v kakšni drugi instituciji pa v na splošno v življenju, ali izpadejo iz šolskega sistema, ali so slabi v šolo oz. jim šola sporoči da so neuspešni oz. tam so neuspešni in to je njim po navadi sporočilo neuspešen sem, ne gre mi, slab sem(G11). Da je prostor oblikovan v skladu s potrebami in željami mladih, to je zelo pomembna stvar(G12), ful bi bilo fajn če bi vse te prostore oni sami oblikovali, sami izgrajevali, čist fizično, zato, ker se potem izkaže, da oni potem tega ne uničujejo, to je potem trajnejša rešitev, kot če nekdo od zunaj, nekdo, ki bolje ve kot mladi, da nekaj novega, potem pa mladi to ne posvojijo(G13). Ali pa ne cenijo, zato je to ful pomembna stvar. Lokacija, seveda. Fajn je če maš zelo blizu četrtnega mladinskega centra kakšno športno infrastrukturo, da ni to samo center nek prostor ampak da gre za en sklop teh zadev(G14), potem ja prostovoljno delo oz. neka razvejana mreža sodelujočih ne. Pa tudi to, da ti sami mladi prehajajo ne v to mrežo prostovoljcev. Ali pa da delajo kot študentje pri nas ne (G15).

Kaj so še drugi rekli, mogoče me morata sam spomniti..

Ja podobno, dosti jih je reklo, da bi bilo lažje, da bi bilo zaželeno, da bi bilo več zaposlenih

Ja itak, več kot jih je, bolj fokusirano lahko delaš, pa z večjimi lahko delaš in bolj kakovostno ne. Velikokrat zmanjka časa za kakšne aktivnost, da bi jih bolj kakovostno naredil ali pa ful bi bilo fajn če bi se ti vsi silni mladi prepoznali bolj kot nagrade vreden sektor, ne da se pričakuje od njih, da bodo prostovoljno delali, da bodo vedno nekaj preizkušala, ja pa še ta

projekt, ne bomo ti plačali, ne vemo če bo denar…da je tudi tukaj zagotovljena mogoče nagrada za njih.

4. Ali se ti zdi, da so še katera druga področja dela, ki bi jih bilo treba izboljšati, dodati, dopolniti?

Mi bi lahko čisto v vseh centrih poglabljali področja, na katerih delamo(G16), recimo učna pomoč. En center se bolj usmerja, drug manj. Sedaj ta know how recimo v Bežigradu, k je tako razvejana ta učna pomoč, na tak način kot je, bi seveda lahko bila, bi se lahko uresničila tudi v Zalogu, ampak enostavno ni resursov za to. Če delaš druge projekte tega potem ne moreš delati, npr. pri nas, lahko bi bile učne ure, učna pomoč. Kako to narediš je drugo ane. Jaz ne bi isto naredil, kot tam ampak učna pomoč, potem infrastruktura(G17), trenuten prostor je, sta videle kakšen, se pravi, da mesto čim prej poskrbi, ker zgubljamo te najmlajše ne. Da čim prej poskrbi za primerno opremljen in velik prostor. Potem več povezovanja, ful je enega znanja v mestu, v lokalni skupnosti in se preveč počasi, zelo počasi se to zavedanje ali pa to povezovanje dogaja(G18). Mi imamo veliko društev v Zalogu in eni so npr. športniki in zakaj bi mi nekaj novega pogruntali če nam lahko oni naproti pridejo in neko sinergijo naredimo. Več vključevanja, večje zaupanje do mladih mogoče(G19). Jaz mislim, da ni nobene potrebe, da ves čas odprtosti centra tam dežurata dva koordinatorja. Jaz mislim, da so v lokalni skupnosti zaupanja vredni mladostniki, ki so polnoletni in jim lahko zaupamo naš ključ. Jaz mislim, da bi na to mogli it, posebej, če bi se, če bi hoteli imeti med vikendi odprto, ne vem zakaj bi koordinator tja hodil, to je stvar lokalne skupnost. Naredite si program, uporabljajte, to je vaše. Ne da smo mi sedaj neki vratarji, ki sedaj ekskluzivno imamo ključ da je tudi to ne, mi prihajamo k vam v lokalno skupnost, dajte se tudi vi potruditi, dajte tudi vi narediti ne svoj program. Ker gre zadeva v tej smeri, da naj bi bili vedno več odprti, idealno bi bilo za ustanovitelja 24h na dan, jaz si to predstavljam samo tako, da pobudo za življenje četrtnih mladinskih centrov, tukaj je starostna skupina od 15 do 29, ne mlajši kot 15, da to pobudo lahko prevzamejo mladostniki sami, to bi se mi zdelo edino pravilno, ne da tudi denar, ki je namenjen mogoče za kaj drugega, plačajte tistega, ki je tam dežuren, ki je pripravljen prevzeti to odgovornost, dajte ga motivirati, dajte ga nagraditi za to, kar se trudi.

5. Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v ČMC?

Najpomembnejša kompetenca je fleksibilnost, poslušanje, kaj ti imajo mladi za povedati, kaj ti ima lokalna skupnost za povedat(G20), ful veliko stvari se lahko zgodi v sodelovanju z

organizacijami, ki so v lokalni skupnosti, taka je moja izkušnja. Potem kaj ti imajo odločevalci za povedati, najti neko skupno pot. Ampak glavno to prisluhniti, slišati pa potem odreagirati, biti elastičen, fleksibilen(G21). Hitro navezati kontakte, stike, absolutno nič biti zamerljiv, nič te ne sme ustaviti, tle je treba biti open, ne se zaustavljati, nikoli se zaustaviti v bistvu, vedno najti rešitev, po možnosti več rešitev(G22). Fajn je seveda če zna, mislim komunicirati itak, pa če zna še prodati to dogajanje v četrtnem mladinskem centru je sploh fajn ne, to je vsem všeč, da se ve, kaj se dogaja, tako dobiš ugled v lokalni skupnosti, tako dobiš ugled pri ustanovitelju. Strokovnost tudi, ampak kaj je strokovnost prid delu z mladimi ne, mi mamo drugače v sistematizaciji odprt profil zaposleni, 7 stopnja, se pravi stroka ni samo socialni delavec in pedagog, kar je edino pravilno, jaz sem politolog drugače po poklicu. Ta raznolikost, sposobnost sprejemanja raznolikosti, da si če si le da brez predsodkov(G23), ker se pač srečuješ s ful različnimi, to ne pomeni, da ti kaj ne sme biti všeč, pa da tega ne bi mogel izraziti, to je nujno ne. Ampak, da pa zaradi tega ne bi sodeloval z nekom, to se mi pa ne zdi ok no. Pač smo si različni ne, ni treba, da ti je všeč vsaka različnost ne, ampak vključiti pa sodelovati z njimi je pa nujno ne, ne glede na to, a pride panks, a pride lgbt če smo že pri tem ali pa kdor koli pride pač. Sedaj če imaš predsodek pri delu z južnjaki, nimaš kaj delati v ČMC.

6. Ali bi ti potreboval še kakšna dodatna znanja in kompetence, da bi lahko še bolje delal?

Jaz bi rabil več časa, da bi lahko zadeve izpeljal kakovostno , mogoče večji fokus, več časa, prostor boljši(G24). Tako, da bi se posvetil enemu projektu pa se na enega sfokusiral, ker tukaj vedno delaš pet stvari skupaj. Poleg tega, da si na centru, si hkrati delno tudi na upravi. Recimo jaz delam z mediji praktično vse ali pa zelo veliko, tisto kar je na fb, kar je na spletnih straneh, pisanje člankov, kontakti z drugimi organizacijami, to imam jaz čez. In to je mešanje vsebine, ti si stalno z eno polovico možganov nekje z drugo nekje in nisi fokusiran, si manj učinkovit v centru. Večji posluh ustanovitelja za inovitete oz. za realnost na terenu se pravi, da ustanovitelj mene vpraša kako bi bilo najbolje narediti, kako bi bilo najbolj, da smo odprti in potem jim jaz povem tako pa tako po izkušnjah, jim argumentiram in tako je(G25). Da jim kakovostno argumentiram, ne zato ker sem jaz tako rekel pa ker sem jaz na terenu ampak, da bi bil večji posluh ustanovitelja za potrebe prav mladih. Center ni treba da je odprt za 15-29, deset ur na dan, nobene potrebe ne. Če maš pa ti četrtne mladinske centre, ki združujejo neformalno izobraževanje, torej kjer boš dobil neke certifikate, to je pa druga pesem, to imaš pa potem program in potem se ve, štiri ure na dan si recimo odprt samo za ta program in

mulci morajo hodit. Da bo pa odprt deset ur na dan za vsakega mimoidočega se mi pa zdi to popolna potrata časa, denarja in energije pa tudi mulc od tega nima nič, tisti k deset ur notri sedi ali pa pride en naključni mulc k se spomni pizdarijo naredit o bom šel v čmc bom mal pizdarijo naredil. To dati, ozavestit in zaupat mladim, jim dat ključe in jim dat prostor, naredite vsebine, naredite prostor, tukaj ne boste neumnosti počeli, mi vam damo pa ključ. Mislim ja, delajte vsebine, raziskujte notri, delajte poizkuse, meni je vseeno kaj. To se mi zdi, ne vem a je to avtonomija bi se temu rekla mogoče v tem smislu. Mogoče ne bi bilo slabo, da bi imel vsak center svoj čeprav sedaj se bolj združujemo programsko vsi centri ne. Neka merila bi bla fajn da se vzpostavijo, da na koncu dobiš feedback koliko uspešen si pri delu, ali si dosegel cilje, tko nekako(G26). Vedno pa lahko neka strokovna znanja dobivaš na teh izobraževanjih, meni konkretno ta hip bi ful prav prišlo, če bi še bolj znal uporabljati medijska orodja(G27), Facebook, Adobe programe, Photoshop, to bi bilo sedaj fenomenalno, da bi to znal in bi lahko tudi mulce učil, če bi imel te programe to stane, bi lahko mi uradno imeli šole oblikovanja tiskovin, ali pa vabila ne vem kaj tega sedaj nimamo, licenca stane letno za zavode štiri čuke evrov in tega si mi ne moremo privoščiti. To bi si želel.

7. Kakšen so po tvojem mnenju te bistvene značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo čmc?

V četrtnem mladinskem centru je zelo veliko priseljenske populacije. Torej prva ali pa druga generacija priseljencev(G28). To je ena od značilnosti, potem zelo močna ta pripadnost lokalni skupnosti ne, to vidiš, k se zelo ščitijo med seboj, nikoli ne povejo stvari, delujejo kot en gang, zelo skupaj držijo, to mi je zelo všeč, ta del. En del populacije zelo močen je neuspešen v tem šolskem sistemu, torej so ospiniki ali ji manjka samo matura mogoče, torej so neki izpadniki s strani inštitucij, da so neumni, da so nespodobni, leni itn(G29). In ravno te isti, za veliko izmed teh je značilno da pa so mogoče ročno spretni pa bi lahko ta znanja drugje pokazali, samo jih pač sedenje tem pa šola ne zanima.(G30) Ali pa so hiperaktivno pa ga je treba enostavno zaposlit, pač on ni sposoben sedeti štiri ure pa poslušat, pa se na pamet učit ne (G31). Tako da to je njihova značilnost, potem velika zanimanje za šport, predvsem za nogomet(G32). Moram rečt, da v naš center zahaja zelo malo predebelih otrok, mislim to prav to k vsi govorijo o koliko je debelih mladih ne, mislim ta športna aktivnost mislim da ful tle živi v Zalogu ne. To vidim, da so vsi neki športniki, vsi se nekam tko športno vključujejo pa to. Potem čefurska glasba, to je skupen element, tega se naposlušamo koordinatorji centra. Ta južnjaška glasba pa rap, to prevladuje(G33). Potem skupno jim je potreba po stiku z pomembnim drugim in ta pomembni druga sva jaz pa Doris. Tudi študentke ampak tista D

figura sva midva, kot koordinatorja. Glede na to, da je večina populacije moških(G34), sem gotovo najbolj pomembna figura jaz, kot moški. In se zaletavajo vame in z menoj vzpostavljajo drug odnos kot z drugo koordinatorko, ne tudi mogoče imamo širši razpon tem. To je tudi povezano s tem patriarhalnim okoljem pa tem okolje pa koreninami, to so družine, kjer je moški le moški, ženska je pa ženska, se drugače gleda ne, to se opazi pri naših obiskovalcih. Čeprav mislim da Doris je super za delo z njimi, ker ima zelo ta moško izražen princip postavljanja meje ni kakšna flirta, ni kakšna kokoš, ampak jim je zlo jasna meja, ne spušča se v neko tko, tle se mi zdi da je ona tudi prav super. Duhovitost, ful so duhoviti, to je ena od stvari k je men ful fajn v bistvu, prav ta balkanska duhovitost, pregovorna, v komunikaciji, osebni samopromociji, hvaljenju(G35), če hočeš ampak to mislim, da se lahko Slovenci samo učimo od njih, zato lahko najbrž kakršne tipične te južnjaki lahko kakšne naše punce dobijo ne, ker to imajo, ta x factor Blazno znajo biti, tudi pripadni so centru bi rekel, sedaj, ko imava midva tako strukturo ne čutim, tko zelo pripadnost njihovo, da so kar pripravljeni marsikaj narediti ali pa, tko no to. Pa zanimanje za armanija, guccija, prado, skuterčke, lepe avtomobile, hiter zaslužek ne, to jim je zelo skupno, hitro obogateti, hitri rezultati, čez noč, če se da. Žurat ga, zabavat se, zapravljati, ta luksuz varianta(G36).

8. Katere dejavnike tveganja pa zaznavaš pri njih?

Ja ne vem, prekomerno pitje, drogiranje, dilanje, prodaja drog(G37), saj si ne zatiskamo oči. V preteklosti smo imeli obiskovalce, ki so zagotovo tudi dilali zraven ali pa so bili del teh mrež, tako ali drugače. Tudi na nek način razumeš, če starši delajo ali pa so ne vem na invalidsko upokojeni imajo 300 evrov prejemkov, ta mulc ne more nič pričakovati od njih in to so kakšni pri 15, 16 enostavno travo prodajal ne, zato, da so lahko, da se lahko šolajo ali pa normalno živeli ali pa kaj imeli ne(G38). To je tako veliko tveganje. Potem tveganje je ko pustijo šolo za eno, dve leti ne. Da ne bodo nikoli končali ne, da bodo brez izobrazbe, da bodo nezaposljivi, da jih sistem ne bo prepoznal kot koristne(G39), to je tveganje ne, da se ne bodo znašli, da bodo na koncu nezadovoljni, potem bodo pa to nezadovoljstvo, te frustracije reševali z odvisnostmi, s krajami, s kriminalom tko, to je tako tveganje. A veš ravno toliko so stari, med 16 in 20, ta leta, ko z lahkoto tudi pizdarijo narediš pa pristaneš v zaporu. Ali pa na sodišču. Mamo take, ki so sedeli en vem eno leto, pol leta, stari 20 let, 22, zaradi neumnosti. Ne vem, so jih ta starejši kriminalci nahecali, da so šli oropati v BTC so rekli, boš dobil 100 evrov, vrednosti kraje je bila 80 ali pa 90.000 evrov in jih je policija dobila v zasedo in je tamal najebov oz. šel za pol leta ali eno leto v zapor, po neumnosti. Sej ne da ni odgovoren,

sej je polnoleten ampak to je ena od nevarnosti, ena od tveganj. Ta peer preasure a veš, ko si enkrat v slabi družbi, če ne narediš pizdarije izpadeš, to je za njih osebno tveganje, se oddaljit od te skupine (G40).

Kaj a družina, družinsko okolje?

Ja seveda, v Zalogu ful stika z družinami njihovimi nimamo, predvsem, ker so to te starejši, mislim niso mlajši od 14 let večinoma. Tudi poskušava delat tko, ker se da vse z mladimi zmenit, če le ni potrebno ne ne želimo mešat v to starše, ker je to le njihov prosti čas, njihov prosto ne, ne želimo tega mešati. Če pa so kakšne večje težave potem pa itak, starše pokličeš in se z njimi pomeniš. Načeloma pa ja, prihajajo iz socialno šibkih družin, zelo veliko, k si ne morejo privoščit ali pa so tudi prisotne različne odvisnosti, alkoholizem, vem da je nasilja tud v teh familijah, vem, da je nekatere tudi sram lastnih družin, ker oče pa mama ne znata slovensko tko, tveganje je to, da se ne vklopijo v okolje v katerega pridejo(G41). Maš prišleke, ki jo včeraj prišli, torej tveganje, da se ne bo naučil jezika, da se ne bo t.i. asimiliral, čeprav ni dober izraz, ampak, da ne bo našel poti v to kulturo, prijatelje, to so tko tudi taki krizni momenti za mlade ne, k pridejo sem, da ne zapadejo v slabo družbo. Tukaj je pomembno tudi, da šola pomaga, da smo mi tisti, ki nudimo podporo, da jih vključimo, da imajo občutek, da we care ne, ste na varnem. Tako da družina predstavlja ful pomembno tveganje v teh stvareh, k sem jih naštel.

9. Ali zaznavaš stiske mladostnikov, na kakšen način in kako reagiraš?

Ja itak, stiske so večje so manjše, od tega, da te oče okoli kepe, do tega, da te ne vem družba izloči, ali da se ti vsi smejijo, ali da nekdo na fb nekaj prilepi, kar ti ni kul, tko da smo open za te stiske, mislim, da to tudi prepoznavamo, ali pa da pridejo povedat in da če drugo ne, da slišimo, da se je nekaj zgodilo(G42). Sej največkrat je to ne, dat iz sebe, to je največkrat. Potem pa naslednji korak, kaj bi naredil, kaj se da, usmerjat na te načine, kaj bi ti naredil, ne v smislu intervencije, da sva midva sirene vklopila in da bova zdaj za nekoga nekaj urejala stvari ne(G43). Tega ne delava, tega se ne greva ne. To tudi vejo, da ne prihajajo k nama tko ne, brani me, ne vem kaj ne. Ampak ti pomagamo ja itak, povej, sedaj je odvisno tudi od primera, če je bilo to nasilje doma itak, da ga potem zavaruješ na drug način, ampak v tem smislu, kaj ti lahko narediš, kako boš ti sodeloval pri temu, da se bo situacija obrnila pa kaj je mogoče tvoj delež v konfliktu, v stiski, a maš ti kej zraven ne. Seveda če te doma oče mlati kot kretena ni opravičila, če pa te mulci na piko vzamejo, pa te drkajo, tle pa se je za vprašati,

kaj je njegov del. Smo imeli primere bullyinga, tako čist odkrite primere, v takem primeru smo si pa vzeli pač pravico pa zbobnali vse vpletene v center in jih, kako naj rečem, nakurili, kako bi bilo, če bi bili v tej koži ne, mal smo se, ne bom rekel znesli, ampak malo tega občutka, a vidite kako je to ne, ko te nekdo žali, tako no s tem igranjem vlog ne, da mu ti neki narediš, da on razume, to pa ni dobro ne(G44). Tukaj smo dovolj open, to tudi mulci prepoznavajo ne, ful si lahko, ful si dovoliva reči z sodelavko mulcem, to ni šola ne, tukaj padejo mene, mi si povemo in rečemo marsikaj, kar je v šoli najbrž nezaslišano. In je tako prav in oni tako pridejo in tako rešimo, torej bolj rešujemo kot familija k pa ena institucija, to je prednost v bistvu zaradi tega pridejo in ful je to učinkovit način. Zelo hitro lahko stvari odigraš, ful hitro se lahko stvari odvijejo. To je kul zadeva no, da smo prosti čas in tukaj vidim minus šole no, da se v ta prosti čas čist umakne, ne spozna svojih učencev v bistvu. Sej ne veš, da bi bilo boljše a bi bilo slabše, tko da. Ker se bojijo no, jaz mislim, da bi se učitelji načeloma bali kakšni so v prostem času. Mislim že tako že v učilnici se mi zdi, da marsikateri učitelj odreagira čisto neprimerno. Ali pa tako kot smo mi imeli stike s šolo, k smo dobi kakšne feedbacke za kakšne učence se samo čudimo, pa sej vi tega mulca ne poznate ne, si prav videl kaj je govoril ali pa je poznal samo del zgodbe ne. To kar se je tam zgodilo, jaz pa tudi samo del zgodbe. Ampak mi k se z mulci pogovarjamo, k z mulci načnemo teme jih na ta način bolj kot en agilen starš ne, na kva dogaja, na to da budno držiš sceno skozi a veš, da mu daješ skoz, podajaš, dej delaj, sodeluj, od tebe je odvisno, ti si ta, jaz sem tukaj, jaz namesto tebe nič ne bom naredil. Da ma on na koncu vedno občutek pizda, sej jest to lahko naredim. Vedno jih držati budne ne, da potem tudi ni časa za pizdarije, ni časa za tuhtanje, kaj bom sedaj tle uničil. To terja sicer veliko energije od nas zaposlenih od koordinatorjev, ampak če si na isti valovni dolžini je veliko lažje. Tko.

10. Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom?

Svoje široko znanje iz področji, ki se jih službeno ali pa zasebno dotikam, od športa do urejanja listin, vodenja postopkov(G45), potem s svojim zgledom, lahko ti njemu o športu, če sam nisi športnik ali pa če sam nič ne športaš je to veliko manj učinkovita zadeva. Enako velja za kulturo, gledališče, kino, jaz mislim, da jim dajem svoje vrednote, zelo(G46). Potem kaj še, svoje izkušnje, potujem, to je potem ful zanimivo(G47). Vidim, da oni doživljajo nas koordinatorje, ne vem, ful je fajn, da je koordinator oseba, ki je odprta, ki jo zanima ful stvari, da o teh stvareh tudi pripoveduje v centru(G48). Potem nudim jim svojo mrežo poznanstev, če je treba, informacije in zasebno in strokovno, vse se meša, sploh ni važno, potem nudim jim

kolegialnost, ful pomembna stvar(G49). Zaupanje, kar izveš, ne govoriš okoli, ker je veliko zaupnih stvari in jih pač ni fajn trositi okoli, ti pa zelo olajšajo delo(G50)To jim dajem ja, da si kot en spovednik, res ful pomembna stvar. Potem, kot celota midva kot partnerja z koordinatorko jim dajeva tudi ta, nekaj družinskega modela, nekaj zelo pomembnega kar je v družini, to doslednost, načelnost, midva sva vedno na isti strani, midva se nikoli ne sporečeva pred njimi(G51), pošten odnos, to če kej narobe narediš, če kaj preveč rečeš, si nesramen stopiš nazaj, jaz se brez problema opravičim in vse razumejo(G52). Saj pravim, jaz si tam dovolim marsikaj reči in tudi marsikaj rečem, če je kaj pregrobo pojasnim, ampak so far vse razumejo. In tudi jaz njih razumem, tudi oni si lahko dovolijo in potem na tak način kaj komunicirajo. Da vemo kje smo ne, pustimo formo ne, pomembno je kaj izražaš. To spoštovanje, to jim dajemo, od naju od obeh koordinatorjev in od študentov vsi dobijo enako rešpekt.(G53) To mislim, da je zelo, jaz nikoli nisem slišal v teh šestih letih, da bi k meni prihajali mulci pa rekli njega imaš raje, njemu si dal meni nisi, če pa so bili poizkusi, sva pa tako povej kaj več o tem, kar razloži in smo vedno prišli v bistvu do tega, da ne drži. Ampak ta familija model ne, to je ful pomembna stvar, to pogrešajo tudi ne. Sej to se čuti a sodelavca klapata a ne klapata, če ne bolje, da ne delata skupaj, ker se to prenaša na familijo po domače povedano, če so to že te otroci. Fajn je da klapata, ne da se vse strinjata ampak, da klapata, da funkcionirata. Potem je tudi mir v centri, potem je tudi k v familiji ne, jaz mislim, da je ista scena.

11. Kako vzpostavljaš stik z njimi in kako ga ohranjaš?

Ob vstopu v center, kar pomeni, da dogodku zunaj ali prav v centru ali pred centrom, kjer imamo klopi. Pokazati jasno, da si človeka opazil, ga pozdraviš. Nič vsiljevanja, nič pametovanja, potem pa če me zanima, če sem pri volji, načeloma me zanima ne, od kot si, kdo sim, kaj, tako na hitro ne.(G54) Kaj te zanima, potem kakšno skupno točko poskusiš najti, mam tako širok nabor enih stvari, da to ni težko. Ali pa, da nekako, da dobijo ta občutek dobrodošlosti, opazili smo te, to je ta stik. Sedaj če je kakšna pizdarija ali stiska če čutiš čist enostavno ne, če maš kaj za povedati, če je kaj takega povej, ni panike, spet na nek način povabilo v odnos, opazil sem, da nekaj ne štima ali pa opazil sem, da si danes ful vesel dej povej, kaj se je zgodilo. Tako na ta način, navezovanje stika. Imamo samo dva računalnika, nimamo televizije, ker se mi zdi to čisto nasprotje tega, kar naj bi mladinsko kakovostno delo bilo. Mislim, da televizija pa druge oblike animacij, kjer ti zreš samo in upravljaš z rokami nima kaj delati, razen v zelo omejenem obsegu v četrtnih mladinskih centrih. To imajo doma,

to imajo pri kolegih, to imajo drugje, tega tudi če nimamo za njih. Internet, mogoče kej za šolo, ampak drugače pa brez veze. Ker se mi zdi najbolj močna točka centrov, da dobijo sogovornika. Koordinatorja, če on ne more so to njihovi prijatelji ali pa izvajalci delavnic, ali pa druge osebe, ki tukaj prihajajo. In to je v bistvu glavna zadeva ne, pri nas najdeš družbo, pri nas najdeš sogovornika, to je ful močen moment.

12. Ali se trudiš odkrivati vire moči in potenciale v mladostnikih in na kakšen način to počneš?

Vedno iščeš te potenciale, ker pogosto je ta, brez veze, dolgčas, ne vem kaj, kaj pa bi ti? Mislim a maš kakšno rešitev za ta tvoj dolgčas ali kaj? Meni je tudi dolgčas, k s teboj sedim tukaj. Tako na ta način. Ja skoz iščeš te neke načine ne, predvsem jih poskušamo potem porabiti pri različnih projektih ne(G55). Leto smo imeli poslikavo stene, pa so lahko sodelovali kdor je želel pa dodal svoj del na slikariji. Mamo dva celodnevna dogodka plata, eden bo maja, eden bo konec septembra, to se cel dan odvija in so lepo vabljeni, da sodelujejo v kakršni koli obliki. Kot nogometaši ali da sodelujejo kot ne vem, da pečejo pleske pa pripravljajo hamburgerje za nogometaše, lahko vodijo delavnice, lahko izberejo glasbo za prireditev, lahko pomagajo pri pripravi prostora, lahko imajo prevoz na čez. Tako da ja, skoz iščemo, če vidiš, da je nekdo nadarjen za šport ali pa ga že pogledaš pa si misliš, ti bi moral nekaj. Ali pa gremo kdaj košarko pa tam vidiš, da se zna obrnit. Velikokrat je tako, da jih poskušamo usmerit v kakšno aktivnost, k mislimo, da njim leži ali pa, da jih tudi zanima(G56). Velikokrat rečejo ne da se, ne znam, pa se potem na koncu izkaže, da je lahko. Velikokrat je tako a mi boš ti napisal prošnjo. Prosim? Kakšno prošnjo ti bom pisal ne, tamle se usedi, identificiraj za koga to pišeš, napiši, kar koli boš napisal je kul, potem me pa pokliči. Potem se pa začne ok, sedaj pa jaz lahko vstopim pa dajva sedaj to skupaj naredit. To je ta vir moči , ti si sposoben to itak narediti sam. Ne rabiš mene, ne rabiš nikogar. Ali pa pogooglej, znajdi se na internetu. Obrni se. Velikokrat rečejo, nič se ne da, nič ne morem, pa se izkaže, da so kakšne aktivnosti zastonj. Pa mu rečeš dej, znajdi se. Sedaj imamo nove prijavnice, na katerih so podatki ta plačila prijavnine. Joj jaz ne znam to plačati. Ok, greva na pošto, prvič grem jaz s tabo, potem boš pa ti sam delal, da boš videl da se da. Sem rekel tudi jaz na pošti nisem plačeval nikoli v življenju, isto težavo bom mel kot ti, tam bom šel na okenček, pa bom v tvojih očeh izpadel bebček k bom tisto vprašal ampak to je to ne. Nič ni narobe če ne znaš, velikokrat je potem malo s sramom povezano, malo je nerodno, kako bom jaz sedaj napisal ta CV, ker res eni so napol pismeni. Vedno opažamo in se s koordinatorko pogovarjava, ta je pa

dober v tem in kako mu potem to sporočit(G57). Kakšni zagrabijo, kakšni ne, ampak to delaš konstantno, skoz. Usmeriš jih večinoma, ali na konkretne osebe, ali na konkreten klub(G58). Ali mu pa zaupaš, da bo on to lahko naredil(G59).

13. Kaj naredite v primeru, ko mladostniki kršijo dogovore?

Sedaj odvisno spet od stopnje, teže kršitve. Če govorimo o redu noter v centu, če se ti nekdo začne po mizi gor, ali pa noge na mizo dat pač jasno poveš tukaj mizo uporabljamo za nekaj drugega, noge imaš na tleh, to je to(G60). Večinoma je to vse ok, sej pozabijo, vidim, da pozabijo ali pa pridejo noter velikokrat pa so tko, navihano lahkotni a razumeš, kakor da je prišel ne vem kam, noge na mizo pa gledaš ne, jem tle, ti ješ tle, jemo tle dej no, a veš da nisi napadale, to vse razumejo. Potem je ne vem, če gre za kakšne poslovne zadeve, da ga ti čakaš, da bosta skupaj nekaj naredila, da je od njega nekaj odvisno ali pa da bi moral biti na kakšnem dogodku pa ga ni bilo, mu poveš kakšne so posledice (G61). Že prej ga seveda seznaniš, lej če tebe ne bo, bo težava in bo tako in potem mu tudi razložiš za naprej ne, a bota vidva še sodelovala, a to tako gre(G62). Ali pa ko jih v preteklosti ni bilo na učno pomoč, smo poklicali starše za mladoletne(G63). Vašega ni bilo, kaj veste kaj se dogaja. Da se popraviti vsako napako, skoraj vsak napako, da se v bistvi vsako napako popraviti. Ampak pač z nekim pogovorom, vzročno posledičnim ne, kaj prinese to da se dogovorov ne držimo. Tako malo na moralko, da začutijo, da res ni kul, res sem zajebal nekoga. Mamo enega, ki prihaja, pa se zna obnašati kot opica, pa ga gledaš, pa ga že drugi vsi gledajo, pa tebi ni treba nič narediti v bistvu, ker ga že drugi. Se držijo dogovorov načeloma, kar se zmenimo drži, ker tukaj sva zelo stroga. Sedaj že zelo dolgo nismo imeli nobene prepovedi prihajanja v center, že dve tri leta ni bilo treba. Ker oni zelo hitro dojamejo ob tem najinem odzivu, da to je pa res brez veze. Ali pa krasti iz omare, lepilo ali pa selotejp, ti kar suni ampak zavedaj se, da ostalih dvajset zaradi tebe ne bo imelo. Pa da bom to tudi na glas povedal, da si ti vzel. Ta odkrita komunikacija skoz, nič jaz pa sedaj njega razumem, on je okradel, kaj pa je v ozadju sedaj. Pa sedaj bomo zvrtal pa individualen pristop, nikakor. To tako ne gre pri tej grupni dinamiki to ne pali, to nima smisla. Pa to, ko pride do težav, dajte sami rešitve, kaj bi ti na mojem mestu naredi, sedaj si me zajebal, ali pa sedaj si nekaj zasral, povej sedaj, kaj bi ti naredil In potem ga spodbujaš, iskreno povej, kaj bi mene čakal, če bi jaz tebe sedaj tako »scat peljal(G64)«. In potem po navadi skozi to prideš do najboljših rešitev in tudi oni sprejmejo svoje rešitve potem načeloma tako. Pri kakšnih je mogoče kaj trše, pa ti kdo kakšno zabrusi, pa si misliš, ne morem biti vedno vsem všeč, kaj bi bilo če bi jim bil, potem je nekaj narobe. Predvsem pri

fantih je vedno to ribanje, napetost, taka pozitivna napetost bom rekel ne. Ne zaspiš, zlepa ne zaspiš.

9.1.8. INTERVJU H

Trajanje: 25 minut

Kraj: Četrtni mladinski center

Kakšen je namen delovanja čmcja?

V prvi vrsti je namen, da imeli mladi prostor, prostor kjer lahko kakovostno preživljajo svoj prosti čas(H1), sedaj kakovostno pomeni pač ustvarjalno, aktivno, da je tudi varen prostor, vse z namenom da jih podpremo(H2).

Kaj je cilj tvojega dela in kako ga uresničuješ?

Jaz bom rekla, da v prvi vrsti moj oseben cilj tukaj je, da bi mlade opolnomočila, ali pa vsaj da jim dam podporo pri tem kar oni rabijo(H3). Sedaj eni rabijo samo učno pomoč, eni pridejo sem se družit, eni pridejo sem iskati eno pripadnost(H4). Kar pač potrebujejo, se poskušat čim bolj fleksibilno odzivati na to(H5).

Kateri elementi so potrebni za uspešen program dela v čmcju in ali so na razpolago?

Eno je da imamo vsi sodelavci in vsi v javnem zavodu eno strategijo in eno vizijo čemu naj bi sledili in kaj je sploh namen(H6). To se mi zdi zelo pomembno, ker vseeno smo štiri enote in pa da imamo vsaj osnovno isto špulo. Pa tudi da se vprašamo o naših vrednotah, ki jim sledimo. Če gledam iz neke ptičje perspektive, rabimo neko finančno podporo, da imamo zagotovljene prostore, plačo(H7). Da imamo dobre odnose z mulci, da populacija prihaja, pa tudi s temi, ki izvajajo delavnico(H8).

Katere kompetence potrebuje koordinator za kakovostno delo v čmcju?

Fleksibilnost (H9). Jaz bom tako rekla mora biti ena ta naklonjenost do mladih, en ta čut do ljudi, predvsem do mladih(H10), empatija(H11), fleksibilnost definitivno, organizacijske sposobnosti(H12), iskrenost, pristnost, pa tudi da se znajde(H13), v smislu ker je treba organizirati projekte, od hišnika do izvajalcev do urban, si res deklica za vse. Še odgovornost,

se mi zdi zelo pomembna, odgovornost do mulcev, odgovornost do sebe, odgovornost do prostora(H14).

Ali bi ti osebno potrebovala še kakšna dodatna znanja, kompetence da bi lahko še bolje delala?

Ziher bi mi bilo fajn met, v smislu pridobivanja sredstev, donacij, komuniciranja z mediji(H15). Ker je danes to zelo pomembno in je tudi del pridobivanja populacij in izvajalcev in nekih sredstev. Mogoče še kaj iz projektnega vodenja(H16).

Katera področja dela je potrebno izboljšati/ dodati ali dopolniti?

V tem smislu bi jaz rekla neke organizacijske, sej ne vem kako bi rekla. Ker smo štirje ČMC-ji, in to poteka tako, naše usklajevanje s koordinatorji peko maila, in potem napišem samo ja ali se strinjam, teh mailov je ogromno in ni časa. Tako da nekaj tu z organizacijo ziher bi se dalo kej optimizirat(H17). Saj iščemo, vendar ni še to to, se mi zdi da gre velik časa za to.

Misliš to organizacija štirih ČMC-jev?

Ja znotraj nas. Sej so tu neke ideje, da bi bil mogoče en koordinator vseh koordinatorjev, so neke ideje, ampak je še nekaj prostora, da najdemo neko rešitev.

Kakšne so po tvojem mnenju značilnosti mladostnikov, ki obiskujejo čmc?

En del je takih, ki zelo neorganizirano preživljajo svoj prosti čas, so prepuščeni sami sebi(H18); starše veliko delajo, trenutno je teh glavnina. Da pridejo sem, da imajo ne en kot fizičen prostor, ampak imajo družbo, imajo suport odraslih, nekoga ki se zanima za njih, mogoče tudi ta občutek pripadnosti, enega odnosa(H19). To je ena taka skupna točka, ko pridejo sem po odnos. Potem en del mladih je, ki mogoče nima prostora, nima mladih da bi preživljal prosti čas, pa tukaj dobijo, ta prostor z aktivnostmi in vsem kar tukaj je, se pravi dobijo program za prosti čas, vsebine za prosti čas in tudi družbo, ker v bistvu jih pride več. Ti dve lastnosti najbolj iztopajoči; nekateri, ki iščejo odnos in nekateri ki iščejo vsebine da se kratkočasijo(H20).

Katere dejavnike tveganja zaznavate pri mladostnikih?

Eno področje je ziher družina. Pa je to lahko ločitve, ali nasilje ali neurejene družinske razmere tako ali drugače (H21). Jaz bi tu ziher dala tudi slaba samopodoba; tega je

ogromno(H22). Potem bi rekla tudi mediji, v tem smislu nekritičnosti, ker je ogromno informacij, lahko dobijo informacije od tega kako narediti samomor če vzamem en ekstrem, in v bistvu vsa ta nekritičnost do informacij, kij jih lahko dobijo na internetu(H23). Učni neuspeh, pri tem se nacepijo tudi druge stvari(H24). Ker jaz sama samopodobo jemljem bolj bazično od nasilja, ali nekih ki jih vidim bolj kot neke simptome.

Ali zaznavate stiske mladostnikov-na kakšen način-kako reagirate?

Zaznavam jih, to ni tako težko se da to hitro začutiti ali pa videti po nekih izrazih, načinih reagiranja(H25).

Kako pa reagiraš?

Pristopim, ponudim eno pomoč, in ne silim(H26). Ker dostikrat se tu pokaže, da niso pripravljeni govoriti, in dostikrat rečem: lej tukaj sem , če boš kaj rabil povej. Ali pa: mi ni vseeno, če boš rabil čas za govoriti tudi razumem(H27). Tako da v smislu daš en feedback da vidiš, da nekaj ni okej, to se mmi zdi zelo pomembno pa hkrati si tam, če se bo on obrnil nate je njegova izbira.

Kaj ti kot koordinator nudiš mladostnikom?

Odnos, en stik, podporo, eno prisotnost(H28). To je tako moja osebni cilj, zaveza, da bi bila čim bolj prisotna. Sedaj to pomeni, da če se le da ko je nekdo tukaj, da ga pozdravim, da nisem z mislim že na sto koncih. To je moj osebni izziv. Je ravno ta prisotnost, da se res lahko posvetiš.

Kako bi definiral svoj odnos z mladostniki?

Kot odprt, spoštljiv, se mi zdi da res jih spoštujem, mi je mar za njih. Kot sočuten, kadar se le da, tudi jaz imam kdaj slabe dneve, se tudi razjezim.

Mogoče v tem smislu, bolj prijateljski, strokoven?

Imamo to razmejitev; jaz sem odrasla in je na meni tudi večja odgovornost za odnos. Enakovreden kolikor se da, v smislu odprtosti, pogovorov, da lahko dajejo predloge, da iščemo skupaj predloge. Ene stvari pa so pravila in ene stvari morajo držati za varnost, moram tudi jaz poskrbeti. Imaš podpornega odraslega, jaz sebe vidim v tej vlogi(H29).

Kako vzpostaviš stik z njimi in kako ga ohranjaš?

Moja ideja je, da jaz pridem do njih. Ponudim se, če tako rečem ali je sedaj to kdaj podpora ali čisto tako(H30). Se mi zdi eno zanimanje, da je tu pomembno, eno pristno zanimanje(H31). K včasih držim pesti k se spomnim da imajo test, da vprašam kako je šlo.

Ali se trudiš odkrivati, vire moči, motivacijo, potencialne v mladostniku in na kakšen način to počneš?

Ja seveda. Zelo veliko se vidi preko pogovorov. Potem se mi zdi pa fajn in ključno, da zagrabiš tisto kar ima, v nečem kar je dober. In to probaš spodbuditi, sedaj ali da neki izpelje, ali da naredi nekaj na to temo, se pravi da še malo ojačaš tisto kar vidiš iz pogovora(H32). Tudi je zelo pomembno da opaziš.

Ali vključuješ/se povežeš tudi z pomembnimi drugi za mladostnika in v kakšnih primerih?

Delamo s starši(H33), s šolami, ker imamo te učne pomoči veliko(H34), tudi s CSD-ji(H35), s dijaškimi domovi (H36). Res timsko, ker je to potreba, ker se da. Imamo tudi soglasja staršev, nekateri obkrožijo da ni potrebno, ampak tisti, ki pa obkrožijo smo jim tukaj na voljo.

Kaj naredite v primeru, če mladostniki kršijo dogovore?

Jaz sem zagovornica naravne posledice. V smislu jaz sedaj gledam te žoge, ukradejo žoge, sedaj kako boš dobil novo žogo(H37). Dostikrat je problem in rečem okej, bova skupaj poiskala, lej tu so strani , kjer če so kjer zastonj, ker je tudi materialna stiska tu in po navadi se to takim zgodi. In potem skupaj iščeva, skupaj napiševa mail. Če pa so kršitve v smislu nasilja grožnje, ko pač moramo odreagirat in takrat pa potem dobi prepoved vstopa(H38).

9.2. TABELE KODIRANJA

9.2.1. Tabela intervjuja A

Številka izjave	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Tema
A1	da mladi, ki bivajo v lokalni skupnosti imajo prostor kamor lahko pridejo in se zatečejo pred komer koli	Prostor, kamor se lahko zatečejo	Varen prostor	Prostor	Namen delovanja
A2	najdejo družbo	Druženje	Prijateljstvo	Socialna mreža	Namen delovanja
A3	lahko razvijajo svoje potencialne in dobivajo nov znanja	Potenciali in znanja	Osebnostni razvoj	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
A4	dobijo stik z enim starostnikom, pač starejšim, ki ni starš, ampak jim lahko ene pozitivne vrednote vzpodbuja in išče potencialne v njih	Stik	Podpora	Socialna mreža	Namen delovanja
A5	osebno bi rad da držim stik z mladostniki	Stik	Prisotnost	Odnos	Cilj dela
A6	skupaj razvijajmo njihove potenciale	Potenciali	Soustvarjanje	Odnos	Cilj dela
A7	poiščemo stvari, ki bi jih lahko izboljšali pri sebi ali pa v lokalni skupnosti.	Izboljšave	Soustvarjanje	Aktivnost	Cilj dela
A8	dam vse od sebe, kadar se le da pa	Trud	Vrednota	Odnos	Uresničevanje ciljev
A9	da res probavam, da reflektiram svoj odnos, da reflektiram svoja dejanja	Samoreflektiranje	Učenje	Razvoj	Uresničevanje ciljev
A10	da sem odprt do mladostnikov	Odprtost	Vrednota	Odnos	Uresničevanje ciljev,

					odnos
A11	da priznam svoje napake	Odgovornost	Vrednota	Odnos	Uresničevan je ciljev
A12	da ohranjam človeški stik med mano in med njimi	Stik	Vrednota	Odnos	Uresničevan je ciljev
A13	En prostor je potreben	Fizični prostor		Prostor	Elementi uspešnega dela
A14	zaposleni tisti, ki kreirajo vse skupi, in pol zaposleni s svojimi znanji, s svojimi različnimi pristopi, s podobnimi pristopi	Znanja in pristopi zaposlenih	Koordinatorji	Kader	Elementi uspešnega dela
A15	medije za vzpostavljanje stika, oziroma pogovora: ping pong, žoge, šport je taka dobra stvar, družabne igre so dobra stvar	Mediji	Pripomočki	Aktivnosti	Elementi uspešnega dela
A16	skupni projekti so itak najboljši	Skupni projekti	Projektno delo	Aktivnosti	Elementi uspešnega dela
A17	mednarodno sodelovaje pa sodelovanje z drugimi organizacijami	Mednarodno sodelovanje in sodelovanje z organizacijami	Izmenjave	Sodelovanje	Elementi uspešnega dela
A18	Kar bi si želel je to, da mogoče malo bolj okrepimo sodelovanje s četrtno skupnostjo	Sodelovanje s četrtno skupnostjo	Sodelovanje organizacij	Sodelovanje	Potrebne spremembe
A19	da znaš vzpostavit stik z mladostnikom, pa ga držat, to je popolna osnova.	Stik	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
A20	More bit sposoben samorefleksije	Samoreflektiranje	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
A21	Prepoznavanje lastnosti pri	Prepoznavanje lastnosti in	Kompetence koordinatorj	Kompetence	Elementi uspešnega

	mladostniku, to fifty-fifty v odnosu z mladostnikom, da vidiš kaj on prinaša, kaj ti prinašaš, kaj se on pri tebi dotika, kaj se ti pri njemu dotikaš.	doprinosa v odnos	ev		dela
A22	da me dojamejo bolj kot fotra kot enega če uporabim izraz: prijatelja z avtoriteto	Oče	Starš	Vloga	Odnos
A23	določene terapevtske pristope lahko bolj uporabil, pa tudi vidim, da ta teoretska podlaga mi manjka	Terapevtski pristopi	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
A24	pač imaš opravka z toliko različnimi mladostniki, da bi moral večjo strukturo postavit in da bi moral vsak imeti na voljo svoj prostor ob določenem času.	Ločene aktivnosti	Prostor	Aktivnosti	Potrebne spremembe
A25	imel opcijo, da imamo poleg Čmcja, da se vzpostavi še svetovalna enota znotraj zavoda, ki bi lahko nagovorila vse od mladostnikov, ki zahajajo v Čmcje	Svetovalna enota	Svetovanje	Aktivnosti	Potrebne spremembe
A26	ločiti projektno delo	Ločiti projektno delo	Projektno delo	Aktivnosti	Potrebne spremembe
A27	pa kar je moj cilj, na čemer sem vedno delal pa imam nekaj uspešnih zgodb za seboj, je to da mladostnika pelješ	Razvoj mladostnikov	Napredek	Razvoj	Cilji dela

	od tega da sam ne ve kaj bi sam s seboj do tega da naredi eno stvar; ta razvoj				
A28	Če bi reku temu dnevni center ali kar koli to da neorganizirana mladina tam se druži, bi bilo moj mnenje da se to loči od projektnega dela, in da ti delaš skozi stik z njimi na tem da probajo iz tega dnevnega centra tudi kakšen projekt kdaj izpeljat	Razvoj mladostnikov	Napredek	Napredovanje mladostnika	Cilji dela
A29	Tisti, ki največ tičijo dol so »problematični«(drugi jih vidijo kot take)	Problematični mladostniki	Odklonsko vedenje	Značilnosti mladostnikov	Populacija
A30	so tisti, ki so nemotivirani, ne vejo kaj bi sami s seboj, imajo en kup ene energijo in jo potem usmerjaš	Nemotiviranost		Značilnosti mladostnikov	Populacija
A31	Po eni strani imaš mulce, ki vejo kaj bi radi, ali pa mogoče ne vejo kaj bi radi ampak imajo vztrajnost in energijo, da nekaj delajo in jih moraš usmeriti v en projekt ali v kar koli, imaš pa tudi tiste, ki vejo kaj bi radi pa pridejo s to idejo pa jim jo moraš pomagati speljati.	Izgubljenost	Nevednost	Značilnosti mladostnikov	Populacija
A32	Večina zato ker iščejo stik.	Stik	Odnos	Razlog obiskovanja	Populacija

A33	iščejo meje pri koordinatorjih	Meje	Odnos	Razlog obiskovanja	Populacija
A34	Pri enih se vid da rabijo občutek pripadnosti čemu	Pripadnost		Razlog obiskovanja	Populacija
A35	da pridobijo ene kompetence, da neki dodajo, da dajo sami sebe ven.	Kompetence	Neformalno izobraževanje	Razlog obiskovanja	Populacija
A36	družina je itak na prvem mestu, večina ki jih pri nas visi ima doma ene težave.	Družina		Dejavniki tveganja	Populacija
A37	Drugo je posledično velikokrat šola trpi	Šolski neuspeh	Izobraževanje	Dejavniki tveganja	Populacija
A38	tretjo je da se potem zatečejo v droge ali pa kakšne druge odvisnosti, tudi med tistimi, ki ne posegajo po drogah so zelo popularne športne stave, pa to dejansko meji že na eno obsedenost, vsaj pri enih.	Droge, športne stave	Odvisnosti	Dejavniki tveganja	Populacija
A39	Kajenje je tudi pri nas velik	Kajenje	Odvisnosti	Dejavniki tveganja	Populacija
A40	Pri nekaterih puncah je promiskuiteta bila težava.	Promiskuiteta		Dejavniki tveganja	Populacija
A41	so med bogatejšimi ampak znotraj familije pa imajo prazne odnose, nimajo vzpostavljenih odnosov	Slabi družinski odnosi	Pomanjkanje odgovornosti staršev	Dejavniki tveganja	Populacija
A42	imamo tudi tiste ki so ekonomsko socialno pod pragom revščine,	Pod pragom revščine	Socialno ekonomski status	Dejavniki tveganja	Populacija

	zaradi tega so potem tudi stigmatizirani v šoli.				
A43	vedno jim pol dam možnost pogovora v pisarni če so pripravljeni	Pogovor	Pomoč	Reagiranje na stisko	Odnos
A44	včasih mogoče tudi mal pritisnem, da jih mal zlomim	Pritisk	Pristop	Reagiranje na stisko	Odnos
A45	vedno jim dam možnost pogovora, če vidim da je to preraslo moje znanje, kompetence, ga usmerim tudi naprej, če je potreba, tudi pokličemo starše.	Usmerjanje na druge	Usmeritev	Reagiranje na stisko	Odnos
A46	Mislim sej vidiš pri mladostniku, ker imaš odnos z njim vzpostavljen ali pa tudi če ti ne pove, včasih mal ga bzneš pol z vprašanji	Spraševanje	Pristop	Zaznavanje stiske	Odnos
A47	včasih mladostnik pride sam ali pa en drug mladostnik pravi: ej un je pa danes ful v bedu.	Pove mladostnik sam ali kdo drug	Pogovor	Zaznavanje stiske	Odnos
A48	Stik z odraslo osebo, ki ni starš njegov	Stik		Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	Odnos
A49	Nisem več prijatelj z avtoriteto, sem že bolj zateženi dinozaver, ki pa ga še vedno lahko kej vprašajo, ali pa se mu zaupajo	Oseba na katero se lahko obrnejo		Vloga	Odnos
A50	Z nekaterimi imaš globlji odnos, z	Različni odnosi		Vzpostavljanje stika	Odnos

	nekaterimi imaš površinski odnos, nekateri te spustijo k sebi, nekateri te ne				
A51	Vzpostaviš stik s tem da si tam, da ko pride ga povprašaš kaj in kako je, da odigraš z njim partijo ping ponga, kart, ali pa ga zgolj zapleteš v pogovor, ali pa ga povabiš k sodelovanju k projektu.	Druženje, pogovor		Vzpostavljanje stika	Odnos
A52	ohranjaš ta stika tako, da si jasen, da si odkrit v odnosu in da jasno postavljaš meje pa, da se jih držiš ti	Jasnost, odkritost, meje	Ohranjanje stika	Ohranjanje stika	Odnos
A53	če vidim mladostnika, da je ročno spreten, pa se mu ne da delat, pa da pol sodeluje, to tudi pohvalim, pa če potem nova delavnica ga povabim zraven. ali pa če vidim, da je kakšen drug potencial imel, ga probam povabit k kakšni drugi zadevi.	Iskanje virov, potrditev, pohvala	Viri moči	Perspektiva moči	Odnos
A54	Ja moje mnenje je da če je potreba se pokliče starše, v primeru nasilja,	Povezovanje s starši	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
A55	Pač so ene zakonske obveznosti, po katerih moraš starše poklicati, takrat sploh ni vprašanja, takrat se pokliče.	Povezovanje s starši	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos

A56	Dogovori so bili vzpostavljeni, tako da smo jih probal čim več z mladostniki skupaj vzpostavit	Soustvarjanje dogovorov	Soustvarjanje	Ukrep	Odnos
A57	Valda sva jih nekaj z M. mogla implicirat svojih: ne vnašat alkohola, ne drog, spoštovanje do drugega.	Določena pravila		Ukrep	Odnos
A58	Kaj se pa zgodi kadar kršijo, ja ultimativna kazen je prepoved	Prepoved vstopa	Ukrep	Ukrep	Odnos
A59	Prva stvar je pogovor, pol vprašaš kaj misliš kok si ga pač ufuliu, kaj bi rad, se ti zdi da bi to lahko popravil na kakršenkoli način, ali kaj bi. Potem če nima ideje, ga vprašaš: mi rabimo to in to ali bi to naredil za Čmc.	Pogovor, refleksija dogodkov, sklepanje dogovora	Posledica izvedbe ukrepa	Ukrep	Odnos
A60	Potem pa še vprašaš ali misliš da si zaslužiš prepoved glede na to kaj si naredil, koliko dni?	Vključevanje mladostnika	Prevzemanje odgovornosti	Ukrep	Odnos
A61	Z enimi, nekajkrat je bila praksa, da smo ekstra dogovore s kom podpisali, prav kakor pogodba varianta, če si to, to in to, potem bo to, to in to	Soustvarjanje dogovorov	Soustvarjanje	Ukrep	Odnos

9.2.2.Tabela intervjuja B

Številk	Izjava	pojem	podkategorija	kategorija	tema

a izjave					
B1	Prostor za preživljanje prostega časa	Prostor za preživljanje prostega časa	Fizični prostor	prostor	Namen delovanja
B2	kjer lahko mladi razvijajo svoje interese, kaj novega spoznajo,	Okolje za razvoj, izkušnje	Osebnostni razvoj	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
B3	se družijo	druženje	prijateljstvo	Socialna mreža	Namen delovanja
B4	kreirajo tudi v lokalni skupnosti	Ustvarjanje v svojem okolju	Soustvarjanje	ustvarjanje	Namen delovanja
B5	dajem podporo pri odraščanju	Podpora pri odraščanju	skrb	Podpora	Cilj dela
B6	pomagam jim najti stvari, ki jih zanimajo da jih sprobajo, pripeljem jim tudi kakšne tem ki mislim da se jih tičejo in da jih morajo spoznavati	Odkrivanje znanj	skrb	podpora	Cilj dela
B7	s pogovorom z vsakodnevnim stikom, z različnimi projekti.	Pogovor, projekti	Način dela	aktivnosti	Uresničevanje ciljev
B8	Kreativnost, igrivost,	Kreativnost, igrivost	Lastnosti koordinatorja	kompetence	Elementi uspešnega dela
B9	sodelovanje različnih ljudi	sodelovanje		sodelovanje	Elementi uspešnega dela
B10	Empatija	Empatija	Lastnost koordinatorja	kompetence	Elementi uspešnega dela
B11	Finance	finance		Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela
B12	Mora biti iznajdljiv, fleksibilen, konstantno se učiti	Iznajdljivost, fleksibilnost, učenje	Lastnosti koordinatorja	kompetence	Elementi uspešnega dela
B13	Komunikacijske veščine so zelo	Komunikacijske veščine	Lastnosti koordinatorja	kompetence	Elementi uspešnega

	pomembne				dela
B14	stik sam s seboj, konstanten razvoj, vsestranskost, biti človek	Človečnost, razvoj	Lastnosti koordinatorja	kompetence	Elementi uspešnega dela
B15	konstantno razvoj v nekih komunikacijska veščinah	Komunikacijske veščine	komunikacija	izobraževanje	Potrebne spremembe
B16	Projektno delo, izobraževanja	Projektno delo, izobraževanja	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
B17	jaz bi si tudi želela podporo mladinskih voditeljev	Mladinski voditelji	Zaposleni	Kader	Potrebne spremembe
B18	samoicinativnost je zelo pomembna	Samoicinativa	Lastnost mladinskih delavcev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
B19	otroci , ki so več ali manj prepuščeni sami sebi	Prepuščenost samemu sebi	Ranljivost	Značilnosti mladostnikov	populacija
B20	veliko imamo druge generacije bivše juge,	Potomci prebivalcev bivše Jugoslavije	Narodna pripadnost	Značilnosti mladostnikov	populacija
B21	njihovi starši ne razumejo ravno vseh problemov s katerimi se oni soočajo v šoli in s svojim vrstniki, ker imajo oni doma drugačno kulturo, gre zaradi čist kulturne razlike	Drugačna kultura staršev	Kulturne razlike	Dejavniki tveganja	populacija
B22	V tem primeru so potem tudi slabši v šoli, zaradi jezika. Zardi tega so po navadi potem tudi označeni kot vedenjci, ker se mečejo ven	Šolski neuspeh, stigma	diskriminacija	Značilnosti mladostnikov	populacija
B23	predvsem iščejo	Iskanje pozornosti		Značilnosti	populacija

	pozornost in potrditve.	,potrditev		mladostnikov	
B24	Da so opaženi	Pozornost		Razlog obiskovanja	populacija
B25	Stvar razvijanja interesov, da sporbajo različne stvari	Razvoj interesov, izkušnje	kompetence	Razlog obiskovanja	populacija
B26	Prepuščenost ulici in zakonom ulice	prepuščenost	Pomankanje skrbi staršev	Dejavniki tveganja	populacija
B27	tukaj hodijo mladi katerih starši niso toliko zainteresirani kako preživljajo svoj prosti čas	Nezainteresiranost staršev	Pomankanje skrbi staršev	Značilnosti mladostnikov	populacija
B28	različno odreagiramo, večinoma pa s pogovorom	Pogovor	Pomoč	Reagiranje na stisko	odnos
B29	Včasih je tudi samo to, da se kdaj vsedeš zraven pa kaj skupaj počneš	prisotnost	pomoč	Reagiranje na stisko	Odnos
B30	da, se kaj pogovarjaš, včasih da greš ven za sprostitev žogo brcati	Skupna aktivnost	pomoč	Reagiranje na stisko	odnos
B31	kar po telesni govorici	Telesna govorica	Odraz stiske	Zaznavanje stiske	odnos
B32	jaz sprašujem da pridem do tega kaj je dejansko težava.	Spraševanje	pristop	Zaznavanje stiske	odnos
B33	po navadi se potem mečejo ven; s tem, da kričijo, se spravljajo na druge, tako izražajo pač svoje stiske, žalijo druge	Zbujanje pozornosti	Odraz stiske	Zaznavanje stiske	odnos
B34	Imaš otroka k	Telesna govorica	Odraz stiske	Zaznavanje	odnos

	pride z povešenim obrazom in veš da je nekaj narobe			stiske	
B35	Eno je vzgled	Vzgled		Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	odnos
B36	Pogovor, podpora	Pogovor, podpora	Druženje, skrb	Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	odnos
B37	pripravljanje aktivnosti glede na njihove želje	Upoštevanje želja mladostnikov	Soustvarjanje	Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	odnos
B38	beseda avtoritetno-prijateljski. Nisi prijatelj čisto, avtoriteta ti pa bazira na zdravem odnosu.	Avtoritetno-prijateljski		vloga	odnos
B39	Stik vzpostavljaš s tem, da se skupaj družiš, da se pogovarjaš	Druženje, pogovor	Vzpostavljanje stika	Vzpostavljanje stika	odnos
B40	to gradiš z vsakodnevnim srečanjem. Ne rabi biti vsakodnevno srečanje, ampak da ga opaziš, ogovoriš, vprašaš kakšen je bil njegov dan, včasih tudi poveš kej o sebi, kaj ranljivega.	Prisotnost, zanimanje	Ohranjanje stika	Ohranjanje stika	odnos
B41	Maš oči odprte tam kjer so otroci dobri, in jih daš takrat jasno potrditev v	Iskanje virov, potrditev, pohvala	Viri moči	Perspektiva moči	odnos

	tem si dober, poglej kaj si dobro naredil, išče pozitivne vire, seveda potem iščeš aktivnosti kjer lahko on čim več tega sprobava.				
B42	Recimo pri kakšnih mladostnikih so starši sami v kontaktu z nami, tudi sem pridejo, imamo to komunikacijo	povezovanje s starši	komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	odnos
B43	če gre za kakšno nasilje, ali pa zlorabo se kontaktira seveda center za socialno delo.	povezovanje s CSD	Komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	odnos
B44	Tudi komuniciramo s šolami, oni nam tudi povedo s katerimi mladimi, ki hodijo k nam imajo težave da jim potem organiziramo tudi kakšno učno pomoč	povezovanje s šolami	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	odnos
B45	Tudi na timske sestanke se kdaj udeležimo, če se rešuje problematika kašnega mladostnika.	Timski sestanki	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	odnos
B46	Če gre za manjšo stvar, se ga pač ustavi	Prekinitev neustreznega vedenja		ukrep	odnos

B47	mladostnik dobi opozorilo	opozorilo		ukrep	odnos
B48	Če ga presliši se ga še enkrat opozori, če presliši še to, sledi zadnje opozorilo v katerem so tudi navede posledice, ki bodo sledile če ga ne bo upošteval.	Opozorilo na posledice	opozorilo	ukrep	odnos
B49	In potem če še to presliši se izvedejo posledice, ki so bile izrečene	Izvedba posledic	Posledice	ukrep	odnos
B50	Lahko je to da se prepove vhod za tisti dan v mladinski center, lahko se mu tudi za več dni prepove	Prepoved vstopa	Posledice kršenje dogovorov	ukrep	odnos
B51	lahko se tudi pokliče starše, če starši niso opcija se pokliče policijo	Poziv staršev, policije	Prenos odgovornosti	ukrep	odnos
B52	in pride nazaj prvo sledi pogovor, če razume kaj se je zgodilo, zakaj je dobil kazen in se sklene nov dogovor kako naprej	Pogovor, Refleksija dogodkov, Sklepanje dogovora	Posledica izvedbe ukrepa	ukrep	odnos
B53	kaj pa misliš da bi ti naredil lahko, da se odkupiš za to.. da tudi oni predlagajo	Vključevanje mladostnika	Prevzemanje odgovornosti	ukrep	odnos

9.2.3.Tabela intervjuja C

Številka izjave	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Tema
C1	neka šola za življenje	Šola za življenje	Izkušnje	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
C2	smo tukaj odrasle osebe, ki ne vem zagotovimo varnost ali pa mogoče ponudimo neko drugačno izkušnjo, ko pridejo neki taki izzivi mladinski	Zagotavljanje varnosti	Okolje	Varnost	Namen delovanja
C3	da imajo tukaj veliko enih priložnosti probati nekatere stvari, kar pomeni, da je več možnosti, da odkrivajo kar jim je fajn, kaj jim ni, ali so mogoče za kaj talentirani	Priložnosti za nove izkušnje	Aktivnosti	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
C4	Ker tukaj so tudi kakšne delavnice, ki jih mogoče kakšen mladostnik, sploh iz bolj socialno ogroženih družin, nikoli ne bi imeli priložnosti probati	Delavnice	Aktivnosti	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
C5	mi tukaj nekako motiviramo h neki aktivni participaciji	Motiviranje k participaciji	Sodelovanje	ustvarjanje	Namen delovanja
C6	dajemo neko oporo	Opora	Skrb	podpora	Namen delovanja
C7	da koordinatorji re vzpostavljajo ta varen odnos	Varen odnos	Skrb	Varnost	Namen delovanja
C8	da z njimi vzpostavljam pristen odnos	Vzpostavljanje pristnega odnosa	Pristnost	Odnos	Cilji dela
C9	dobijo to izkušnjo, da samo zato ker so mladostniki ali pa otroci niso nič	Izkušnja spoštovanja	spoštovanje	odnos	Cilji dela

	manj vredni,				
C10	da se z njimi pogovarjam	Pogovor	Komunikacija	Podpora	Cilji dela
C11	da odpiram ta prostor, da lahko odpirajo kakršne kolil teme	Odprt prostor za različne teme	Odprtost	Odnos	Cilji dela
C12	res hočem da so tukaj vsi varni	Varen prostor	Okolje	Varnost	Cilji dela
C13	da je koordinator dost tko, samoiniciativen	Samoiniciativa	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
C14	koordinator človek, ki zna mladostnike začutiti, ki zna iz njih izhajati, k zna z njimi vzpostaviti stik	Občutek za delo z mladimi	Odnos	Kompetence	Elementi uspešnega dela
C15	če imaš finance pa to moraš znati z njimi pametno delati	Racionalna uporaba financ	Finance	Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela
C16	pa kar se mi zlo pomembna zdi je dobro vodstvo	Dobro vodstvo	Vodenje	kader	Elementi uspešnega dela
C17	da zna stik vzpostavljati z mladostniki, da je pristen v tem odnosu	Stik z mladostniki	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
C18	da zna tudi s seboj stik vzpostavljati, sam s seboj, s svojimi izkušnjami, da ve zakaj to dela, da pozna tudi neko svojo lastno zgodovino pa neke motive in da je dovolj v stiku s seboj, da se lahko sooča z vsemi temi izzivi, ki jih mladinsko delo prinaša	samoreflektiranje	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
C19	poklic mladinskega delavca, da zahteva veliko	vsestranskost	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela

	multifunkcionalnosti				
C20	ful bi rada se še bolj izobraževala čist tako, kar se tiče kakšnih motenj pri otrocih in mladostniki.	motnje pri mladostnikih	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
C21	si želim včasih tudi čisto take, da bi bolj obvladala exel	Računalniški programi	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
C22	Ali pa kakšen program za oblikovanje, da bi kdaj kakšen plakat sama oblikovala	Programi za oblikovanje	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
C23	Jaz bi si želela, da bi bili kadrovsko malo bolj okrepljeni.	Več zaposlenih	Zaposleni	Kader	Potrebne spremembe
C24	da bi bilo to timsko delo pa povezanost z različnimi strokovnjaki, institucijami, da bi skupaj delali za mlade.	Timsko delo	Povezovanje	Sodelovanje	Potrebne spremembe
C25	Res je, da zelo veliko je tistih, ki so stalno tukaj ali pa, ki že par let prihajajo ali pa taki, ki jih že nudimo neko oporo pa spremstvo, taki po navadi izhajajo iz kakšnih družin, kjer imajo kakšne problematično ozadje, da so kakšne težave	Neurejene družinske razmere	Družinsko ozadje	Značilnosti mladostnikov	Populacija
C26	eni taki, ki sem prihajajo pa vidiš, da rabijo nekaj več, neko oporo pri izzivih, s katerimi	Potreba po podpori	pomoč	Značilnosti mladostnikov	Populacija

	se soočajo				
C27	Nekateri pa res prihajajo zato, ker tukaj rabijo prostor za druženje, zato ker jim je fajn delavnica, ker jim je fajn prit sem poklepetati s prostovoljkami, z zaposlenimi.	Druženje, delavnice	Vključenost	Razlog obiskovanja	Populacija
C28	tudi anketo, ki smo jo dali so rekli, da na prvem mestu je druženje	Druženje	Vključenost	Razlog obiskovanja	Populacija
C29	Veliko je medvrstniškega nasilja	Medvrstniško nasilje	Nasilje	Dejavniki tveganja	Populacija
C30	vedno bolj so nagnjeni k temu, da je treba vse hitro, instant, da ni nekega potrpljenja, neke vztrajnosti, neke motivacije	Hitri tempo življenja	Lastnosti	Dejavniki tveganja	Populacija
C31	Ful se pozna uporaba teh pametnih telefonov	Tehnologija	Razvoj	Dejavniki tveganja	Populacija
C32	dosti rizičnih stvari prihaja iz tega, ker imajo zelo malo priložnosti se pogovarjati o tem, kaj se jim res dogaja, da bi se učili prepoznavati svoja čutenja, svoje misli, povezave delati, zakaj se jim te stvari dogajajo, ali jih kdo vpraša kaj se pa vam dogaja, kaj pa vam pomaga ali pa pomaga tudi iskati neke take veščine, da bi se lahko soočili.	Pomanjkanje razumevanja	Podpora	Dejavniki tveganja	Populacija

C33	Veliko povejo kakšne stvari	Pove mladostnik sam	Pogovor	Zaznavanje stiske	Odnos
C34	Vedno jim damo informacijo, da bomo nekaj naredili in da nam ni vseeno.	Podpora	Ukrepanje	Reagiranje na stisko	Odnos
C35	če rabijo pogovor so tukaj pogovori, lahko jih je več	Pogovor	Podpora	Reagiranje na stisko	Odnos
C36	lahko vzpostavimo stik s starši še je treba, s CSD jem, s šolo, ne vem, odvisno od primera	Sodelovanje z drugimi	Ukrepanje	Reagiranje na stisko	Odnos
C37	Vedno pa nekaj s tem naredimo, skupaj z mladostnikom no, ne sami.	Soustvarjanje	Vključevanje	Reagiranje na stisko	Odnos
C38	, da z njimi vzpostavljam odnos	Stik		Kar koordinatorji nudijo mladostniko m	Odnos
C39	da oni dobijo tukaj mogoče neke take, mogoče drugačne izkušnje	Izkušnje		Kar koordinatorji nudijo mladostniko m	Odnos
C40	In to, da se za njih zavzamem	zagovorništvo	Pomoč	Kar koordinatorji nudijo mladostniko m	Odnos
C41	Pa da v tem odnosu z menoj oni dobijo priložnost in da jaz imam priložnost, da jaz sebe spoznavam, pa rastem in oni enako no	Osebna rast	Razvoj	Kar koordinatorji nudijo mladostniko m	Odnos
C42	. Nek enakopraven odnos, ki pa daje tudi neke meje in neko varnost in	Enakopraven odnos		Kar koordinatorji nudijo mladostniko	Odnos

	možnost za razvoj.			m	
C43	Meni se zdi zelo pomembno to, da oni v bistvu v odnosu najprej dobijo občutek, da so oni ok, da so sprejemljivi in iz tega potem raste to nek tak pravi steber neke zdrave samopodobe, da si potem ti upaš sprobavati stvari, odkrivati svoje talente, da se zavedaš da si ok človek	Izkušnja spoštovanja	spoštovanje	Perspektiva moči	Odnos
C44	Se mi zdi da v nekem takem enakopravnem odnosu dobivajo priložnost, da tudi oni sami prihajajo bolj v stik s tem, kjer so oni fajn, v čem so dobri, tako ne, ko dobijo nek pogum za raziskovanje tega	Priložnost za razvoj	Razvoj	Perspektiva moči	Odnos
C45	. Če gre za šolske težave, se vedno s šolo povežemo	povezovanje s šolo	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
C46	če gre za katere druge težave, ali pa za večjo problematiko znotraj družine, potem s csdjem	povezovanje s CSD – jem	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
C47	, tudi s policijo smo se že povezali, kadar so bile bolj take težave ali pa medvrstniško nasilje tko no	povezovanje s policijo	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
C48	projekt	povezovanje s	Komuniciranj	Sodelovanje	Odnos

	individualnega spremljanja, k v bistvu en prostovoljec ali pa en praktikant celo leto spremlja enega otroka. In imamo tudi iz FSD magisterij za delo z družino, tako da imamo tudi nekja praktikant, ki s družinami delajo. Delajo z enim otrokom enkrat na teden, potem pa tudi z družino zraven ne.	starši	e	s pomembnimi drugimi	
C49	da se pogovorimo z njimi, da oni sami pri sebi reflektirajo kaj se je zgodilo, zakaj se je zgodilo in zelo velikokrat se potem zmenimo ok, kaj pa sedaj naprej	Pogovor, refleksija dogodkov, sklepanje dogovora	Odgovornost	Ukrep	Odnos
C50	Tudi če mi damo neko prepoved ali nekaj, to je bilo recimo v primeru nasilja	Prepoved vstopa	Prepoved	Ukrep	Odnos
C51	je mladostnik vedno vnaprej vedel in vedno je to izhajalo iz nekega dogovora, kaj bomo naredili, ko se bo naslednjič to zgodilo, veš, da se to tukaj ne more dogajati ne	Soustvarjanje dogovorov	Soustvarjanje	ukrep	Odnos
C52	Veš da ta pogovor pa sodelovanje z mladostnikom v teh stvareh nam je zelo pomembno	Soustvarjanje dogovorov	Soustvarjanje	Ukrep	Odnos

9.2.4. Tabela intervjuja D

Številka izjave	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Tema
D1	Namen je mladim ponuditi nek varen prostor poln aktivnosti	Varen prostor z aktivnostmi		Varnost, prostor	Namen delovanja
D2	. nekimi možnostmi preko katerih oni lahko preživljajo svoj prosti čas bolj kakovostno	Kakovostno preživljanje prostega časa		Prosti čas	Namen delovanja
D3	kjer dobijo informacije, kako to lahko počnejo	Informacije		Informiranje	Namen delovanja
D4	kjer lahko najdejo neko moč za krepitev svojih spretnosti ali pa svojih potreb	Moč za krepitev	Viri moči	Podpora	Namen delovanja
D5	Nuditi prostore, kjer mladi lahko preživljajo kakovostno svoj prosti čas	Prostor za kakovostno preživljanje prostega časa			Cilji dela
D6	to tudi omogočamo ravno s tem, da smo odprti, da imamo kakovosten program, od počitniškega do celoletnega, na splošno tudi med šolskim letom	Kakovosten program	Program	Aktivnosti	Uresničevanje ciljev

D7	Uresničujemo tako, da jih vključujemo že v vso pripravo programa, da jih sprašujemo po potrebah in izhajamo iz njihovih potreb in potem nekako skušamo tudi to uresničiti in tudi evalvirati na koncu, koliko so bili zadovolji.	Vključevanje mladostnikov v program	Vključevanje	Odnos	Uresničevanje ciljev
D8	Mi smo vladni sektor, tako da imamo sredstva, nekako, mogoče so nam bolj omogočena kot kakšnim organizacijam, ki sodelujejo v nevladnem sektorju, to je super, ampak samo s sredstvi pa s prostori ni to to	Sredstva in prostori		Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela
D9	Seveda je tudi pomembno, da je kader usposobljen in da se izobražuje	Usposobljenost kadra in izobraževanja	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
D10	ves čas in stremimo k tem, da je tisti, ki je na določenem	Deljenje aktivnosti		Aktivnosti	Elementi uspešnega dela

	področju boljši, da na tistem področju tudi deluje				
D11	Pomembna je tudi ciljna populacija, pomembno je tudi, kako predstaviš ciljni populaciji aktivnosti, ki jih ti nudiš	Predstavitev aktivnosti ciljni populaciji		Populacija	Elementi uspešnega dela
D12	Pomembna so tudi partnerstva, s katerimi se povezuješ in potem oblikuješ skupaj projekte	Sodelovanje s partnerstvi	Partnerstva	Sodelovanje	Elementi uspešnega dela
D13	fleksibilnost	Fleksibilnost	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
D14	Pomemben je empatičnost je pomembna	Empatičnost	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
D15	sodelovalnost, da si timski človek, ker veliko sodelujemo	Sodelovanje	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
D16	Da znaš vzpostaviti stik z mladostniki, pa ne samo z mladostniki, tudi z drugimi, tudi z partnerji, z vsemi ne	Vzpostavljanje stika	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
D17	Da se znaš povezovati tudi v lokalni	Povezovanje z lokalno skupnostjo	Kompetence koordinatorjev	Kompetence	Elementi uspešnega dela

	skupnosti				
D18	ampak nekak to organizacija projektov mi je super in tu bi se še bolj u bistvu rada nekako bom rekla izpilila.	Organizacija projektov	Projektno delo	Izobraževanje	Potrebne spremembe
D19	Tko da tu, na tem področju to me zanima v bistvu preko giba izražati svoje potrebe želje.	Izražanje potreb in želja preko gibanja	Strokovno izobraževanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
D20	Tako da najprej, kar je treba pri nas narediti je, da dobimo večji center	Večji center	Mladinski center	Prostor	Potrebne spremembe
D21	Se pa strinjam da v bistvu nam kadra zmanjka velikokrat	Več zaposlenih	Zaposleni	Kader	Potrebne spremembe
D22	Pogovarjali smo se o področjih na katerih bi se delili in potem bi se na tistih področjih bolj razvijali	Delitev področji dela in razvoj	Področje dela	Aktivnost	Potrebne spremembe
D23	V našem centru so bolj ali manj fantje	Fantje	Spol	Značilnosti mladostnikov	Populacija
D24	stari nad 16 let, tam do 28 let stari	16 – 28 let	Starost	Značilnosti mladostnikov	Populacija
D25	Večinoma so fantje, ki ne dokončajo srednjih šol, kakšni tudi	Nedokončana osnovna ali srednja šola	Šolanje	Značilnosti mladostnikov	Populacija

	osnovne šole ne				
D26	so brezposelni	Brezposelnost	Zaposlitev	Značilnosti mladostnikov	Populacija
D27	Imajo želje in potrebe ampak ne vedno, kako bi to lahko uresničili			Značilnosti mladostnikov	Populacija
D28	prihajajo pa z namenom druženja z mano in z mojim sodelavcem, druženja med seboj	Druženje z koordinatorji in med seboj	Druženje	Razlog obiskovanja	Populacija
D29	Potem imamo zadnjo triado osnovne šole	Zadnja triada osnovne šole	Starost	Značilnosti mladostnikov	Populacija
D30	večinoma v naš mladinski center prihajajo punce, ki nimajo tako dobrega učnega uspeha	Punce z slabim učnim uspehom	Starost in učni uspeh	Značilnosti mladostnikov	Populacija
D31	Večino zaradi druženja, sploh ne prihajajo zaradi delavnic, teh aktivnosti, ki jih mi organiziramo, se udeležujejo ravno zaradi nas, to mi opažamo	Druženje s koordinatorji	Druženje	Razlog obiskovanja	Populacija
D32	Tako, da tudi prihajajo, nekako zaradi nas, na aktivnosti, ki	Druženje s koordinatorji, osebami, s katerimi imajo vzpostavljen	Druženje	Razlog obiskovanja	Populacija

	pa jih organiziramo oz. pač jih organizirajo mogoče izvajalci iz javnih razpisov, se pa udeležujejo ravno tisti, ki jih dlje časa poznajo, pa, ko imajo že nek odnos vzpostavljen.	stik			
D33	Pa ta apatičnost se meni zdi	Apatičnost		Dejavniki tveganja	Populacija
D34	Ja, v bistvu oni nekako sami povedo, govorijo o teh stiskah	Mladostniki povedo sami	Pogovor	Zaznavanje stiske	Odnos
D35	sem pa njej in z njo iskala te načine, kako krepiti njeno moč, oz. kje iskati vire, ki ji bodo pomagali	Viri in krepitev moči	Perspektiva moči	Reagiranje na stisko	Odnos
D36	Tako da v bistvu sem jo ja, usmerila na organizacije, kjer lahko išče pomoč, tako da mislim, da je to tudi nekako naša naloga, da mi usmerjamo na organizacije, ki se potem tudi profesionalno ukvarjajo z	Usmerjanje na druge	Usmerjanje	Reagiranje na stisko	Odnos

	določenimi nalogami				
D37	da jim mi nekako to pot pokažemo in jih spodbujamo, da naredijo nekaj na tem, da naredijo spremembo, če jo rabijo.	Spodbuda za spremembe	Spodbujanje	Reagiranje na stisko	Odnos
D38	vedenje ali kako bi rekla, da vedo, da sem tu, da lahko mi povejo, če imajo kakšno težavo, ali pa če potrebujejo informacijo, ali pa če se znajdejo v kakršni koli stiki.	Prisotnost in pomoč	Podpora	Koordinatorjevo nudenje mladostnikom	Odnos
D39	Jaz mislim da to, da jim pač dam to možnost, da izkoristijo moje znanje, ali pa da jim pomagam	Zanje in pomoč	Podpora	Koordinatorjevo nudenje mladostnikom	Odnos
D40	Mojo fleksibilnost, pa energičnost, igrivost,	Fleksibilnost, energičnost, igrivost	Osebne lastnosti	Koordinatorjevo nudenje mladostnikom	Odnos
D41	Tako se mi zdi, da imam avtoriteto, ampak vseeno pa je nekak vseeno naš odnos na neki prijateljski	Avtoriteto – prijateljski		Vloga	Odnos

	ravni,				
D42	V bistvu vzpostavim stik, nič predstavim se, povem kdo sem, pa to, da sem res odprta, iskrena, empatična,	Odprtost, iskrenost, empatičnost	Vzpostavljanje stika	Stik	Odnos
D43	opazujem tud potem tisto kar opazim vprašam, povem, tudi v pogovoru z njimi zmeraj poskušam vsaj povzet, če imamo kaj takega no, če sem prav razumela.	Opazovanje in pogovor	Ohranjanje sika	Stik	Odnos
D44	jih vzameš kot odrasle in enakovredno osebe, ki enako morajo prevzeti odgovornost za svoje počutje in dejanja, kakor moram jaz				Odnos
D45	Mi recimo na projektih potem ravno te mlade pri katerih vidimo potencial za določeno stvar. Jih povabimo	Povabilo k projektu	Prepoznavanje potencialov	Perspektiva moči	Odnos
D46	Mi vse skupaj z mladostniki prenavljamo,	Soustvarjanje		Perspektiva moči	Odnos

	oblikujemo, soustvarjamo, v smislu da že ideje sprašujemo, da sprašujemo kaj sploh potrebno spremenit, kaj jim ni všeč, da potem njihove predloge na četrtno skupnost usmerjamo				
D47	Tu te potencialne opazimo in uporabimo in poskušamo vključevati v naše aktivnosti ali pa seveda tudi v druge aktivnosti, s tem da jih informiramo o različnih taborih ali delavnicah ali če je kar koli kjer mogoče vidimo, da bi lahko oni ta svoj potencial tam uporabili.	Vključevanje v aktivnosti in informiranje	Viri moči	Perspektiva moči	Odnos
D48	Z učitelji ja, s šolo na splošno ja	Povezovanje s šolo	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
D49	S svetovalno delavko smo bili ko so bila kakšna obdobja.	Povezovanje s svetovalno delavko	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
D50	S starši pa smo se že večkrat kaj	Povezovanje s starši	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos

	povezali				
D51	pa te skrajni ukrepi so da za nima vstopa v mladinski center, za določeno obdobje.	Prepoved vstopa		Ukrep	Odnos
D52	Če on krši dogovor, potem se jaz vsedem dol z njim in ga vprašam kaj se je zgodilo, če se njemu to zdi prav	Pogovor, refleksija dogodkov	Posledica izvedbe ukrepa	Ukrep	Odnos
D53	kaj on misli da bi bilo treba narediti in potem skupaj poiščeva nekako rešitev na težavo, ki je nastala. Tako da nekako se pogovarjamo, iščemo rešitev skupaj z njimi.	Vključevanje mladostnika in soustvarjanje rešitev	Prevzemanje odgovornosti za ukrep	Ukrep	Odnos

9.2.5. Tabela intervjuja E

Številka izjave	izjava	pojem	podkategorija	kategorija	tema
E1	Mladinski center je v bistvu namenjen aktivnem preživljanju prostega časa mladih	Prostor za preživljanje prostega časa	Fizični prostor	prostor	Namen delovanja
E2	da se mladim zagotavlja ne	Varen prostor		prostor	Namen delovanja

	varen prostor v katerem se lahko družijo				
E3	Z rednim programom, z rednimi aktivnostmi.	Program, aktivnosti	Nudenje dejavnosti	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
E4	ena rast ob teh mulcih, učenje ob njih	Rast, učenje ob mladostnikih	Učenje, razvijanje	razvoj	Cilj dela
E5	en tak dolgoročni cilj mogoče ena taka preventiva za te mlade, da ne bi preveč skrenili s poti	Preventiva za mlade	Obvarovanje mladih	Preventiva	Cilj dela
E6	imamo v bistvu populacijo, ki je zelo ranljiva pa občutljiva in je ravno na tistih prehodih ko je vprašanje kam jih bo potegnilo, a na pozitivno stran a bojo bolj tam v megli tavali.	Ranljivost, prehodno obdobje	Prehodno obdobje	Značilnosti mladostnikov	populacija
E7	Konstantnost, potem aktivnosti, da imajo oni nekaj za početi, da se jih zaposli.	Konstantnost aktivnosti		Aktivnosti	Elementi uspešnega dela
E8	Potem pa pravila. Ena struktura, hierarhija, da se ve kdo kaj lahko kdo ne sme, kaj se lahko kaj se ne sme, da se jih potem skozi to	Pravila, struktura, hierarhija	Jasnost vlog	pravila	Elementi uspešnega dela

	usmerja				
E9	posledično sprejemanje odgovornosti s strani njih, s strani nas	Odgovornost mladostnikov, odgovornost zaposlenih	Prevzemanje odgovornosti	odgovornost	Elementi uspešnega dela
E10	Občutek za delo z mladimi	Občutek za delo z mladimi	lastnost	kompetence	Elementi uspešnega dela
E11	glede izobrazbe pri nas smo zelo različnih smeri, kar se mi zdi zelo dobro da tudi mulci dobijo ene zelo različne poglede lahko	Različna izobrazba	Različne spretnosti	kompetence	Elementi uspešnega dela
E12	na tem mladostništvu, kaj se s temi mladostniki takrat dogaja	Teorija o mladostništvu	Strokovno znanje	izobraževanje	Potrebne spremembe
E13	Mogoče zunanje aktivnosti dosti bolj močno vpletati.	Več zunanjih aktivnosti	Aktivnosti v drugem okolju	Aktivnosti	Potrebne spremembe
E14	Predvsem zdolgočasenost je pri njih se mi zdi tolče ven	zdolgočasenost	razpoloženje	Značilnost mladostnikov	populacija
E15	So redki taki, ki pridejo sem, ker bi želeli nekaj narediti	Redkost aktivnih	aktivnost	Značilnost mladostnikov	Populacija
E16	Dosti jih je pa takih ki jim je res samo ta računalnik, virtualni svet, so v bistvu toliko sami, da se niti med	Uporaba računalnika	pasivnost	Značilnost mladostnikov	populacija

	sabo ne znajo pogovarjati				
E17	v bistvu je to res neka taka ranljiva struktura teh mladih	Ranljivost		Značilnost mladostnikov	populacija
E18	Ta v bistvu prijatelji; ena klapa se zbere in potem začnejo funkcionirat malo sami s sabo,	Druženje	prijatelji	Razlog obiskovanja	populacija
E19	druga stvar so kapacitete, ki ji mi ponujamo, računalniki, družabne igre.	Program	kapacitete	Razlog obiskovanja	populacija
E20	je šola en tak dejavnik, kjer so pa niso in jim ta šolski uspeh ne pomeni veliko, so prav zadovoljni z dvojkami, in pač upa da naredi	Šolski neuspeh	šola	Dejavnik tveganja	populacija
E21	potem ta socialni problem in socialno tveganje, ki ga imajo, v bistvu da, bodo ne bodo izstopil iz tega nižjega socialnega standarda….	Nižji socialni standard	Socialna ranljivost	Dejavnik tveganja	populacija
E22	Eni se zaprejo, drugi imajo kako čudno vedenje, ko pride kako	Vedenje	Odraz stiske	Zaznavanje stiske	odnos

	nasilje, jeza.				
E23	Težimo pa k tem, da se z mladimi pogovorimo, kaj se jim dogaja, kaj je okoli njih kaj jih tako nervira, moti, in to delamo tako, da jih povabimo v pisarno, kjer so oni sami notri, se jih ne izpostavlja celotni skupini, da bi mogli ne vem kaj tam razlagati.	Pogovor o težavah	pomoč	Reagiranje na stisko	odnos
E24	Po eni strani eno to varno strukturo z enim redom, kar jim gre dostikrat na živce	Varna struktura z redom	Varne meje	Kar koordinator nudi mladostnikom	odnos
E25	Po drugi strani pa druženje	Druženje	stik	Kar koordinator nudi mladostnikom	odnos
E26	razumevanje njihovih težav, njihovih doživljan, težav v življenju	razumevanje		Kar koordinator nudi mladostnikom	odnos
E27	Za marsikaterega od mulcev tudi starševska vloga	Starš		vloga	Odnos
E28	Kot sem rekel prijateljsko-terorističen	Prijateljsko-terorističen		vloga	Odnos
E29	Stik z	Druženje,	stik	Vzpostavljanje	Odnos

	mladostniki vzpostavljam se mi zdi da vzpostavljam res s tem druženjem z njimi, se pravi, da si prisoten	prisotnost		stika	
E30	Vzdrževanje pa spet prisotnost, konstantnost, da si tukaj, da si z njimi, da slišiš njihove potrebe, jim pomagaš, jih spodbujaš h kakim novim stvarem, da se preizkusijo, jih kdaj na kakšno foro vržeš da preizkusijo kar nikoli nebi hoteli.	Konstantnost, prisotnost, pomoč, spodbuda,	stik	Ohranjanje stika	Odnos
E31	Predvsem tudi preko pogovora z njimi kaj bi radi počeli. To potem povezujemo tudi z delavnicami, ki jih organiziramo, da so te take da njih veselijo, da so njim zanimive,	Pogovor, delavnice na željo mladostnikov	Vključevanje v načrtovanje aktivnosti	Perspektiva moči	Odnos
E32	Se trudimo mlade spustiti čim bližje k tej organizaciji samega mladinskega dela pri nas,	Vključevanje mladih k organizaciji dela	Vključevanje v načrtovanje aktivnosti	Perspektiva moči	Odnos

	ker mislim, da je potem to tudi najbolj učinkovito za to, da oni prihajajo, da jim je fajn, pa da imajo motivacijo za te razne delavnice in aktivnosti, ki jih imamo				
E33	Mi sodelujmo v prvi vrsti s starši že ko mladostniki pridejo, morajo starši eno soglasje izpolniti in podpisati, za to da vejo, da otroci, sem zahajajo, da imamo mi njihove kontakte, če karkoli že je da jih lahko tudi mi kontaktiramo.	Povezovanje s starši	komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	odnos
E34	Z šolami tudi sodelujemo, predvsem z svetovalnimi službami.	Povezovanje s šolo, s svetovalno službo	komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	odnos
E35	In sodelujemo tudi s centrom za socialno delo, kjer pa v bistvu nam oni tudi kašne mulce pošljejo, ko pridejo zaradi kakšnih ločitev ali kakšnih drugih	Povezovanje s CSD	povezovanje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	odnos

	problemov				
E36	Najprej se pogovorimo z njimi,	Pogovor	Posledica kršenja dogovora	ukrep	odnos
E37	potem pa imamo mi kar eno tako hierarhijo ukrepov.	Hierarhija ukrepov	Postopek izvajanja ukrepov	ukrep	odnos
E38	Eno od pravil je da tukaj ne preklinjamo v prostoru, in če kdo to naredi, potem mora narediti pet počepov. To imamo tako univerzalno.	Počepi	Posledica kršenja dogovora	ukrep	odnos
E39	Če se ne držijo dogovorov, da potem nebi želeli delat teh počepov in se ne da pogovoriti potem ga pač tisti dan pošljemo ven iz mladinskega centra…	Prepoved vstopa	Posledica kršenja dogovora	ukrep	odnos
E40	Potem večji problem so kakšne kršitve, kjer je lahko tudi varnost drugih udeležencev ogrožena, tam se potem tega mladostnika itak pošlje ven, če noče, se kliče starše ki ga morajo priti iskati, če starši ne morejo, morajo koga	poziv staršev, policije	Prepoved, prenos odgovornosti	ukrep	odnos

	poslali ali pa se policijo kliče, da ga odstranijo iz prostora in potem to straši urejajo s policijo naprej.				
E41	Ja imamo tudi primere ko ima mladostnik prepoved vstopa zardi svojega neprimernega vedenja in ogrožanja varnosti	Prepoved vstopa	nevarnost	ukrep	odnos

9.2.6. Tabela intervjuja F

Številka izjave	Izjava	Pojem	Podkategorija	Kategorija	Tema
F1	Namen delovanja je zagotavljati prostor, kamor lahko prihajajo mladi, da se družijo	Prostor za druženje	Fizični prostor	Prostor	Namen delovanja
F2	preživljajo svoj prosti čas, ustvarjajo, kar so njihove ideje, želje, ambicije	Ustvarjanje svojih idej		Ustvarjanje	Namen delovanja
F3	poiščejo podporo, svetovanje	Podpora in svetovanje	Pomoč	Podpora	Namen delovanja
F4	nudimo različnim nevladnim organizacijam možnost najema ali pa izvajanje svojega programa	Sodelovanje z nevladnimi organizacijami	Sodelovanje	Neformalno izobraževanje	Namen delovanja
F5	ful mi je fajn opazovati mlade,	Spremljanje mladih pri	Spremljanje	Odnos	Cilji dela

	ko grejo skozi ene faze v življenju, ko smo vsi v bistvu že šli skozi to in kaj lahko iz tega vse nastane, kake zgodbe in dileme, ki se te takrat dotikajo in koliko je pomembno, da najdeš ta neki oprijem, pa bodisi je to hobi, bodisi je to neka projektna skupina, bodisi je to en prostor ali pa človek.	odraščanju			
F6	lahko čmc tisti prostor ali pa ljudje v čmc tisti ljudje, ki mu predstavljamo neko edino trdnost, ki jo imajo v življenju v tem trenutku	Trdnnost		odnos	Cilji dela
F7	jaz kot koordinatorka oz. jaz kot mladinska delavka, mislim obadva z sodelavcem	Koordinatorja	Zaposleni	Kader	Elementi uspešnega dela
F8	študenti, študentke	Študenti in študentke	Študentsko delo	Kader	Elementi uspešnega dela
F9	infrastruktura	Infrastruktura		Prostor	Elementi uspešnega dela
F10	finance, ki omogočajo potem bodisi plačilo nas, ki delamo tukaj, bodisi plačilo	Finance za plačilo		Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela

	zunanjih izvajalcev, ki so specialisti za določena področja znanja				
F11	know how, ki ga vlagava, ja v bistvu te neke ja metode dela z mladimi	Metode dela z mladimi	Kompetence mladinskih delavcev	kompetence	Elementi uspešnega dela
F12	Dobro vodstvo, direktorica	Dobro vodstvo	Vodstvo zavoda	Kader	Elementi uspešnega dela
F13	dober tim	Timsko delo		Kompetence	Elementi uspešnega dela
F14	potem jasnost delitev nalog	Jasna delitev nalog	Naloge	Aktivnosti	Elementi uspešnega dela
F15	komunikacija navzven z lokalno skupnostjo oz. podporni stebri, ki so navzven, ki podpirajo celotno delovanje ali pa celoten sistem	Komunikacija z lokalno skupnostjo in sistemom	Komuniciranje	Sodelovanje	Elementi uspešnega dela
F16	da je še več ljudi zaposlenih	Več zaposlenih	Zaposlitev	Kader	Potrebne spremembe
F17	prostor še bolj prepoznaven	Prepoznavnost prostora	Prepoznavanje	Prostor	Potrebne spremembe
F18	finance, če bi bilo še več financ, potem lahko pripelješ še več drugih	Več financ	Financiranje	Finančna sredstva	Potrebne spremembe
F19	Spoštovanje sebe in spoštovanje mulcev in drugih	Spoštovanje sebe in drugih	Spoštovanje	Kompetence	Elementi uspešnega dela
F20	Odgovornost	Odgovornost		Kompetence	Elementi uspešnega dela
F21	samoiniciativnost	Samoiniciativa		Kompetence	Elementi uspešnega

					dela
F22	čuječnost v smislu prepoznavanja notranjega sveta	Čuječnost		Kompetence	Elementi uspešnega dela
F23	komunikativnost	Komunikacijske veščine	Spretnosti	Kompetence	Elementi uspešnega dela
F24	sposobnost organizacije časa, organizacije dela	Organiziranost časa in dela	Organizacija	Kompetence	Elementi uspešnega dela
F25	iskrenost	Iskrenost		Kompetence	Elementi uspešnega dela
F26	vzpostavljanje stika in delovnega odnosa,	Vzpostavljanje stika in delovnega odnosa	Odnos	Kompetence	Elementi uspešnega dela
F27	Jaz bi si za sebe osebno želela, mislim šla bi še v to psihoterapijo	Psihoterapija	Strokovno znanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
F28	si želim razvijat kake bolj specifične, specializirane program znotraj ČMC ja	Specifični in specializirani programi znotraj ČMCja	Specifika in specilizacija	Aktivnosti	Potrebne spremembe
F29	delo s skupinami, skupinska dinamika	Skupinska dinamika	Strokovno znanje	Izobraževanje	Potrebne spremembe
F30	razširitev programa v še druge smeri	Razširitev programa	Pester program	Aktivnosti	Potrebne spremembe
F31	Še večja prepoznavnost	Večja prepoznavnost	Promocija	Prostor	Potrebne spremembe
F32	mladi čim več programa vpeljejo svojega noter	Vpetost mladih v program	Soustvarjanje	Aktivnosti	Potrebne spremembe
F33	Imamo veliko ljubiteljev nogometa	Ljubitelji nogometa	Šport	Značilnosti mladostnikov	Populacija
F34	ki so stari tam zadnja triada	Zadnja triada osnovne šole	Starost	Značilnosti mladostnikov	Populacija

	osnovne šole, se mi zdi, da teh je največ.				
F35	športno usmerjeni	Športno usmerjeni	Šport	Značilnosti mladostnikov	Populacija
F36	ekipico, ki je pa v bistvu ta neka alternativna, dijaška, študentska ekipa	Dijaki in študentje	Starost	Značilnosti mladostnikov	Populacija
F37	Pri njih pa mora biti zadeva smiselna, oni ne bodo prišli kar viset v čmc, ampak pač, če se dela za razstavo, koncert, če bodo imeli čas bodo prišli, če ne bo smiselno, če ne bodo videli nekega višjega pomena, pač jim ni, imajo druge zadeve	Smiselna aktivnost za posameznika		Razlog obiskovanja	Populacija
F38	Stik, mislim, da iščejo stik	Stik	Odnos	Razlog obiskovanja	Populacija
F39	iščejo pač ne vem, en prostor, kjer se lahko igrajo	Prostor za igranje		Razlog obiskovanja	Populacija
F40	So neka pravila, ki so z njimi dogovorjena	Dogovorjena pravila	Soustvarjanje	Dogovori	Odnos
F41	Pa da so videni, mogoče to, da jih nekdo vidi	Opaženost	Odnos	Razlog obiskovanja	Populacija
F42	Ena stvar je to kar se tiče družin, tu se pozna spet ta duh časa, da starši znajo biti precej zaposleni in odsotni, tako da jim tu potem kdaj zmanjka	Odsotnost staršev	Družina	Dejavniki tveganja	Populacija

F43	socialno-ekonomski faktorji, ko si kakih krožkov ne morejo privoščiti ali pa hobijev, ker ni finančne kapacitete.	Slab socialno ekonomski status	Finančna kapaciteta	Dejavniki tveganja	Populacija
F44	Potem ta kraj je znan po drogi, precej trave tu kroži okoli	Prepovedane substance	Droge	Dejavniki tveganja	Populacija
F45	Izpad iz šole, to je tudi nek tak moment, ki so takoj sami prepuščeni in se kar najdejo med sabo.	Izpad iz šole	Šolanje	Dejavniki tveganja	Populacija
F46	Kaka družinska ozadja recimo, ko so nestabilni družinski sistemi in se potem to ful na mulcih pozna, ker jim te meje niso čisto jasne ali pa dvojna sporočila, ki jih dobivajo od staršev, to hujskanje staršev enega proti drugemu, to vse nekje prihaja ven ne.	Nestabilni družinski sistemi	Družina	Dejavniki tveganja	Populacija
F47	K nam v center recimo hodi veliko manj punc kot fantov	Fantje	Spol	Značilnosti mladostnikov	Populacija
F48	Punce so lahko bolj ranljive, ker mogoče nimajo dovolj informacij, da je okej rečt ne, da ne ne pomeni to	promiskuiteta		Dejavniki tveganja	Populacija

	da ne boš nikoli ljubljena v življenju, če boš temu fantu ko pride mimo pa hoče seksat s tabo dala				
F49	ta telesna govorica se mi zdi da veliko pove	Telesna govorica	Opazovanje	Zaznavanje stise	Odnos
F50	odnos, recimo pri kakih od mulčkov, ki ne znajo tega povedati jaz nisem ok, boš videl, da ful prcajo recimo druge in na ta način svojo stisko izražajo.	Vedenje	Opazovanje	Zaznavanje stise	Odnos
F51	Ali pa so poškodbe kakšen so n aprimer porezani, porezane, se mi zdi da so punce bolj take no.	Vidne poškodbe	Simptomi	Zaznavanje stise	Odnos
F52	Ko pride do tega jaz probam če se le da da greva na pogovor in da skušan nek varen prostor vzpostaviti, da oseba lahko res pove, kaj se dogaja, da probamo neko tako svetovanje spraviti čez pač, spletati neki taki proces kaj se da spremeniti v dani situaciji z danimi resursi	Pogovor		Reagiranje na stisko	Odnos
F53	Svojo igrivost	Igrivost	Osebne	Kar	Odnos

			lastnosti	koordinatorji nudijo mladostnikom	
F54	mam občutek da me eni vidijo kot kako mamo	Mama		Vloga	Odnos
F55	mislim punce me vidijo kot prijateljico v kakih zadevah.	Prijateljica		Vloga	Odnos
F56	Stabilnost, mislim to, vedo da nekje tu sem ali pa se pogovarjamo kdaj boš tu	Stabilnost in prisotnost	Opora	Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	Odnos
F57	Prostor, da se izrazijo	Prostor za izraženje	Opora	Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	Odnos
F58	ali pa možnost, da lahko drugače stvari delajo, da ni nujno vse zabetonirano, kot so navajeni v drugih odnosih.	Drugačni odnosi		Kar koordinatorji nudijo mladostnikom	Odnos
F59	Po navadi če kdo na novo pride pol ono živjo, kdo si al pa kar naprej pač povabim. Potem preverim a je človek že bil tu ali ne, pa malo pokažem okoli po prostoru ali pa povem tu je to, maš igre, maš delavnice.	Pristop do mladostnikov	Vzpostavljanje stika	Vzpostavljanje stika	Odnos
F60	Ohranjam ga skozi kake igre, aktivnosti, ki so meni fajn pa jih pol tudi delim z mulci, recimo kuhanje	Aktivnosti	Ohranjanje stika	Ohranjanje stika	Odnos

F61	Trudim se, skozi kake te pogovore ko jih mamo svetovalne	Odkrivanje virov skozi pogovor	Viri moči	Perspektiva moči	Odnos
F62	skozi kake družabne igre.	Odkrivanje virov skozi druženje	Viri moči	Perspektiva moči	Odnos
F63	Se je že zgodilo, da sem povedala enemu mladostniku, da jaz moram kontaktirati šolo, za vrstniško nasilje	Povezovanje s šolo	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
F64	Mislim imamo tudi pogovore s starši, ko pridejo sem, jih pa midva povabiva	Povezovanje s starši	Komuniciranje	Sodelovanje s pomembnimi drugimi	Odnos
F65	Prvo je opozorilo	Opozorilo		Ukrep	Odnos
F66	potem greš ven za določen čas	Prepovedan vstop	prepoved	Ukrep	Odnos
F67	Definitivno pride točka, ko se to reflektira in kaj se da spremeniti	Pogovor, refleksija dogodkov, sklepanje dogovora	Posledica izvedbe ukrepa	Ukrep	Odnos
F68	Ampak je pa res, če je nekdo zadet, tu notri ne more biti. Pač na nekatere zadeve ne moreš pristajati.	Določena pravila	Dogovorjeni ukrep	ukrep	Odnos

9.2.7.Tabela intervjuja G

Številka izjave	Izjava	pojem	podkategorija	kategorija	tema
G1	Nuditi varen prostor mladim	Varen prostor		prostor	Namen delovanja
G2	Namen je večinoma priditi na druženje, na pogovor s koordinatorji, poiskat kakšno	Druženje, pogovor, pomoč, informacije	Stik, pomoč	Razlog obiskovanja	populacija

	pomoč, čist konkretno, napisat življenjepis, napisat prošnjo za delo, poiskat kakšne podatke, napisat prošnjo, dobit kakšno številko				
G3	Potem pogovori se o kakšnih čist življenjskih situacijah, ni važno kaj, to je od žensk do službe, kako je v službi, do tega kako stanovanje najti, kako se obrniti na splošno	Vsakdanji pogovor	pogovor	Razlog obiskovanja	populacija
G4	Da nudimo prostor in ta prostor je zapolnjen z neko gotovostjo srečanja z koordinatorji, ki jim nudijo to oporo	Gotovost stika z podporo		podpora	Namen delovanja
G5	Namen je tudi prisluhniti idejam, ki jih oni imajo v lokalni skupnosti, željam, potrebam in potem če se le da skupaj z njimi to uresničevati,	Upoštevanje želja, potreb mladostnikov	Skupno načrtovanje aktivnosti	ustvarjanje	Namen delovanja
G6	Najvišji cilj je u bistvu nuditi možnosti, provajdat zgled	Zagotavljanje možnosti, zgled		Podpora	Cilj dela
G7	da bodo te mladi našli zadovoljstvo v	Zadovoljstvo mladostnikov		Kakovost življenja mladostnikov	Cilj dela

	nečem, pa da bodo zadovoljni, končni cilj je v bistvu to, da bodo zadovoljni v življenju				
G8	Izboljševati infrastrukturo za mlade v Zalogu	Izboljševati infrastrukturo za mlade	infrastruktura	Aktivnost	Cilj dela
G9	Finančna sredstva, to vključuje in material in zaposlene	Finance		Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela
G10	samo koordinator, ki pozna strukturo obiskovalcev lokalne skupnosti lahko zelo učinkovito dela, zelo se lahko hitro obrača, zelo gre lahko na roke mladim	Koordinator, ki pozna strukturo obiskovalcev lokalne skupnosti	Poznavanje strukture obiskovalcev	Kompetence	Elementi uspešnega dela
G11	v teh naših centrih je zelo veliko mulcev, ki imajo težave v institucionalnem šolskem sistemu pa še v kakšni drugi instituciji pa v na splošno v življenju, ali izpadejo iz šolskega sistema, ali so slabi v šolo oz. jim šola sporoči da so neuspešni oz. tam so neuspešni in to je njim po navadi sporočilo neuspešen sem, ne gre mi, slab sem	Težave v institucionalnem sistemu, šolski neuspeh	Izpad iz sistema	Značilnosti mladostnikov	populacija

G12	Da je prostor oblikovan v skladu s potrebami in željami mladih, to je zelo pomembna stvar	Prostor oblikovan po željah in potrebah mladostnikov	Skupno oblikovanje prostora	Upoštevanje želja mladostnikov	Elementi uspešnega dela
G13	ful bi bilo fajn če bi vse te prostore oni sami oblikovali, sami izgrajevali, čist fizično…	Oblikovanje stvari iz strani mladostnikov	Vključevanje mladostnikov v proces oblikovanja prostora	Vključevanje mladostnikov	Potrebne spremembe
G14	Lokacija, seveda. Fajn je če maš zelo blizu četrtnega mladinskega centra kakšno športno infrastrukturo, da ni to samo center nek prostor ampak da gre za en sklop teh zadev	Bližina športnih in drugih infrastruktur	Razpoložljive infrastrukture	Prostor	Elementi uspešnega dela
G15	potem ja prostovoljno delo oz. neka razvejana mreža sodelujočih...	Prostovoljno delo, mreža sodelujočih	Sodelovanje drugih ljudi	Sodelovanje	Elementi uspešnega dela
G16	Mi bi lahko čisto v vseh centrih poglabljali področja, na katerih delamo	Poglobitev področij dela		aktivnosti	Potrebne spremembe
G17	potem infrastruktura,	infrastruktura		Prostor	Potrebne spremembe
G18	Potem več povezovanja, ful je enega znanja v mestu, v lokalni skupnosti in se preveč počasi, zelo počasi se to zavedanje ali pa to povezovanje dogaja	Povezovanje v lokalni skupnosti	Sodelovanje lokalne skupnosti	sodelovanje	Potrebne spremembe

G19	Več vključevanja, večje zaupanje do mladih mogoče	Več vključevanja mladih, več zaupanja mladim	zaupanje	Vključevanje mladostnikov	Potrebne spremembe
G20	Najpomembnejša kompetenca je fleksibilnost, poslušanje, kaj ti imajo mladi za povedati, kaj ti ima lokalna skupnost za povedat	Fleksibilnost, posluh za mlade, posluh za lokalno skupnost	lastnosti	Kompetence	Elementi uspešnega dela
G21	Ampak glavno to prisluhniti, slišati pa potem odreagirati, biti elastičen, fleksibilen	aktivno poslušanje	sposobnost	Kompetence	Elementi uspešnega dela
G22	Hitro navezati kontakte, stike, absolutno nič biti zamerljiv, nič te ne sme ustaviti, tle je treba biti open, ne se zaustavljati, nikoli se zaustaviti v bistvu, vedno najti rešitev, po možnosti več rešitev	Navezovanje stikov, ne zamerljivost, odprtost, neustavljivost, usmerjenost k rešitvam	sposobnosti	Kompetence	Elementi uspešnega dela
G23	Ta raznolikost, sposobnost sprejemanja raznolikosti, da si če si le da brez predsodkov	Sposobnost sprejemanja raznolikosti	sposobnosti	Kompetence	Elementi uspešnega dela
G24	Jaz bi rabil več časa, da bi lahko zadeve izpeljal kakovostno , mogoče večji fokus, več časa, prostor boljši	Več časa, boljši prostor za delo	Prostor, čas	Delovni pogoji	Potrebne spremembe
G25	Večji posluh	Večji posluh	Vključevanje	Delovni pogoji	Potrebne

	ustanovitelja za inovitete oz. za realnost na terenu se pravi, da ustanovitelj mene vpraša kako bi bilo najbolje narediti, kako bi bilo najbolj, da smo odprti in potem jim jaz povem tako pa tako po izkušnjah, jim argumentiram in tako je	ustanovitelja, upoštevanje menjena zaposlenih	zaposlenih v načrtovanje		spremembe
G26	Neka merila bi bla fajn da se vzpostavijo, da na koncu dobiš feedback koliko uspešen si pri delu, ali si dosegel cilje, tko nekako	Merila uspešnosti		Delovni pogoji	Potrebne spremembe
G27	Vedno pa lahko neka strokovna znanja dobivaš na teh izobraževanjih, meni konkretno ta hip bi ful prav prišlo, če bi še bolj znal uporabljati medijska orodja	Strokovna znanja medijskega orodja		Izobraževanje	Potrebne spremembe
G28	V četrtnem mladinskem centru je zelo veliko priseljenske populacije. Torej prva ali pa druga generacija priseljencev.	Potomci prebivalcev bivše Jugoslavije	Narodna pripadnost	Značilnost mladostnikov	populacija
G29	En del populacije zelo močen je neuspešen v tem	Šolski neuspeh	Izpad iz sistema	Značilnost mladostnikov	populacija

	šolskem sistemu, torej so ospiniki ali ji manjka samo matura mogoče, torej so neki izpadniki s strani inštitucij, da so neumni, da so nespodobni, leni itn				
G30	In ravno te isti, za veliko izmed teh je značilno da pa so mogoče ročno spretni pa bi lahko ta znanja drugje pokazali, samo jih pač sedenje tem pa šola ne zanima.	Ročne spretnosti	znanja	Značilnosti mladostnikov	populacija
G31	Ali pa so hiperaktivno pa ga je treba enostavno zaposlit, pač on ni sposoben sedeti štiri ure pa poslušat, pa se na pamet učit ne.	hiperaktivnost		Značilnosti mladostnikov	populacija
G32	Tako da to je njihova značilnost, potem velika zanimanje za šport, predvsem za nogomet.	Zanimanje za šport; nogomet	športniki	Značilnosti mladostnikov	populacija
G33	Ta južnjaška glasba pa rap, to prevladuje	Narodno zabavna glasba, rap glasba	glasba	Značilnosti mladostnikov	populacija
G34	je večina populacije moških	Fantje	spol	Značilnosti mladostnikov	populacija
G35	Duhovitost, ful so duhoviti, to je ena od stvari k je men ful fajn v bistvu, prav ta balkanska	Duhovitost	lastnost	Značilnosti mladostnikov	populacija

	duhovitost, pregovorna, v komunikaciji, osebni samopromociji, hvaljenju				
G36	Pa zanimanje za armanija, guccija, prado, skuterčke, lepe avtomobile, hiter zaslužek ne, to jim je zelo skupno, hitro obogateti, hitri rezultati, čez noč, če se da. Žurat ga, zabavat se, zapravljati, ta luksuz varianta	Zanimanje za luksuz	luksuz	Značilnosti mladostnikov	populacija
G37	prekomerno pitje, drogiranje, dilanje, prodaja drog	Uživanje in posredovanje substanc	Psihoaktivne snovi	Dejavniki tveganja	Populacija
G38	če starši delajo ali pa so ne vem na invalidsko upokojeni imajo 300 evrov prejemkov, ta mulc ne more nič pričakovati od njih in to so kakšni pri 15, 16 enostavno travo prodajal ne, zato, da so lahko, da se lahko šolajo ali pa normalno živeli ali pa kaj imeli ne	Nizki družinski prihodki	Finančni kapital	dejavnik tveganja	populacija
G39	Potem tveganje je ko pustijo šolo za eno, dve leti ne. Da ne bodo nikoli končali ne, da bodo brez izobrazbe, da	Šolski neuspeh	šola	Dejavnik tveganja	populacija

	bodo nezaposljivi, da jih sistem ne bo prepoznal kot koristne				
G40	Ta peer preasure a veš, ko si enkrat v slabi družbi, če ne narediš pizdarije izpadeš ne, to je za njih osebno tveganje ne, se oddaljit od te skupine	Pritisk vrstnikov	vrstniki	Dejavnik tveganja	populacija
G41	Načeloma pa ja, prihajajo iz socialno šibkih družin, zelo veliko, k si ne morejo privoščit ali pa so tudi prisotne različne odvisnosti, alkoholizem, vem da je nasilja tud v teh familijah, vem, da je nekatere tudi sram lastnih družin, ker oče pa mama ne znata slovensko tko, tveganje je to, da se ne vklopijo v okolje v katerega pridejo	Socialno šibke družine; slabe družinske razmere, druga kultura staršev	družina	Dejavnik tveganja	populacija
G42	smo open za te stiske, mislim, da to tudi prepoznavamo, ali pa da pridejo povedat in da če drugo ne, da slišimo, da se je nekaj zgodilo	Pove mladostnik sam		zaznavanje stiske	Odnos
G43	Potem pa	Usmerjanje v	usmerjanje	Reagiranje na	Odnos

	naslednji korak, kaj bi naredil, kaj se da, usmerjat na te načine, kaj bi ti naredil, ne v smislu intervencije, da sva midva sirene vklopila in da bova zdaj za nekoga nekaj urejala stvari ne	rešitev		stisko	
G44	Smo imeli primere bullyinga, tako čist odkrite primere, v takem primeru smo si pa vzeli pač pravico pa zbobnali vse vpletene v center in jih, kako naj rečem, nakurili, kako bi bilo, če bi bili v tej koži ne, mal smo se, ne bom rekel znesli, ampak malo tega občutka, a vidite kako je to ne, ko te nekdo žali, tako no s tem igranjem vlog ne, da mu ti neki narediš, da on razume, to pa ni dobro ne	Igra vlog	Igra	Reagiranje na stisko	Odnos
G45	Svoje široko znanje iz področji, ki se jih službeno ali pa zasebno dotikam, od športa do urejanja listin, vodenja postopkov	Osebno znanje	Znanje	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos

G46	Enako velja za kulturo, gledališče, kino, jaz mislim, da jim dajem svoje vrednote, zelo	Osebne vrednote		Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G47	svoje izkušnje, potujem, to je potem ful zanimivo	izkušnje	Izkušnje	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G48	ful je fajn, da je koordinator oseba, ki je odprta, ki jo zanima ful stvari, da o teh stvareh tudi pripoveduje v centru	Odprtost		Kompetence	Elementi uspešnega dela
G49	Potem nudim jim svojo mrežo poznanstev, če je treba, informacije in zasebno in strokovno, vse se meša, sploh ni važno, potem nudim jim kolegialnost, ful pomembna stvar	Mreža poznanstev	Kontakti	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G50	Zaupanje, kar izveš, ne govoriš okoli, ker je veliko zaupnih stvari in jih pač ni fajn trositi okoli, ti pa zelo olajšajo delo.	Zaupanje		Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G51	Potem, kot celota midva kot partnerja z koordinatorko jim dajeva tudi ta, nekaj družinskega modela, nekaj zelo pomembnega kar	Doslednost, načela	Vrednote	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos

	je v družini, to doslednost, načelnost, midva sva vedno na isti strani, midva se nikoli ne sporečeva pred njimik				
G52	pošten odnos, to če kej narobe narediš, če kaj preveč rečeš, si nesramen stopiš nazaj, jaz se brez problema opravičim in vse razumejo	Pošten odnos	poštenost	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G53	. To spoštovanje, to jim dajemo, od naju od obeh koordinatorjev in od študentov vsi dobijo enako rešpekt.	Spoštovanje	Spoštljiv odnos	Kar koordinator nudi mladostnikom	Odnos
G54	Pokazati jasno, da si človeka opazil, ga pozdraviš. Nič vsiljevanja, nič pametovanja, potem pa če me zanima, če sem pri volji, načeloma me zanima ne, od kot si, kdo sim, kaj, tako na hitro ne.	Pristop do mladostnikov	Zanimanje za mlaodstnika	Vzpostavljanje stika	Odnos
G55	Ja skoz iščeš te neke načine ne, predvsem jih poskušamo potem porabiti pri različnih projektih ne	Uporaba veščin v projektih	Uporaba znanj	Perspektiva moči	Odnos
G56	Velikokrat je tako, da jih poskušamo	Priložnost za razvoj	Razvoj	Perspektiva moči	Odnos

	usmerit v kakšno aktivnost, k mislimo, da njim leži ali pa, da jih tudi zanima				
G57	Vedno opažamo in se s koordinatorko pogovarjava, ta je pa dober v tem in kako mu potem to sporočit.	Oznanjanje potencialov	Vidni viri	Perspektiva moči	Odnos
G58	Usmeriš jih večinoma, ali na konkretne osebe, ali na konkreten klub	Priložnost za razvoj		Perspektiva moči	Odnos
G59	Ali mu pa zaupaš, da bo on to lahko naredil.	Zaupanje v zmožnosti mladostnika	Zaupanje v mladostnika	Perspektiva moči	Odnos
G60	Če govorimo o redu noter v centu, če se ti nekdo začne po mizi gor, ali pa noge na mizo dat pač jasno poveš tukaj mizo uporabljamo za nekaj drugega, noge imaš na tleh, to je to	Prekinitev neustreznega vedenja		Ukrep	Odnos
G61	Potem je ne vem, če gre za kakšne poslovne zadeve, da ga ti čakaš, da bosta skupaj nekaj naredila, da je od njega nekaj odvisno ali pa da bi moral biti na kakšnem dogodku pa ga ni bilo, mu poveš kakšne so posledice	Opozorilo na posledice	Posledice kršenja dogovora	Ukrep	Odnos
G62	Že prej ga	Sklepanje	Dogovor	Ukrep	Odnos

	seveda seznaniš, lej če tebe ne bo, bo težava in bo tako in potem mu tudi razložiš za naprej ne, a bota vidva še sodelovala, a to tako gre.	dogovora za naprej			
G63	Ali pa ko jih v preteklosti ni bilo na učno pomoč, smo poklicali starše za mladoletne,	Poziv staršev		ukrep	Odnos
G64	Pa to, ko pride do težav, dajte sami rešitve, kaj bi ti na mojem mestu naredi, sedaj si me zajebal, ali pa sedaj si nekaj zasral, povej sedaj, kaj bi ti naredil In potem ga spodbujaš, iskreno povej, kaj bi mene čakal, če bi jaz tebe sedaj tako »scat peljal«.	Vključevanje mladostnika		Ukrep	odnos

9.2.8.Tabela intervjuja H

Številka izjave	izjava	pojem	podkategorija	kategorija	tema
H1	V prvi vrsti je namen, da imeli mladi prostor, prostor kjer lahko kakovostno preživljajo svoj prosti čas	Prostor za preživljanje prostega časa	Fizični prostor	prostor	Namen delovanja
H2	vse z namenom da jih podpremo	podpora	skrb	podpora	Namen delovanja

H3	…da bi mlade opolnomočila, ali pa vsaj da jim dam podporo pri tem kar oni rabijo	Opolnomočenje, podpora	Skrb	podpora	Cilji dela
H4	eni rabijo samo učno pomoč, eni pridejo sem se družit, eni pridejo sem iskati eno pripadnost	Učna pomoč, druženje, pripadnost		Razlog obiskovanja	Populacija
H5	Kar pač potrebujejo, se poskušat čim bolj fleksibilno odzivati na to.	Fleksibilno odzivanje na potrebe		podpora	Cilji dela
H6	da imamo vsi sodelavci in vsi v javnem zavodu eno strategijo in eno vizijo čemu naj bi sledili in kaj je sploh namen	Skupna vizija, jasen namen	enotnost	usklajenost	Elementi uspešnega dela
H7	rabimo neko finančno podporo, da imamo zagotovljene prostore, plačo	Finance	resursi	Finančna sredstva	Elementi uspešnega dela
H8	Da imamo dobre odnose z mulci, da populacija prihaja, pa tudi s temi, ki izvajajo delavnico	Dobri odnosi	odnosi	sodelovanje	Elementi uspešnega dela
H9	Fleksibilnost	Fleksibilnost	Lastnost	kompetence	Elementi uspešnega dela
H10	mora biti ena ta naklonjenost	Občutek za delo z mladimi	lastnost	kompetence	Elementi uspešnega dela

	do mladih, en ta čut do ljudi, predvsem do mladih				
H11	empatija	empatija	lastnost	kompetence	Elementi uspešnega dela
H12	organizacijske sposobnosti	organizacijske sposobnosti	znanje	kompetence	elementi uspešnega dela
H13	iskrenost, pristnost, pa tudi da se znajde	Vrednote, sposobnosti	lastnost	kompetence	elementi uspešnega dela
H14	Še odgovornost, se mi zdi zelo pomembna, odgovornost do mulcev, odgovornost do sebe, odgovornost do prostora.	odgovornost	lastnost	kompetence	Elementi uspešnega dela
H15	v smislu pridobivanja sredstev, donacij, komuniciranja z mediji.	Pridobivanje sredstev, komuniciranje z mediji	znanje	izobraževanje	Potrebne spremembe
H16	Mogoče še kaj iz projektnega vodenja.	Projektno delo	Strokovno znanje	izobraževanje	Potrebne spremembe
H17	Tako da nekaj tu z organizacijo ziher bi se dalo kej optimizirat.	Organizacija med ČMC-ji	dogovarjanje	organizacija	Potrebne spremembe
H18	En del je takih, ki zelo neorganizirano preživljajo svoj prosti čas, so prepuščeni sami sebi	Neorganiziran prosti čas, prepuščenost	Neorganizirana mladina	Značilnosti mladostnikov	populacija
H19	Da pridejo sem, da imajo ne en kot fizičen	Družba, podpora, pripadnost	odnos	Razlog obiskovanja	populacija

	prostor, ampak imajo družbo, imajo suport odraslih, nekoga ki se zanima za njih, mogoče tudi ta občutek pripadnosti, enega odnosa				
H20	nekateri ki iščejo vsebine da se kratkočasijo	kratkočasenje	Ukvarjanje z aktivnosti	Razlog obiskovanja	populacija
H21	Eno področje je ziher družina . Pa je to lahko ločitve, ali nasilje ali neurejene družinske razmere tako ali drugače	Družina, nasilje, ločitev,	Neurejene družinske razmere	dejavniki tveganja	populacija
H22	slaba samopodoba; tega je ogromno.	slaba samopodoba	samopodoba	Dejavniki tveganja	populacija
H23	tudi mediji, v tem smislu nekritičnosti, ker je ogromno informacij...v bistvu vsa ta nekritičnost do informacij, kij jih lahko dobijo na internetu.	Mediji, nekritičnost informacij	Pomankanje nadzora nad virom informacij	Dejavniki tveganja	populacija
H24	Učni neuspeh, pri tem se nacepijo tudi druge stvari	Šolski neuspeh	šola	Dejavnik tveganja	populacija
H25	se da to hitro začutiti ali pa videti po nekih izrazih, načinih reagiranja.	Izraz, vedenje	Odraz stiske	Zaznavanje stiske	odnos

H26	Pristopim, ponudim eno pomoč, in ne silim	Ponudi pomoč	pomoč	Reagiranje na stisko	odnos
H27	ni vseeno, če boš rabil čas za govoriti tudi razumem	Razumevanje, skrb	skrb	Reagiranje na stisko	odnos
H28	Odnos, en stik, podporo, eno prisotnost	Stik, odnos, prisotnost, podpora		Kar koordinator nudi mladostnikom	odnos
H29	Imaš podpornega odraslega, jaz sebe vidim v tej vlogi.	Podporni odrasel		Vloga	odnos
H30	Moja ideja je, da jaz pridem do njih. Ponudim se, če tako rečem ali je sedaj to kdaj podpora ali čisto tako	Pristop do mladostnikov	Navezovanje stika	Vzpostavljanje stika	odnos
H31	Se mi zdi eno zanimanje, da je tu pomembno, eno pristno zanimanje	Pristno zanimanje	Zanimanje za mladostnika	Ohranjanje stika	odnos
H32	se mi zdi pa fajn in ključno, da zagrabiš tisto kar ima, v nečem kar je dober. In to probaš spodbuditi, sedaj ali da neki izpelje, ali da naredi nekaj na to temo, se pravi da še malo ojačaš tisto kar vidiš iz	Spodbujanje, iskanje virov	Krepitev virov	Perspektiva moči	odnos

	pogovora				
H33	Delamo s starši	povezovanje s starši	Komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	odnos
H34	s šolami, ker imamo te učne pomoči veliko	povezovanje s šolami	Komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	Odnos
H35	Tudi s CSD-ji	povezovanje s CSD	Komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	Odnos
H36	S dijaškimi domovi	povezovanje s dijaškimi domovi	Komuniciranje	Sodelovanje z pomembnimi drugimi	Odnos
H37	Jaz sem zagovornica naravne posledice. V smislu jaz sedaj gledam te žoge, ukradejo žoge, sedaj kako boš dobil novo žogo	Naravne posledice	Posledice kršenje dogovorov	ukrep	Odnos
H38	Če pa so kršitve v smislu nasilja grožnje, ko pač moramo odreagirat in takrat pa potem dobi prepoved vstopa.	Prepoved vstopa	Posledice kršenje dogovorov	ukrep	Odnos

9. 3. OSNO KODIRANJE

NAMEN DELOVANJA

Kategorija 1: Prostor

- Prostor za druženje (F1)
- Varen prostor (E2), (G1)
- Prostor za preživljanje prostega časa (B1), (E1), (H1)
- Varen prostor z aktivnostmi (D1)
- Prostor, kamor se lahko zatečejo (A1)

Kategorija 2: Socialna mreža

- Stik (A3)

- Druženje (A2), (B3)

Kategorija 3: Neformalno izobraževanje

- Šola za življenje (C1)
- Okolje za razvoj, izkušnje (B2)
- Kakovostno preživljanje prostega časa (D2)
- Potenciali in znanja (A4)
- Sodelovanje z nevladnimi organizacijami (F4)
- Priložnosti za nove izkušnje (C3)
- Program, aktivnosti (E3)
- Delavnice (C4)

Kategorija 4: Podpora

- Opora (C6)
- Podpora (H2)
- Krepitev moči (D4)
- Podpora in svetovanje (F3)
- Gotovost stika s podporo (G4)
- Informacije (D3)

Kategorija 5: Ustvarjanje

- Ustvarjanje svojih idej (F2)
- Ustvarjanje v svojem okolju (B4)
- Motiviranje k participaciji (C5)
- Upoštevanje želja in potreb mladostnikov (G5)

Kategorija 6: Varnost

- Varen odnos (C7)
- Zagotavljanje varnosti (C2)

CILJI DELA

Kategorija 1: Podpora 4

- Pogovor (C10)
- Podpora pri odraščanju (B5)
- Opolnomočenje, podpora (H3)
- Odkrivanje znanj (B6)
- Fleksibilno odzivanje na potrebe (H5)
- Zagotavljanje možnosti, zgled (G6)

Kategorija 2: Odnos 3

- Stik (A5)
- Potenciali (A6)

- Trden odnos (F6)
- Odprt prostor za različne tema (C11)
- Spremljanje mladih pri odraščanju (F5)
- Vzpostavljanje pristnega odnosa (C8)
- Izkušnja spoštovanja (C9)

Kategorija 3: Aktivnost 3

- Izboljšave (A7)
- Izboljševati infrastrukturo za mlade (G8)
- Kakovostno preživljanje prostega časa (D5)

Kategorija 4: Razvoj 2

- Razvoj mladostnikov (A27), A(28)
- Rast in učenje ob mladostnikih (E4)

Kategorija 5: Varnost

- Varen prostor (C12)

Kategorija 6: Preventiva

- Preventiva (E5)

Kategorija 7: Kakovost življenja mladostnikov

- Zadovoljstvo mladostnikov (G7)

POPULACIJA

Kategorija 1: Razlog obiskovanja

Skupina 1: Program in aktivnosti

- Program (E19)
- Kompetence (A35)
- Razvoj interesov, izkušnje (B25)
- Druženje, delavnice (C27), (C28)
- Prostor za igranje (F39)
- Učna pomoč, druženje, pripadnost (H4), (A34), (H19)
- Smiselna aktivnost za posameznika (F37)

Skupina 2: Druženje in pogovor

- Stik (A32), (F38)
- Druženje (E18)
- Vsakdanji pogovor (G3)
- Druženje, pogovor, pomoč, informacije (G2)
- Druženje s koordinatorji in med seboj (D28), (D31), (D32)

- Pozornost (B24)
- Opaženost (F41)
- Meje (A33)
- Kratkočasenje (H20)

Kategorija 2: Značilnosti mladostnikov

Skupina 1: Družina

- Neurejene družinske razmere (C25)
- Nezainteresiranost staršev (B27)
- Potomci prebivalcev bivše Jugoslavije (B20), (G28)

Skupina 2: Institucije

- Težave v institucionalnem sistemu (G11)
- Šolski neuspeh, stigma (B22), (D25), (G11), (G29)

Skupina 3: Interesi, hobiji

- Zanimanje za luksuz (G36)
- Ročne spretnosti (G30)
- Uporaba računalnika (E16)
- Narodnozabavna in rap glasba (G33)
- Športno usmerjeni (F35)
- Ljubitelji nogometa (F33), (G32)

Skupina 4: Starost in spol

- Fantje (D23), (F47), (G34)
- Punce s slabim učnim uspehom (D30)
- Zadnja triada osnovne šole (D29), (F34)
- Od 16 – 28 let (D24)

Skupina 5: Status

- Brezposelnost (D26)
- Dijaki in študentje (F36)

Skupina 6: Lastnosti

- Nemotiviranost (A30)
- Izgubljenost (A31), (D27)
- Ranljivost (E6), (E17)
- Zdolgočasenost (E14)
- Duhovitost (G35)
- Hiperaktivnost (G31)

Skupina 7: Potrebe

- Iskanje pozornosti, potrditve (B23)

- Potreba po podpori (C26)

- Problematični mladostniki (A29)
- Prepuščenost samemu sebi (B19, H18)
- Neorganiziran prosti čas (H18)
- Redkost aktivnih (E15)

Kategorija 3: Dejavniki tveganja

Skupina 1: Družina

- Družina (A36), (H21)
- Nestabilni družinski sistemi (F46)
- Slabi družinski odnosi (A41)
- Socialno šibke družine (G41)
- Odsotnost staršev (F42)
- Drugačna kultura staršev (B21)

Skupina 2: Socialno ekonomski status

- Slab ekonomsko socialni status (F43)
- Nizki družinski prihodki (G38)
- Nižji socialni standard (E21)
- Pod pragom revščine (A42)

Skupina 3: Šola in vrstniki

- Šolski neuspeh (A37), (E20), (H23), (G39)
- Izpad iz šole (F45)
- Medvrstniško nasilje (C29)
- Pritisk vrstnikov (G40)

Skupina 4: Prepovedane substance in odvisnosti

- Prepovedane substance (F44)
- Uživanje in posredovanje substanc (G37)
- Droge, športne stave (A38)
- Kajenje (A39)

- Prepuščenost (B26)
- Apatičnost (D33)
- Pomanjkanje razumevanja (C32)
- Promiskuiteta (A40), (F48)
- Slaba samopodoba (H22)
- Mediji, nekritičnost informacij (H23)
- Hitri tempo življenja (C30)
- Tehnologija (C31)

-

ELEMENTI USPEŠNEGA DELA

Kategorija 1: Usklajenost

- Skupna vizija, jasen namen (H6)

Kategorija 2: Prostor

- Infrastruktura (F9), (G14)
- Fizični prostor (A13)

Kategorija 3: Kader

- Dobro vodstvo (C16), (F12)
- Koordinatorja (F7)
- Študenti in študentke (F8)

Kategorija 4: Aktivnosti

- Mediji (A15)
- Promocija programa (D11)
- Skupni projekti (A16)
- Konstantnost aktivnosti (E7)
- Razdelitev dela glede na znanje (D10)
- Jasna delitev nalog (F14)

Kategorija 5: Sodelovanje

- Sodelovanje (B9)
- Dobri odnosi (H8)
- Sodelovanje s partnerji (D12)
- Mednarodno sodelovanje in sodelovanje z organizacijami (A17)
- Prostovoljno delo, mreža sodelujočih (G15)
- Komunikacija z lokalno skupnostjo in sistemom (F15)

Kategorija 6: Kompetence

Skupina 1: Osebne lastnosti

- Stik (A19), (C17), (D16)
- Fleksibilnost (B12), (D13), (H9)
- Empatija (B10), (D14), (H11)
- Samoiniciativa (B18), (C13), (F21)
- Občutek za delo z mladimi (C14), (E10), (H10)
- Odgovornost (F20), (H14)
- Čuječnost (F22)
- Iskrenost (F25)
- Odprtost (G48)

- Vsestranskost (C19)
- Kreativnost, igrivost (B8)
- Iznajdljivost, učenje (B12)
- Spoštovanje sebe in drugih (F19)

Skupina 2: Strokovno znanje za delo z mladimi

- Metode dela z mladimi (F11)
- Različna izobrazba (E11)
- Znanja in pristopi zaposlenih (A14)
- Strokovna izobrazba (D9)
- Vzpostavljanje stika in delovnega odnosa (F26)

- Organizacijske sposobnosti (H12)
- Organiziranost čas in dela (F24)
- Timsko delo (D15), (F13)
- Komunikacijske veščine (B13), (F23)
- Aktivno poslušanje (G21)
- Povezovanje z lokalno skupnostjo (D17)
- Koordinator, ki pozna strukturo obiskovalcev lokalne skupnosti (G10)
- Fleksibilnost, posluh za mlade, posluh za lokalno skupnost (G20)
- Človečnost, razvoj (B14)
- Vrednote, sposobnosti (H13)
- Sposobnost sprejemanja raznolikosti (G23)
- Samoreflektiranje (A20), (C18)
- Prepoznavanje lastnosti in doprinosa v odnos (A21)
- Navezovanje stikov, nezamerljivost, neustavljivost, usmerjenost k rešitvam (G22)

Kategorija 7: Finančna sredstva 6

- Finance (B11), (H7), (G9)
- Sredstva in prostori (D8)
- Racionalna uporaba financ (C15)
- Finance za plačilo (F10)

Kategorija 8: Pravila

- Pravila, struktura, hierarhija (E8)

Kategorija 9: Odgovornost

- Odgovornost mladostnikov in zaposlenih (E9)

Kategorija 10: Upoštevanje želja mladostnikov

- Prostor oblikovan po željah in potrebah mladostnikov (G12)

POTREBNE SPREMEMBE

Kategorija 1: Sodelovanje

- Timsko delo (C24)
- Sodelovanje s četrtno skupnostjo (A18), (G18)

Kategorija 2: Izobraževanje

Skupina 1: Izobraževanje za boljše delo z mladostniki

- Izražanje preko gibanja (D19)
- Terapevtski pristopi (A23)
- Komunikacijske veščine (B15)
- Motnje pri mladostnikih (C20)
- Teorija o mladostništvu (E12)
- Psihoterapija (F27)

Skupina 2: Računalniška izobraževanja

- Strokovno znanje medijskega orodja (G27)
- Računalniški programi (C21)
- Programi za oblikovanje (C22)

- Projektno delo (B16), (D18), (H16)
- Skupinska dinamika (F29)
- Pridobivanje sredstev (H15)
- Komuniciranje z mediji (H15)

Kategorija 3: Aktivnosti

- Razširitev programa (F30)
- Poglobitev področji dela (G16)
- Specifični in specializirani programi znotraj Čmc -ja (F28)
- Vpetost mladih v program (F32)
- Ločene aktivnosti (A24), (D22)
- Ločiti projektno delo (A26)
- Več zunanjih aktivnosti (E13)
- Svetovalna enota (A25)

Kategorija 4: Organizacija

- Organizacija med ČMC – ji (H17)

Kategorija 5: Kader

- Več zaposlenih (C23), (D21), (F16)

- Mladinski voditelji (B17)

Kategorija 6: prostor

- Infrastruktura (G17)
- Večja prepoznavnost (F31)
- Prepoznavnost prostora (F17)
- Večji center (D20)

Kategorija 7: Finančna sredstva

- Več financ (F18)

Kategorija 8: Vključevanje mladostnikov

- Več vključevanja mladih, več zaupanja mladim (G19)
- Oblikovanje stvari s strani mladostnikov (G13)

Kategorija 9: Delovni pogoji

- Merila uspešnosti (G26)
- Večji posluh ustanovitelja, upoštevanja mnenja zaposlenih (G25)
- Več časa, boljši prostor za delo (G24)

ODNOS

Kategorija 1: Vloga

- Oseba, na katero se lahko zanesejo (A49)
- Podporni odrasel (H29)
- Avtoritetno – prijateljski (B38), (D41)
- Prijateljsko teroristični (E28)
- Prijateljica (F55)

Skupina 1: Starševska figura

- Starš (E27)
- Oče (A22)
- Mama (F54)

Kategorija 2: Reagiranje na stisko

- Soustvarjanje (C37)
- Viri in krepitev moči (D35)
- Pogovor (A43), (B28), (C35), (E23), (F52)
- Pritisk (A44)
- Usmerjanje na druge (A45), (D36)
- Prisotnost (B29)

- Podpora (C34)
- Sodelovanje z drugimi (C36)
- Ponudi pomoč (H26)
- Spodbuda za spremembe (D37)
- Usmerjanje v rešitev (G43)
- Razumevanje, skrb (H27)
- Skupna aktivnost (B30)
- Igre vlog (G44)

Kategorija 3: Zaznavanje stiske

- Izraz, vedenje (E22), (F50), (H25)
- Zbujanje pozornosti (B33)
- Telesna govorica (B31), (B34), (F49)
- Spraševanje (A46), (B32)
- Vidne poškodbe (F51)
- Pove mladostnik sam ali kdo drug (A47), (C33), (D34), (G42)

Kategorija 4: Kar koordinatorji nudijo mladostnikom

Skupina 1: Stik in odnos

- Stik (A48), (C38)
- Drugačni odnosi (F58)
- Enakopraven odnos (C42)
- Stik, odnos, prisotnost, podpora(D38), (H28)
- Pošten odnos (G52)
- Druženje (E25)

Skupina 2: Podpora, pomoč, razumevanje

- Pogovor, podpora (B36)
- Zagovorništvo (C40)
- Razumevanje (E26)
- Osebna rast (C41)
- Prostor za izražanje (F57)
- Znanje in pomoč (D39)
- Zaupanje (G50)
- Upoštevanje želja mladostnikov (B37)

Skupina 2: Osebne vrednote in lastnosti

- Izkušnje (C39), (G47)
- Vzgled (B35)
- Osebno znanje (G45)
- Osebne vrednote (G46)
- Doslednost in načela (G51)
- Spoštovanje (G53)

- Fleksibilnost, energičnost, igrivost (D40), (F53)
- Mrežo poznanstev (G49)

Skupina 3: Stalnost

- Varna struktura z redom (E24)
- Stabilnost in prisotnost (F56)

Kategorija 5: Vzpostavljanje stika

- Različni odnosi (A50)
- Druženje, pogovor (A51), (B39)
- Druženje, pristnost (E29)
- Pristop do mladostnikov (D42), (F59), (H30), (G54)

Kategorija 6: Ohranjanje stika

- Aktivnosti (F60)
- Jasnost, odkritost, meje (A52)
- Pristno zanimanje (B40), (H31)
- Opazovanje in pogovor (D43)
- Konstantna prisotnost s pomočjo in spodbudo (E30)

Kategorija 7: Perspektiva moči

- Soustvarjanje (D46)
- Spodbujanje, iskanje virov (H32)
- Iskanje virov, potrditev, pohvala (A53), (B41)
- Priložnost za razvoj (C44), (D45), (G56), (G58)
- Izkušnja spoštovanja (C43), (D44)
- Zaupanje v zmožnosti mladostnika (G59)
- Vključevanje v aktivnosti (D47)
- Delavnice na željo mladostnikov (E31)
- Vključevanje mladih k organizaciji dela (E32)
- Oznanjanje potencialov (G57)
- Odkrivanje virov skozi pogovor (F61)
- Odkrivanje virov skozi druženje (F62)
- Uporaba veščin v projektih (G55)

Kategorija 8: Sodelovanje s pomembnimi drugimi

- Timski sestanki (B45)
- Povezovanje s dijaškimi domovi (H36)
- Povezovanje s CSD – jem (B43), (C46), (E35), (H35)
- Povezovanje s šolo (B44), (C45), (D48), (E34), (F63), (H34)
- Povezovanje s policijo (C47)
- Povezovanje s starši (A54), (A55), (B42), (C48), (D50), (E33), (F63), (H33)
- Povezovanje s svetovalno delavko (D49), (E34)

-

Kategorija 9: Ukrep

- Pogovor (E36)
- Opozorilo (B47), (F65)
- Vključevanje mladostnika (A60), (B53), (D53), (G64)
- Pogovor, refleksija dogodkov, sklepanje dogovora (A59), (B52), (C49), (D52), (F67)
- Soustvarjanje dogovorov (A56), (A61), (C51), (C52)
- Hierarhija ukrepov (E37)
- Naravne posledice (H37)
- Določena pravila (A57), (F68)
- Dogovorjena pravila (F40)
- Sklepanje dogovora za naprej (G62)
- Izvedba posledic (B49)
- Opozorilo na posledice (B48), (G61)
- Prekinitev neustreznega vedenja (B46), (G60)
- Poziv staršev, policije (B51), (E40)
- Poziv staršev (G63)
- Prepoved vstopa (A58), (B50), (C50), (D51), (E39), (E41), (F66), (H38)
- Počepi (E38)

URESNIČEVANJE CILJEV

Kategorija 1: Odnos

- Stik (A12)
- Trud (A8)
- Odprtost (A10)
- Odgovornost (A11)
- Vključevanje mladostnikov v program (D7)

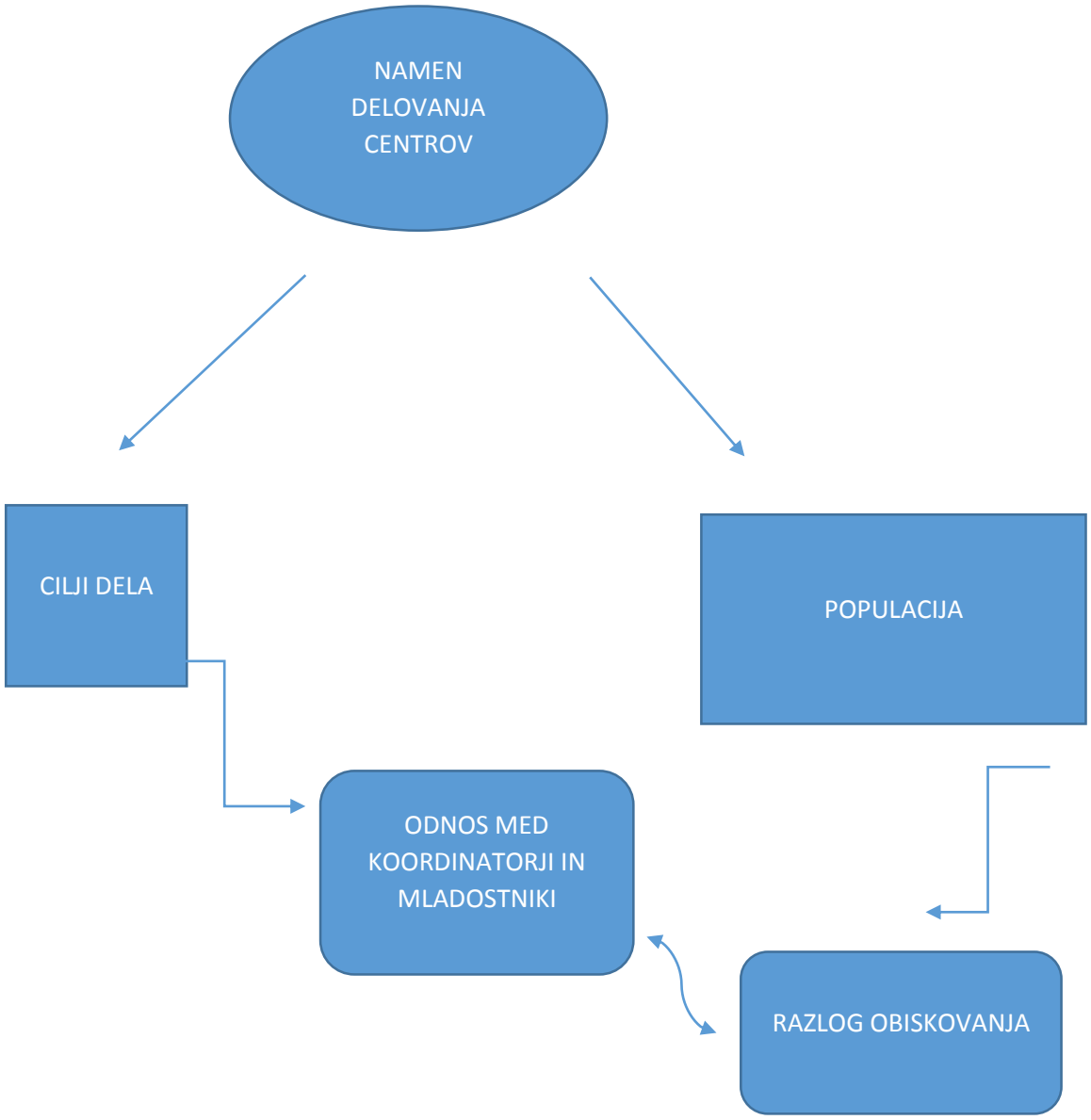
Kategorija 2: Razvoj

- Samoreflektiranje (A9)

Kategorija 3: Aktivnosti

- Kakovosten program (D6)
- Pogovor, projekti (B7)

9. 4. ODNOSNO KODIRANJE



9. 5. KODIRANJE ODPRTIH VPRAŠANJ IZ ANKET

Tabela 9.5.1. Vprašanje 5

Kaj ti je pomembno da se v ČMC dobro počutiš?

Odgovorilo: 38 oseb

Ni odgovorilo: 19 oseb

	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA
1.	Dobra družba	Dobra družba	Družba
2.	Dobro druženje	Dobro druženje	Družba
3.	Dobra volja	Dobra volja	Pozitivno vzdušje
4.	Dobra družba	Dobra družba	Družba
5.	Da so vsi zabavni in veseli	Da so vsi zabavni in veseli	Pozitivno vzdušje
6.	Vsaj en obiskovalec	Vsaj en obiskovalec	Družba
7.	Da smo skoz na računalnikih	Da smo skoz na računalnikih	Računalniki
8.	Ping pong, pogovor s prijatelji	Ping pong, pogovor s prijatelji	Igre
9.	Prijatelji	Prijatelji	družba
10.	Družba	Družba	Družba
11.	Mirno okolje, brez preglasovanjem	Mirno okolje, brez preglasovanjem	Mirno okolje
12.	Da se zabavam in se počutim varno	Da se zabavam in se počutim varno	Varnost
13.	Da se dobro počutim v krogu prijateljev, da se z vsemi dobro razumem	Da se dobro počutim v krogu prijateljev, da se z vsemi dobro razumem	Pozitivno vzdušje
14.	Telefon	Telefon	Telefon
15.	Free Wifi	Free Wifi	Internet
16.	Dobri odnosi med vrstniki in ostalimi tu	Dobri odnosi med vrstniki in ostalimi tu	Dobri odnosi
17.	Da ne slikajo mene, pa da so nagajivi	Da ne slikajo mene,	Spoštovanje zasebnosti
18.	Prijazne punce	Prijazne punce	Dobri odnosi
19.	Da sem s prijatelji	Da sem s prijatelji	Družba
20.	Dobra družba, pogovori, zabava	Dobra družba, pogovori, zabava	Družba
21.	Telefon	Telefon	Telefon
22.	Da si zaupamo in ne izvajamo nasilja v Čmcju	Da si zaupamo in ne izvajamo nasilja v Čmcju	Varnost
23.	Dobra družba	Dobra družba	Družba
24.	Da se lahko zaupaš drugim	Da se lahko zaupaš drugim	Dobri odnosi
25.	Da smo prijazni en do druzga	Da smo prijazni en do druzga	Dobri odnosi
26.	Da se zabavamo	Da se zabavamo	Zabava
27.	Da je družba	Da je družba	Družba
28.	Ping pong, fuzbal	Ping pong, fuzbal	Igre

29.	Družba, prijaznost, zabavanje, si pomagamo in delavnice	Družba, prijaznost, zabavanje, si pomagamo in delavnice	Družba, dobri odnosi, delavnice
30.	Počutim se varno kot da je to ena točka sproščanj	Počutim se varno kot da je to ena točka sproščanj	Varnost
31.	Sreča	Sreča	Pozitivno vzdušje
32.	Družba	Družba	Družba
33.	Da je veliko dobrih ljudi	Da je veliko dobrih ljudi	Družba
34.	Dobro vzdušje, nikoli ti ni dolgčas, zanimive dejavnosti	Dobro vzdušje, nikoli ti ni dolgčas, zanimive dejavnosti	Pozitivno vzdušje, aktivnosti
35.	Dobro vzdušje, lep ambient, dosegljivost, prijaznost	Dobro vzdušje, lep ambient, dosegljivost, prijaznost	Pozitivno vzdušje
36.	Prijazna družba in prostovoljci	Prijazna družba in prostovoljci	Družba, prostovoljci
37.	Družba	Družba	Družba
38.	Da se zabavam in družim	Da se zabavam in družim	Zabava, družba

Tabela 9.5.2. Vprašanje 16

Kako koordinatorja ravnata v primeru neupoštevanja dogovorov:

Odgovorilo : 44 oseb

Ni odgovorilo : 13 oseb

	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA
1.	Ne vem, saj v Čmcju do zdaj še nič ni bilo narobe	Ne vem	Ne poznavanje ukrepov
2.	Prepovesta vstop	Prepoved vstopa	Prepoved vstopa
3.	Ne vem	Ne vem	Ne poznavanje ukrepov
4.	Če nekdo ne upošteva dogovora jih pošljejo ven iz Čmcja za določen čas	Pošljejo ven iz Čmcja za določen čas	Prepoved vstopa
5.	bolj me prvo popravita potem pa če ne odneham stopnjujeta	bolj me prvo popravita potem pa če ne odneham stopnjujeta	opozorilo
6.	Povesta kaj jima ni prav	Povesta kaj jima ni prav	Opozorilo
7.	Ne vem ker upoštevam dogovore	Ne vem ker upoštevam dogovore	Ne poznavanje ukrepov

8.	Dereta se	Dereta se	Kreganje
9.	Ne vem	Ne vem	Ne poznavanje ukrepov
10.	Primerno	Primerno	Primerno
11.	Da gre ven za pet min	Da gre ven za pet min	Prepoved vstopa
12.	Slabo	Slabo	Ne primerno
13.	Normalno	Normalno	Normalno
14.	Jezni so	Jezni so	Jeza
15.	Dobim prepoved obiskovanja centra za cel teden	Dobim prepoved obiskovanja centra za cel teden	Prepoved vstopa
16.	Kazen da letiš iz Čmcja	Kazen da letiš iz Čmcja	Prepoved vstopa
17.	Ne bi vedel	Ne bi vedel	Ne poznavanje ukrepov
18.	Tako kot je prav, pristop ni dovoljen za nekaj časa	Tako kot je prav, pristop ni dovoljen za nekaj časa	Prepoved vstopa
19.	Mi povesta kako bi morala ravnati	Mi povesta kako bi morala ravnati	Pogovor o pravem vedenju
20.	Se pogovorita z nami	Se pogovorita z nami	Pogovor
21.	Razpizdi se, jezni so	Razpizdi se, jezni so	Jeza
22.	Pošlje te iz Čmcja	Pošlje te iz Čmcja	Prepoved vstopa
23.	Opozorita, če pa to ne zaleže, gresta pa z drugo metodo	Opozorita, če pa to ne zaleže, gresta pa z drugo metodo	Opozorilo
24.	Dajo ven iz Čmcja za 15min	Dajo ven iz Čmcja za 15min	Prepoved vstopa
25.	Še nisem imel dogovorov	Še nisem imel dogovorov	Ne poznavanje ukrepov
26.	Dobimo kazen	Dobimo kazen	Kazen
27.	Opozorilo	Opozorilo	Opozorilo
28.	Pravilno zelo strogo	Pravilno zelo strogo	
29.	Ne pride do tega	Ne pride do tega	Ne poznavanje ukrepov
30.	Jezni so	Jezni so	Jeza
31.	Najprej poskušata biti prijazna in se želita pogovoriti, če pa tako ne gre morata ukrepati drugače	Najprej poskušata biti prijazna in se želita pogovoriti, če pa tako ne gre morata ukrepati drugače	Pogovor
32.	Odvisno od primera, ob hudem kršenju določeno osebo napotita izven Čmcja, po določenem času sledi pogovor in naloga, ki jo posameznik v dogovoru z koordinatorjema	Odvisno od primera, ob hudem kršenju določeno osebo napotita izven Čmcja, po določenem času sledi pogovor in naloga, ki jo posameznik v dogovoru z koordinatorjema	Pogovor, preopoved vstopa, sklepanje novih dogovoriv

	opravi	opravi	
33.	Sta jezni	Sta jezni	Jeza
34.	Prvo opozorijo	Prvo opozorijo	Opozorilo
35.	Do tega pri meni še ni prišlo	Do tega pri meni še ni prišlo	Ne poznavanje ukrepov
36.	Rečeta da odidi ven	Rečeta da odidi ven	Prepoved vstopa
37.	Kaznujejo te	Kaznujejo te	Kazen
38.	Da te kaznujejo	Da te kaznujejo	Kazen
39.	Pogovor ter potencialna prepoved vstopa v čmc	Pogovor ter potencialna prepoved vstopa v čmc	Pogovor, prepoved vstopa
40.	Ven nas pošljejo	Ven nas pošljejo	Prepoved vstopa
41.	Se pomenimo in spoprijateljimo	Se pomenimo in spoprijateljimo	Pogovor
42.	Kregata te	Kregata te	Kreganje
43.	Ven pošiljajo	Ven pošiljajo	Prepoved vstopa
44.	Opozori	Opozori	Opozorilo

Tabela 9.5.3. Vprašanje 17

Kaj menite o tem ravnanju? (nanaša se na zgornje vprašanje št. 16)

Odgovorilo: 36 oseb

Ni odgovorilo: 21 oseb

	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA
1.	Fino	Fino	Pravilno ravnanje
2.	Dobro	Dobro	Pravilno ravnanje
3.	Okej	Okej	Pravilno ravnanje
4.	Zdi se mi v redu	Zdi se mi v redu	Pravilno ravnanje
5.	Primerno; v skladu s »prekrškom« in z upoštevanjem vloge posameznika v Čmcju	Primerno; v skladu s »prekrškom« in z upoštevanjem vloge posameznika v Čmcju	Pravilno ravnanje
6.	Da je to pravilno	Da je to pravilno	Pravilno ravnanje
7.	Pravilno ravnanje	Pravilno ravnanje	Pravilno ravnanje
8.	To je pravilno	To je pravilno	Pravilno ravnanje
9.	Super	Super	Pravilno ravnanje
10.	Da je bedno	Da je bedno	Nepravo ravnanje
11.	Menim da je ravnanje koordinatorejv v redu, oz. primerno	Menim da je ravnanje koordinatorejv v redu, oz. primerno	Pravilno ravnanje
12.	Spoštljivo	Spoštljivo	Pravilno ravnanje
13.	Bedno, boring	Bedno, boring	Nepravo ravnanje
14.	Da je v redu ravnanje	Da je v redu ravnanje	Pravilno ravnanje
15.	Ja všeč mi je pač vredu	Ja všeč mi je pač vredu	Pravilno ravnanje
16.	V redu	V redu	Pravilno ravnanje
17.	Da je korektno	Da je korektno	Pravilno ravnanje
18.	Odlično in dobra vzgoja	Odlično in dobra vzgoja	Pravilno ravnanje

19.	To ravnanje se mi zdi zelo primerno	To ravnanje se mi zdi zelo primerno	Pravilno ravnanje
20.	Fino	Fino	Pravilno ravnanje
21.	Bedna pravila	Bedna pravila	Nepravo ravnaje
22.	To se mi zdi dobro, da razmislmo kaj smo naredili narobe	To se mi zdi dobro, da razmislmo kaj smo naredili narobe	Pravilno ravnanje
23.	Meni se zdi to odlično	Meni se zdi to odlično	Pravilno ravnanje
24.	V redu je	V redu je	Pravilno ravnanje
25.	Dobro	Dobro	Pravilno ravnanje
26.	Se popolnoma strinjam	Se popolnoma strinjam	Pravilno ravnanje
27.	Da je pravilno	Da je pravilno	Pravilno ravnanje
28.	Vse v redu	Vse v redu	Pravilno ravnanje
29.	Da je pošteno	Da je pošteno	Pravilno ravnanje
30.	Pravilno	Pravilno	Pravilno ravnanje
31.	ne paše mi, ker me bolijo potem ušesa	ne paše mi, ker me bolijo potem ušesa	Nepravo ravnaje
32.	Kul	Kul	Pravilno ravnanje
33.	Prav je	Prav je	Pravilno ravnanje
34.	Zdi se fer	Zdi se fer	Pravilno ravnanje
35.	Da je dobro	Da je dobro	Pravilno ravnanje
36.	Slabo	Slabo	Nepravo ravnanje

Tabela 9.5.4. Vprašanje 19

Kaj bi spremenil v ČMC, kaj si še želiš v ČMC, kaj pogrešaš?

Odgovorilo: 26 oseb

Ni odgovorilo: 31 oseb

	IZJAVA	POJEM	KATEGORIJA
1.	Več zabave	Več zabave	Več zabave
2.	Šanki, koncerti, studijska oprema	Šanki, koncerti, studijska oprema	Šanki, koncerti, studijska oprema
3.	Želim si boljše loparje	Želim si boljše loparje	Loparji
4.	Večji prostor z več aktivnostmi	Večji prostor z več aktivnostmi	Večji prostor, več aktivnosti
5.	Večji Čmc	Večji Čmc	Večji prostor
6.	Več športnih aktivnosti	Več športnih aktivnosti	Več športnih aktivnosti
7.	Ročni nogomet	Ročni nogomet	Ročni nogomet
8.	PS4, da so manj tečni	PS4, da so manj tečni	Ps4
9.	Fitnes	Fitnes	Fitnes
10.	TV, hrana v hladilniku, naj se učijo v drugi sobi, wc preveč smrdi;	TV, hrana v hladilniku, naj se učijo v drugi sobi, wc preveč smrdi;	Tv, hrana, ločeni prosotori za različne aktivnosti, urejen prostor

	naj imaste dišave	naj imaste dišave	
11.	Da je večji prostor	Da je večji prostor	Večji prostor
12.	Kavč in televizija	Kavč in televizija	Kavč, tv
13.	Želim da imamo zabavne delavnice in več delavnic na dan	Želim da imamo zabavne delavnice in več delavnic na dan	Več zabave in delavnic
14.	Pogrešam mulce, kako delavnico za punce	Pogrešam mulce, kako delavnico za punce	Delavnice za punce
15.	Živali	Živali	Živali
16.	Tv pogrešam tako kot je bilo prej, zakaj sploh je hladilnik če nič ni notri!? Da se zmerja učijo v vseh sobah, naj se samo v eni! Zmeraj ko je kuharska delavnica samo N. kuha pa sploh ne dovoli, da mi kuhamo in zmeraj dobimo malo za jest.	Tv, hrana	Tv hrana
17.	Več aktivnosti in brez računalnik ali Ps4	Več aktivnosti in brez računalnik ali Ps4	Več aktivnosti ps4
18.	Druženje mladine, ki je starejša od 18let	Druženje mladine, ki je starejša od 18let	Starejša populacija
19.	Malo več prijateljev	Malo več prijateljev	Več prijateljev
20.	Ping pong mizo	Ping pong mizo	Ping pong miza
21.	Da zamenjajo PS3 za PS4	Da zamenjajo PS3 za PS4	Ps4
22.	Pogrešam star Čmc, pa želim da je manj delavnic	Pogrešam star Čmc, pa želim da je manj delavnic	Brez delavnic
23.	Da ni nikoli delavnic, da so samo igre, družabne igre	Da ni nikoli delavnic, da so samo igre, družabne igre	Brez delavnic
24.	Da bi bil bližje centru	Da bi bil bližje centru	Lokacija
25.	Men je čmc v redu tako kakor je, čeprav bi rad kdaj pa kdaj špilal PS# igre tam, samo nimajo, ampak mi je še kar kul	Men je čmc v redu tako kakor je, čeprav bi rad kdaj pa kdaj špilal PS# igre tam, samo nimajo, ampak mi je še kar kul	Ps igre
26.	Več druženja na prostem	Več druženja na prostem	Zunanje aktivnosti

9. 6. TABELA ODOGOVOROV IZ ANKET

VPR.1	Število odgovorov
a)M	42
b)Ž	15
VPR.2	
a)pod 15let	29
b)15-18let	8
c)nad 18let	20
VPR.3	Število odgovorov
a)>10x na mesec	31
b)5-10x na mesec	18
c)<5x na mesec	8
VPR. 6	Število odgovorov
Ocena 1	1
Ocena 2	3
Ocena 3	13
Ocena 4	21
Ocena 5	19
VPR.7	Število odgovorov
Ocena 1	1
Ocena 2	6
Ocena 3	12
Ocena 4	17
Ocena 5	21
VPR.8	Število odgovorov
Ocena 1	9
Ocena 2	12
Ocena 3	13
Ocena 4	8
Ocena 5	15
VPR.9	Število odgovorov
a)	35
b)	17

c)	20
d)	16
e)	32
f)	10
g)	25
h)	2
VPR.10	Število odgovorov
Ocena 1	0
Ocena 2	2
Ocena 3	5
Ocena 4	13
Ocena 5	37
VPR.11	Število odgovorov
Ocena 1	1
Ocena 2	5
Ocena 3	10
Ocena 4	12
Ocena 5	29
VPR.12	Število odgovorov
Ocena 1	3
Ocena 2	6
Ocena 3	9
Ocena 4	15
Ocena 5	24
VPR.13	Število odgovorov
Ocena 1	2
Ocena 2	3
Ocena 3	10
Ocena 4	13
Ocena 5	29
VPR.14	Število odgovorov
Ocena 1	18
Ocena 2	4
Ocena 3	12

Ocena 4	14
Ocena 5	9
VPR. 15	Število odgovorov
Ocena 1	6
Ocena 2	2
Ocena 3	5
Ocena 4	17
Ocena 5	27